NAZIONALE
BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
8
34 G
14
ROMA

Digitized by Google

RITVALE ROMANVM

Bibliot. Secr. Coll. Rom. Soc. Ieſu

PAVLI V. P. M.

iuſſu editum.

Ex Legato [illegible] Faccina

ROMAE

Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ.

M. DCXV.

Digitized by Google

Digitized by Google

PAVLVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

APoſtolicæ Sedi per abundantiam diuinę gratiæ, nullis ſuffragantibus meritis, præpoſiti, noſtræ ſollicitudinis eſſe intelligimus, ſuper vniuerſam domum Dei ita inuigilando intendere, vt opportunis indies magis rationibus prouideatur, quo, ſicut admonet Apoſtolus, omnia in ea honeſte, & ſecundum ordinem fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Eccleſiæ Dei Sacramentorum adminiſtrationem, in qua religioſè obſeruari apoſtolicis traditionibus, & Sanctorum Patrum decretis conſtitutos ritus, & cæremonias pro noſtri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. PIVS Papa V. Prædeceſſor noſter, huius noſtri, tunc ſui, officij memor, ad reſtituẽdam ſacrorum rituum obſeruationem in ſacroſancto Miſſæ ſacrificio, diuinoq; officio, & ſimul vt Catholica Eccleſia in fidei vnitate, ac ſub vno viſibili capite Beati Petri ſucceſſore Rom. Pont. congregata, vnum pſallendi, & orandi ordinem, quantum cum Domino poterat, teneret, Breuiarium primum, & deinde Miſſale Romanum multo ſtudio, & diligentia elaborata, paſtorali prouidentia edenda cenſuit. Cuius veſtigia eodem ſapientiæ ſpiritu ſecutus ſimilis mem. CLEMENS Papa VIII. etiam Prædeceſſor noſter, non ſolum Epiſcopis, & inferioribus Eccleſiæ Prælatis accuratè reſtitutum Pontificale dedit, ſed etiam complures alias in Cathedralibus, & inferioribus Eccleſijs cæremonias promulgato Cæremoniali ordinauit. His ita conſtitutis, reſtabat, vt vno etiam volumine comprehenſi, ſacri & ſinceri Eccleſiæ Catholicæ ritus, qui in ſacramentorum adminiſtratione, alijsq; Eccleſiaſticis functionibus ſeruari debent ab ijs, qui curam animarum gerunt, apoſtolicæ ſedis auctoritate prodirent, ad cuius voluminis præſcriptum in tanta Ritualium multitudine, ſua illi miniſteria tamquam ad publicam & obſignatam normam peragerent, vnoq; ac fideli ductu inoffenſo pede ambularent cum conſenſu. Quod ſane iampridem agitatum negotium poſteaquàm generalium Conciliorum græ-

cè, latinèq; diuina gratia editorum opus morari deſiuit, ſolli-
citè vrgere noſtri muneris eſſe exiſtimauimus. Vt autem
rectè, & ordine, vt par erat, res ageretur nonnullis ex Ven.
Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus pietate, doctrina, &
prudentia præſtantibus, eam demandauimus, qui cum conſi-
lio eruditorum virorum, varijsq; præſertim antiquis, &
quę circumferuntur, ritualibus conſultis, eoq; in primis, quod
vir ſingulari pietatis zelo, & doctrina bo. me Iulius Anto-
nius S R. E. Cardinalis Sanctæ Seuerinæ nuncupatus, lon-
go ſtudio, multaq; induſtria, & labore pleniſſimum compo-
ſuerat, rebusq; omnibus maturè conſideratis, demum diui-
na adſpirante clementia, quanta oportuit breuitate, Rituale
confecerunt. in quo cum receptos, & approbatos Catholi-
cæ Eccleſiæ ritus ſuo ordine digeſtos conſpexerimus, illud
ſub nomine Ritualis Romani meritò edendum publico Ec-
cleſiæ Dei bono iudicauimus. Quapropter hortamur in Do-
mino Ven. Fratres, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos,
& dilectos filios eorum Vicarios, necnon Abbates, Paro-
chos vniuerſos, vbique locorum exiſtentes, & alios, ad
quos ſpectat, vt in poſterum tamquàm Eccleſiæ Romanæ fi-
lij eiuſdem Eccleſię omnium matris, & magiſtrę auctorita-
te conſtituto Rituali in ſacris functionibus vtantur, & in re
tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus
vſus antiquitatis ſtatuit, inuiolatè obſeruent. Dat. Romę
apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die
17. Iunij 1614. Pontificatus noſtri anno decimo.

S. Cobellutius.

Digitized by Google

PAVLVS PAPA V.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

CVM, ſicut dilectus filius, Hieremias Guelphus, qui Typographiam noſtram Cameralem obtinet, nobis nuper exponi fecit, Rituale Romanum in lucẽ vendere intendat, ac vereatur, ne poſtquam in lucem prodierit, alÿ qui ex alieno labore lucrum quærunt, idem Rituale typis cudi facere curent in ipſius Hieremiæ præiudicium; Nos eiuſdem Hieremiæ indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi aliquod diſpendium patiatur, prouidere volentes, ipſumq; ſpecialibus fauoribus, & gratÿs proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis &c. cenſentes: ſupplicationibus eius nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; eidem Hieremiæ vt decennio proximo à primæua librorum huiuſmodi impreſſione computan. nemo tam in Vrbe, quàm in vniuerſo Statu noſtro Eccleſiaſtico, mediatè vel immediatè nobis ſubiecto, Rituale huiuſmodi ſine ſpeciali dicti Hieremiæ, aut eius hæredum & ſucceſſorum, vel ab eis cauſam habentium licentia imprimere, aut ab alio, vel alÿs impreſſum vendere, ſeu venale habere, vel proponere poſſit, auctoritate apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Inhibentes propterea vniuerſis & ſingulis vtriuſq; ſexus Chriſtifidelibus præſertim librorum impreſſoribus ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum, & typorum omnium, pro vna Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ac pro alia eidem Hieremiæ, ac pro reliqua tertÿs partibus accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applican. & eo ipſo abſque vlla declaratione incurrendis pœnis, ne, dicto decennio durante, Rituale prædictum, aut aliquam eius partem tam in magno quàm in paruo folio, ac tam in Vrbe quàm in reliquo ſtatu Eccleſiaſtico prædictis, ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut ab

alÿs

alijs impreſſum vendere, ſeu venale habere, vel propone-re audeant, vel præſumant: Mandantes propterea dile-ctis filijs noſtris, & Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, ſeu eorum Vicelegatis, ac Præſidentibus, Gubernatoribus, Prætoribus, & alijs Iuſtitiæ Miniſtris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & Locorum Status noſtri Eccleſiaſtici prædicti, quatenus eidem Hieremiæ in præmiſsis efficacis defenſionis præſidio aſsiſtentes, quandocumque ab eodem Hieremia fuerint requiſiti, pœnas prædictas contra quoſcunque inobedientes irremiſsibiliter exequantur. Non obſtan. conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac quibuſuis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento &c. roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innouatis, ceterisq; contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiam in ipſo Rituali impreſsis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die decimaſeptima Iunij 1614. Pontificatus noſtri Anno decimo.

S. Cobellutius.

Digitized by Google

INDEX & ordo præcipuarum rerum, quæ in hoc Rituali libro continentur.

De ijs, quæ in Sacramentorum adminiſtratione generaliter ſeruanda ſunt. fol. 1.
De Sacramento Baptiſmi ritè adminiſtrando. 4
Ordo Baptiſmi paruulorũ 11
De Baptiſmo adultorum. 20
Ordo Baptiſmi adultorũ. 22
Ordo ſupplendi omiſſa ſuper baptizatum. 44
Ritus ſeruandus cum Epiſcopus baptizat. 46
Benedictio fontis Baptiſmi extra ſabbatum ſanctũ Paſchæ, & Pẽtecoſtes cũ aqua conſecrata nõ habetur. 47
De ſacramento Pœnitẽtię 51
Ordo miniſtrandi ſacramentum pœnitentiæ. 52
De abſolutione ab excõicatione in foro exteriori. 56
Ritus abſoluendi excommunicatum iam mortuum. 58
De modo abſoluendi à ſuſpẽſione, vel ab interdicto. 60
De Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento 61
Ordo miniſtrandi ſacram communionem. 63
De communione Paſchali 66
De cõmunione infirmorũ. 67
De ſacr extremę vnctionis. 72
Ordo adminiſtrandi ſacramẽtum extremæ vnctionis. 74
Septem pſalmi pœnitent. 81
Litaniæ. 96
De viſitatione, & cura infirmorum. 98
Modus iuuãdi morientes. 114
Ordo commend. animæ. 116
De exequijs. 144
Quibus non licet dari eccleſiaſticam ſepulturam. 146
Exequiarum ordo. 147
Officium defunctorum. 160
De officio faciendo in exequijs abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario. 221
De exequijs paruulorum. 223
De ſacr. Matrimonij. 232
Ritus celebrandi matrimonij ſacramentum. 235
De benedictione mulieris poſt partum. 237
De benedictionibus regulæ generales. 239
Ordo ad faciendam aquam benedictam. 240
Benedictio candelarum extra diem Purificationis Beatæ MARIAE Virginis. 243
Benedictio domorum in ſabbato ſãcto Paſchæ. 244
Benedictio domorum alio tempore facienda 245
Benedictio loci. 246
Benedictio domus nouæ. 247
Benedictio Thalami. ibid.
Benedictio Nauis. 248
Benedictio cõmunis ſuper fruges, & vineas. 249
Benedictio peregrinorũ ad loca ſancta prodeun-

Benedictio
- tium. fol. 249
- peregrinorum poſt reditum. 252
- eſculentorũ præſertim in Paſcha. 254
- Agni Paſchalis. ibid.
- Ouorum. 255
- Panis. ibid.
- nouorũ fructuũ. 256
- ac quodcunq; comeſtibile. 257
- olei ſimplicis. ibid.

Benedictiones ab Epiſcopis, vel alijs facultatem habentibus; faciendæ. 259

Benedictio
- ſacerdotalium indumentorum in genere. ibid.
- mapparũ, ſeu linteaminum altaris 261
- corporalium. 262
- tabernaculi, ſeu vaſculi pro ſacroſancta Euchariſtia conſeruanda. 263
- nouæ crucis. ibid.
- Imaginum Ieſu Chriſti D. N. B Mariæ & Sanctorum. 264

Ritus
- benedicendi, & imponendi primarium lapidẽ pro eccleſ. ædificãda, ſeruãdus à Sacerdote facultatẽ habẽte ab Epiſcopo 266
- benedicendi nouam Eccleſiam ſeu Oratoriũ publicum, vt ibi ſanctiſs. Miſſæ ſacrificiũ celebrari poſſit. 273

Ritus reconciliandi Eccleſ. violatam, ſi nondum erat ab Epiſcopo conſecrata. 278

Ritus benedicendi nouum cæmeterium per ſacerdotem ab Epiſc. delegatum. 281

Ordo reconciliandi cæmeterium violatum, ſiue eccleſiæ cõtiguum ſit, ſiue ſeparatum, vbi Eccleſia non eſt polluta. 284

De Proceſsionibus. 285

De proceſſ.
- in die feſto Purific. B.M.V. 287
- in die Palmarũ 291

Ordo ſeruandus in litan maiorũ proceſſione, & Rog. 302

De proceſsione in feſto Sanctiſs Corporis Chriſti. 304

De proc. ad petẽdã pluuiã. 313

De proceſſione ad poſtulandam ſerenitatem. 316

Preces ad repell. tẽpeſtatẽ 317

Preces dicendæ tempore penuriæ, & famis. 320

Proceſſio tempore mortalitatis, & peſtis. 321

Preces dicendæ in litanijs tempore belli. 323

Proceſſ. in quacũq tribul. 328

Preces dicendæ in proceſſione pro gratiarum actione. 331

De proceſſione in trãſlatione ſacrarum Reliquiarum. 341

De exorcizandis obſeſſis à Dæmonio. 342

Formulæ ſcribẽdi in libris habendis apud Parochos. 378

FINIS.

De ijs, quæ in Sacramentorum adminiſtratione generaliter ſeruanda ſunt.

VT eà, quæ ex antiquis Catholicæ Eccleſiæ inſtitutis, & ſacrorum Canonum, Summorumque Pontificum decretis de Sacramentorum ritibus, ac cæremonijs hoc libro præſcribuntur, quà par eſt diligentia, ac religione cuſtodiantur, & vbiq; fideliter ſeruentur, illud ante omnia ſcire, & obſeruare conuenit, quod Sacroſancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in hæc verba.

Si quis dixerit receptos, & approbatos Eccleſiæ „ Catholicæ ritus in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à miniſtris pro libito omitti, aut in nouos „ alios per quemcumque eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit. „

Seſſ. 7. Can. 13.

Cum igitur in Eccleſia Dei nihil ſanctius, aut vtilius, nihilq; excellentius, aut magis diuinum habeatur, quàm Sacramenta ad humani generis ſalutem à Chriſto Domino inſtituta; Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum adminiſtratio pertinet, meminiſſe in primis debet, ſe ſancta tractare, atq; omni ferè temporis momento ad tam ſanctæ adminiſtrationis officium paratum eſſe oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, vt integrè, caſtè, pieq; vitam agat: nam etſi Sacramenta ab impuris coinquinari non poſſunt, neque à prauis miniſtris eorum effectus impediri; impurè tamen, & indignè ea miniſtrantes in æternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergò ſi fuerit peccati mortalis ſibi conſcius (quod abſit) ad Sacramentorum adminiſtrationem non audeat accedere, niſi priùs corde pæniteat: ſed ſi habeat copiam Confeſſarij, & temporis, lociq; ratio ferat, conuenit confiteri.

Digitized by Google

Quacumque diei, ac noctis hora ad Sacramenta miniſtranda vocabitur, nullam officio ſuo præſtando (præſertim ſi neceſſitas vrgeat) moram interponat. Ac propterea populum ſæpe, prout ſeſe offeret occaſio, præmonebit, vt cum ſacro miniſterio opus fuerit, ſe quamprimum aduocet, nulla temporis, aut cuiuſcumque incommodi habita ratione.

Ipſe verò antequam ad huiuſmodi adminiſtrationem accedat, paululùm, ſi opportunitas dabitur, orationi, & ſacræ rei, quam acturus eſt, meditationi vacabit, atque ordinem miniſtrandi, & cæremonias pro temporis ſpatio præuidebit, & perleget.

In omni Sacramentorum adminiſtratione ſuperpelliceo ſit indutus, & deſuper ſtola eius coloris, quem Sacramenti ritus expoſcit, niſi in Sacramento Pœnitentiæ miniſtrando occaſio, vel conſuetudo, vel locus interdum aliter ſuadeat.

Adhibebit quoque vnum ſaltem, ſi habeat, vel plures clericos, prout loci, & Sacramenti ratio poſtulabit, decenti habitu, & ſuperpelliceo pariter indutos.

Curabit etiam, vt ſacra ſupellex, veſtes, ornamenta, lintea-mina, & vaſa miniſterij integra, nitidaq; ſint, & munda.

In Sacramentorum adminiſtratione, eorum virtutem, vſum, ac vtilitatem, & cæremoniarum ſignificationes; vt Concilium Tridentinum præcipit, ex Sanctorum Patrum, & Catechiſmi Romani doctrina, vbi commodè fieri poterit diligenter explicabit.

Dùm Sacramentum aliquod miniſtrat, ſingula verba, quæ ad illius formam, & miniſterium pertinent, attentè, diſtinctè, & piè, atque clara voce pronunciabit. Similiter & alias orationes, & preces deuotè, ac religioſè dicet; nec memoriæ, quæ plerumq; labitur, facilè confidet; ſed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea cæremonias, ac ritus ita decenter, grauiq; actione peraget, vt aſtantes ad cæleſtium rerum cogitationem erigat, & attentos reddat.

Ad miniſtrandum procedens, rei, quam tractaturus eſt, intentus ſit, nec de ijs, quæ ad ipſam non pertinent, quicquam cum alio colloquatur; in ipſaq; adminiſtratione actualem attentionem habere ſtudeat, vel ſaltem virtualem cum intentione faciendi, quod in eo facit Eccleſia.

Illud

Illud porrò diligenter caueat, ne in Sacramentorum adminiſtratione aliquid quauis de cauſa vel occaſione directè, vel indirectè exigat aut petat; ſed ea gratis miniſtret, & ab omni ſimoniæ, atque auaritiæ ſuſpicione, nedùm crimine, longiſſime abſit. Si quid verò nomine eleemoſynæ, aut deuotionis ſtudio, peracto iam Sacramento, ſpontè à fidelibus offeratur, id licitè pro conſuetudine locorum, accipere poterit; niſi aliter Epiſcopo videatur.

Fidelibus alienæ Parochiæ Sacramenta non miniſtrabit, niſi neceſſitatis cauſa, vel de licentia Parochi, ſeu Ordinarij.

Omnes autem, qui Sacramenta ſuſcipiunt, loco, & tempore opportuno monebit, vt remoto inani colloquio, & habitu, actuq; indecenti, piè, ac deuotè Sacramentis interſint, & ea, qua par eſt, reuerentia ſuſcipiant.

Librum hunc Ritualem (vbi opus fuerit) ſemper cùm miniſtrabit, ſecum habebit, ritusq; & cæremonias in eo præſcriptas diligenter ſeruabit.

Cæterū illorum tantum Sacramentorum, quorum adminiſtratio ad Parochos pertinet, ritus hoc opere præſcribuntur; cuiuſmodi ſunt Baptiſmus, Pœnitentia, Euchariſtia, Extrema vnctio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, cum propria ſint Epiſcoporum, ritus ſuos habent in Pontificali præſcriptos. Et ea, quæ de ijs, atque alijs Sacramentis ſcire, ſeruare, & docere Parochi debent, cum ex alijs libris, tùm præcipuè ex Catechiſmo Romano ſumi poſſunt. Siquidem hic de ijs ferè tantùm agere inſtituti operis ratio poſtulat, quæ ad ipſorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Poſtremò quiſquis Sacramenta adminiſtrare tenetur, habeat libros neceſſarios ad officium ſuum pertinentes, eosq; præſertim, in quibus variarum Parochialium functionum notæ ad futuram rei memoriam deſcribuntur, vt ad finem huius Ritualis habetur.

Digitized by Google

De Sacramento Baptiſmi ritè adminiſtrando.

SACRVM Baptiſma, Chriſtianæ religionis, & æternæ vitæ ianuam, quod inter alia nouæ legis Sacramenta à Chriſto inſtituta primum tenet locum, cunctis ad ſalutem neceſſarium eſſe, ipſa Veritas teſtatur illis verbis: *Niſi quis renatus fuerit, ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Itaque ſumma ad illud opportunè, ritèq; adminiſtrandum, ac ſuſcipiendum diligentia adhibenda eſt.

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia ſint de iure diuino abſolutè neceſſaria; vt materia, forma, miniſter; alia ad illius ſolemnitatem pertineant, vt ritus, ac cæremoniæ, quas ex Apoſtolica, & antiquiſſima traditione acceptas, & approbatas, niſi neceſſitatis cauſa, omittere non licet: de ijs aliqua præmonenda ſunt, vt ſacrum hoc miniſterium ritè, ac ſanctè peragatur.

De materia Baptiſmi.

AC primùm intelligat Parochus cùm huius Sacramenti materia ſit aqua vera, ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi poſſe.

Aqua verò ſolemnis Baptiſmi ſit eo anno benedicta in ſabbato ſancto Paſchatis, vel ſabbato Pentecoſtes, quæ in fonte mundo nitida & pura diligenter conſeruetur: & hæc quando noua benedicenda eſt, in eccleſiæ vel potius baptiſterij ſacrarium effundatur.

Si aqua benedicta tam imminuta ſit, vt minus ſufficere videatur alia non benedicta admiſceri poteſt, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quouis modò defecerit, Parochus in fontem bene mundatum, ac nitidum recentem aquam infundat, eamq; benedicat ex formula, quæ infra præſcribitur.

Sed ſi aqua conglaciata ſit, curetur, vt liquefiat; ſin autem

tem ex parte congelata ſit, aut nimium frigida, poterit parum aquæ naturalis non benedictæ caleſacere, & admiſcere aquæ baptiſmali in vaſculo ad id parato, & ea tepefacta ad baptizandum vti, ne noceat infantulo.

De forma baptiſmi.

QVoniam Baptiſmi forma his verbis expreſſa; *Ego te baptizo in nomine patris, & Filij, & Spiritus ſancti*; omnino neceſſaria eſt; ideò eam nullo modo licet mutare, ſed eadem verba vno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuncianda ſunt.

Latinus Presbyter latina forma ſemper vtatur.

Cum baptiſmum iterare nullo modo liceat, ſi quis ſub cõditione, de quo infrà, ſit baptizandus, ea conditio explicanda eſt, hoc modo. *Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris, &c.* Hac tamen conditionali forma non paſſim, aut leuiter vti licet; ſed prudenter, & vbi re diligẽter perueſtigata, probabilis ſubeſt dubitatio infantem non fuiſſe baptizatum.

Baptiſmus licet fieri poſſit, aut per infuſionem aquæ, aut per immerſionem, aut per aſperſionem, primus tamen, vel ſecundus modus, qui magis ſunt in vſu, pro Eccleſiarum conſuetudine retineantur; ita vt trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum crucis vno, & eodem tempore, quo verba proferuntur, & idem ſit aqua adhibens, & verba pronuncians.

Vbi verò baptiſmus fit per infuſionem aquæ, cauendum eſt, nè aqua ex infantis capite in fontem, ſed vel in ſacrarium baptiſterij propè ipſum fontem extructum defluat, aut in aliquo vaſe, ad hunc vſum parato, recepta in ipſius baptiſterij, vel in eccleſiæ ſacrarium effundatur.

De Miniſtro Baptiſmi.

LEgitimus quidem Baptiſmi Miniſter eſt Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho, vel ab Ordinario loci delegatus; ſed quoties infans, aut adultus verſatur in vitæ periculo, poteſt ſine ſolemnitate à quocunque baptizari in qualibet lingua, ſiue clerico, ſiue laico etiam excommunicato, ſiue fideli, ſiue infideli, ſiue catholico, ſiue hæretico, ſiue viro,

Digitized by Google

ſiue fœmina, ſeruata tamen forma, & intentione Eccleſiæ.

Sed ſi adſit Sacerdos, Diacono præferatur; Diaconus ſubdiacono, Clericus laico, & vir fœminæ; niſi pudoris gratia deceat fęminam potiùs quàm virum baptizare infantem non omnino editum, vel niſi melius fęmina ſciret formam, & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, vt fideles, præſertim obſtetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant, & ſeruent.

Pater, aut Mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet. neque tunc vllam contrahunt cognationem, quæ matrimonij vſum impediat.

De baptizandis paruulis.

OPportune Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet, vt natos infantes ſiue baptizãdos, ſiue baptizatos quamprimùm fieri poterit, & qua decet chriſtiana modeſtia ſine pompæ vanitate deferant ad eccleſiam, ne illis Sacramẽtũ tantoperè neceſſariũ nimiũ differatur cũ periculo ſalutis, & vt ijs, qui ex neceſſitate priuatim baptizati ſunt, conſuetę cæremoniæ, ritusq; ſuppleantur, omiſſa forma, & ablutione.

Nemo in vtero matris clauſus baptizari debet. Sed ſi infans caput emiſerit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec poſtea ſi viuus euaſerit, erit iterum baptizandus. At ſi aliud membrum emiſerit, quod vitalem indicet motum, in illo, ſi periculum impendeat, baptizetur; & tunc ſi natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus eo modo, quo ſupra dictum eſt; *ſi non es baptizatus, ego te baptizo in nomine patris, &c.* Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex vtero, debet in loco ſacro ſepeliri.

Si mater prægnans mortua fuerit, fętus quamprimum cautè extrahatur, ac ſi viuus fuerit, baptizetur; ſi fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco ſacro ſepeliri non debet.

Infantes expoſiti, & inuenti, ſi re diligenter inueſtigata de eorum baptiſmo non conſtat, ſub conditione baptizentur.

In monſtris verò baptizandis, ſi caſus eueniat, magna cautio adhibenda eſt, de quo, ſi opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti conſulantur, niſi mortis periculum immineat.

Mon-

Digitized by Google

Monſtrum, quod humanam ſpeciem non præſeferat, baptizari non debet: de quo ſi dubium fuerit, baptizetur ſub hac conditione. *Si tu es homo, ego te baptizo, &c.*

Illud verò, de quo dubium eſt, vna ne, aut plures ſint perſonæ, non baptizetur, donec id diſcernatur. diſcerni autem poteſt, ſi habeat vnum vel plura capita; vnum vel plura pectora; tunc enim totidem erunt corda, & animæ, hominesq; diſtincti, & eo caſu ſinguli ſeorſum ſunt baptizandi, vnicuiq; dicendo: *Ego te baptizo, &c.* Si verò periculum mortis immineat, tempusq; non ſuppetat, vt ſinguli ſeparatim baptizentur, poterit miniſter ſingulorum capitibus aquam infundens omnes ſimul baptizare, dicendo: *Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.* Quam tamen formã in ijs ſolum, & in alijs ſimilibus mortis periculis ad plures ſimul baptizandos, & vbi tempus non patitur, vt ſinguli ſeparatim baptizentur, aliàs numquàm licet adhibere.

Quando verò non eſt certũ in monſtro eſſe duas perſonas, vt quia duo capita, & duo pectora non habet bene diſtincta; tunc debet primùm vnus abſolutè baptizari, & poſtea alter ſub conditione, hoc modo: *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

De Patrinis.

Parochus antequã ad baptizãdum accedat, ab ijs, ad quos ſpectat, exquirat diligenter, quem, vel quos ſuſceptores, ſeu Patrinos elegerint, qui infantem de ſacro fonte ſuſcipiãt, ne plures quàm liceat, aut indignos, vel ineptos admittat.

Patrinus vnus tantùm ſiue vir, ſiue mulier, vel ad ſummum vnus, & vna adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: ſed ſimul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres, neque ipſius baptizandi pater, aut mater.

Hos autem patrinos ſaltem in ætate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis conſignatos eſſe maximè conuenit.

Sciant præterea Parochi, ad hoc munus non eſſe admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excõmunicatos, aut interdictos, non publicè criminoſos, aut infames, nec præterea qui ſana mente nõ ſunt, nec qui ignorant rudimenta fidei. hæc enim Patrini ſpirituales filios ſuos, quos de baptiſmi

Digitized by Google

ſonte ſuſceperint, vbi opus fuerit, opportunè docere tenetur.

Præterea ad hoc ét admitti nō debet Monachi, vel Sāctimoniales, neq; alij cuiuſuis ordinis regulares à ſeculo ſegregati.

De tēpore & loco adminiſtrandi Baptiſmi.

QVamuis Baptiſmus quouis tempore, etiam interdicti, & ceſſationis à diuinis, præſertim ſi vrgeat neceſſitas, cōferri poſſit; tñ duo potiſſimū ex antiquiſſimo Eccleſiæ ritu ſacri ſunt dies, in quibus ſolemni cæremonia hoc Sacramentū adminiſtrari maximè conuenit: nempè sabbatum ſanctum Paſchæ, & ſabbatum Pentecoſtes. quibus diebus baptiſmalis fontis aqua ritè conſecratur. Quem ritum, quantum fieri cōmodè poteſt, in adultis baptizandis, niſi vitæ periculum immineat, retineri decet; aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis, aut Cathedralibus eccleſijs.

Ac licet vrgēte neceſſitate, vbiq; baptizare nihil impediat, tamen proprius Baptiſmi adminiſtrandi locus eſt eccleſia, in qua ſit fons baptiſmalis, vel certè Baptiſteriū propè eccleſiā.

Itaque, neceſſitate excepta, in priuatis locis nemo baptizari debet; niſi fortè ſint Regum, aut magnorum Principū filij, id ipſis ita depoſcentibus; dummodò id fiat in eorū Cappellis, ſeu Oratorijs, & in aqua baptiſmali de more benedicta.

Baptiſteriū ſit decenti loco, & forma, materiaq; ſolida, & quæ aquā benè contineat, decenter ornatū, & cancellis circū ſeptum, ſera, & claue munitum, atque ita obſeratū, vt puluis, vel aliæ ſordes intrò non penetrent. in eoq; vbi cōmodè fieri poteſt, depingatur Imago S. Ioannis Chriſtum baptizantis.

De Sacris Oleis, & alijs requiſitis.

SAcrum Chriſma, & ſanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum vſus eſt in Baptiſmo, eodem anno ſint ab Epiſcopo de more benedicta feria V. in cœna Dñi.

Curet Parochus, vt ea ſuo tempore quamprimum habeat, & tunc vetera in eccleſia comburat.

Veteribus oleis, niſi neceſſitas cogat, vltra annum non vtatur; ac ſi deficere videantur, & Chriſma, aut oleum benedictum haberi non poſſit, aliud oleum de oliuis non benedictum adijciatur, ſed in minori quantitate.

Chriſ-

Chriſma, & Oleum ſacrum ſint in ſuis vaſculis argenteis, aut ſaltem ſtanneis bene obturatis: quæ vaſcula ſint inter ſe diſtincta, & propriam vnumquodq; inſcriptionem habeat maiuſculis litteris inciſam, ne quis error committatur.

Ad vſum verò quotidianum minora habeantur vaſcula ex argento, ſi fieri poteſt, aut ſtanno; ſiue ſeparata, ſiue etiam coniuncta; aptè tamen diſtincta, & bene cooperta, & cum ſuis inſcriptionibus vt ſuprà, ne Parochus aberret, & vnum pro altero ſumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vaſculis chriſmatis, & olei, quod ſufficiat, infundatur, atque vt effuſionis periculum caueatur, commodum erit in his vaſculis bombacium, ſeu quid ſimile habere, Oleo ſacro, & Chriſmate ſeparatim perfuſum, in quæ pollex, cùm opus eſt, ad inungendum immittatur.

Hæc vaſcula ita parata in loco proprio, honeſto, ac mundo, ſub claue ac tuta cuſtodia decenter aſſeruentur, ne ab aliquo, niſi à Sacerdote, temerè tangantur, aut eis ſacrilegè quiſpiam abuti poſſit.

Parochus quantum fieri poteſt, curet, nè per laicos, ſed per ſe vel per alium Sacerdotem, vel ſaltem per alium eccleſiæ miniſtrum hæc olea deferantur; caueat item nè de ijs quicquam vlli vnquam tribuat, cuiuſuis rei prætextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum eſt, ſit benedictũ ſua peculiari benedictione, quæ infra præſcribitur; neque vtatur ſale exorcizato ad benedicendum aquam; ſitq; prius benè confractum, & attritum, ſiccum, ac mundum. ſal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; ſed ad alios baptizandos ſeruetur, aut in ſacrarium abijciatur.

Cùm igitur Baptiſmi Sacramentum iam adminiſtrandum eſt, hæc in promptu eſſe debent.

Vaſcula Sacri Olei Catechumenorum, & Chriſmatis.

Vaſculum cùm ſale benedicendo, vel iam, vt dictum eſt, benedicto.

Vaſculum, ſeu cocleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptiſmi fundendam ſupra caput baptizandi, quod nulli præterea alij vſui deſeruiat.

Peluis, ſeu bacile ad excipiendam aquam, ex capite defluentem,

fluentem, niſi ſtatim in ſacrarium defluat.

Goſſipium, alio nomine bombacium, ſeu quid ſimile, ad abſtergenda loca, ſacris oleis inuncta.

Stolæ duæ, vbi commodè haberi poſſunt, vna violacea, & alterea alba, vt infra notatur, mutandæ; ſin minus, vna ſaltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cùm manus lauat, abſtergantur, & vas pro manuum lotione poſt Baptiſmum, quod huic tantùm vſui deſeruire decet.

Alba veſtis in modum pallioli, ſeu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cereus, ſeu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber ſit paratus, & item liber baptiſmalis, in quo baptizati deſcribuntur.

Omnibus igitur opportunè præparatis, ſacerdos ad tanti Sacramenti adminiſtrationem, lotis manibus, ſuperpelliceo, & ſtola violacea indutus accedat, clericum vnum, ſeu plures, ſi poteſt, ſecum adhibeat, ſuperpelliceo pariter indutos, qui ſibi miniſtrent.

Ita paratus accedat ad limen eccleſiæ, vbi foris expectant, qui infantem detulerunt.

Interroget (niſi de his bene ſibi conſtet) an ſit ſuæ Parochiæ, maſculus an fœmina, an ſit domi baptizatus, & à quo, & quàm ritè; & qui ſint compatres, qui infantem teneant, pro eoq; reſpondeant; quos piè, ac decenter aſſiſtere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes reſpondere admoneat.

Et quoniam ijs, qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Chriſto regenerandis, & in eius militiam adſcribendis, nomen imponitur, curet, nè obſcæna, fabuloſa, aut ridicula, vel inanium Deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; ſed potius quatenus fieri poteſt, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè viuendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, poſiti, ſi infans fuerit, ſuper brachium dextrum illius, qui eum defert, Parochus ad Baptiſmum procedat, in hunc modum nominatim interrogans.

Digitized by Google

Ordo Baptiſmi Paruulorum.

N. quid petis ab Eccleſia Dei? *Patrinus reſpondet:* Fidem. *Sacerdos.* Fides quid tibi præſtat? *Patrinus reſpondet.* Vitam æternam. *Sacerdos.* Si igitur vis ad vitam ingredi, ſerua mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum ſicut te ipſum. Deinde ter exſufflet leniter in faciem infantis, & dicat ſemel: Exi ab eo, *vel* ab ea, immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito. Poſtea pollice faciat ſignum Crucis in fronte, & in pectore infantis, dicens: Accipe ſignum Crucis tam in fronte ✝ quã in corde, ✝ ſume fidem cæleſtium præceptorum, & talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſsis. Oremus.

Preces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi, & hunc electum tuum N. Crucis Dominicæ impreſsione ſignatum perpetua virtute cuſtodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Dein-

Deinde imponat manum ſuper caput infantis, ac dicat:

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, reſpicere dignare ſuper hunc famulum tuum N. quẽ ad rudimenta fidei vocare dignatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle; diſrumpe omnes laqueos ſatanæ, quibus fuerat colligatus, aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus; omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorũ tuorũ lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diẽ. Per eumdem. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos benedicat ſalem, qui ſemel benedictus aliàs ad eumdem vſum deſeruire poteſt.

Benedictio ſalis.

Exorcizo te creatura ſalis, in nomine Dei Patris Omnipotentis ✠ & in charitate Domini Noſtri IESV Chriſti ✠ & in virtute Spiritus Sancti ✠ exorcizo te per Deũ viuum ✠ per Deum verum ✠ per Deum Sanctum ✠ per Deum ✠ qui te ad tutelã humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per ſeruos ſuos conſecrari præcepit, vt in nomine Sanctæ Trinita-

nita-

Digitized by Google

nitatis efficiaris ſalutare Sacramentum ad effugãdũ inimicũ. Proinde rogamus te, Dñe Deus noſter, vt hanc creaturam ſalis ſanctificando ſanctifices ✠ & benedicẽdo benedicas ✠ vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in viſceribus eorũ, in nomine eiuſdẽ Dñi Noſtri IESV Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Deinde immittat modicum ſalis benedicti in os infantis, dicens: N. Accipe ſalem ſapientiæ: propitiatio ſit tibi in vitam æternam. ℟. Amen.

Sacerdos. Pax tecum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus Patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtantem, non diutius eſurire permittas, quo minus cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens. Perduc eum Dñe, quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionũ tuarũ æterna præmia cõſequi mereatur. Per Chriſtũ Dñm noſtrũ. ℟. Amẽ.

Exor-

Digitized by Google

Exorcizo te immunde ſpiritus in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti, ✠ vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus ſuper mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo, & vero, da honorem Ieſu Chriſto Filio eius & Spiritui ſancto, & recede ab hoc famulo Dei N. quia iſtum ſibi Deus, & Dominus noſter IESVS Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, & benedictionem, fontemq; baptiſmatis vocare dignatus eſt.

Hic pollice in fronte ſignat infantem, dicens:

Et hoc ſignum ſanctæ Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox imponit manum ſuper caput infantis, & dicit:

Oremus.

Æternam, ac iuſtiſſimam pietatem tuã deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotẽs æterne Deus, auctor luminis, & veritatis ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris illum illuminare lumine intelligentiæ

tuæ,

tuæ, munda eum, & ſanctifica, da ei ſcientiam veram, vt dignus gratia Baptiſmi tui effectus, teneat firmam ſpem, conſilium rectum, doctrinam ſanctam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſtea Sacerdos imponit extremam partem ſtolæ ſuper infantem, & introducit eum in Eccleſiam, dicens:

N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Chriſto in vitam æternam. Amen.

Cum fuerint eccleſiam ingreſſi, Sacerdos procedens ad fontem cum ſuſceptoribus coniunctim clara voce, dicit:

CRedo in Deum Patrem omnipotentē, creatorem cæli, & terræ. Et in Ieſum Chriſtum filium eius vnicum, Dominum noſtrum. Qui conceptus eſt de Spiritu ſācto, natus ex Maria Virgine. Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus. Deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis. Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde vēturus eſt iudicare viuos et mortuos. Credo in Spiritum ſanctum; Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum Communionem, remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Vitam æternam. Amen.

Pa-

Digitized by Google

PAter noſter, qui es in cælis, ſanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum; fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Deinde antequam accedat ad Baptiſterium dicat.

¶ Exorciſmus.

Exorcizo te omnis ſpiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠ & in nomine IESV Chriſti Filij eius Domini, & Iudicis noſtri ✠ & in virtute Spiritus ſancti ✠ vt diſcedas ab hoc plaſmate Dei N. quod Dominus noſter ad templum ſanctum ſuum vocare dignatus eſt, vt fiat templum Dei viui, & Spiritus ſanctus habitet in eo. Per eumdem Chriſtum Dñm noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Poſtea Sacerdos digito accipiat de ſaliua oris ſui, & tangat aures, & nares infantis, tangendo verò aurem dexteram, & ſiniſtram, dicat:

Ephpheta, *quod eſt, adaperire*: deinde tangat nares, dicens: In odorem ſuauitatis. Tu autem

autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.

Poſtea interrogat baptizandum nominatim, dicens:

N. Abrenuncias ſatanæ? *Reſpondet Patrinus.* Abrenuncio. Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenuncio. Et omnibus pompis eius? ℟. Abrenuncio.

Deinde Sacerdos intingit pollicem in oleo catechumenorum, & infantem vngit in pectore, & inter ſcapulas in modum Crucis, dicens:

Ego te linio ✠ oleo ſalutis in Chriſto Ieſu Dño noſtro, vt habeas vitã eternã. ℟. Amẽ.

Hic deponit ſtolam violaceam, & ſumit aliam albi coloris.

Subinde pollicem, & inuncta loca abſtergit bombacio, vel re ſimili, & interrogat expreſſo nomine baptizandum, Patrino reſpondente.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli, & terræ? ℟. Credo.

Credis in Ieſum Chriſtũ Filiũ eius vnicũ Dñm noſtrum, natum, & paſſum? ℟. Credo.

Credis in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, vitam æternã? ℟. Credo.

Subinde expreſſo nomine baptizandi, Sacerdos dicit:

N. Vis baptizari? *Reſpondit Patrinus.* Volo.

Tunc Patrino, vel Matrina, vel vtroque (ſi ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vaſculo, ſeu vrceolo accipit aquam Baptiſmalem & de ea ter fundit ſuper caput infantis in modum Crucis; & ſimul verba proferens, ſemel tantum diſtinctè, & attentè dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠ *fundat primò*, & Filij ✠ *fundat ſecundò*, & Spiritus ✠ ſancti. *fundat tertiò.*

Vbi autem eſt conſuetudo baptizandi per immerſionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina merſione baptizat, & ſemel tantum dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ ſancti.

Mox Patrinus, vel Matrina vel vterque ſimul infantem de ſacro fonte leuant, ſuſcipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, vtatur hac forma. N. Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti. ✠ *deinde intingit pollicem in ſacro Chriſmate, & vngit infantem in ſummitate capitis in modum Crucis, dicens:*

DEus omnipotens, Pater Domini Noſtri IESV Chriſti, qui te regenerauit ex aqua, & Spiritu ſancto, quique dedit tibi remiſſionem omnium peccatorum *hic inungit* ipſe te liniat Chriſmate ſalutis ✠ in eodem Chriſto Ieſu Domino noſtro in vitam æternam. ℞. Amen.

Sacerdos. Pax tibi. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Tum

Tum bombacio, aut re ſimili abſtergit pollicem ſuum, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteolum candidum loco veſtis albæ, dicens.

Accipe veſtem candidam, quàm immaculatã perferas ante Tribunal Dñi Noſtri Ieſu Chriſti, vt habeas vitã æternam. ℟. Amen.

Poſtea dat ei, vel Patrino candelam accenſam dicens: **Accipe lampadem ardentem, & irreprehenſibilis cuſtodi Baptiſmum tuum; ſerua DEI mandata, vt cum Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei, vna cum omnibus Sanctis in aula cæleſti, habeasq; vitã æternam, & viuas in ſecula ſeculorũ. ℟. Amen.**

Poſtremo dicit: N. **Vade in pace, & Dominus ſit tecum. ℟. Amen.**

Si vero fuerint plures baptizandi ſiue maſculi, ſiue fœminæ, in catechiſmo maſculi ſtatuantur ad dexteram, fœminæ vero ad ſiniſtram, & omnia pariter dicantur vt ſupra in proprio genere, & numero plurali. verum prima nominis interrogatio, exſufflatio, Crucis impreſſio, ſeu ſignatio, tactus aurium, & narium cum ſaliua, abrenunciationis interrogatio, vnctio Olei Cathecumenorum, interrogatio de fide ſeu Symbolo, & ipſe Baptiſmus, inunctio Chriſmatis, candidæ veſtis impoſitio, atque accenſæ candelæ traditio ſingulariter ſingulis, & primum maſculis, deinde fœminis fieri debent.

Si infans, vel adultus ægrotus adeo grauiter laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptiſmus perficiatur, Sacerdos omiſſis, quæ Baptiſmum præcedunt, eum baptizet, ter, vel etiam ſemel infundens aquam ſuper caput eius in modum Crucis, dicens: **Ego te baptizo in nomine Patris ✠ &c.**

Si non habeatur aqua baptiſmalis, & periculum impendeat; Sacerdos vtatur aqua ſimplici.

Deinde ſi habeat Chriſma, liniat eum in vertice, dicens: **Deus Omnipotens, Pater Domini Noſtri IESV Chriſti &c.** vt ſupra.

Poſtea dat ei linteolum candidum, dicens: **Accipe veſtem &c.**

Ac demum det ei ceream candelam accenſam dicens: **Accipe lampadem.** vt ſupra. Si ſuperuixerit, ſuppleantur alij ritus omiſſi.

Admonendi ſunt ſuſceptores de ſpirituali cognatione, quam contraxerunt cum baptizato baptizatiq; patre, & matre, quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto ſecum ipſi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppreſſionis periculum: ſed eum diligenter cuſtodiant, & opportune ad Chriſtianam diſciplinam inſtituant.

Commonendi ſunt etiam parentes, & alij ſi opus fuerit, ne filios Hebræis, alijsve infidelibus, vel Hæreticis mulieribus vllo modo lactandos, aut nutriendos tradant.

Antequam infans ex Eccleſia aſportetur, aut ſuſceptores diſcedant, eorum nomina, & alia de adminiſtrato Baptiſmo ad præſcriptam formam in Baptiſmali Libro Parochus accurate deſcribat.

¶ De Baptiſmo Adultorum.

SI quis adultus ſit baptizandus, debet prius ſecundum Apoſtolicam regulam in Chriſtiana fide, ac ſanctis moribus diligēter inſtitui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiusq; voluntas, & propoſitum ſæpius explorari, & non niſi ſciens, & volens, probeq; inſtructus baptizari.

At vero ſiquis, dum inſtruitur, in mortis periculum incidat, baptizariq; voluerit, habita ratione periculi, vel neceſſitatis baptizetur.

Adul-

Adultorum Baptiſmus, vbi commode fieri poteſt, ad Epiſcopum deferatur, vt ſi illi placuerit, ab eo ſolemnius conferatur; alioquin Parochus ipſe baptizet, ſtata cæremonia.

Decet autem huiuſmodi Baptiſmum ex Apoſtolico inſtituto, in Sabbato ſancto Paſchatis, vel Pentecoſtes ſolemniter celebrari.

Quare ſi circa hæc tempora Catechumeni ſint baptizãdi, in ipſos dies, ſi nihil impediat, Baptiſmum differri conuenit.

Verum ſi circa, ſeu poſt tempus Pentecoſtes aliqui cõuerſi fuerint, qui ægrè ferant ſuum Baptiſma in longum tempus differri, & ad illud feſtinent, inſtructiq; ac rite parati eſſe noſcantur, citius baptizari poſſunt.

Catechumenus inſtructus baptizetur in eccleſia, ſeu in Baptiſterio. Patrinus ei aſſiſtat, & ipſe Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes reſpondeat; niſi mutus fuerit, aut omnino ſurdus, vel ignotæ linguæ. quo caſu vel per Patrinum, ſi illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu conſenſum explicet ſuum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem, qui adultos baptizabit, quàm ipſos adultos, qui ſani ſunt, conuenit eſſe ieiunos.

Quare non poſt epulas, aut prandia, ſed ante meridiem (niſi ex rationabili cauſa aliter faciendum eſſet) eorum Baptiſma celebretur.

Admonendus eſt Catechumenus, vt peccatorum ſuorum pœniteat.

Amentes, & furioſi non baptizentur, niſi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idem iudicium faciendum eſt, quod de infantibus: atque in fide Eccleſiæ baptizari poſſunt.

Sed ſi dilucida habeant interualla, dum mentis compotes ſunt, baptizentur, ſi velint. Si vero antequam inſanirent, ſuſcipiendi Baptiſmi deſiderium oſtenderint, ac vitæ periculũ immineat, etiamſi non ſint compotes mentis, baptizentur.

Idemq; dicendum eſt de eo, qui lethargo, aut phreneſi laborat; vt tantum vigilans, & intelligens baptizetur; niſi periculum mortis impendeat, ſi in eo prius apparuerit Baptiſmi deſiderium.

Sacerdos diligenter curet, vt certior fiat de ſtatu, & condi-

BIBLIOTECA ... ROMA

Digitized by Google

ditione eorum, qui baptizari petunt, præſertim exterorum. De quibus facta diligenti inquiſitione, num aliàs, ac rite ſint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad quæſtum, vel ob aliam cauſam, fraude, doloue iterum baptizari velit.

Omnes autem, de quibus re diligenter inueſtigata, probabilis dubitatio eſt, an baptizati fuerint, ſi nihil aliud impediat, ſub conditione baptizentur.

Hæretici vero ad Catholicam Eccleſiam venientes, in quorum Baptiſmo debita forma, aut materia ſeruata non eſt, rite baptizandi ſunt: ſed prius errorum ſuorum prauitatem agnoſcant, & deteſtentur, & in fide Catholica diligenter inſtruantur: vbi vero debita forma, & materia ſeruata eſt, omiſſa tantum ſuppleantur, niſi rationabili de cauſa aliter Epiſcopo videatur.

Cæterum legantur, & ſeruentur ea, quæ ſupra de Baptiſmo in communi præſcripta ſunt. fol. 4.

Ordo Baptiſmi Adultorum.

IN primis Sacerdos paratis his, quæ ſupra de obſeruandis in adminiſtratione Sacramenti Baptiſmi paruulorum dicuntur, indutus ſuperpelliceo, & ſtola, vel etiam pluuiali violacei coloris, cum ſuis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum digne valeat miniſtrare, & ad implorandum diuinum auxilium, ſurgens ſe ſignat, & ſi temporis ratio ferat, dicit:

Deus in adiutorium meum intēde. ℟. Dn̄e ad adiuuandū me feſtina. Gloria Patri &c.

Poſtea incipiat, proſequentibus Clericis Antiphona.

Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris, dicit Dominus. Pſal. 8.

DOmine Dn̄s noſter: quàm admirabile eſt

eſt nomen tuum in vniuerſa terra.
Quoniam eleuata eſt magnificentia tua ſuper cælos.
Ex ore infantium, & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos: vt deſtruas iuimicum, & vltorem.
Qm̃ videbo cælos tuos, opera digitorum tuorũ: lunam, & ſtellas, quæ tu fundaſti.
Quid eſt homo, quod memor es eius? aut filius hominis, quoniam viſitas eum?
Minuiſti eum paulominus ab angelis, gloria & honore coronaſti eum: & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum.
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius: oues, & boues vniuerſas, inſuper & pecora cãpi.
Volucres cæli, & piſces maris: qui perambulant ſemitas maris.
Domine Dñs noſter: quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra.
Gloria Patri. Sicut erat. Pſalm. 28.
AFferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.
Afferte Domino gloriam, & honorem, afferte Domino gloriam nomini eius: adorate Dominum in atrio ſancto eius.
Vox Domini ſuper aquas, Deus maieſtatis

intonuit: Dominus ſuper aquas multas.
Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.
Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.
Et cõminuet eas tamquam vitulũ Libani: & dilectus queadmodũ filius vnicorniũ.
Vox Domini intercidentis flammam ignis, vox Domini concutientis deſertum: & commouebit Dominus deſertum Cades.
Vox Domini præparantis ceruos, & reuelabit condenſa: & in templo eius omnes dicent gloriam.
Dominus diluuium inhabitare facit: & ſedebit Dominus Rex in æternum.
Dominus virtutem populo ſuo dabit: Dominus benedicet populo ſuo in pace.
Gloria Patri. Sicut erat. Pſal. 41.

QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima anima mea ad te Deus.
Sitiuit anima mea ad Deũ fortẽ viuũ: quãdo veniã, & apparebo ante faciem Dei?
Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die, ac nocte. dum dicitur mihi quotidie, vbi eſt Deus tuus?

Hæc

Hæc recordatus ſum, & effudi in me animã meam: quoniam trãſibo in locum tabernaculi admirabilis vſque ad domũ Dei.

In voce exultationis, & confeſſionis: ſonus epulantis.

Quare triſtis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniã adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipſum anima mea conturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, ſuſceptor meus es.

Quare oblitus es mei? & quare contriſtatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur oſſa mea, exprobrauerunt mihi: qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per ſingulos dies, vbi eſt Deus tuus? quare triſtis es anima mea, & qua-

& quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi. ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri. Sicut erat. *Et repetitur Antiph.*

Effundam ſuper vos aquam mundam.

Qua repetita dicitur. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Dñe exaudi orationē meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti famulis tuis in confeſſione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoſcere, & in potentia Maieſtatis adorare vnitatē, quæſumus, vt eiuſdē fidei firmitate ab omnibus ſemper muniamur aduerſis. Oratio.

ADeſto ſupplicationibus noſtris, omnipotens Deus, & quod humilitatis noſtræ gerendum eſt miniſterio, tuæ virtutis impleatur effectu. Oratio.

DA quæſumus Dñe, electo noſtro, vt ſanctis edoctus myſterijs, & renouetur fonte Baptiſmatis; & inter Eccleſiæ tuæ membra numeretur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si

Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali. Deinde Sacerdos procedit ad fores Eccleſiæ, & ſtat in limine, catechizandus verò extra limen. Et ſi ſunt plures mares, & fœminæ, illi ad dexteram Sacerdotis, hæ verò ad ſiniſtram ſtatuantur, & Sacerdos interrogat.

Quo nomine vocaris? Cathecumenus reſpondet. N. *Sacerdos.* N. Quid petis ab Eccleſia Dei? *Reſp.* Fidem, *Sacerdos.* Fides quid tibi præſtat? *Reſp.* Vitam æternam. *Sacerdos.* Si vis habere vitam æternam, ſerua mandata. Diliges Dñm Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximũ tuũ ſicut te ipſum. In his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides autem eſt, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatẽ in vnitate venereris, neque confundendo perſonas, neq. ſubſtantiã ſeparãdo. Alia eſt enim perſona Patris, alia Filij, alia Spiritus ſancti: ſed horum trium vna eſt ſubſtantia, & non niſi vna Diuinitas.

Et rurſus interrogat. N. Abrenuncias Satanæ? *Reſp.* Abrenuncio. Interrog. Et omnibus operibus eius? *Reſp.* Abrenuncio. Interrog. Et omnibus pompis eius? *Reſp.* Abrenuncio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo Fidei dicens:

Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli, & terræ? *Reſp.* Credo.

In-

Interrogat. Credis & in Ieſum Chriſtũ Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natum, & paſſum? *Reſp.* Credo.

Interrog. Credis, & in Spiritum ſanctũ, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorũ communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, & vitam æternam? *Reſp.* Credo.

Tunc Sacerdos exſufflat ter in faciem eius, ſemel dicens.

Exi ab eo ſpiritus immunde, & da locum Spiritui ſancto paraclito.

Hic in modum Crucis halet in faciem ipſius, & dicat:

N. Accipe Spiritum bonum per iſtam inſufflationem, & Dei benedictionem ✠ Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens. N. Accipe ſignum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠ ſume fidẽ cæleſtium præceptorum. Talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſſis: ingreſſusq; Eccleſiã Dei, euaſiſſe te laqueos mortis lætus agnoſce, horreſce idola; reſpue ſimulacra; cole Deum Patrem omnipotentẽ, & Ieſum Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Digitized by Google

Hic aduertendum eſt, quod dicta verba, horreſce idola, reſpue ſimulacra, dicantur Catechumeno, qui venit de gentilitatis errore, ſeu de Ethnicis, & Idololatris. Catechumeno verò Iudæo, ſiue ex Hebræis venienti, loco horum verborum dicatur; horreſce Iudaicam perfidiam, reſpue Hebraicam ſuperſtitionem. Saraceno autem, vel Turcæ, aut Perſæ, ſiue alij ex Mahumetanis ad fidem venienti Catechumeno, loco eorumdem verborum dicatur: horreſce Mahumeticam perfidiam, reſpue prauam ſectam infidelitatis. At hæretico ad Catholicam Eccleſiam venienti, qui, ſi in eius baptiſmo debita forma ſeruata non eſt, baptizari debet, dicatur: horreſce Hæreticam prauitatem, reſpue nefarias ſectas impiorum. Vel exprimatur proprio nomine ſecta, de qua Catechumenus venit. Si plures ſunt electi, omnia ſupradicta dicuntur ſigillatim ſuper ſingulis.

Oremus. Oratio.

TE deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo N. qui in huius ſeculi nocte vagatur incertus, ac dubius, viã veritatis, & agnitionis tuæ iubeas demonſtrari: quatenus reſeratis oculis cordis ſui, te vnum Deum Patrẽ in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu ſancto recognoſcat, atque huius confeſſionis fructum & hic, & in futuro ſeculo percipere mereatur. Per Chriſtum Dominum

no-

noſtrum. ℟. Amen.

Deinde ſignet illum ſigno Crucis cum pollice in fronte, dicens: **Signo tibi frontem ✠ vt ſuſcipias Crucem Domini.** *In auribus.* **Signo tibi aures ✠ vt audias diuina præcepta.** *In oculis.* **Signo tibi oculos ✠ vt videas claritatem Dei.** *In naribus.* **Signo tibi nares ✠ vt odorẽ ſuauitatis Chriſti ſentias.** *In ore.* **Signo tibi os ✠ vt loquaris verba vitæ.** *In pectore.* **Signo tibi pectus ✠ vt credas in Deum.** *In ſcapulis.* **ſigno tibi ſcapulas ✠ vt ſuſcipias iugum ſeruitutis eius.**

In toto corpore illud non tangens manu producit ſignum Crucis, & dicit; **Signo te totũ in nomine Patris ✠ & Filij ✠ Spiritus ſancti ✠ vt habeas vitã æternã, & viuas in ſecula ſeculorũ. ℟. Am.**

Si plures ſint electi, præcedentes Orationes, & Exorciſmi dicantur in numero plurali, & genere ſuo. Signationes autem fiant, & illarum verba dicantur ſingula ſingulis.

Oremus. *Oratio.*

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi, & hunc electum tuum N. Crucis Dominicæ, cuius impreſſionem eum ſignamus, virtute cuſtodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mãdatorum tuorum ad regenerationis gloriã peruenire mereatur. Per Chriſtũ Dñm noſtrũ. ℟. Amẽ. Oremus. *Oratio.*

Deus,

DEus, qui humani generis ita es conditor, vt ſis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo teſtamēto ſobolem nouæ prolis adſcribe; vt filij promiſſionis quod non potuerunt aſſequi per naturam, gaudeant ſe recepiſſe per gratiam. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. ℟. Amen.

Tunc imponit manũ ſuper caput electi, & dicit: Oremus.

OMnipotēs ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, reſpicere digneris ſuper hũc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, diſrũpe omnes laqueos Satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omniũ cupiditatũ fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptiſmi tui, percepta medicina. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Si plures ſint, hæc, & præcedens Oratio, Preces noſtras. dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit ſal.

Benedictio ſalis dandi Cathecumeno.

Exorcizo te creatura ſalis &c. *vt in ordine Baptiſmi paruulorum. Tunc pollice, & indice accipit de ipſo ſale, & immittit in os Catechumeni, dicens:* N. **Accipe ſal ſapientiæ; propitiatio tibi ſit in vitam æternam.** ℟. **Amen. Pax tibi.** ℟. **Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.**

DEus Patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtantem non diutius eſurire permittas, quo minus cibo expleatur cæleſti; quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens. Perduc eũ Domine, quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, dicatur ſingulis, N. **Accipe ſal, &c.** *& præcedens Oratio,* **Deus Patrum noſtrorum.** *in numero plurali.*

Quod ſi Catechumenus fuerit Gentilis, ſeu ex Idololatris venerit ad fidem, benedicto ſale, priuſquam eius medicinam guſtet, Sacerdos addat ſequentẽ Orationẽ, dicens: **Oremus.**

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes

manes vſq; in finē, cuius origo neſcitur, nec finis comprehēdi poteſt: te ſupplices inuocamus ſuper hūc famulum tuum N. quem liberaſti de errore gentilium, & couerſatione turpiſſima; dignare exaudire eum, qui tibi ceruices ſuas humiliat ad lauacri fontē vt renatus ex aqua, & Spiritu ſancto, expoliatus veterem hominem, induat nouum, qui ſecundū te creatus eſt; accipiat veſtem incorruptam, & immaculatam, tibiq; Deo noſtro ſeruire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, præcedens Oratio, dicatur in numero plurali; Deinde Sacerdos dicat ſuper maſculum tantum. Ora electe, flecte genua, & dic, Pater noſter. Et electus genuflexo orat, & dicit: Pater noſter. Et cum orauerit, & dixerit Pater noſter. vſque ad, Sed libera nos à malo, incluſiuè, Sacerdos ſubiungit Leua comple orationem tuam, & dic, Amen. Et ille reſpondet. Amen. Et Sacerdos dicit Patrino. Signa eum. Deinde electo. Accede. Et Patrinus pollice ſignat eum in fronte, dicens In nomine Patris, & Filij & Spiritus ſancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Et imponit manum ſuper eum, & dicit.

Oremus. Oratio.

DEus Abraham, Deus Iſaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyſi famulo tuo in Monte Sinai apparuiſti, & filios Iſrael de terra Ægypti eduxiſti, deputans eis Angelum pietatis tuæ, qui cuſtodiret eos die, ac nocte, te quæſumus, Domine, vt mittere digneris ſanctum Angelum tuũ de cælis; qui ſimiliter cuſtodiat & hunc famulum tuum N. & perducat eũ ad gratiã Baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Exorciſmus.

ERgo maledicte diabole, recognoſce ſẽtentiam tuam, & da honorem Deo viuo, & vero, da honorem IESV Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto: & recede ab hoc famulo Dei. N. quia iſtum ſibi Deus, & Dominus noſter IESVS Chriſtus ad ſuam ſanctã gratiam, fontemq; Baptiſmatis vocare dignatus eſt: & hoc ſignum ſanctæ Crucis, quod nos frõti eius damus, tu maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eũdem Chriſtum Dominum noſtrum, qui vẽturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Sed ſi plures ſint Catechumeni, hic, & in ſequentibus Sacerdos

dos dicat in numero plurali. Orate electi, flectite genua, &c. vt ſupra vſq; ad finem præcedentis Exorciſmi, qui incipit: Ergo maledicte diabole. Item ſuper vnum ſecundo dicat. Ora electe, flecte genua, & dic Pater noſter. & relliqua vt ſupra fol. 33. vſque ad Orationem: Deus Abraham. excluſiue deinde imponit manum ſuper eũ, ac dicit. Oremus.

DEus immortale præſidium omniũ poſtulantium, liberatio ſupplicum, pax rogantiũ, vita credentium, reſurrectio mortuorum; te inuoco ſuper hũc famulum tuũ N. qui Baptiſmi tui donum petens, æternã conſequi gratiã ſpirituali regeneratione deſiderat: accipe eum Dñe; & quia dignatus es dicere, petite, & accipietis; quærite, & inuenietis; pulſate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuã pande pulſanti, vt æternam cæleſtis lauacri benedictionẽ conſequutus, promiſſa tui muneris regna percipiat. Qui cũ Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſecula ſeculorum. ℞. Amen.

Exorciſmus.

AVdi maledicte Satana, adiuratus per nomẽ æterni Dei, & Saluatoris noſtri IESV Chriſti Filij eius, cũ tua victus inuidia tremens gemẽſq. diſcede: nihil tibi ſit com-

mune cum ſeruo Dei N. iam cæleſtia cogitantē, renũciaturo tibi, & ſeculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorē aduenięti Spiritui ſancto, qui ex ſumma cæli arce deſcēdēs, proturbatis fraudibus tuis, diuino fonte purgatũ pectus, ſanctificatum Deo templum, & habitaculũ perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorũ criminũ liberat⁹ ſeruus Dei, gratias perenni Deo referat ſemper, & benedicat nomē ſanctum eius in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Item ſuper vnum maſculum tertiò dicat vt ſupra, Ora electe, flecte genua, & dic Pater noſter, &c. vſque ad Orationē: Deus Abraham. excluſiuè, deinde imponit manũ ſuper eũ dicens;

Exorcizo te immunde ſpiritus, In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti ✠ vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei N. ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus ſuper mare ambulauit, & Petro mergēti dexterā porrexit. Exorciſmus. Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totum, vt ſupra habetur. Super fœminā vero Sacerdos dicit: Ora electa, flecte genua, & dic Pater noſter, &c. vt ſupra vſque ad Orationē: Deus Abrahā. excluſiuè. deinde imponit manũ ſuper eā, & dicit: Oremus. Oratio.

Deus

DEus cæli, Deus terræ, Deus Angelorũ, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apoſtolorum, Deus Martyrum, Deus Confeſſorũ, Deus Virginum, Deus omnium bene viuentium, Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cæleſtiũ, terreſtrium, & infernorũ: te inuoco Dñe, ſuper hanc famulã tuam N. vt eã cuſtodire, & perducere digneris ad gratiam Baptiſmi tui. Per Chriſtũ Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde dicatur Exorciſmus: Ergo maledicte diabole recognoſce ſententiam tuam, &c. vt ſup. Si plures fuerint fœminæ Catechumenæ, hic & in ſequentibus Sacerdos dicat in numero plurali. Orate electæ, flectite genua, & dicite, Pater noſter. & rel. vt ſupra, vſque ad Orationẽ. Deus Abraham. excluſiuè. deinde imponit manum ſuper capita ſingularum, & poſtea in eodem numero plurali dicit Orationẽ: Deus cæli, Deus terræ, &c. & Exorciſmum Ergo maledicte diabole, &c vt ſupra. Interim ſuper vnam tantum ſecundò, & tertiò repetit: Ora electa, flecte genua, & dic, Pater noſter, & reliqua, vt ſupra fol. 33. vſque ad finem Orationis: Deus Abrahã. qua finita imponit manum ſuper caput eius, & poſt tertiam ſignationem dicit:

Exorciſmus.

Exorcizo te immũde ſpiritus, per Patrẽ ✠ & Fi-

Digitized by Google

& Filium ✠ & Spiritum ſanctum ✠ vt exeas, & recedas ab hac famula Dei N. ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui cæco nato oculos aperuit, & quatriduanum Lazarum de monumento ſuſcitauit. Ergo maledicte diabole, &c. totum vt ſupra.

Super vtrumq; ſiue maſculum ſiue fœmina, imponit manu ſuper caput eius, & dicit:

Oremus.

Æternam, ac iuſtiſſimam pietatem tuã deprecor Dñe ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis, & veritatis, ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris eũ illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & ſanctifica, da ei ſcientiã veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptiſmi tui, teneat firmam ſpem, cõſiliũ rectum, doctrinam ſanctam, vt aptus ſit ad percipiendam gratiam tuam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures fuerint electi, ſiue mares, ſiue fœminæ, præcedentes Orationes, & Exorciſmi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt ſuperius dictum eſt. His peractis Sacerdos ſiniſtra manu apprehendens dexteram electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem ſtolæ, introducit eum in eccleſiam, dicens: N. Ingredere in ſanctam Eccleſiam Dei, vt accipias benedictionẽ cæleſtem à Domino IESV Chriſto, & habeas

beas partẽ cũ illo,& ſanctis eius. ℟. Amen.
Si plures fuerint,dicat in numero plurali. Ingredimini in ſanctã Eccleſiam Dei, &c. & introducat eos vt ſupra. Et ingreſſus electus procumbit, ſeu proſternit ſe in pauimento, & adorat. Deinde ſurgit,& Sacerdos imponit manum ſuper caput eius, & electus cum eo recitat Symbolum Apoſtolorum, & Orationem Dominicam. Ita etiam ſi plures fuerint, omnes ſurgunt, & ſimul recitant.

Credo in Deum, &c. Pater noſter, &c. vt ſupra. fol. 15. Tunc rurſus Sacerdos imponat manum ſuper caput electi, & dicat: Exorciſmus.

Nec te latet,Satana,imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta,imminere tibi diem iudicij,diẽ ſupplicij ſempiterni, diem,qui vẽturus eſt velut clibanus ardens, in quo tibi,atque vniuerſis angelis tuis præparatus ſempiternus erit interitus. Proinde damnate,atque damnande,da honorẽ Deo viuo, & vero, da honorem Iesv Chriſto Filio eius, da honorem Spiritui ſancto paraclito,in cuius nomine, atque virtute, præcipio tibi,quicunque es, ſpiritus immunde, vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei N. quẽ hodie idem Deus, & Dñs noſter Iesvs Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam,& benedictionẽ, fontemq; baptiſmatis dono vocare dignatus eſt,vt fiat eius templũ per aquã regenerationis in remiſſionẽ omniũ peccatorum.

Digitized by Google

corum. In nomine eiuſdem Dñi noſtri Iesv Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. Amen.

Similiter, ſi plures fuerint, imponit manum ſuper capita ſingulorum, & dicit eundem Exorciſmum in numero multitudinis, & genere ſuo. Poſtea Sacerdos pollice accipit de ſaliua oris ſui, & tangit aures, & nares electi; tangendo vero aurem dextram, & ſiniſtram dicat: Ephpheta, *quod eſt, adaperire*: deinde tangendo nares dicat: In odorem ſuauitatis. & ſubdit. Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudiciũ Dei.

Deinde interroget electum. Quis vocaris? & ipſe reſpondet: N. Interroget. Abrenuncias Satanæ? *Reſp.* Abrenuncio. Interrog. Et omnibus operib' eius? *Reſp.* Abrenuncio. Interrog. Et omnib' pompis eius? *Reſp.* Abrenuncio.

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ manus in Oleo Sancto Catechumenorum, & inungit electum primum in pectore, deinde inter ſcapulas in modum Crucis dicens: Ego te linio oleo ſalutis ✠ in Chriſto Iesv Domino noſtro in vitam æternam. ℟. Amẽ. Pax tibi. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. mox bombacio, vel re ſimili tergit pollice, & loca inuncta. Et ſubiũgit dicẽs: Exi immunde ſpiritus, & da honorem Deo viuo, & vero. Fuge immunde ſpiritus, & da locum Iesv Chriſto Filio eius. Recede immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito.

Quando plures ſunt electi, idem fit circa ſingulos eorum.

Et

ac ducitur electus ad Baptiſterium, vbi ſi ob aliquam cauſam non habeatur, ſiue præparata non fuerit aqua baptiſmalis, fiat benedictio fontis, vt infra ponitur. Et cum fuerit prope fontem Sacerdos interrogat. **Quis vocaris?** *Reſp.* **N.** Interrogat. **Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli, & terræ?** *Reſp.* **Credo.** Interrog. **Credis & in Ieſum Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natum, & paſſum?** *Reſp.* **Credo.** Interrog. **Credis & in Spiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sãctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, & vitam æternam?** ℟. **Credo.**

Iterum interrogat dicens. **Quid petis?** *Reſp.* **Baptiſmum.** Interrog. **Vis baptizari?** *Reſp.* **Volo.**

Tunc patrino, vel Matrina, vel vtroque (ſi ambo admittuntur) admota manu, tenente, ſeu tangente electum, vel electam aperto capite, & laxatis à collo veſtibus inclinatum, Sacerdos vaſculo, vel vrceolo haurit aquam baptiſmalē de fonte, & cum ea ſub trina ſupra caput in modum Crucis infuſione, baptizet electum, ſeu electam in nomine Sanctæ Trinitatis ſic dicens: **Ego te baptizo in nomine Patris** ✠ fundat primò. **& Filij** ✠ fundat ſecundò. **Et Spiritus ſancti.** ✠ fundat tertiò.

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, nō dilabitur in ſacrariū Baptiſterij, recipiatur in ſubiecta aliqua pelui, & in illud poſtmodum proijciatur. Cum plures ſunt Electi ſingillatim ſinguli interrogantur, & baptizantur, vt ſupra. Si ſunt mares & fœminæ, primum mares, deinde fœminæ. Verum ſi probabiliter dubitetur, an electus fuerit alias baptizatus, dicat Sacerdos. **Si nō es baptizatus, ego te baptizo,**

Digitized by Google

tizo, in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti. ✠ Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in ſacrum Chriſma, & perungat verticem Electi in modum Crucis, dicens: Deus omnipotens, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui te regenerauit ex aqua, & Spiritu ſancto, quique dedit tibi remiſſionem omnium peccatorum, ipſe te liniat Chriſmate ſalutis ✠ in eodem Chriſto Ieſu Domino noſtro in vitam æternam. ℟. Amen. ℣. Pax tecum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Tunc bombacio, vel re ſimili pollicem terget, & imponit capiti Electi chriſmale, ſeu candidum linteolum, & dat iſti veſtem candidam, dicens:

Accipe veſtem candidam quam immaculatam perferas ante Tribunal Dñi Noſtri Ieſu Chriſti, vt habeas vitã æternam. ℟. Amen.

Et electus deponit priores veſtes, & induitur nouis albi coloris, vel ſaltem exteriore cãdida, quàm à Sacerdote accepit. Poſtea dat ei Sacerdos cereum, ſeu candelam accenſam in manu dextra, dicens: Accipe lampadem ardentem, & irreprehenſibilis cuſtodi Baptiſmũ tuum, ſerua Dei mandata vt cum Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei in aula cæleſti, in vitam æternam. ℟. Amen.

Ipſe vero Neophytus eumdem cereum accenſum manibus teneat vſque in finem, præterquam dum confirmatur.

In Eccleſijs autem vbi baptiſmus fit per merſionem, ſiue totius corporis, ſiue capitis tantum, Sacerdos accipiat electũ

per

per brachia prope humeros, & ſuperiore parte corporis nudatum, reliqua honeſte contectum, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuando baptizet ſub trina merſione, Sanctam Trinitatem ſemel tantum ſic inuocando.

Ego te baptizo in nomine Patris ✠ mergat ſemel. **& Filij** ✠ mergat iterum **& Spiritus ſancti** ✠ mergat tertiò, Patrino, vel Matrina, vel vtroq; eum tenente, vel tangente.

Et cum electus ſurrexerit de fonte, Patrinus, vel Matrina, cum linteo in manibus ſuſcipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in ſacro Chriſmate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens: **Deus omnipotens, Pater Domini Noſtri IESV Chriſti, &c.** vt ſupra.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, ſeu chriſmale, & dat ei veſtem candidam dicens: **Accipe veſtem candidam,** vt ſup.

Et ſtatim prædicto linteo abſtergitur, & in loco ſemoto veſtitur nouis, & albis veſtibus, & exteriore candida, quam accepit. Poſtea dat ei Sacerdos candelam accenſam in dextra manu dicens: **Accipe lampadem,** vt ſup. Eodem modo, ſi plures fuerint, fit ſuper ſingulis.

Poſtea dicat: N. **Vade in pace, & Dominus ſit tecum.** ℟. **Amen.**

Si adſit Epiſcopus, qui id legitime præſtare poſſit, ab eo Neophyti Sacramento Confirmationis initiantur: deinde ſi hora congruens fuerit, celebratur Miſſa, cui Neophyti interſunt, & ſanctiſſimam Euchariſtiam deuote ſuſcipiunt.

Si vero ob baptizandorum multitudinem, vt in India, & nouo Orbe quandoque contingit, in ſingulorum baptiſmo præſcripti ritus adhiberi non poſſunt, tūc vel pluribus ſimul adhibeantur, vel ſi vrget neceſſitas omittantur.

Ordo

Digitized by Google

Ordo ſupplendi omiſſa ſuper baptizatum.

CVm vrgente mortis periculo, vel alia cogente neceſſitate, ſiue paruulus, ſiue adultus, ſacris precibus, ac ceremonijs prætermiſſis, fuerit baptizatus, vbi conualuerit, vel ceſſauerit periculum, & ad eccleſiam delatus fuerit, omiſſa omnia ſuppleantur, idemq; ordo, ac ritus ſeruetur, qui in baptiſmo paruulorum (ſi fuerit paruulus) ſeu adultorum (ſi fuerit adultus) præſcriptus eſt. Excepto quod interrogatio, an velit baptizari, formaq; baptiſmi, & ablutio prætermittuntur, & quædam orationes, & exorciſmi ſuo quique loco immutati, vt infra, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat ſalem in os baptizati, manum ſuper caput eius imponens dicit. Oremus. Oratio.

OMnipotēs ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, reſpicere dignare ſuper hūc famulū tuū N. quē dudū ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, diſrūpe omnes laqueos Satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omniū cupiditatū fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus ſit frui gratia Baptiſmi tui, quem ſuſcepit, ſalis percepta medicina. Per eumdem Chriſtū Dn̄m noſtrū. ℟. Amen.

Deinde poſteaquam modicum ſalis immitit in os baptizati, dicens: Accipe ſalem ſapientiæ: propitiatio ſit tibi in vitā æternam. Amen. *dicit.* Oremus.

Deus

DEus Patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum rejſpicere digneris propitius, vt hoc pabulum ſalis guſtantem, non diutius eſurire permittas, quo minus cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens, & quē ad nouæ regenerationis lauacrū perduxiſti, quæſumus, Dñe, vt cū fidelibus tuis promiſſionū tuarū æterna præmia cōſequi mereatur. Per Chriſtū Dñm noſtrū. ℟. Am.

Poſt hæc facto ſigno Crucis in fronte baptizati, dictisq; illis verbis Et hoc ſignum Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Manu ſuper caput eius impoſita dicat. Oremus.

AEternam, ac iuſtiſſimam pietatem tuā deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis, & veritatis, ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligētiæ tuæ; munda eum, & ſanctifica: da ei ſcientiā veram, vt dignus ſit frui gratia baptiſmi tui quem ſuſcepit; teneat firmam ſpem, conſi-

ſium

lium rectum, doctrinam ſanctam, vt aptus ſit ad retinendam gratiam baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

In baptiſmo autem adultorum præter illa, quæ ſupra notata ſunt, quando ſupplentur omiſſa, hæc mutari debent, primũ in exorciſmo. Audi maledicte ſatana, vbi dicitur, (habitaculum perficiat) dicatur habitaculum perfecit. deinde in exorciſmo. Nec te latet (vbi dicitur, vt fiat) dicatur, vt fieret.

Ritus ſeruandus, cũ Epiſcopus baptizat.

Si Epiſcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos, vel adultos baptizare voluerit, parantur, & ſeruantur omnia, vt ſuperius de ordine baptiſmi dictum eſt, atq; hæc præterea, quæ infra notantur. Adſint Cappellani, vel alij Presbyteri & Clerici ſuperpelliceis induti, qui ei aſſiſtant, ac miniſtrent.

Ipſe vero ſuper rochettum, ſiue ſuperpelliceum, ſi eſt regularis, accipiat albam, & cingulum, & ſtolam, & pluuiale violacei coloris, ac mitram: atque ita paratus cum miniſtris procedat ad baptiſmi miniſterium. Et dum interrogat. N. Quid petis ab Eccleſia Dei? ac dum facit reliquas interrogationes, ſedet cũ mitra; cũ vero exſufflat dicendo: Exi ab eo immunde ſpiritus; ſurgit cum mitra. Rurſus ſedet, cum ſignat Catechumenum ſigno Crucis in fronte, & in pectore, vel dicit: Accipe ſignum Crucis, &c.: & cum dicit orationes, quæ præcedunt, vel ſequuntur benedictionem ſalis, ſurgit depoſita mitra, ſimiliter cum ipſum ſalem benedicit. Cum autem ſalem benedictum immittit in os baptizandi, mitrã accipit; & ſedet. Cum vero legit exorciſmos, & dum ſaliua aures, & nares Catechumeni tangens dicit: Ephpheta; ac dum introducit eum in eccleſiam.

ſtat

Digitized by Google

ſtat cum mitra. cum autem dicit: **Credo in Deum Patrem, &c. & Pater noſter** per Catechumenū, ſtat ſine mitra. Seu cum nomē quærit, & interrogat N. **Abrenuncias ſatanæ, &c.** & baptizandum oleo ſacro in pectore, & inter ſcapulas inungit; ſedet cum mitra. quo facto accipit ſtolam, & pluuiale album. Et cum rurſus interrogat de fide, **Credis in Deū &c. Vis Baptizari, &c.** & cum baptizat per infuſionem, ſedet cum mitra. Si vero baptizat per immerſionem, mitram retinens ſtare debet.

Cum demum Chriſmate verticem baptizati linit, & dat ei veſtem candidam, & candelam accenſam, ac dicit: **Vade in pace, &c.** Sedet cum mitra. Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatum, tantum baptizare voluerit, ſic paratus veſtibus albis incipiat, poſtquam ad baptiſteriū deuentū fuerit, dicens: **Quo nomine vocaris?** *Reſp.* N. Epiſcopus interrogat N. **Credis in Deū Patrem omnipotentem, &c.** & proſequitur vſq; in finem iuxta ordinem Baptiſmi, vt ſupra.

Benedictio fontis baptiſmi extra Sabbatum Paſchæ, & Pentecoſtes, cum aqua conſecrata non habetur.

PRimum lauatur, & mundatur vas baptiſmale, aliaque limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum ſuis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce, & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenſo, & cum vaſculis Chriſmatis, & Olei Catechumenorum deſcendit ad fontem, & ibi vel ante altare baptiſterij, dicit Litaniam ordinariam; prout habetur infra poſt ſeptem Pſalmos Pœnitentiales.

Et ante verſ. **Vt nos exaudire digneris,** & ſecundo repetat ſequentem verſum **Vt fontem iſtū ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere**

nedicere ✠ & conſecrare ✠ digneris. Te rogamus audi nos.

Poteſt etiam dici Litania breuior, vt in Miſſali in Sabbato ſancto, & dicto vltimo. Kyrie eleiſon. Sacerdos dicat, Pater noſter. & Credo in Deum, &c. Omnia clara voce: quibus finitis dicat: ℣. Apud te Dñe eſt fons vitæ. ℟. Et in lumine tuo videbimus lumen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, adeſto magnæ pietatis tuæ myſterijs, adeſto Sacramentis, & ad recreandos nouos populos, quos tibi fons baptiſmatis parturit, ſpiritum adoptionis emitte: vt quod noſtræ humilitatis gerendum eſt miniſterio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum noſtrum Iesvm Chriſtum Filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Exorciſmus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠ per Deum verum ✠ per Deum Sanctum ✠ per Deum qui te in principio, verbo ſeparauit ab arida, cuius

ſuper

ſuper te ſpiritus ferebatur, qui te de Paradiſo manare iuſſit.

Hic manu aquã diuidat, & deinde de ea effundat extra marginem fontis verſus quatuor Orbis Partes, proſequens.

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit, qui te in deſerto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem, qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Aegypto liberauerat, ſiti fatigatũ recrearet. Exorcizo te & per IESVM Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, qui te in Cana Galileæ ſigno admirabili ſua potentia conuertit in vinum, qui ſuper te pedibus ambulauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus eſt, qui te vna cum ſanguine de latere ſuo produxit, & diſcipulis ſuis iuſſit, vt credentes baptizarent in te, dicens: Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: vt efficiaris aqua ſancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat ſordes, & mũdat peccata. Tibi igitur præcipio omnis ſpiritus immunde, omne phantaſma, omne mendacium, eradicare, & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipſa baptizandi erunt, fiat eis fons aquæ ſalientis in vitam æternã,

regenerans eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto in nomine eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. Amen.

Oremus.

Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum ſpiritualium ſanctificator, te ſuppliciter deprecamur, vt ad hoc miniſterium humilitatis noſtræ reſpicere digneris, & ſuper has aquas abluendis, & purificandis hominibus præparatas, Angelum ſanctitatis emittas, quo peccatis vitæ prioris ablutis, reatuque deterſo, purum Sancto ſpiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Tunc ſufflat in aquam verſus tres partes ſecundum hanc figuram. Y deinde imponit incenſum in thuribulo, & fontem incenſat; poſtea infundens de oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis clara voce, dicit:

Sanctificetur, & fœcundetur fons iſte oleo ſalutis renaſcentibus ex eo in vitam æternam, In nomine Patris ✠ & Filij, ✠ & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen.

Deinde

Deinde infundit de Chriſmate modo, quo ſupra, dicens:

Infuſio Chriſmatis Domini IESV Chriſti, & Spiritus ſancti paracliti fiat in nomine Sanctæ Trinitatis. ℟. Amen.

Poſtea accipit ambas ampullas dicti olei ſancti, & Chriſmatis, & de vtroq; ſimul in modũ Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chriſmatis ſanctificationis, & olei vnctionis, & aquæ baptiſmatis pariter fiat. In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen.

Tum depoſita ampulla, dextera manu Oleum Sanctum, & Chriſma infuſum miſcet cum aqua, & ſpargit per totum fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & ſi quis baptizandus eſt, eum baptizat, vt ſupra. Quod ſi neminem baptizat; ſtatim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

De Sacramento Pœnitentiæ.

SAnctum Pęnitentiæ Sacramentum, ad eos, qui poſt baptiſmum lapſi ſunt, in gratiam Dei reſtituendos, à Chriſto Domino inſtitutum, eo diligentius adminiſtrandum eſt, quo frequentior eſt eius vſus, & quò plura requiruntur ad illud recte, digneq; tractandum, ac ſuſcipiendum. Cum autem ad illud conſtituendum tria concurrant, materia, forma, & miniſter: illius quidem remota materia ſunt peccata; proxima verò ſunt actus pœnitentis, nempe contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Forma autem illa abſolutionis verba: Ego te abſoluo, &c. Miniſter deniq; eſt Sacerdos, habens poteſtatem abſoluendi, vel ordinariam, vel delegatam. Sed ſi periculum mortis immineat, approbatuſque deſit Con-

Digitized by Google

feſſarius; quilibet Sacerdos poteſt à quibuſcunque cenſuris, & peccatis abſoluere. In eius miniſtro requiritur etiam bonitas, ſcientia, atque prudentia, cum ſigillo ſecretæ confeſſionis ſub exacto, perpetuoq; ſilentio. Quibus, & alijs ad id opportunis vt optime ſint inſtructi, omni ſtudio curare debent Confeſſarij.

In primis meminerit Confeſſarius, ſe iudicis, pariter & medici perſonam ſuſtinere, ac diuinæ iuſtitiæ ſimul & miſericordiæ miniſtrum à Deo conſtitutum eſſe; vt tamquam arbiter inter Deum, & homines, honori diuino, & animarum ſaluti conſulat.

Vt ergo recte iudicare queat, diſcernens inter lepram, & lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudenter curare, & apta cuiq; remedia applicare; ſciat quantam poteſt maximam ad id ſcientiam, atque prudentiam tum aſſiduis ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, præſertim è Catechiſmo Romano, & prudenti conſilio peritorum, ſtudeat ſibi comparare.

Sciat caſus, & cenſuras Sedi Apoſtolicæ, & Ordinario ſuo reſeruatas, & ſuæ cuiuſq; Eccleſiæ conſtitutiones, easq; diligenter obſeruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem recte noſſe ſtudebit, & alia ad eius rectam adminiſtrationem neceſſaria. Atque in hoc miniſterio ita procedat, vt infra præſcribitur.

Ordo miniſtrandi Sacramentũ pœnitentiæ.

SAcerdos ad audiendam confeſſionem vocatus promptum, facilemq; ſe præbeat: ac priuſquam ad audiendum accedat, ſi tempus ſuppetat, ad hoc miniſterium rectè, ſanctèq; obeundum, diuinũ auxilium pijs precibus implorabit.

In Eccleſia, non autem in priuatis ædibus confeſſiones audiat, niſi ex cauſa rationabili; quæ cùm inciderit, ſtudeat tamen id decenti, ac patenti loco præſtare.

Habeat in Eccleſia ſedem confeſſionalem, in qua ſacras confeſſiones excipiat. quæ ſedes patenti, conſpicuo, & apto Eccleſiæ loco poſita, crate perforata inter pœnitentem, & Sacerdotem ſit inſtructa.

Superpelliceo, & ſtola violacei coloris vtatur, prout

tempus,

Digitized by Google

tempus, vel locorum feret conſuetudo.

Pœnitens, ſi opus fuerit, admoneatur, vt qua decet humilitate mentis, & habitus accedat, flexis genibus ſigno Crucis ſe muniat.

Mox Confeſſarius inquirat de illius ſtatu (niſi aliter notus fuerit) & quampridem ſit confeſſus, & an impoſitam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè, atque integrè aliàs confeſſus fuerit, num, conſcientiam ſuam, vt debet, prius diligenter diſcuſſerit.

Quod ſi pœnitens aliqua cenſura, vel caſu reſeruato ſit ligatus, à quo ipſe non poſſit abſoluere, non abſoluat, niſi prius obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confeſſarius, pro perſonarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Chriſtianæ fidei rudimenta; ſi tempus ſuppetat, eum breuiter inſtruat de articulis fidei, & alijs ad ſalutem cognitu neceſſarijs, & ignorantiam eius corripiat, illumq; admoneat, vt ea poſtmodum diligentius addiſcat.

Tùm pœnitens confeſſionem generalem latina, vel vulgari lingua dicat, ſcilicet Confiteor, &c. vel ſaltem vtatur his verbis. Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater. Peccata ſua exinde confiteatur; adiuuante, quotieſcunque opus fuerit, Sacerdote; qui confitentem non reprehendet, niſi finita, vt dicetur, confeſſione; neque interpellabit, niſi opus fuerit aliquid melius intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter ſuggerat, vt omnia peccata ſua rite, & integre confiteatur, remota ſtulta illa quorundam verecundia, qua præpediti, ſuadente diabolo, peccata confiteri non audent.

Si pœnitens numerum, & ſpecies, & circunſtantias peccatorum explicatu neceſſarias non expreſſerit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curioſis, aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præſertim iuniores vtriuſque ſexus, vel alios, de eo, quod ignorant, imprudenter interrogans, ne ſcandalum patiantur, indeq; peccare diſcant.

Demùm, audita confeſſione, perpendens peccatorum, quæ ille admiſit, magnitudinem, ac multitudinem, pro eorum grauitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones, ac monitiones, prout opus eſſe viderit, paterna

D iij cha-

Digitized by Google

charitate adhibebit, & ad dolorem, & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atq; ad vitam emendandam, ac melius inſtituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

Poſtremò ſalutarem, & conuenientem ſatisfactionē, quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, iniungat, habita ratione ſtatus, conditionis, ſexus, & ætatis, & item diſpoſitionis pœnitentium. Videatq; nè pro peccatis grauibus leuiſſimas pœnitentias imponat, ne ſi fortè peccatis conniueat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, vt ſatisfactio non ſit tantum ad nouæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum caſtigationem.

Quare curet, quantum fieri poteſt, vt contrarias peccatis pœnitentias iniungat: veluti auaris eleemoſynas, libidinoſis ieiunia, vel alias carnis afflictiones: ſuperbis humilitatis officia, deſidioſis deuotionis ſtudia. Rarius autem, vel ſerius cōfitentibus, vel in peccata facile recidentibus, vtiliſſimū fuerit conſulere, vt ſæpe, puta ſemel in menſe, vel certis diebus ſolemnibus confiteantur, & ſi expediat, communicent.

Pœnitentias pecuniarias ſibi ipſis Confeſſarij non applicent: neque à pœnitentibus quicquam tamquam miniſterij ſui præmium petant, vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumuis grauibus, manifeſtam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos; quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda ſit abſolutio; ne abſoluat eos, qui talis beneficij ſunt incapaces: quales ſunt, qui nulla dant ſigna doloris, qui odia, & inimicitias deponere, aut aliena, ſi poſſunt reſtituere, aut proximam peccandi occaſionem deſerere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt; aut qui publicum ſcandalum dederunt, niſi publice ſatisfaciant, & ſcandalum tollant; neque etiam eos abſoluat, quorum peccata ſunt ſuperioribus reſeruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis conſtitutus, abſoluendus eſt ab omnibus peccatis, & cenſuris, quantumuis reſeruatis: (ceſſat enim tūc omnis reſeruatio.) ſed prius,

ſi poteſt, cui debet, ſatisfaciat: ac ſi periculum euaſerit, & aliqua ratione ſuperiori, à quo alias eſſet abſoluendus, ſe ſiſtere teneatur, cum primum poterit, coram eo ſe ſiſtat, quicquid debet præſtiturus.

Quod ſi inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox, & loquela ægrum deficiat, nutibus, & ſignis, conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognoſcere, quibus vtcunque vel in genere, vel in ſpecie cognitis, vel etiam ſi confitendi deſiderium, ſiue per ſe, ſiue per alios oſtenderit, abſoluendus eſt.

Meminerit porro Sacerdos, ægris non eſſe iniungendam grauem, aut laborioſam pœnitentiam; ſed indicendam tantum illam, quam, ſi conualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leui ſatisfactione impoſita, & acceptata, abſoluantur, prout opus fuerit.

Abſolutionis forma.

Cum igitur pœnitetem abſoluere voluerit, iniuncta ei prius, & ab eo acceptata ſalutari pœnitentia, primò dicit:

Miſereatur tui omnipotẽs Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitã æternam. Amen. Deinde dextera verſus pœnitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens, & miſericors Dominus. Amen.

Dominus noſter IESVS Christus te abſoluat, & ego auctoritate ipſius te abſoluo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges. deinde Ego te abſoluo à peccatis tuis, In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Digitized by Google

Si pœnitens ſit laicus, omittitur verbum, ſuſpenſionis.

Paſſio Domini Noſtri Iesv Chriſti, merita Beatæ Mariae Virginis, & omnium Sãctorum, & quicquid boni feceris, & mali ſuſtinueris ſint tibi in remiſſionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

In confeſſionibus autem frequentioribus, & breuioribus omitti poteſt, Miſereatur &c. *ſatis erit dicere.*

Dominus noſter Ieſus Chriſtus, &c. *vt ſupra vſque ad illud.* Paſſio Domini, &c.

Vrgente verò aliqua graui neceſſitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit.

Ego te abſoluo ab omnibus cenſuris, & peccatis, In nomine Patris, &c.

De abſolutione ab excommunicatione in foro exteriori.

SI poteſtas abſoluendi ab excommunicationis ſententia Sacerdoti commiſſa fuerit à Superiore, & in mandato certa forma ſit præſcripta, illa omnino ſeruanda eſt. ſi verò in mandato, ſeu commiſſione dicitur: In forma Eccleſiæ conſuetâ abſoluat: hæc ſeruanda ſunt.

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offenſam in excommunicationem incurrit, prius, ſi poteſt, ſatisfaciat. quod ſi tunc non poſſit, ſufficientem cautionem præbeat, aut ſaltem, ſi eam præſtare non poteſt, iuret ſe, cum primum poterit, ſatisfacturum.

Secundò, ſi crimen, ob quod in excommunicationem incidit, ſit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mãdatis Eccleſiæ, quæ illi fient pro tali cauſa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat contra illum canonem, vel decretum, contra quod faciendo, cenſuram incurrit.

De-

Deniq; hunc abſoluendi ritum obſeruabit.

Pœnitentem coram ſe genuflexum, & in humero (ſi vir fuerit) vſque ad camiſiam excluſiue denudato, virga, aut funiculis ſedens leniter percutit, dicendo totum Pſalmum. Miſerere mei Deus, &c. cum Gloria Patri, &c. Deinde ſurgat, & aperto capite dicit Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Et ne nos inducas in tentationẽ. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac ſeruum tuum, vel ancillam tuam Domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo, vel in ea. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit ei. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, cui proprium eſt miſereri, ſemper, & parcere, ſuſcipe deprecationẽ noſtram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis ſententia conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat. Per Chriſtum Dominum noſtrũ. ℟. Amen.

Mox ſedet, & cooperto capite dicit:

Dominus Noſter IESVS Chriſtus te abſoluat, & ego auctoritate ipſius, & Sanctiſs. Domini noſtri Papæ, vel Reuerendiſs. Epi-

ſcopi

ſcopi N. vel talis Superioris mihi commiſſa, abſoluo te à vinculo excommunicationis, in quã incurriſti (*vel incurriſſe declaratus es*) propter tale factum, vel cauſam, &c. & reſtituo te communioni, & vnitati fideliumq; & ſanctis Sacramentis Eccleſiæ, In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus Sancti.

Quod ſi Sacerdoti nulla ſit à Superiore præſcripta forma, nec ſibi mandatum, vt in forma Eccleſiæ communi, vel conſueta abſoluat, tunc nihilominus pro rei grauitate prædictã cæremoniam, & preces adhibeat; at verò ſi res non fuerit adeo grauis, abſoluere poterit, dicens: Dominus Noſter IESVS Chriſtus te abſoluat, & ego auctoritate ipſius, & Sanctiſs. Domini noſtri Papæ (*ſi à Papa fuerit delegatus*) vel Reuerendiſſimi Epiſcopi N. *vel talis Superioris*, mihi conceſſa, abſoluo te, &c. *vt ſupra*.

In foro autem interiori Confeſſarius habens facultatem abſoluendi excommunicatum, abſoluat iuxta formam communem ſupra præſcriptam in abſolutione ſacramentali.

Ritus abſoluendi excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit ſignum contritionis, ne eccleſiaſtica careat ſepultura, ſed Eccleſiæ ſuffragijs, quatenus fieri poteſt, adiuuetur; abſolui poteſt hoc modo.

Si corpus nondum ſepultum fuerit, verberetur & abſoluatur, vt infra; deinde abſolutum in loco ſacro ſepeliatur.

Si verò fuerit ſepultum in loco profano, ſi commode fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & poſt abſolutionem in loco ſacro ſepelietur; ſed ſi commode exhuma-

humari non poteſt, locus ſepulturæ verberetur, poſtea abſoluatur. Quod ſi in loco ſacro ſit ſepultus, non exhumabitur, ſed verberabitur ſepulchrum. Dum autem corpus, ſiue ſepulturam verberat, Sacerdos dicat Ant. Exultabunt Domino oſſa humiliata. Pſal. Miſerere mei Deus, &c. Quo facto, abſoluatur, dicendo: Auctoritate mihi conceſſa, Ego te abſoluo à vinculo excommunicationis, quam incurriſti, vel incurriſſe declaratus es propter tale factũ, & reſtituo te communioni fidelium. In nomine Patris, ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. Deinde dicatur Pſalmus. De profundis. in fine. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon, Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tẽtationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DA quæſumus Domine, animæ famuli tui, quem excommunicationis ſententia conſtrinxerat, refrigerij ſedem, quietis beatitudinem, & ſuperni luminis claritatem. Per Chriſtum Dñm noſtrũ. ℟. Amen.

De

De modo abſoluendi à Suſpenſione, vel ab Interdicto, extra, vel intra ſacramentalem Confeſſionem.

SI Sacerdoti ſit commiſſa facultas abſoluendi aliquem à ſuſpenſione, vel interdicto, quamuis nulla verba ſint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. *Sacerdos*: Miſereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab N. tradita, Ego abſoluo te à vinculo ſuſpenſionis, vel interdicti, quam, vel quod, propter tale factum, vel cauſam incurriſti, ſeu incurriſſe declaratus es, In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Si verò Confeſſario, ſiue in foro conſcientiæ, ſiue extra, data eſt poteſtas diſpenſandi ſuper irregularitate, tunc poſtquam abſoluerit à peccatis, addat conſequenter.

Et eadem auctoritate diſpenſo tecum ſuper Irregularitate, vel Irregularitatibus, ſi ſunt plures, in quam, vel in quas ob talem, vel tales cauſas, eas exprimendo, incurriſti, & habilem reddo, & reſtituo te executioni Ordinum, & officiorum tuorum, In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amē.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes ordines ſuſcipiendos, vel etiam ad alia, iuxta tenorem mandati. Quod ſi neceſſe ſit titulum beneficij reſtituere, & fructus male perceptos con-

condonare, ſubiungat. Et reſtituo tibi titulum, ſeu titulos beneficij, ſeu beneficiorum, & condono tibi fructus male perceptos. In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vllo modo in ijs facultatis ſuæ terminos excedat.

De Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

Omnibus quidem Eccleſiæ Catholicæ Sacramentis religioſè, ſanctèq; tractandis, magna, ac diligens cura adhibenda eſt; ſed præcipuè in adminiſtrando, ac ſuſcipiendo Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, quo nihil dignius, nihil ſanctius, & admirabilius habet Eccleſia Dei; cum in eo contineatur præcipuum, & maximum Dei donum, & ipſemet omnis gratiæ, & ſanctitatis fons, auctorq. Chriſtus Dominus.

Parochus igitur ſummum ſtudium in eo ponat, vt cum ipſe venerabile hoc Sacramentum qua decet reuerentia, debitoq; cultu tractet, cuſtodiat, & adminiſtret, cum etiam populus ſibi commiſſus religioſe colat, ſanctè, frequenterq. ſuſcipiat, præſertim in maioribus anni ſolemnitatibus.

Ideo populum ſæpius admonebit, qua præparatione, & quanta animi religione, ac pietate, & humili etiam corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: vt præmiſſa ſacramentali confeſſione, omnes ſaltem à media nocte ieiuni, & vtroq; genuflexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter ſuſcipiant, viri quantum fieri poteſt à mulieribus ſeparati.

Moneantur præterea communicantes, vt ſumpto Sacramento

mento non ſtatim ab eccleſia diſcedant, aut colloquantur, nec ſtatim vagis oculis circumſpiciant, aut expuant, neque de libro ſtatim orationes recitent: ne Sacramenti ſpecies de ore decidant; ſed qua par eſt deuotione, aliquantiſper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam ſingulari beneficio, atque etiam de ſanctiſſima Paſſione Dominica, in cuius memoriam hoc myſterium celebratur, & ſumitur.

Curare porrò debet, vt perpetuò aliquot particulæ conſecratæ eo numero, qui vſui infirmorum, & aliorum fideliũ communioni ſatis eſſe poſſit, conſeruentur in pixide ex ſolida, decentiq; materia, eaq; munda, & ſuo operculo bene clauſa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo claue obſerato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atq; ab omni alia re vacuum in altari maiori, vel in alio, quod venerationi, & cultui tanti Sacamenti commodius, ac decentius videatur, ſit collocatum; ita vt nullum alijs ſacris functionibus, aut eccleſiaſticis officijs impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel ſaltem vna, die noctuq; perpetuo colluceat; curabitq; Parochus, vt omnia ad ipſius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundaq; ſint, & conſeruentur.

Sanctiſſimæ Euchariſtiæ particulas frequenter reuocabit. Hoſtiæ vero, ſeu particulæ conſecrandæ ſint recentes, & vbi eas conſecrauerit, veteres primò diſtribuat, vel ſumat.

Fideles omnes ad ſacram communionem admittẽdi ſunt, exceptis ijs, qui iuſta ratione prohibentur. Arcendi autem ſunt publice indigni, quales ſunt excommunicati, interdicti, manifeſteq; infames, vt meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, ſortilegi, blaſphemi, & alij eius generis publici peccatores: niſi de eorum pœnitentia, & emendatione conſtet, & publico ſcandalo prius ſatisfecerint.

Occultos verò peccatores, ſi occulte petant, & non eos emendatos agnouerit; repellat; non autem ſi publice petant, & ſine ſcandalo ipſos præterire nequeat.

Amentibus præterea, ſeu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, ſi quando habeant lucida interualla, & deuotionem oſtendant, dum in eo ſtatu manent, ſi nullum

indi-

Digitized by Google

indignitatis periculum adſit.

Ijs etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem, & guſtum habent, adminiſtrari non debet.

Ordo miniſtrandi ſacram Communionem.

SAcerdos igitur ſanctiſſimam Euchariſtiam miniſtraturus, hoſtijs, ſeu particulis pro populi multitudine conſecratis, vaſculoq; vno, vel pluribus, decẽti, & commodo loco expoſitis, cũ vino, & aqua ad purificationem eorum, qui communionem ſumpſerint, & ante eos linteo mundo extenſo, lotis prius manibus, & ſuperpelliceo indutus, ac deſuper ſtola coloris officio illius diei conuenientis, præcedente Clerico, ſeu alio miniſtro, procedit ad altare manibus iunctis, & accenſis cereis; facta prius, & poſtea genuflexione, extrahit pixidem, & illam ſuper corporale depoſitam diſcooperit. Miniſter genibus flexis, nomine populi ad cornu Epiſtolæ facit confeſſionem generalem, dicens: Confiteor Deo, &c. Tum Sacerdos iterum genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit ſe ad populum, (aduertens ne tergã vertat Sacramento) & in cornu Euangelij dicit: Miſereatur veſtri, &c. & addit Indulgentiam, abſolutionem, ✠ & remiſſionem peccatorũ veſtrorum tribuat vobis omnipotens, & miſericors Dominus. ℟. Amen. dicens: Indulgentiam, &c. manu dextra in formam Crucis ſignat communicandos. Deinde ad altare ſe conuertit, genuflectit, manu ſiniſtra pixidem prehendit, & duobus digitis pollice, & indice Sacramentum accipit, & eleuat, conuerſusque ad populum in medio altari dicit clara voce: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mũdi. mox ſubdit. Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantum dic verbo, & ſanabitur

bitur anima mea. quod iterum, ac tertio repetit qua formula etiam vtendum eſt, cum fœminæ communio miniſtratur. Poſtea ad communicandum accedit, incipiens ab ijs, qui ſunt ad partem Epiſtolæ; ſed primò, ſi Sacerdotibus, vel alijs ex clero danda ſit communio, ijs ad gradus altaris genuflexis præbeatur; vel ſi commodè fieri poteſt, intra ſepimentum altaris ſint à laicis diſtincti. Sacerdotes vero cum ſtola communicent. Sacerdos vnicuiq; porrigens Sacramentum, & faciens cum eo ſignum Crucis ſuper pixidem ſimul dicit: Corpus Domini noſtri IESV Chriſti cuſtodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

Vbi vero omnes communicauerint, Sacerdos reuerſus ad altare dicere poterit. O Sacrum conuiuium, in quo Chriſtus ſumitur, recolitur memoria paſſionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. ℣. Panem de cælo præſtitiſti eis. Miniſter reſpondet. Omne delectamentum in ſe habentem. tempore Paſchali additur. Alleluia. mox Sacerdos dicit. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili, paſſionis tuæ memoriam reliquiſti; tribue quæſumus, ita nos Corporis, & ſanguinis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis, & regnas, &c.

Tempo-

Digitized by Google

Tempore Paſchali dicitur Oratio.

SPiritum nobis Domine, tuæ charitatis infunde, vt quos Sacramentis paſchalibus ſatiaſti, tua facias pietate concordes. Per Chriſtum Dñm noſtrum. ℟. Amen.

Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt ſi aliquod fragmentum digitis adhæſerit, illud in pixidem deponat, & eoſdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, & abſtergat purificatorio; ablutionem verò ſumat, ſi celebrauerit, aut ijs, qui tunc communicarunt, ſumendam tradat, aut ſaltem in ſacrarium inijciat. Poſtea genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & claue obſerat. Deinde extenta manu dextera benedicit ijs, qui communicarunt, dicens: Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. ℟. Amen.

Communio autem populi intra Miſſam, ſtatim poſt communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (niſi quandoque ex rationabili cauſa poſt Miſſam ſit facienda) cum orationes, quæ in Miſſa poſt communionem dicuntur, non ſolum ad Sacerdotem, ſed etiam ad alios communicantes ſpectet. Itaq; Sacerdos, ſumpto ſacratiſſimo Sanguine, antequam ſe purificet, ponat particulas conſecratas in pixide, vel ſi pauci ſint communicandi, ſuper patenam, niſi in principio poſitæ fuerint in pixide; & genuflectit, miniſtro interim faciente confeſſionem, vt ſupra. Poſtea vertens ſe ad populum in cornu Euangelij dicit: Miſereatur veſtri, &c. & eo, quo ſupra dictum eſt, modo, porrigit communicandis Euchariſtiam, incipiens à miniſtris altaris, ſi velint communicare. Finita communione, reuertitur ad altare nihil dicens, & non dat eis benedictionem, quia illam dabit in fine Miſſæ. Deinde dicit ſecreto. Quod ore ſumpſimus, &c. vt in Miſſali. ſe purificat, & Miſſam abſoluit. Quod ſi contingat,

abſoluta Miſſa, ſtatim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos adhuc planeta indutus, ſacram communionem eo modo, quo ſupra dictum eſt, miniſtrabit.

De Communione Paſchali.

CVret autem Parochus, vt in Quadrageſima per ſe, vel per alios concionatores populo opportune denuncietur Conſtitutio Concilij Lateranẽſis ſub Innocentio III. quæ ſic habet.

Omnis vtriuſq; ſexus fidelis poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua peccata ſaltem ſemel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam proprijs viribus ſtudeat adimplere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi forte de proprij Sacerdotis conſilio, ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab huiuſmodi perceptione duxerit abſtinendum; alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura.

Vt igitur hoc ſalutare Cõcilij decretum inuiolabiliter ſeruetur, deſcripta Parochus habeat nomina ſuorum Parochianorum, & qui dicto tempore non communicauerint, & poſt octauam Paſchæ eos, qui propriæ ſalutis immemores ſæpius admoniti non obtemperauerint, Ordinario ſuo denunciet.

Dabit quoq; operam Parochus, quoad eius fieri poteſt, vt in ipſo die ſanctiſſimo Paſchæ communicent, quo die ipſe per ſe niſi legitime impediatur, parochiæ ſuæ fidelibus hoc Sacramentum miniſtrabit. Alienæ vero parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos, & aduenas, & qui certum domicilium non habent: quibus ipſe ſacram præbebit Communionem, ſi ad illum acceſſerint rite parati; vel vbi eſt ea conſuetudo, eos ad Cathedralis Eccleſiæ Parochos remittet. In cæteris vero ſeruabit ea, quæ in

libro

Digitized by Google

libro de ſtatu animarum, vt infra, præſcribuntur.

Aegrotis quoque parochialibus, etiamſi communionem extra præſcriptos Paſchales dies ſumpſerint, in Paſchalibus diebus illam deferet, ac miniſtrabit.

De Communione infirmorum.

VIaticum ſacratiſſimi Corporis Domini noſtri IESV Chriſti ſummo ſtudio, ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum eſt; ne forte contingat, illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis eſt, ne ad indignos cum aliorum ſcandalo deferatur. quales ſunt publici vſurarij, concubinarij, notorie criminoſi, nominatim excommunicati, aut denunciati; niſi ſeſe prius ſacra Confeſſione purgauerint, & publicæ offenſioni, prout de iure, ſatisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, vt ſacram Communionem ſumat, etiamſi grauiter non ægrotet, aut mortis periculum non immineat, maxime ſi feſti alicuius celebritas id ſuadeat, neque ipſe illam miniſtrare recuſabit.

Pro Viatico autem miniſtrabit, cum probabile eſt, quod eam amplius ſumere non poterit. Quod ſi æger, ſumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaſerit, & communicare voluerit, eius pio deſiderio Parochus non deerit.

Poteſt quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis; id tamen diligenter curandum eſt, ne ijs tribuatur, à quibus ob phreneſim, ſiue ob aſſiduam tuſſim, aliumue ſimilem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri poteſt. Cæteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægritudine communicant danda eſt Euchariſtia ante omnem cibum, & potum, non aliter ac cæteris fidelibus quibus nec etiam per modum medicinæ ante aliquid ſumere licet. Sed alicui ad adorandum ſolùm, ſeu deuotionis, ſeu cuiuſuis rei prætextu ad oſtendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc ſanctum Sacramentum ab eccleſia ad priuatas ægrotantium domos decenti habitu, ſuperpoſito mundo velamine, manifeſte, atque honorifice, ante pectus cum omni reuerentia, & timore, ſemper lumine præcedente.

Parochus igitur proceſſurus ad communicandum infirmum, aliquot campanæ ictibus iubeat conuocari Parochianos, ſeu Confraternitatem ſanctiſſimi Sacramenti, (vbi fuerit inſtituta:) ſeu alios pios Chriſtifideles, qui ſacram Euchariſtiam cum cereis, ſeu intortitijs comitentur, & vmbellam, ſeu baldachinum, vbi haberi poteſt, deferant. Præmoneat, vt ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur menſa linteo mundo cooperta, in qua ſanctiſſimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vaſcula, alterum cum vino, alterum cum aqua; præterea linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiuſque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Euchariſtiam comitaturi ſunt, Sacerdos indutus ſuperpelliceo, & ſtola, & ſi haberi poteſt, pluuiali albi coloris, Acolythis, ſeu Clericis, aut etiam Presbyteris (ſi locus feret) ſuperpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas conſecratas, vel vnam tantum (ſi longius, aut difficilius iter ſit faciendum) ponat in pixide, ſeu parua cuſtodia, quam proprio ſuo operculo cooperit, & velum ſericum ſuper imponit; ipſe verò Sacerdos impoſito ſibi prius ab vtroque humero oblongo velo decenti, vtraq; manu accipiat vas cum Sacramento, & deinde vmbellam, ſeu baldachinum ſubeat, nudo capite proceſſurus.

Præcedat ſemper Acolythus, vel alius miniſter deferens laternam (noctu autem hoc Sacramentum deferri non debet, niſi neceſſitas vrgeat) ſequãtur duo Clerici, vel qui illorum vices ſuppleãt; quorum alter aquam benedictam cum aſperſorio, & burſam cum corporali, quod ſupponendum erit vaſculo Sanctiſſimi Sacramenti ſuper menſa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abſtergendos; Alter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulſet. Succedant deinde deferentes intortitia. Poſtremo Sacerdos Sacramentum geſtans eleuatum ante pectus ſub vmbella dicens Pſalmum, Miſerere, & alios Pſalmos, & Cantica. Quod ſi longius, aut difficilius iter obeundum ſit, & fortaſſe etiam equitandum, neceſ-

neceſſe erit, vas, in quo Sacramentum defertur, burſa decenter ornata, & ad collum appenſa, apte includere, & ita ad pectus alligare, atq; obſtringere, vt neque decidere, neque è pixide excuti Sacramentum queat.

Ingrediens vero locum, vbi iacet infirmus, dicat: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. Tum depoſitum Sacramentum ſuper menſa, ſuppoſito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus; & mox accepta aqua benedicta, aſpergit infirmum, & cubiculum dicens Antiphonam. Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor: & primum verſum Pſalmi, Miſerere mei Deus, cum Gloria Patri, Sicut erat, &c. Deinde repetitur Antiphona. Aſperges me, &c. Poſtea. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Exaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

His dictis, accedat ad infirmum, vt cognoſcat, num ſit bene diſpoſitus ad ſuſcipiendum ſacrum Viaticum, &

vtrum velit aliqua peccata conſiteri; & illum audiat, atq; abſoluat; quamuis prius deberet eſſe rite confeſſus, niſi neceſſitas aliter vrgeat. Poſtea facta de more cõfeſſione generali ſiue ab infirmo, ſiue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit:

Miſereatur; &c. Indulgentiam, &c.

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentum de vaſculo, atque illud eleuans oſtendit infirmo, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi: & more ſolito ter dicat: Dñe non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum; ſed tantum dic verbo, & ſanabitur anima mea.

& infirmus ſimul cnm Sacerdote dicat eadem verba, ſaltem ſemel, ſubmiſſa voce; tum Sacerdos dans infirmo Euchariſtiam dicat: Accipe frater, vel ſoror, Viaticũ Corporis Domini noſtri Iesv Chriſti, qui te cuſtodiat ab hoſte maligno, & perducat in vitam æternam. Amen.

Si vero Communio non datur per modum viatici, dicat more ordinario. Corpus Domini noſtri Iesv Chriſti cuſtodiat, &c.

Quod ſi mors immineat, & periculum ſit in mora, tũc dicto Miſereatur, &c. prædictis precibus omnibus, vel ex parte omiſſis, ei ſtatim Viaticum præbeatur. Poſtea Sacerdos abluat digitos nihil dicens: & infirmo detur ablutio. Deinde dicat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri noſtro, vel ſorori noſtræ ſacroſanctum Corpus Domini noſtri

ſtri IESV Chriſti Filij tui, tam corpori, quàm animæ proſit ad remedium ſempiternum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

His expletis, ſi altera particula Sacramenti ſuperfuerit (ſupereſſe autem ſemper debet, præterquam in caſu iam dicto) genuflectit, ſurgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo ſignum Crucis ſuper infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine quo venerat, reuertitur ad Eccleſiam dicendo Pſalmum, Laudate Dominũ de cælis, & alios Pſalmos, & Hymnos, prout tempus feret. Cum peruenerit ad Eccleſiam, ponit Sacramentum ſuper altare, adorat, deinde dicit. ℣. Panem de cælo præſtitiſti eis. ℟. Omne delectamentũ in ſe habentem. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili Paſſionis tuæ memoriam reliquiſti, tribue, quæſumus, ita nos Corporis, & Sanginis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis, & regnas, &c. Amen.

Deinde annunciat Indulgentias à ſummis Pontificibus cõceſſas ſanctiſſimum Sacramentum comitantibus.

Poſtea cum Sacramento in pixide velo cooperta faciat ſignum Crucis ſuper populum nihil dicens. Poſtremo illud in loco ſuo reponat.

Quod ſi ob difficultatem, aut longitudinem itineris, vel quia ea, qua decet, veneratione Sacramentum ad eccleſiam commode reportari non poteſt, ſumpta fuerit vna tantum

particula conſecrata, vt dictum eſt, tunc ea infirmo adminiſtrata, Sacerdos prædictis precibus recitatis, eum manu benedicit, & vna cum alijs priuato habitu, extinctis luminibus, vmbella demiſſa, latente pixide, ad eccleſiam, vel domum quiſque ſuam reuertatur.

De Sacramento extremæ Vnctionis.

EXtremæ Vnctionis Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutũ, tamquam cæleſtis medicina non animæ ſolum, ſed etiam corpori ſalutaris, omni ſtudio, ac diligentia periculoſe ægrotantibus adhibendum eſt; & eo quidem tempore, ſi fieri poſſit, cum illis adhuc integra mens, & ratio viget: vt ad vberiorem Sacramenti gratiam percipiendam, ipſi etiam ſuam fidem, ac piam animi voluntatem conferre poſſint, dum ſacro liniuntur oleo.

In quo illud in primis ex generali Eccleſiæ conſuetudine obſeruandum eſt, vt ſi tempus, & infirmi conditio permittat, ante Extremam Vnctionem, Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido, & decenter ornato, in vaſe argenteo, ſeu ſtanneo diligenter cuſtoditum ſacrum Oleum infirmorum, quod ſingulis annis feria v. in cœna Domini ab Epiſcopo benedictum, veteri combuſto, renouandum eſt. Id tamen, ſi forte infra annum aliquo modo ita deficiat, vt ſufficere non poſſe videatur, neque aliud benedictũ haberi queat, modico oleo non benedicto in minori quantitate ſuper infuſo, reparari poteſt.

Oleum porro ipſum, vel per ſe ſolum, vel in bombacio, ſeu re ſimili, ſeruari poteſt; ſed ad euitandum effuſionis periculum multo commodius ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cum

ad

Digitized by Google

ad vſum rationis peruenerint, tam grauiter laborant, vt mortis periculum imminere videatur, & iis, qui præ ſenio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiã ſine alia infirmitate.

Infirmis autem qui dum ſana mente, & integris ſenſibus eſſent, illud petierunt, ſeu veriſimiliter petiiſſent, ſeu dederint ſigna contritionis, etiamſi deinde loquelam amiſerint, vel amentes effecti ſint, vel delirent, aut non ſentiant, nihilominus præbeatur.

Sed ſi infirmus dum phreneſi, aut amentia laborat, veriſimiliter poſſet quicquam facere contra reuerentiam Sacramenti, non inungatur, niſi periculum tollatur omnino.

Impœnitentibus verò, & qui in manifeſto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non miniſtretur etiam prælium, inituris, aut nauigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula ſubituris, aut reis vltimo ſupplicio mox afficiendis, aut pueris rationis vſum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat, ne decedat antequam finiantur vnctiones; cito vngatur, incipiendo ab eo loco: *Per iſtam ſanctam vnctionem, &c.* vt infra. deinde ſi adhuc ſuperuiuat; dicantur orationes prætermiſſæ ſuo loco poſitæ.

Si verò dum inungitur, infirmus decedat; Presbyter vltra non procedat, & prædictas orationes omittat.

Quod ſi dubitet, an viuat adhuc, vnctionem proſequatur ſub conditione pronunciando formam dicens: *Si viuis per iſtam ſanctam Vnctionem, &c* vt infra.

Si autem acciderit, infirmum poſt peccatorum ſuorum confeſſionem ad exitum vitæ properare, tunc cum ſacro Viatico poterit, & Oleum infirmorũ ad eũ deferri per ipſum Sacerdotem, qui defert ſacram Euchariſtiam: ſi tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui Oleum ſanctum deferat; haberi poſſit, per ipſum deferatur; qui ſuperpelliceo indutus cum Oleo ſacro occulte delato ſequatur Sacerdotem Viaticum portantem: & poſtquam infirmus Viaticum ſumpſerit; inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, niſi

niſi diuturna ſit, vt cum infirmus conualuerit, iterum in periculum mortis incidit.

Quinque vero corporis partes præcipue vngi debent, quas veluti ſenſuum inſtrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures, nares, os, & manus: attamen pedes etiam, & renes vngendi ſunt; ſed renum vnctio in mulieribus, honeſtatis gratia, ſemper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commode moueri nō poteſt. Sed ſiue in mulieribus, ſiue in viris alia corporis pars pro renibus vngi nō debet.

Manus vero, quæ reliquis infirmis interius vngi debent, Presbyteris exterius vngantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria ſunt, Sacerdos vngit, caueat, ne altero ipſorum inungendo, Sacramenti formam prius abſoluat, quam ambo huiuſmodi paria membra perunxerit.

Si quis autem ſit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Eccleſia vtitur, ſolemnis illa precatio eſt, quam Sacerdos ad ſingulas vnctiones adhibet, cum ait.

Per iſtam ſanctam vnctionem, & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per viſum, ſiue per auditum, &c. deliquiſti.

Ordo miniſtrandi Sacramentum extremæ Vnctionis.

SAcerdos igitur hoc Sacramentum miniſtraturus, quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum menſam mappa candida coopertam, itemq; vas, in quo ſit bombacium, ſeu quid ſimile in ſeptem globulos diſtinctum, ad abſtergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendas digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; ceream item candelam, quæ deinde accenſa ipſi vngenti lumen præbeat. Denique operam dabit, vt quanta poterit munditia, ac nitore hoc Sacramentum miniſtretur.

Dein-

Digitized by Google

Deinde conuocatis Clericis, ſeu miniſtris, vel ſaltem vno Clerico, qui Crucem ſine haſta, aquam benedictam cum aſperſorio, & librum Ritualem deferat, ipſe Parochus decenter accipit vas ſacri Olei infirmorum ſacculo ſerico violacei coloris incluſum, illudq; caute defert, ne effundi poſſit. Quod ſi longius iter peragendum, aut etiam equitandum ſit, vel aliàs adſit periculum effuſionis, vas Olei ſacculo, aut burſa incluſum, vt dictum eſt, ad collum appendat, vt commodius, & ſecurius perferat. Procedat autem ſine ſonitu campanulæ. Cum peruentum fuerit ad locum, vbi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit:

Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde depoſito Oleo ſuper menſam, ſuperpelliceo, & ſtola; violacea indutus, ægroto Crucem pie deoſculandam porrigit: mox in modum crucis eum aqua benedicta, & cubiculum, & circumſtantes aſpergit, dicens Antiphonam. Aſperges, &c. Quod ſi ægrotus voluerit confiteri, audiat illum, & abſoluat. Deinde pijs verbis illum conſoletur, & de huius Sacramenti vi, atque efficacia, ſi tempus ferat, breuiter admoneat, & quantum opus ſit, eius animum confirmet, & in ſpem erigat vitæ æternæ.

Poſtea dicat verſiculum. **Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.**

INtroeat, Domine IESV Chriſte, domum hanc ſub noſtræ humilitatis ingreſſu, æterna felicitas, diuina proſperitas, ſerena lætitia, charitas fructuoſa, ſanitas ſempiterna: effugiat ex hoc loco acceſſus dæmonũ adſint Angeli pacis, domumq; hanc deſe-

rat omnis maligna diſcordia. Magnifica, Domine, ſuper nos nomen ſanctum tuum; & benedic ✠ noſtræ conuerſationi: ſanctifica noſtræ humilitatis ingreſſum, qui ſanctus, & pius es, & permanes cum Patre, & Spiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Am̄.

Oremus, & deprecemur Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitātes in eo, & det eis Angelum bonum cuſtodem, & faciat eos ſibi ſeruire ad conſiderandum mirabilia de lege ſua, auertat ab eis omnes contrarias poteſtates: eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac ſanos in hoc tabernaculo cuſtodire dignetur. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus in ſecula ſeculorum. Amen. Oremus.

EXaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dn̄m noſtrū. Amē.

Quæ orationes, ſi tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta confeſſione generali, latino, vel vulgari ſermone, Sacerdos dicat: Miſerea-

ſereatur tui, &c. Indulgeñ. &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adſtantes, vt pro illo orent; & vbi commodum fuerit, pro loco, & tempore, & adſtantium numero, vel qualitate, recitent ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, cum Litanijs, vel alias preces, dũ ipſe vnctionis Sacramentũ adminiſtrat, mox dicat:

IN nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti ✠ extinguatur in te omnis virtus diaboli per impoſitionem manuum noſtrarum, & per inuocationem omnium Sãctorum, Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, atq; omnium ſimul Sanctorum. Am̃.

Deinde intincto pollice in Oleo ſancto in modum Crucis vngit infirmum in partibus hic ſubſcriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

PEr iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuã pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dñs quicquid per viſum deliquiſti. Am̃.

Miniſter verò ſi eſt in ſacris, vel ipſemet Sacerdos poſt quamlibet vnctionem tergat loca inuncta nouo globulo bõbacij, vel rei ſimilis, eaq; in vaſe mundo reponat, & ad eccleſiam poſtea deferat, comburat, cineresq; proijciat in ſacrarium.

Ad aures.

Per iſtam ſanctam vnctionem ✠ & ſuã pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per auditum deliquiſti. Amen.

Ad

Digitized by Google

Ad nares.

Per iſtam ſanctam vnctionem ✝ & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dn̄s quicquid per odoratū deliquiſti. Amē.

Ad os, compreſſis labijs.

Per iſtam ſanctā vnctionem ✝ & ſuā pijſſimam miſericordiā, indulgeat tibi Dominus quicquid per guſtum, & locutionem deliquiſti. Amen.

Ad manus.

Per iſtam ſanctā vnctionem ✝ & ſuā pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per tactum deliquiſti. Amen.

Et aduerte quod Sacerdotibus, vt dictum eſt, manus non inunguntur interius, ſed exterius.

Ad pedes.

Per iſtam ſanctam vnctionem ✝ & ſuam pijſsimā miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per greſsū deliquiſti. Amē.

Ad lumbos, ſiue renes.

Per iſtam ſanctā vnctionem ✝ & ſuā pijſſimā miſericordiā, indulgeat tibi Dn̄s quicquid ꝑ lūborū delectationē deliquiſti. Am̄.

Hæc autem vnctio ad lumbos, vt dictum eſt, omittitur ſemper in fœminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem vix aut ſine periculo moueri non poſſunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon, Pater noſter, &c. Et ne nos inducas in tentationē.

Sed

℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac ſeruũ tuum. ℟. Deus meus ſperãtem in te. ℣. Mitte ei Dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DOmine Deus, qui per Apoſtolum tuũ Iacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eũ, vngentes eũ Oleo in nomine Dñi, & oratio fidei ſaluabit infirmũ, & alleuiabit eũ Dominus, & ſi in peccatis ſit, remittentur ei: cura quæſumus, Redemptor noſter, gratia ſancti Spiritus lãguores iſtius infirmi, eiuſq; ſana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis, & corporis ab eo expelle, plenãq; interius, & exterius ſanitatẽ miſericorditer redde, vt ope miſericordiæ tuæ reſtitutus ad priſtina reparetur officia. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſecula ſeculorũ. Amen.

Ore-

Oremus.

RESpice, quæſumus, Dñe, famulum tuũ N. in infirmitate ſui corporis fatiſcẽtem, & animam refoue, quam creaſti; vt caſtigationibus emendatus, ſe tua ſentiat medicina ſaluatum. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturã tuam multiplici pietate cuſtodis; ad inuocationẽ tui nominis benignus aſſiſte, vt famulũ tuũ ab ægritudine liberatũ, & ſanitate donatũ, dextera tua erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atq; Eccleſiæ tuæ ſanctæ, cũ omni deſiderata proſperitate reſtituas. Per Chriſtum Dominũ noſtrũ. Amen.

Ad extremum, pro perſonæ qualitate, ſalutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur. Denique aquam benedictam, & Crucem, niſi aliam habeat, coram eo relinquet, vt illam frequenter aſpiciat, & pro ſua deuotione oſculetur, & amplectatur.

Admoneat etiam domeſticos, & miniſtros infirmi, vt ſi morbus ingraueſcat, vel infirmus incipiat agonizare, ſtatim ipſum Parochum accerſant, vt morientem adiuuet, eiusq; animam Deo commendet; ſed ſi mors immineat, priuſquam diſcedat, Sacerdos animam Deo rite commendabit. Quæ autem pertinent ad viſitationem, curamq; infirmorum, & adiuuandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infra ſuis locis præſcribuntur.

Digitized by Google

SEPTEM PSALMI

POENITENTIALES.

Cum Litanijs pro infirmis, dum ſacro liniuntur Oleo, ſeu pro alia neceſſitate, dicuntur flexis genibus, Antiph.

Ne reminiſcaris. Pſal. 6.

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me Domine, quoniam conturbata ſunt oſſa mea.

Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu Domine vſquequo?

Conuertere Dñe, & eripe animam meam: ſaluũ me fac propter miſericordiam tuã.

Q͂m non eſt in morte, qui memor ſit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum: lacrymis meis ſtratum meum rigabo.

Turbatus eſt à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite à me omnes qui operamini ini-

quitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.
Exaudiuit Dñs deprecationem meam: Dominus orationem meam ſuſcepit.
Erubeſcant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur, & erubeſcant valde velociter.
Gloria Patri. Pſalm. 31.
Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates: & quorum tecta ſunt peccata.
Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum: nec eſt in ſpiritu eius dolus.
Quoniam tacui, inueterauerunt oſſa mea: dum clamarem tota die.
Quoniam die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua: conuerſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.
Delictum meum cognitum tibi feci: & iniuſtitiam meam non abſcondi.
Dixi, Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino: & tu remiſiſti impietatem peccati mei.
Pro hac orabit ad te omnis ſanctus: in tempore opportuno.
Verumtamẽ in diluuio aquarum multarũ: ad eum non approximabunt.
Tu
Digitized by Google

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me : exultatio mea, erue me à circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, & inſtruam te in via hac, qua gradieris : firmabo ſuper te oculos meos.

Nolite fieri ſicut equus, & mulus : quibus non eſt intellectus.

In camo,& fræno maxillas eorum conſtringe : qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris : ſperantem autẽ in Domino miſericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate iuſti : & gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri. Pſalm. 37.

DOmine, ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi : & confirmaſti ſuper me manum tuam.

Non eſt ſanitas in carne mea à facie iræ tuæ : non ex pax oſſibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum : & ſicut onus graue grauatæ ſunt ſuper me.

Putruerunt, & corruptæ ſunt cicatrices

meæ: à facie inſipientiæ meæ.

Miſer factus ſum, & curuatus ſum vſque in finem: tota die contriſtatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: & non eſt ſanitas in carne mea.

Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine ante te omne deſiderium meũ: & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.

Amici mei, & proximi mei: aduerſum me appropinquauerunt, & ſteterunt.

Et qui iuxta me erant, de longe ſteterunt: & vim faciebãt qui quærebant animã meã.

Et qui inquirebãt mala mihi locuti ſunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam ſurdus non audiebã: & ſicut mutus non aperiens os ſuum.

Et factus ſum ſicut homo non audiens: & non habens in ore ſuo redargutiones.

Quoniam in te Domine ſperaui: tu exaudies me Domine Deus meus.

Quia dixi, ne quando ſupergaudeant mihi inimici mei: & dum commouentur pedes

des mei, ſuper me magna locuti ſunt.
Quoniam ego in flagella paratus ſum: & dolor meus in conſpectu meo ſemper.
Quoniam iniquitatem meam annunciabo: & cogitabo pro peccato meo.
Inimici autem mei viuunt, & confirmati ſunt ſuper me: & multiplicati ſunt qui oderunt me inique.
Qui retribuũt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatem.
Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne diſceſſeris à me.
Intende in adiutorium meum: Domine Deus ſalutis meæ.
Gloria Patri. Pſalm. 50.
MIſerere mei Deus: ſecundum magnã miſericordiam tuam.
Et ſecundum multitudinem miſerationum tuarum: dele iniquitatem meam.
Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.
Quoniam iniquitatem meã ego cognoſco: & peccatum meũ contra me eſt ſemper.
Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.
Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.
Aſperges me hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.
Auditui meo dabis gaudium, & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata.
Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.
Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.
Ne proijcias me à facie tua: & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.
Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & ſpiritu principali confirma me.
Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.
Libera me de ſanguinibus Deus, Deus ſalutis meæ: & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.
Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.
Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem vtique: holocauſtis non delectaberis.
Sacrificiũ Deo ſpiritus contribulatus: cor
con-

contritũ,& humiliatũ Deus nõ deſpicies.
Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion : vt ædificentur muri Ieruſalem.
Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ, oblationes,& holocauſta : tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.
Gloria Patri. Pſalm. 101.

DOmine exaudi orationem meam : & clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciem tuã à me:in quacumq. die tribulor, inclina ad me aurem tuam.
In quacunque die inuocauero te : velociter exaudi me.
Quia defecerunt ſicut fumus dies mei : & oſſa mea ſicut cremium aruerunt.
Percuſſus ſum vt fœnum,& aruit cor meũ: quia oblitus ſum comedere panem meũ.
A voce gemitus mei : adhæſit os meum carni meæ.
Similis factus ſum pellicano ſolitudinis:factus ſum ſicut nycticorax in domicilio.
Vigilaui : & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei : & qui laudabãt me,aduersũ me iurabãt.
Quia cinerem tamquam panẽ manducabam:

bam : & potũ meum cum fletũ miſcebã.
A facie iræ, & indignationis tuæ : quia eleuans alliſiſti me.
D ies mei ſicut vmbra declinauerunt: & ego ſicut fœnum arui.
T u autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem, & generationem.
T u exurgẽs miſereberis Sion: quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus.
Quoniam placuerunt ſeruis tuis lapides eius : & terræ eius miſerebuntur.
E t timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.
Q uia ædificauit Dominus Sion : & videbitur in gloria ſua.
R eſpexit in orationem humilium : & non ſpreuit precem eorum.
S cribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit Dominum.
Q uia proſpexit de excelſo ſancto ſuo : Dominus de cælo in terram aſpexit.
V t audiret gemitus compeditorum: vt ſolueret filios interemptorum.
V t annuncient in Sion nomen Domini: & laudem eius in Ieruſalem.

In conueniendo populos in vnum ; & reges vt ſeruiant Domino.
Reſpondit ei in via virtutis ſuæ : paucitatẽ dierum meorum nuncia mihi.
Ne reuoces me in dimidio dierũ meorũ: in generationem & generationem anni tui.
Initio tu Domine terram fundaſti : & opera manuum tuarum ſunt cæli.
Ipſi peribunt, tu autem permanes : & omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.
Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur : tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.
Filij ſeruorum tuorum habitabunt : & ſemen eorum in ſeculum dirigetur.
Gloria Patri. Pſal. 129.

DE profundis clamaui ad te Domine : Domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tuæ intendentes : in vocem deprecationis meæ.
Si iniquitates obſeruaueris Domine: Domine quis ſuſtinebit?
Quia apud te propitiatio eſt : & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.
Suſtinuit anima mea in verbo eius : ſperauit anima mea in Domino.

Acu-

A cuſtodia matutina vſque ad noctem: ſperet Iſrael in Domino.

Quia apud Dominum miſericordia: & copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet Iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria Patri. Pſal. 142.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obſecrationem meã: in veritate tua exaudi me, in tua iuſtitia.

Et non intres in iudicium cum ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.

Quia perſecutus eſt inimicus animam meam: humiliauit in terra vitam meam.

Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus, in me turbatum eſt cor meum:

Memor fui dierum antiquorum, meditatus ſum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine: defecit ſpiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me: & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

Digitized by Google

Auditam fac mihi mane miſericordiam tuam: quia in te ſperaui.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuã, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine, viuificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animã meã: & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego ſeruus tuus ſum.

Gloria Patri.

Antiph. Ne reminiſcaris Domine, delicta noſtra, vel parentum noſtrorum; neque vindictam ſumas de peccatis noſtris.

L I T A N I AE.

Kyrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.
Chriſte audi nos.
Chriſte exaudi nos.
Pater de cælis Deus. Miſer.
Fili redemptor mundi Deus, Miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus, Miſ.
Sancta Trinitas vnus Deus: Miſerere nobis.
Sancta Maria, Ora.
Sancta Dei Genitrix, ora.
Sãcta Virgo Virginum, ora.
Sancte Michael, ora.
Sancte Gabriel, ora.
Sancte Raphael, ora.
Omnes ſancti Angeli, & Archan-

changeli, Orate.
Omnes ſancti Beatorum ſpirituum ordines, orate.
Sancte Ioannes Baptiſta, ora pro nobis.
Omnes ſancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Philippe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.
Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thadæe, ora.
Sancte Matthia, ora.
Sancte Barnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes ſancti Apoſtoli, & Euangeliſtæ, orate.
Omnes ſancti Diſcipuli Domini, orate pro nobis.
Omnes ſancti Innocentes, orate pro nobis.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Sancte Vincenti, ora.
Sancti Fabiane, & Sebaſtiane, orate pro nobis.
Sancti Ioannes, & Paule, orate pro nobis.
Sancti Coſma, & Damiane, orate pro nobis.
Sancti Geruaſi, & Protaſi, orate pro nobis.
Omnes ſancti Martyres, orate pro nobis.
Sancte Silueſter, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambroſi, ora.
Sancte Auguſtine, ora.
Sancte Hieronyme, ora.
Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolae, ora.
Omnes ſancti Pontifices, & Confeſſores, orate.
Omnes ſancti Doctores, orate pro nobis.
Sancte Antoni, ora.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Bernarde, ora.
Sancte Dominice, ora.
Sancte Franciſce, ora.
Omnes ſancti Sacerdotes, & Leuitæ, orate.
Omnes ſancti Monachi, & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora pro nobis.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lucia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcilia, ora.
Sancta Catharina, ora.
Sancta Anaſtaſia, ora.
Omnes ſanctæ Virgines, & Viduæ, orate.
Omnes Sancti & Sanctę Dei, Intercedite pro nobis.
Propitius eſto, Parce nobis Domine.

Pro-

Digitized by Google

Propitius eſto, Exaudi nos Domine.
Ab omni malo, Libera nos Domine.
Ab omni peccato, Libera.
Ab ira tua, Libera.
A ſubitanea, & improuiſa morte, Libera.
Ab inſidijs diaboli, Libera.
Ab ira, & odio, & omni mala voluntate, Liber.
A ſpiritu fornicationis, Lib.
A fulgure, & tempeſtate, Libera nobis Domine.
A morte perpetua, Lib.
Per myſterium ſanctæ incarnationis tuæ, Libera.
Per aduentum tuum, Lib.
Per natiuitatem tuam, Lib.
Per Baptiſmum, & ſanctum ieiunium tuum, Libera.
Per Crucem, & paſſionem tuam, Libera.
Per mortem, & ſepulturam tuam, Libera.
Per ſanctam Reſurrectionem tuam, Libera.
Per admirabilem Aſcenſionem tuam, Libera.
Per aduentum Spiritus ſancti paracliti. Libera.
In die iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus.
Vt nobis parcas, Te rog.
Vt nobis indulgeas, Te rog.
Vt ad veram pœnitentiam nos perducere digneris, Te rogamus.
Vt Eccleſiam tuam ſanctam regere, & conſeruare digneris, Te rog.
Vt domnum Apoſtolicum, & omnes Eccleſiaſticos ordines in ſãcta religione cõſeruare digneris, Te rog.
Vt inimicos ſanctæ Eccleſiæ humiliare digneris, Te ro.
Vt Regibus, & Principibus Chriſtianis pacem, & veram concordiam donare digneris, Te rog.
Vt cuncto populo Chriſtiano pacem, & vnitatem largire digneris, Te rog.
Vt noſmetipſos in tuo ſancto ſeruitio cõfortare, & cõſeruare digneris, Te rog.
Vt mentes noſtras ad cæleſtia deſideria erigas, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus benefactoribus noſtris ſempiterna bona retribuas, Te rog.
Vt animas noſtras, fratrum, propinquorum, & benefactorum noſtrorum ab ęterna damnatione eripias. Te rogamus.
Vt fructus terræ dare, & cõſeruare digneris, Te ro.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te ro.
Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos.
Fili Dei, Te rogamus.

Agnus

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miſerere nobis.
Chriſte audi nos.
Chriſte exaudi nos.
Kyrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.

Pater noſter. ſecr. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 69.

DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me feſtina.
Confundantur, & reuereantur, qui quærunt animam meam.
Auertantur retrorſum, & erubeſcant: qui volunt mihi mala.
Auertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi, Euge, euge.
Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te: & dicant ſemper, magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.
Ego vero egenus, & pauper ſum: Deus adiuua me.
Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.
Gloria Patri. Sicut erat. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis.

Digitized by Google

nis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Dñe non ſecundum peccata noſtra facias nobis. ℟. Neq; ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Oremus pro Pontifice Noſtro N. ℟. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius. ℣. Oremus pro benefactorib⁹ noſtris. ℟. Retribuere dignare Domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuũ vitam æternam. Amen. ℣. Oremus pro fidelibus defunctis. ℟. Requiem æternã dona eis Dñe, & lux perpetua luceat eis. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amen. ℣. Pro fratribus noſtris abſentibus. ℟. Saluos fac ſeruos tuos, Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis Dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere: ſuſcipe deprecationem noſtram: vt nos, & omnes famulos

tuos

tuos, quos delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

EXaudi quæſumus Domine, ſupplicum preces, & confitentium tibi parce peccatis: vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus, & pacem.

INeffabilem nobis Domine, miſericordiam tuam clementer oſtende: vt ſimul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis quas pro his meremur eripias.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui ſupplicãtis propitius reſpice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

OMnipotens ſempiterne Deus, miſerere famulo tuo Pontifici noſtro N. dirige eum ſecundum tuam clementiam in viam ſalutis æternæ: vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

DEus, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera: da ſeruis tuis illam, quam mundus dare non poteſt, pacem; vt & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora ſint tua protectione tranquilla.

vre

Digitized by Google

VRe igne ſancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum, Domine: vt tibi caſto corpore ſeruiamus, & mundo corde placeamus.

FIdelium Deus omnium cõditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumq́; tuarum remiſſionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam ſemper optauerunt, pijs ſupplicationibus conſequantur.

ACtiones noſtras, quæſumus Domine, aſpirando præueni, & adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio, & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui viuorum dominaris ſimul & mortuorum, omniumq́; miſereris, quos tuos fide, & opere futuros eſſe prænoſcis: te ſupplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus, quoſque vel præſens ſeculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore ſuſcepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum ſuorum veniam conſequantur. Per Dominum noſtrum.

ſtrum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Exaudiat nos omnipotens, & miſericors Dominus. ℟. Amen. ℣. Et fidelium animæ per miſericordiam Dei requieſcant in pace. ℟. Amen.

De Viſitatione, & cura Infirmorum.

PArochus in primis meminiſſe debet, non poſtremas eſſe muneris ſui partes, ægrotantium curam habere. Quare cum primum nouerit, quempiam ex fidelibus curæ ſuæ commiſſis ægrotare, non expectabit, vt ad eum vocetur; ſed vltro ad illum accedat, idq; non ſemel tantum, ſed ſæpius, quatenus opus fuerit; horteturq; parochiales ſuos, vt ipſum admoneant, cum aliquem in parochia ſua ægrotare contigerit, præcipuè ſi morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit; præſertim in amplis parochijs, ægrotorum notam ſeu catalogum habere, vt cuiuſque ſtatum, & conditionem cognoſcat, eorumq; memoriam facilius retinere, & illis opportune ſubuenire poſſit.

Quod ſi Parochus legitime impeditus, infirmorum, vt quando plures ſunt; viſitationi interdum vacare non poteſt, id præſtandum curabit per alios Sacerdotes, ſi quos habet in Parochia ſua, aut ſaltem per laicos homines pios, & Chriſtiana charitate præditos.

Aegrotos viſitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honeſtate, & grauitate ſe habeat, vt non ægris ſolum, ſed ſibi, & domeſticis verbo, & exemplo proſit ad ſalutem.

Eorum verò præcipuam curam geret, qui humanis auxilijs deſtituti, benigni, ac prouidi paſtoris charitatem, & operam requirunt. Quibus ſi non poteſt ipſe ſuccurrere de ſuo, & eleemoſynas, illis, prout debet, ſi facultas ſuppetit, erogare,

quan-

quantum fieri poteſt, ſiue per charitatis, vel alterius nominis Confraternitatem, ſi in ea ciuitate, vel loco fuerit, ſiue per priuatas, ſiue per publicas collectas, & eleemoſynas illorum neceſſitatibus ſuccurrendum curabit.

In primis autem ſpiritualem ægrotantium curã ſuſcipiat, omnemq; diligentiam in eo ponat, vt in via ſalutis eos dirigat, atq; à diabolicis inſidijs ſalutarium adiumentorum præſidio defendat, ac tueatur.

Accedat autem ad ægrotum ita paratus, vt in promptu habeat argumenta ad perſuadendum apta; ac præſertim Sanctorum exempla, quæ plurimum valent; quibus eum in Domino conſoletur, excitet, ac recreet. Hortetúrque vt omnem ſpem ſuam in Deo ponat, peccatorum ſuorum pœniteat; diuinam miſericordiam imploret; & infirmitatis pœnas, tamquam paternam Dei viſitationem, patienter ferat, & ad ſalutem ſuam proueniſſe credat, vt vitam, moreſque ſuos melius inſtituat.

Deinde qua par eſt prudentia, & charitate, hominem ad ſacram confeſſionem inducat, & confitentem audiat, etiamſi velit totius vitæ peccata confiteri; ac ſi opus fuerit, tam infirmo, quam eius familiaribus, vel propinquis in memoriam reuocet, quod Lateranenſis Concilij, ac plurium ſummorum Pontificum decretis cauetur ſub grauibus pœnis, ne Medici vltra tertiam vicem ægrotos viſitent, niſi prius ipſis certo conſtet, illos confeſſionis Sacramento rite expiatos fuiſſe.

Illud præterea diligenter ſeruari curabit, ne quis pro corporali ſalute aliquid ægroto ſuadeat, vel adhibeat, quod in detrimentum animæ conuertatur.

Vbi vero periculum immineat, Parochus monebit ægrotum, ne dæmonum aſtutia, neque medicorum pollicitationibus, neque propinquorum, aut amicorum blanditijs, ſe vllo modo decipi ſinat, quo minus ea, quæ ad animæ ſalutem pertinent opportune procuret, & qua par eſt deuotione, & celeritate, ſancta Sacramenta, dum ſana mens eſt, integriq; ſenſus, religioſe ſuſcipiat, citra fallacem illam, ac pernicioſam procraſtinationem, quæ plurimos ad æterna ſupplicia perudxit, indieſq; fallente diabolo, perducit.

Digitized by Google

Quod ſi æger aliquis hortationibus, ac monitis Sacerdotum, vel amicorum, & domeſticorum conſilijs adduci non poteſt, vt velit peccata ſua confiteri, tunc non omnino deſperanda res eſt; ſed quandiu ille viuit, repetendæ ſunt frequentes, variæ, & efficaces Sacerdotum, & aliorum piorum hominum exhortationes; proponendaq; æternæ ſalutis damna, & ſempiternæ mortis ſupplicia; oſtendendaq; immenſa Dei miſericordia, eum ad pœnitentiam prouocantis, ad ignoſcendum paratiſſimi. adhibendæ ſunt etiam tum priuatæ, tum publicæ ad Deum preces ad diuinam gratiam impetrandam pro ſalute miſeri decumbentis.

Videbit denique Sacerdos, quibus potiſſimum tentationibus, aut prauis opinionibus æger ſit ſubiectus, eique, prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras imagines Chriſti Domini Crucifixi, Beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quem æger præcipue veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vaſculum item adſit aquæ benedictæ, qua frequenter aſpergatur.

Proponet etiam ægrotanti, prout eius conditio feret, aliquas breues orationes, & pias mentis ad Deum excitationes; præſertim verſiculos è pſalmorum libro, vel orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam, Symbolum Fidei; vel Paſſionis Domini noſtri meditationem. & ſanctorum martyria, & exempla, ac cæleſtis gloriæ beatitudinem. Hæc tamen opportune, & diſcrete ſuggerantur, ne ægroto moleſtia, ſed leuamen afferatur.

Conſoletur infirmum dicens, ſe pro eo in Miſſæ ſacrificio, & alijs precibus oraturum, curaturumque, vt alij itidem pro eo faciant, idque re ipſa præſtabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, ægroto ſuadeat, vt dum integra mente eſt, rem ſuam omnem recte conſtituat, & teſtamentum faciat; ſi quid habet alienum, reſtituat, & ad remedium animæ ſuæ pro facultatibus, quod in Domino ei placuerit, diſponat: ſed hæc ſuggerendo omnis auaritiæ nota caueatur.

Hortetur denique, vt ſi conualuerit, ante omnia ad eccleſiam veniat, vbi Deo gratias agat de reſtituta valetudine, & ſacram Communionem pie ſuſcipiat, ac deinceps meliorem

liorem vitæ diſciplinam teneat.

Sequentes preces omnes, vel ex parte, prout tempus, & ægrotorum conditio feret, arbitrio Sacerdotis, dici, vel omitti poſſunt. Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingreſſus, primum dicat. Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. mox infirmum, & lectum eius, & cubiculum aſpergat aqua benedicta, dicens: Antiph. Aſperges me Dñe, &c. Deinde erga infirmum officium ſuum præſtet, vt dictum eſt. Quo præſtito, vel antequam diſcedat, dicere poterit ſupra infirmum aliquem Pſalmum ex quatuor prioribus Pœnitentialibus, vel Pſal. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. cum Gloria Patri. in fine poſtea dicat: Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eũ. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dominus opem ferat illi. ℟. Super lectum doloris eius. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere: ſuſcipe deprecatio-

nem noſtram: vt nos, & hunc famulum tuum, quos delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

DEus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium, auxilij tui ſuper infirmũ famulum tuum oſtende virtutem, vt ope miſericordiæ tuæ adiutus, Eccleſiæ tuæ ſanctæ incolumis repræſentari mereatur.

COncede hunc famulum tuum, quæſumus, Domine Deus, perpetua mentis, & corporis ſanitate gaudere; & glorioſa Beatæ Mariæ ſemper Virginis interceſſione, à præſenti liberari triſtitia, & æterna perfrui lætitia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. ℟. Amen.

Deinde aſpergat eum aqua benedicta. Qui ſequntur pſalmi, & Euangelia cum precibus pro temporis etiam opportunitate, & ægrotantium pio deſiderio, Sacerdotis arbitrio, dici poterunt. Pſalm. 6. Domine ne in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria Patri. Sicut erat. vt ſup. fol. 81. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundum Matthæum. ℟. Gloria tibi Domine.

Dum

Dum Sacerdos dicit: *Sequentia ſancti, &c.* faciat ſignũ crucis de more ſuper ſe in fronte, ore, & in pectore ſimiliter ſuper infirmum, ſi fuerit maſculus, & is ob infirmitatem non poteſt ſe ſignare. Si autem fuerit fœmina, dum Sacerdos ſe ſignat, illa per ſemetipſam in locis prædictis ſe ſignet, ſi poteſt; ſi verò non poteſt, alia mulier eam ſignet, & hoc idem in ſequentibus Euangelijs ſeruetur. *Matth.* 8.

IN illo tempore cum introiſſet IESVS Capharnaum, acceſſit ad eum Centurio rogans eum, & dicens: Domine puer meus iacet in domo paralyticus, & male torquetur. Et ait illi IESVS: Ego veniam, & curabo eum. Et reſpondens Centurio ait: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantum dic verbo, & ſanabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites, & dico huic, vade, & vadit, & alij, veni, & venit, & ſeruo meo: fac hoc, & facit. Audiens autem IESVS miratus eſt, & ſequentibus ſe dixit; Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Iſrael. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob in regno cælorum: & filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor dentium. dixit IESVS Centurioni: Vade, & ſicut credidiſti, fiat

tibi. Et ſanatus eſt puer in illa hora.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, ſalus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo tuo N. pro quo miſericordiæ tuæ imploramus auxiliũ, vt reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referat actiones. Per Chriſtum Dñm noſtrum.

℟. Amen. Pſalmus 15.

COnſerua me Domine, quoniã ſperaui in te: dixi Dño, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui ſunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ ſunt infirmitates eorum: poſtea accelerauerunt.

Non congregabo conuenticula eorum de ſanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dñs pars hæreditatis meæ, & calicis mei: tu es qui reſtitues hæreditatem meã mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hæreditas mea præclara eſt mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum: inſuper & vſque ad noctem increpuerunt me renes mei.

Prouidebã Dñm in conſpectu meo ſemper: quoniã à dextris eſt mihi, ne cõmouear.

Propter hoc lætatum eſt cor meũ, & exultauit lingua mea: inſuper & caro mea requieſcet in ſpe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi feciſti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua vſque in finem.

Gloria Patri. Sicut erat, &c. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundum Marcũ. ℟. Gloria tibi Domine. *Marc. 16.*

IN illo tempore: Recumbentibus vndecim diſcipulis, apparuit illis IESVS, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis: quia ijs, qui viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis

loquentur nouis: ſerpentes tollent; & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Super ægros manus imponent, & bene habebunt. Oremus. Oratio.

VIrtutum cæleſtium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorẽ, & omnem infirmitatem præcepti tui poteſtate depellis: adeſto propitius huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomen ſanctum tuum, inſtaurata protinus ſanitate, benedicat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Pſal. 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de ſancto: & de Sion tueatur te.

Memor ſit omnis ſacrificij tui: & holocauſtum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi ſecundum cor tuum: & omne conſilium tuum confirmet.

Lætabimur in ſalutari tuo: & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniã ſaluum fecit Dominus Chriſtum ſuum.

Exaudiet illum de cælo ſancto ſuo: in po-

potentatibus ſalus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Dñi Dei noſtri inuocabimus.

Ipſi obligati ſunt, & ceciderunt: nos autem ſurreximus, & erecti ſumus.

Domine ſaluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Gloria Patri. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundum Lucam. ℟. Gloria tibi Domine. *Luc 4.*

IN illo tempore: ſurgens Iesvs de ſynagoga introiuit in domum Simonis. ſocrus autẽ Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et ſtans ſuper illam imperauit febri, & dimiſit illã, & continuo ſurgens miniſtrabat illis. Cum autem ſol occidiſſet, omnes, qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad Iesvm. At ille ſingulis manus imponẽs, curabat eos. Oremus. Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis, infuſa virtutis tuæ dignatione, confirmas, vt ſalutaribus remedijs pietatis tuæ corpora noſtra, & mentes vegetentur:

super

ſuper hunc famulum tuum propitius intẽde; vt omni neceſſitate corporeæ infirmitatis excluſa, gratia in eo priſtinæ ſanitatis perfecte reparetur. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. ℟. Amen. Pſalm. 85.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum: ſaluum fac ſeruum tuum, Deus meus, ſperantem in te.

Miſerere mei Dñe, quoniam ad te clamaui tota die: lætifica animam ſerui tui, qm̃ ad te Domine animam meam leuaui.

Quoniam tu Dñe ſuauis & mitis: & multæ miſericordiæ omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meã: & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te: quia exaudiſti me.

Non eſt ſimilis tui in dijs Domine: & non eſt ſecundum opera tua.

Omnes gentes quaſcumque feciſti, veniẽt, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus ſolus.

De-

Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui inſurrexerũt ſuper me, & ſynagoga potentium quæſierunt animã meã: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu Dñe Deus miſerator, & miſericors: patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.

Reſpice in me, & miſerere mei: da imperium tuum puero tuo, & ſaluum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum ſignum in bonum, vt videant qui oderunt me, & confundantur: qm̃ tu Dñe adiuuiſti me, & conſolatus es me.

Gloria Patri. Sicut erat.

℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

℣. Sequentia Sancti Euangelij ſecundum Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine. *Ioan. 5.*

IN illo tempore: erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit IESVS Ieroſolymam.

Eſt

Eſt autē Ieroſolymis probatica piſcina, quæ cognominatur Hebraice Bethſaida, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini deſcendebat ſecundum tempus in piſcinam, & mouebatur aqua. Et qui prior deſcendiſſet in piſcinam poſt motionē aquæ, ſanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autē quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate ſua. Hunc cum vidiſſet IESVS iacentem, & cognouiſſet, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis ſanus fieri? Reſpondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, vt cũ turbata fuerit aqua, mittat me in piſcinam: dum venio enim ego, alius ante me deſcēdit. Dicit ei IESVS: ſurge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt homo ille, & ſuſtulit grabatum ſuum, & ambulabat. Erat autē Sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi, qui ſanatus fuerat: Sabbatum eſt, non licet tibi tollere grabatum tuum. Reſpondit eis. Qui me ſanum fecit: ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interro-

gaue-

Digitized by Google

gauerunt ergo eum. Quis eſt ille homo, qui dixit tibi: tolle grabatum tuũ, & ambula? Is autem qui ſanus fuerat effectus, neſciebat, quis eſſet. IESVS autem declinauit à turba conſtituta in loco. Poſtea inuenit eum IESVS in templo, & dixit illi. Ecce ſanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Oremus. Oratio.

RESpice Domine famulum tuum in infirmitate ſui corporis laborantem, & animam refoue, quam creaſti, vt caſtigationibus emendatus, continuo te ſentiat tua medicina ſaluatum. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Pſal. 90.

QVi habitat in adiutorio Altiſſimi: in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino ſuſceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus ſperabo in eũ.

Quoniam ipſe liberauit me de laqueo venantium: & à verbo aſpero.

Scapulis ſuis obumbrabit tibi: & ſub pennis eius ſperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis à timore nocturno.

A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurſu, & dæ-

monio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis conſiderabis: & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine ſpes mea: altiſſimum poſuiſti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: & conculcabis leonem, & draconem.

Quoniam in me ſperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meum.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: & oſtendam illi ſalutare meum.

Gloria Patri. Sicut erat.

Ore-

Digitized by Google

Oremus. Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, infirmitatem famuli tui propitius reſpice, atque ad protegendum eum dexteram tuæ Maieſtatis extende. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Completa Oratione vltima, Sacerdos imponat dexteram manum ſuper caput infirmi, & dicat.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt. IESVS Mariæ filius, mundi ſalus, & Dominus, meritis, & interceſſione Sanctorum Apoſtolorum ſuorum, Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum, ſit tibi clemens, & propitius. Amen. Poſtea dicat: ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Initium ſancti Euangelij ſecundum Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine.

IN principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbū. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum facta ſunt: & ſine ipſo factum eſt nihil, quod factū eſt, in ipſo vita erat, & vita erat lux hominū: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam nō comprehenderunt. Fuit homo miſſus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in teſtimonium, vt teſtimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per

illum. non erat ille lux, ſed vt teſtimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipſum factus eſt, & mundus eũ non cognouit. In propria venit, & ſui eum non receperunt. quot quot autem receperunt eũ, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt. Et verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis: & vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti à Patre plenum gratiæ, & veritatis.

℟. Deo gratias.

Poſtea benedicens infirmum ſubiungat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. ℟. Amen.

¶ Deinde aſpergat eum aqua benedicta. Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo, vel loco, preces, & orationes prædictæ dicantur ſuper eos in numero plurali. Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuiora fieri.

¶ Modus iuuandi morientes.

INgraueſcente morbo Parochus infirmum frequentius viſitabit, & ad ſalutem diligenter iuuare non deſinet: monebitq; inſtante periculo ſe confeſtim vocari, vt in tempore præſto ſit morienti; ſumptoq; ſanctiſſimo Viatico, & ſacra Vnctione adhibita, ſi periculum immineat, ſtatim commendationis animæ officium præſtabit, de quo infra. Sed ſi tempus

Digitized by Google

pus ſuppetat, ſequentia pietatis officia præſtare poterit, ſi ita expedire iudicauerit pro conditione perſonæ. Ac primò, ſi ægrotus indulgentiam legitima auctoritate conceſſam conſequi poſſit, eam illi reducat ad mentem, proponatq; quid ad eam conſequendam agi debeat; præſertim, vt contrito corde ſanctiſſimum nomen IESV ſemel, vel ſæpius inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, vt dum mente viget, eliciat actus fidei, ſpei, & charitatis, aliarumq; virtutũ, nempe.

Vt firmiter credat omnes articulos fidei, & quicquid ſancta Romana Eccleſia Catholica, & Apoſtolica credit, & docet. Vt ſperet, Chriſtum Dominum noſtrum, pro ſua immẽſa clementia, ſibi fore propitium, & merito eius ſanctiſſimæ paſſionis, & per interceſſionem Beatæ MARIAE, & omnium Sanctorum ſe vitam æternam conſequuturum. Vt toto corde diligat, & maxime diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati, Sanctiq; omnes. Vt ob amorem Dei doleat ex corde de omni offenſa, qualitercumque contra Dominum Deum, & proximum commiſſa. Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui ſibi quoquo modo fuerint moleſti, aut inimici. Vt ab ijs veniam poſtulet, quos aliquando dictis, aut factis offendit. Vt quẽ patitur dolorem, & morbi moleſtiam propter Deum in pœnitentiam peccatorum ſuorum patienter toleret. Vt ſi Dominus ſibi ſalutem corporis præſtare dignabitur, proponat de cætero pro viribus ſuis à peccatis cauere, & eius mandata ſeruare.

Hortetur præterea, vt eo modo quo poteſt, ſaltem ex corde ita per interualla precetur.

Miſerere mei Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam. In te Domine ſperaui: non confundar in æternum. In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum. Redemiſti me Domine Deus veritatis. Deus in adiutorium meũ intende: Domine ad adiuuandum me feſtina. Eſto mihi Domine in Deum protectorem. Deus propitius eſto mihi peccatori. Dulciſſime Domine IESV Chriſte, per virtutẽ ſanctiſſimæ Paſſionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum. Domine IESV Chriſte ſuſcipe ſpiritum meum. Maria mater gratiæ, mater miſericordiæ, Tu nos ab hoſte

Digitized by Google

protege, & hora mortis ſuſcipe. Sancte Angele Dei, mihi cuſtos aſſiſte. Omnes ſancti Angeli, & omnes ſancti intercedite pro me, & mihi ſuccurrite.

Hæc & his ſimilia poterit prudens Sacerdos vulgari, vel latino ſermone pro perſonæ captu morienti ſuggerere.

Deinde ſequentes preces quanta poterit maiori deuotione dicat, admoneatque domeſticos, & circumſtantes, vt ſimul orent pro moriente.

Ordo commendationis animæ.

PArochus ad decedentis animæ commendationem accedens, Clericum ſaltem vnum, ſi poteſt, ſecum habeat, qui deferat vaſculum aquæ benedictę, ſuperpelliceum, & ſtolam violaceam, quibus ipſe Sacerdos ante infirmi cubiculum indutus, locum ingrediens dicat. *Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.* Deinde aſpergat ægrotum, lectum, & circumſtantes aqua benedicta dicens: *Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, &c.* Poſtea Saluatoris noſtri Crucifixi imaginem ægroto oſculandam præbeat, verbis efficacibus eum ad ſpem æternæ ſalutis erigens, ipſamq; imaginem coram eo ponat, vt illam aſpiciens ſalutis ſuæ ſpem ſumat.

Deinde accenſa candela genibus flexis cum omnibus circumſtantibus breues Litanias deuote recitet, in hunc modũ.

KYrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.
Sancta Maria, Ora pro eo.
Omnes ſancti Angeli, & Archangeli, Orate pro eo.
Sancte Abel, ora.
Omnis chorus iuſtorũ, orate.
Sancte Abraham, ora.
Sancte Ioannes Baptiſta, ora pro eo.
Omnes ſancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Omnes ſancti Apoſtoli, & Euangeliſtæ, orate.
Omnes ſancti Diſcipuli Domini, orate pro eo.
Omnes ſancti Innocentes, orate pro eo.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Omnes ſancti Martyres, orate pro eo.
Sancte Silueſter, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Auguſtine, ora.

Om-

Digitized by Google

Omnes ſancti Pontifices, & Confeſſores, orate.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Franciſce, ora.
Omnes ſancti Monachi, & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora pro eo.
Sancta Lucia, ora.
Omnes ſanctæ Virgines, & Viduæ. orate.
Omnes Sancti & Sanctę Dei, Intercedite pro eo:
Propitius eſto, Parce ei Dñe.
Propitius eſto, Libera eum Domine.
Propitius eſto, Libera.
Ab ira tua, Libera.
A periculo mortis, Libera.
A mala morte, Libera.
A pœnis inferni, Libera.
Ab omni malo, Libera.
A poteſtate diaboli, Libera.
Per natiuitatem tuam, Lib.
Per Crucem, & paſſionem tuam, Libera.
Per mortem, & ſepulturam tuam, Libera.
Per glorioſam Reſurrectionem tuam, Libera.
Per admirabilem Aſcenſionem tuam, Libera.
Per gratiam Spiritus ſancti paracliti. Libera.
In die iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus
Vt ei parcas, Te rog:
Kyrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.

Deinde cum in agone ſui exitus anima anxiatur, dicantur ſequentes Orationes. Oratio.

PRoficiſcere anima Chriſtiana de hoc mundo, in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te creauit: in nomine IESV Chriſti filij Dei viui, qui pro te paſſus eſt: in nomine Spiritus ſancti, qui in te effuſus eſt: in nomine Angelorum, & Archangelorum: in nomine Thronorum & Dominationum: in nomine Principatuum & poteſtatum: in nomine Cherubim & Seraphim: in nomine Patriarcharum & Prophetarum: in nomine

Digitized by Google

ſanctorum Apoſtolorum & Euangeliſtarũ: in nomine ſanctorum Martyrum & Confeſſorum: in nomine ſanctorum Monachorũ, & Eremitarum: in nomine ſanctarum Virginum, & omnium Sanctorum & Sanctarũ Dei: hodie ſit in pace locus tuus, & habitatio tua in ſancta Sion. Per eumdem Chriſtũ Dominum noſtrum. ℟. Amen. Oratio.

DEus miſericors, Deus clemens, Deus, qui ſecundum multitudinem miſerationum tuarum peccata pœnitentiũ deles, & præteritorũ criminũ culpas venia remiſſionis euacuas: reſpice propitius ſuper hunc famulum tuum N. & remiſſionem omniũ peccatorum ſuorum tota cordis confeſſione poſcentem deprecatus exaudi. Renoua in eo pijſſime pater, quidquid terrena fragilitate corruptum, vel quidquid diabolica fraude violatum eſt: & vnitati corporis Eccleſiæ membrum redemptionis annecte. Miſerere Domine gemituum, miſerere lacrymarum eius: & non habentem fiduciam, niſi in tua miſericordia, ad tuæ ſacramentum reconciliationis admitte. Per Chriſtũ Dominum noſtrum. ℟. Amen.

COmmendo te omnipotenti Deo, chariſſi-

riſſime frater, & ei, cuius es creatura, committo: vt cum humanitatis debitum morte interueniente perſolueris, ad auctorem tuũ, qui te de limo terræ formauerat, reuertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore ſplendidus Angelorum cœtus occurrat: iudex Apoſtolorũ tibi ſenatus adueniat: candidatorum tibi Martyrũ triumphator exercitus obuiet: liliata rutilantium te Confeſſorum turma circundet: iubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatæ quietis in ſinu Patriarcharũ te complexus aſtringat: mitis atq; feſtiuus Chriſti Iesv tibi aſpectus appareat, qui te inter aſſiſtentes ſibi iugiter intereſſe decernat. Ignores omne quod horret in tenebris, quod ſtridet in flãmis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus ſatanas cum ſatellitibus ſuis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiſcat, atq; in æternæ noctis chaos immane diffugiat. Exurgat Deus, & diſſipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei: & iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei. Confundantur igitur &

erubeſcant omnes tartareæ legiones, & miniſtri ſatanæ iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Chriſtus, qui pro te crucifixus eſt Liberet te ab æterna morte Chriſtus, qui pro te mori dignatus eſt. Conſtituat te Chriſtus filius Dei viui intra paradiſi ſui ſemper amœna virentia, & inter oues ſuas te verus ille Paſtor agnoſcat. Ille ab omnibus peccatis tuis te abſoluat; atque ad dexteram ſuam in electorum ſuorum te ſorte conſtituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præſens ſemper aſſiſtens, manifeſtiſſimam beatis oculis aſpicias veritatem. Conſtitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinæ dulcedine potiaris in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Oratio.

SVſcipe Domine ſeruum tuum in locum ſperandæ ſibi ſaluationis à miſericordia tua. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui ſicut liberaſti Enoch, & Eliam de communi

mor-

morte mundi. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui ſicut liberaſti Noe de diluuio. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Abraham de Vr Caldæorum. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Iob de paſſionibus ſuis. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Iſaac de hoſtia, & de manu patris ſui Abrahæ. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Lot de Sodomis, & de flamma ignis. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Moyſen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Danielem de lacu leonum. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti tres pueros de camino ignis ardentis, & de manu regis iniqui. ℟. Amen.

Libera Dñe animam ſerui tui, ſicut liberaſti Suſannam de falſo crimine. ℟. Amen.

Libe-

Digitized by Google

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Dauid de manu regis Saul, & de manu Goliæ. ℟. Amen.

Libera Dñe animam ſerui tui, ſicut liberaſti Petrũ & Paulũ de carceribus. ℟. Amen.

Et ſicut beatiſſimam Theclam virginem & martyrem tuam de tribus atrociſſimis tormentis liberaſti, ſic liberare digneris animam huius ſerui tui, & tecum facias in bonis congaudere cæleſtibus.

℟. Amen.

Oratio.

COmmendamus tibi Domine animam famuli tui N. precamurq; te Domine Iesv Chriſte, ſaluator mundi, vt propter quam ad terram miſericorditer deſcendiſti, Patriarcharum tuorum ſinibus inſinuare non renuas. Agnoſce Domine creaturam tuam, non à dijs alienis creatam, ſed à te ſolo Deo viuo & vero: quia nõ eſt alius Deus præter te, & non eſt ſecundum opera tua. Lætifica Domine animam eius in conſpectu tuo, & ne memineris iniquitatum eius antiquarum, & ebrietatum, quas ſuſcitauit furor, ſiue feruor mali deſiderij. Licet enim peccauerit, tamẽ Patrem, & Filium, & Spiritũ ſanctum non negauit, ſed credidit, zelum

Dei

Dei in ſe habuit, & Deum, qui fecit omnia, fideliter adorauit. Oratio.

DElicta iuuentutis, & ignorantias eius, quæſumus, ne memineris Domine: ſed ſecundum magnam miſericordiam tuã memor eſto illius in gloria claritatis tuæ. Aperiantur ei cæli, collætentur illi Angeli. In regnum tuum Domine ſeruum tuũ ſuſcipe. Suſcipiat eum ſanctus Michael Archangelus Dei, qui militiæ cæleſtis meruit principatum. Veniant illi obuiam ſancti Angeli Dei, & perducant eum in ciuitatem cæleſtem Ieruſalem. Suſcipiat eum beatus Petrus Apoſtolus, cui à Deo claues regni cæleſtis traditæ ſunt. Adiuuet eum ſanctus Paulus Apoſtolus, qui dignus fuit eſſe vas electionis: Intercedat pro eo ſanctus Ioannes electus Dei Apoſtolus, cui reuelata ſunt ſecreta cæleſtia. Orent pro eo omnes ſancti Apoſtoli, quibus à Domino data eſt poteſtas ligandi atque ſoluendi. Intercedant pro eo omnes ſancti & electi Dei, qui pro Chriſti nomine tormenta in hoc ſeculo ſuſtinuerunt: vt vinculis carnis exutus, peruenire mereatur ad gloriam regni cæleſtis: præſtante Domino noſtro IESV Chriſto: Qui

cum

Digitized by Google

cum Patre, & Spiritu ſancto viuit & regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Si verò diutius laborat anima; poterit legi ſuper eum hoc Euangelium Sancti Ioannis. *Ioan. 17.*

SVbleuatis oculis in cælum IESVS dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuũ, vt Filius tuus clarificet te: Sicut dediſti ei poteſtatem omnis carnis, vt omne, quod dediſti ei, det eis vitam æternam. Hæc eſt autem vita æterna: Vt cognoſcant te ſolum Deum verum, & quem miſiſti IESVM Chriſtum. Ego te clarificaui ſuper terram: opus conſummaui, quod dediſti mihi, vt faciam: & nunc clarifica me tu Pater apud temetipſum, claritate, quam habui prius, quam mundus eſſet, apud te. Manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dediſti: & ſermonem tuum ſeruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia, quæ dediſti mihi, abs te ſunt: quia verba, quæ dediſti mihi, dedi eis: & ipſi acceperunt, & cognouerũt vere quia à te exiui, & crediderunt quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo: Non pro mũdo rogo, ſed pro his, quos dediſti mihi: quia tui ſunt: & mea omnia tua ſunt, & tua mea

ſunt:

ſunt: & clarificatus ſum in eis. Et iam non ſum in mundo, & hi in mundo ſunt, & ego ad te venio. Pater ſancte, ſerua eos in nomine tuo, quos dediſti mihi: vt ſint vnum, ſicut & nos. Cum eſſem cum eis, ego ſeruabam eos in nomine tuo. Quos dediſti mihi, cuſtodiui: & nemo ex eis perijt, niſi filius perditionis, vt ſcriptura impleatur. Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non ſunt de mundo, ſicut & ego nō ſum de mūdo. Non rogo vt tollas eos de mundo, ſed vt ſerues eos à malo. De mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in mundū, & ego miſi eos in mūdum. Et pro eis ego sāctifico me ipsū: vt ſint & ipſi ſanctificati in veritate. Nō pro eis autem rogo tantū, ſed & pro eis, qui credituri ſunt per verbum eorū in me: vt omnes vnū ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipſi in nobis vnū ſint: vt credat mundus, quia tu me miſiſti. Et ego claritatem, quam dediſti mihi, dedi eis: vt ſint vnum,

ſic

Digitized by Google

ſicut & nos vnum ſumus. Ego in eis, & tu in me, vt ſint cōſummati in vnum: & cognoſcat mundus quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut & me dilexiſti. Pater, quos dediſti mihi, volo vt vbi ſum ego, & illi ſint mecum: vt videant claritatem meam: quam dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi. Pater iuſte, mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me miſiſti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dilectio, qua dilexiſti me, in ipſis ſit: & ego in ipſis.

✠ Paſſio Domini noſtri Iesv Chriſti ſecundum Ioannem. *Cap.* 18.

IN illo tempore, egreſſus eſt Iesvs, cum diſcipulis ſuis trans Torrētem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipſe, & diſcipuli eius. Sciebat autē & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesvs conuenerat illuc cum diſcipulis ſuis. Iudas ergo cum accepiſſet cohortem, & à Pontificibus, & Phariſæis miniſtros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Iesvs itaque ſciens omnia, quæ ventura erāt ſuper eum proceſſit, & dixit eis: Quem quæritis?

Digitized by Google

ritis? Reſponderunt ei: IESVM Nazarenum. Dicit eis IESVS: Ego ſum. Stabat autem & Iudas qui tradebat eum, cum ipſis. Vt ergo dixit eis: Ego ſum: abierunt retrorſum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quem quæritis? Illi autem dixerunt: IESVM Nazarenum. Reſpondit IESVS: Dixi vobis, quia ego ſum: ſi ergo me quæritis, ſinite hos abire. Vt impleretur ſermo, quem dixit: quia quos dediſti mihi, non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum: & percuſſit pontificis ſeruum: & abſcidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen ſeruo Malchus. Dixit ergo IESVS Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum? Cohors ergo, & tribunus, & miniſtri Iudæorum cõprehenderunt IESVM, & ligauerunt eum: & adduxerunt eum ad Annam primum. erat enim ſocer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui conſilium dederat Iudæis: Quia expedit, vnũ hominẽ mori pro populo. Sequebatur autem IESVM Simon Petrus, & alius diſcipulus. Diſcipulus autẽ ille erat notus pontifici, & introiuit

cum

Digitized by Google

cum Iesv in atrium pontificis. Petrus autem ſtabat ad oſtium foris. Exiuit ergo diſcipulus alius, qui erat notus pōtifici, & dixit oſtiariæ: & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla oſtiaria: Numquid & tu ex diſcipulis es hominis iſtius? Dicit ille: Non ſum. Stabant autem ſerui, & miniſtri ad prunas: quia frigus erat, & calefaciebāt ſe: erat autem cum eis & Petrus ſtans, & calefaciens ſe: Pontifex ergo interrogauit Iesvm de diſcipulis ſuis, & de doctrina eius. Reſpondit ei Iesvs: Ego palam locutus ſum mundo: ego ſemper docui in ſynagoga, & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus ſum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus ſim ipſis: ecce hi ſciunt, quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixiſſet, vnus aſſiſtens miniſtrorum dedit alapam Iesv, dicens: Sic reſpondes pontifici? Reſpondit ei Iesvs: Si male locutus ſum, teſtimonium perhibe de malo: ſi autem bene, quid me cædis? Et miſit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autem Simon Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex diſcipulis eius es?

Negauit

Digitized by Google

Negauit ille, & dixit: Non ſum. Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis, cognatus eius, cuius abſcidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illi? Iterum ergo negauit Petrus: & ſtatim gallus cantauit. Adducunt ergo IESVM à Caipha in prætorium. Erat autem mane: & ipſi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accuſationem affertis aduerſus hominẽ hunc? Reſponderunt, & dixerunt ei: Si non eſſet hic malefactor, non tibi tradidiſſemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & ſecundum legem veſtram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt ſermo IESV impleretur, quem dixit: ſignificans qua morte eſſet moriturus. Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, & vocauit IESVM, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Reſpondit IESVS: A temetipſo hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Reſpondit Pilatus, numquid ego Iudæus ſum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid feciſti? Reſpondit IESVS: Regnum meum nõ eſt de hoc mundo. ſi ex

Digitized by Google

hoc mundo eſſet regnum meum; miniſtri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autē regnum meum nō eſt hinc. Dixit itaque ei Pilatus: ergo rex es tu? Reſpondit IESVS: Tu dicis quia rex ſum ego. Ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mūdum, vt teſtimonium perhibeam veritati: omnis, qui eſt ex veritate, audit vocem meā. Dicit ei Pilatus: Quid eſt veritas? Et cum hoc dixiſſet, iterum exiuit ad Iudæos, & dicit eis: Ego nullā inuenio in eo cauſam. Eſt autem conſuetudo vobis, vt vnum dimittā vobis in Paſcha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo rurſum omnes, dicentes: Non hunc, ſed Barabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus IESVM; & flagellauit. Et milites plectentes coronā de ſpinis impoſuerunt capiti eius: & veſte purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum; & dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas. Exiuit ergo iterum Pilatus foras; & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoſcatis quia nullā inuenio in eo cauſam. Exiuit ergo IESVS portans coronam ſpineam, & purpureum veſtimentum. Et dicit

eis: Ecce homo. Cum ergo vidiſſent eum Pontifices, & miniſtri clamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non inuenio in eo cauſam. Reſponderunt ei Iudæi: Nos legē habemus, & ſecūdum legē debet mori, quia filium Dei ſe fecit. Cū ergo audiſſet Pilatus hūc ſermonē, magis timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterum: & dixit ad Iesvm: Vnde es tu? Iesvs autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te, & poteſtatem habeo dimittere te? Reſpondit Iesvs: Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. Omnis enim, qui ſe regē facit, contradicit Cæſari. Pilatus autem cū audiſſet hos ſermones, adduxit foras Iesvm, & ſedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithoſtrotos, Hebraice autem Gabbatha. Erat autem paraſceue Paſchæ, hora quaſi ſexta: & dicit Iudæis: Ecce rex veſter. Illi

autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eũ. Dicit eis Pilatus: Regem veſtrum crucifigã? Reſpõderunt Pontifices: Non habemus Regem niſi Cæſarem. Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Suſceperunt autem Iesvm, & eduxerunt. Et baiulans ſibi crucẽ exiuit in eum, qui dicitur Caluariæ locum, Hebraice autẽ Golghota: vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autem Iesvm. Scripſit autẽ & titulum Pilatus, & poſuit ſuper crucem. Erat autem ſcriptum: IESVS Nazarenus, Rex Iudæorũ. Hunc ergo titulũ multi Iudæorum legerũt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus eſt Iesvs: & erat ſcriptũ Hebraice, Græce, & Latine. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum: Noli ſcribere, Rex Iudæorũ: ſed quia ipſe dixit: Rex ſum Iudæorum. Reſpondit Pilatus: Quod ſcripſi, ſcripſi. Milites ergo cum crucifixiſſent eum, acceperunt veſtimenta eius, (& fecerunt quatuor partes: vnicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconſutilis, deſuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem: Non ſcindamus eam, ſed ſortiamur de illa cuius ſit. Vt Scriptura impleretur dicens:

Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi: & in veſtē meam miſerunt ſortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem iuxta crucem Iesv Mater eius, & ſoror matris eius, Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cum vidiſſet ergo Iesvs Matrem, & diſcipulum ſtantem, quem diligebat, dicit Matri ſuæ: Mulier eccce Filius tuus. Deinde dicit diſcipulo: Ecce Mater tua. Et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſua. Poſtea ſciens Iesvs, quia omnia conſummata ſunt, vt conſummaretur Scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo erat poſitum aceto plenum. Illi autem ſpongiam plenā aceto, hyſſopo circumponentes, obtulerūt ori eius. Cum ergo accepiſſet Iesvs acetum, dixit: Conſummatum eſt. Et inclinato capite tradidit ſpiritum. Iudæi ergo (quoniam Paraſceue erat) vt non remanerēt in cruce corpora ſabbato (erat enim magnus dies ille Sabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangerētur eorum crura, & tollerētur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerūt crura, & alterius, qui crucifixus eſt cum eo. Ad Iesvm autem cum veniſſent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, ſed vnus militum lancea latus eius aperuit, &

Digitized by Google

continuo exiuit ſanguis, & aqua. Et qui vidit teſtimonium perhibuit. & verum eſt teſtimonium eius. Et ille ſcit, quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta ſunt enim hæc vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia ſcriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Poſt hæc autē rogauit Pilatum Ioſeph ab Arimathæa, (eo quod eſſet diſcipulus IESV, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus IESV. Et permiſit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus IESV. Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad IESVM nocte primum, ferēs mixturā myrrhæ, & aloes, quaſi libras centum. Acceperunt ergo corpus IESV, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Iudæis ſepelire. Erat autē in loco, vbi crucifixus eſt, hortus: & in horto monumentum nouū, in quo nondum quiſquam poſitus erat. Ibi ergo propter Paraſceuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, poſuerunt IESVM.

Orationes ad Dominum IESVM Chriſtum de ſingulis articulis paſſionis eius, dicenda à moriente vel ab alio pro eo.

℣. Adoramus te Chriſte, & benedicimus tibi. ℟. Quia per ſanctam Crucem tuam redemiſti mundum.

Deus

DEus qui pro redemptione mundi voluiſti naſci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore oſculo tradi, vinculis alligari; ſicut agnus innocens ad victimam duci, atque conſpectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri; à falſis teſtibus accuſari, flagellis, & opprobrijs vexari, ſputis conſpui, ſpinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, veſtibus exui, cruci clauis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle, & aceto potari, & lancea vulnerari: Tu Domine per has ſanctiſſimas pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per ſanctam crucem, & mortem tuã libera me (vel ſi alius dicit pro eo) libera famulum tuum N. à pœnis inferni, & perducere digneris, quo perduxiſti latronem tecũ crucifixum; Qui cũ Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Dici præterea poſſunt ſequentes Pſalmi.

Pſalmus 117.

COnfitemini Dño quoniam bonus: quoniam in ſeculum miſericordia eius.

Dicat nunc Iſrael quoniam bonus: quoniã in ſeculum miſericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in

ſeculum miſericordia eius.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in ſeculum miſericordia eius.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego deſpiciam inimicos meos.

Bonum eſt confidere in Domino: quàm confidere in homine.

Bonum eſt ſperare in Domino: quàm ſperare in principibus.

Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.

Circumdantes circũdederunt me: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.

Circũdederunt me ſicut apes, & exarſerunt ſicut ignis in ſpinis: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.

Impulſus euerſus ſum vt caderem: & Dominus ſuſcepit me.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus eſt mihi in ſalutem.

Vox exultationis & ſalutis: in tabernaculis iuſtorum.

Dextera Dñi fecit virtutẽ, dextera Dominĩ exaltauit me: dextera Dñi fecit virtutem.

Nõ moriar, ſed viuã: & narrabo opera Dñi.

Caſtigans caſtigauit me Dominus: & morti non tradidit me.

Aperite mihi portas iuſtitiæ, ingreſſus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, iuſti intrabunt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudiſti me: & factus es mihi in ſalutem.

Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes: hic factus eſt in caput anguli.

A Domino factum eſt iſtud: & eſt mirabile in oculis noſtris.

Hæc eſt dies, quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

O Domine ſaluum me fac, ò Domine bene proſperare: benedictus qui venit in nomine Domini.

Benediximus vobis de domo Domini: Deꝰ Dominus, & illuxit nobis.

Conſtituite diem ſolemnem in condenſis: vſq; ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi, quoniam exaudiſti me: &

fa-

factus es mihi in ſalutem.

Confitemini Domino quoniam bonus: quõ in ſeculũ miſericordia ei⁹. Gloria Patri.

Pſalmus 118.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Beati qui ſcrutantur teſtimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

Tu mandaſti: mãdata tua cuſtodiri nimis.

Vtinam dirigantur viæ meæ: ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.

Tunc non confundar: cum perſpexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iuſtitiæ tuæ.

Iuſtificationes tuas cuſtodiam: non me derelinquas vſquequaque.

In quo corrigit adoleſcentior viam ſuam: in cuſtodiendo ſermones tuos.

In toto corde meo exquiſiui te: ne repellas me à mandatis tuis.

In corde meo abſcondi eloquia tua: vt non peccem tibi.

Benedictus es Domine: doce me iuſti-

fica-

ficationes tuas.
In labijs meis: pronunciaui omnia iudicia oris tui.
In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum: ſicut in omnibus diuitijs.
In mandatis tuis exercebor: & conſiderabo vias tuas.
In iuſtificationibus tuis meditabor: non obliuiſcar ſermones tuos. Gloria Patri.
Retribue ſeruo tuo, viuifica me: & cuſtodiam ſermones tuos.
Reuela oculos meos: & conſiderabo mirabilia de lege tua.
Incola ego ſum in terra: non abſcondas à me mandata tua.
Concupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas: in omni tempore.
Increpaſti ſuperbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.
Aufer à me opprobrium, & contemptum: quia teſtimonia tua exquiſiui.
Etenim ſederunt principes, & aduerſum me loquebantur: ſeruus autem tuus exercebatur in iuſtificationibus tuis.
Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt: & conſilium meum iuſtificationes tuæ.
Ad-

Digitized by Google

Adhæſit pauimento anima mea: viuifica me ſecundum verbum tuum.

Vias meas enunciaui, & exaudiſti me: doce me iuſtificationes tuas.

Viam iuſtificationum tuarum inſtrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me: & de lege tua miſerere mei.

Viam veritatis elegi: iudicia tua non ſum oblitus.

Adhæſi teſtimonijs tuis Domine: noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri: cum dilataſti cor meum. Gloria Patri.

Tres piæ, & vtiles morientibus orationes, cum tribus Pater noſter, & tribus Aue Maria in agone mortis recitandæ.

Primò dicitur. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Aue Maria.

Oratio.

DOmine IESV Chriſte, per tuam ſanctiſſimam agoniam, & orationem, quam oraſti pro nobis in mõte Oliueti, quãdo factus eſt ſudor tuus, ſicut guttæ sãguinis decurrentis in terram: obſecro te, vt multitudinem ſudoris tui ſanguinei, quem præ timoris

moris anguſtia copioſiſſime pro nobis effudiſti, offerre, & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum huius famuli tui N. & libera eum in hac hora mortis ſuæ ab omnibus pœnis, & anguſtijs, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Secundò dicitur. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Aue Maria. Oratio.

Domine Iesv Chriſte qui pro nobis mori dignatus es in cruce, obſecro te, vt omnes amaritudines paſſionum, & pœnarum tuarum, quas pro nobis miſeris peccatoribus ſuſtinuiſti in cruce, maxime in illa hora, quando ſanctiſſima anima tua egreſſa eſt de ſanctiſſimo corpore tuo, offerre, & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui N. & libera eũ in hac hora mortis ab omnib' pœnis, & paſſionibus, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cũ Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſecula ſeculorum. Amen. Tertiò dicitur. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon: Pater noſter. Aue Maria.

Ora-

Digitized by Google

Oratio.

DOmine Iesv Chriſte, qui per os Prophetæ dixiſti: In charitate perpetua dilexi te, ideo attraxi te miſerās: obſecro te, vt eandem charitatem tuā, quæ te de cælis in terram ad tolerandas omnium paſſionū tuarū amaritudines attraxit, offerre, & oſtēdere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui N. & libera eum ab omnib' paſſionibus, & pœnis, quas pro peccatis ſuis timet ſe meruiſſe. Et ſalua animā eius in hac hora exitus ſui. Aperi ei ianuam vitæ, & fac eum gaudere cum Sanctis tuis in gloria æterna. Et tu piiſſime Domine Iesv Chriſte, qui redemiſti nos pretioſiſſimo ſanguine tuo, miſerere animæ huius famuli tui, & eā introducere digneris ad ſemper virentia, & amæna loca Paradiſi, vt viuat tibi amore indiuiſibili, qui à te, & ab electis tuis numquam ſeparari poteſt. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſecula ſeculorū. ℟. Amen.

CVm vero tempus expirandi inſtiterit, tunc maxime ab omnibus circūſtantibus flexis genibus vehementer orationi inſtādum eſt. Ipſe vero moriens ſi poteſt, dicat: vel ſi nō poteſt, aſſiſtens, ſiue Sacerdos pro eo clara voce pronunciet: Iesv, Iesv, Iesv. Quod, & ea, quæ ſequuntur, ad illius

lius aures, ſi videbitur, etiam ſæpius repetat. In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum. Domine IESV Chriſte ſuſcipe ſpiritum meũ. Sancta Maria ora pro me. Maria mater gratiæ, mater miſericordiæ, tu me ab hoſte protege, & hora mortis ſuſcipe.

Tunc vbi viget pia conſuetudo, pulſetur campana parochialis eccleſiæ aliquibus ictibus ad ſignificandum fidelibus in vrbe, vel loco, aut extra in ſuburbanis exiſtentibus inſtantem mortem expirãtis ægroti, vt pro eo Deum rogare poſſint, Egreſſa anima de corpore, ſtatim dicatur hoc reſponſorium.

Subuenite Sãcti Dei, occurrite Angeli Domini: Suſcipientes animam eius, offerentes eam in conſpectu Altiſſimi. ℣. Suſcipiat te Chriſtus, qui vocauit te, & in ſinũ Abrahæ Angeli deducant te. ℟. Suſcipientes animã eius, offerentes eam in conſpectu Altiſſimi. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua, &c. offerentes eam in conſpectu Altiſſimi. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum.

℟. Et

℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui N. vt defunctus ſeculo tibi viuat, & quæ per fragilitatem humanæ conuerſationis peccata commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per Chriſtũ Dominum noſtrum.

Interim detur campanæ ſignum tranſitus defuncti pro loci conſuetudine, vt audientes pro eius anima Deum precentur. Deinde corpus de more honeſte compoſitum loco decenti cũ lumine collocetur; ac parua crux ſuper pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi crux deſit, manus in modum crucis componantur: interdumq; aſpergatur aqua benedicta, & interim donec efferatur, qui adſunt, ſiue Sacerdotes, ſiue alij orabunt pro defuncto.

De Exequijs.

SAcras cæremonias, ac ritus, quibus ex antiquiſſima traditione, & ſummorum Pontificum inſtitutis ſancta Mater Eccleſia Catholica in filiorũ ſuorũ exequijs vti ſolet, tamquam vera religionis myſteria, Chriſtianæq; pietatis ſigna, & fidelium mortuorum ſaluberima ſuffragia, Parochi ſummo ſtudio ſeruare debent atq; vſu retinere.

His itaque præſtandis, qua par eſt modeſtia, ac deuotione ita ſe habebunt, vt ad defunctorum ſalutem, ſimulq; ad viuorum pietatem, quemadmodum vere ſunt, non ad quæſtum eiuſmodi ritus ſancte inſtituti eſſe videantur.

Nullum corpus ſepeliatur, præſertim ſi mors repentina fuerit, niſi poſt debitum temporis interuallum, vt nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

Quod antiquiſſimi eſt inſtituti, illud quantum fieri poterit retinea-

Digitized by Google

retineatur, vt Miſſa præſente corpore defuncti pro eo celebretur, antequam ſepulturæ tradatur.

Si quis die feſto ſit ſepeliẽdus, Miſſa propria pro defunctis præſente corpore celebrari poterit; dum tamen Conuentualis Miſſa, & officia diuina non impediantur, magnaq; diei celebritas non obſtet.

Caueant omnino Parochi, alijq; Sacerdotes, ne ſepulturæ, vel exequiarum, ſeu anniuerſarij mortuorum officij cauſa quicquam paciſcantur, aut tamquam pretium exigant: Sed ijs eleemoſynis contenti ſint, quæ aut probata conſuetudine dari ſolent, aut Ordinarius conſtituerit. Neque permittant, vt pallia, aut alia altaris ornamenta ad ornatum feretri, vel tumbæ adhibeantur.

Cum autem antiquiſſimi ritus Eccleſiaſtici ſit, cereos acceſſos in exequijs, & funeribus deferre, caueãt itẽ ne eiuſmodi ritus omittatur, ac ne quid auare, aut indigne in eo cõmittatur.

Pauperes vero, quibus mortuis nihil, aut ita parũ ſupereſt, vt proprijs impenſis humari non poſſint, gratis omnino ſepeliãtur, ac debita lumina ſuis impenſis, ſi o pus fuerit, adhibeãt Sacerdotes, ad quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, ſi fuerit, iuxta loci conſuetudinem.

Vbi viget antiqua conſuetudo ſepeliendi mortuos in cœmeterijs, retineatur, & vbi fieri poteſt, reſtituatur; at vero cui locus ſepulturæ dabitur in eccleſia, humi tantum detur. Cadauera autem prope altaria non ſepeliantur.

Sepulchra Sacerdotum, & Clericorum cuiuſcumq; ordinis, vbi fieri poteſt, à ſepulchris laicorũ ſeparata ſint; ac decẽtiori loco ſita; atq; ita vbi cõmodum fuerit, vt alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris ordinis Eccleſiæ miniſtris parata ſint.

Sacerdos, aut cuiuſuis ordinis Clericus defunctus veſtibus ſuis quotidianis communibus vſque ad talarem veſtem incluſiue; tum deſuper ſacro veſtitu ſacerdotali, vel clericali, quem ordinis ſui ratio depoſcit, indui debet. Sacerdos quidem ſuper talarem veſtem, amictu, alba, cingulo, manipulo, ſtola, & caſula, ſeu planeta violacea ſit indutus.

Diaconus vero induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, ſtola, ſuper humerum ſiniſtrum, quæ ſub axilla dextra annectatur, & Dalmatica violacea.

Digitized by Google

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij præterea inferiorum ordinum Clerici ſuperpelliceo ſupra veſtem talarem ornari debent, ſinguli prædicti cum tonſura ac birretis ſuis.

Nullum porrò cadauer perpetuæ ſepulturæ traditum ex vlla cuiuſuis Ordinis eccleſia aſportari liceat, niſi de licentia Ordinarij.

Laici cadauer, quolibet generis, aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, ſed laici.

Corpora defunctorum in eccleſia ponenda ſunt pedibus verſus altare maius, vel ſi conducuntur in Oratorijs, aut Cappellis ponantur cum pedibus verſis ad illarum altaria, quod etiam pro ſitu, & loco fiat in ſepulchro. Presbyteri vero habeant caput verſus altare.

Cæterum nemo Chriſtianus in communione fidelium defunctus extra eccleſiam, aut cæmeterium rite benedictum ſepeliri debet. Sed ſi neceſſitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri; curetur, vt quatenus fieri poterit, corpus in locum ſacrum quamprimum transferatur, & interim ſemper crux capiti illius apponi debet, ad ſignificandum illum in Chriſto quieuiſſe.

Quibus non licet dari Eccleſiaſticam ſepulturam.

IGnorare non debet Parochus, qui ab eccleſiaſtica ſepultura ipſo iure ſunt excludendi; ne quemquam ad illam contra ſacrorum Canonum decreta vnquam admittat.

Negatur igitur eccleſiaſtica ſepultura Paganis, Iudæis, & omnibus Infidelibus, Hæreticis, & eorum fautoribus: Apoſtatis à Chriſtiana fide; Schiſmaticis, & publicis excommunicatis maiori excommunicatione; Interdictis nominatim, & ijs, qui ſunt in loco interdicto, eo durante.

Se ipſos occidentibus ob deſperationem, vel iracundiam (non tamen ſi ex inſania id accidat) niſi ante mortem dederint ſigna pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiamſi ante obitum dederint pœnitentiæ ſigna.

Ma-

Digitized by Google

Manifeſtis, & publicis peccatoribus, qui ſine pænitentia perierunt.

Ijs, de quibus publice conſtat, quod ſemel in anno non ſuſceperint Sacramenta Confeſsionis, & Communionis in Paſcha, & abſq; vllo ſigno contritionis obierunt.

Infantibus mortuis abſque baptiſmo.

Vbi vero in prædictis caſibus dubiũ occurrerit, Ordinarius conſulatur.
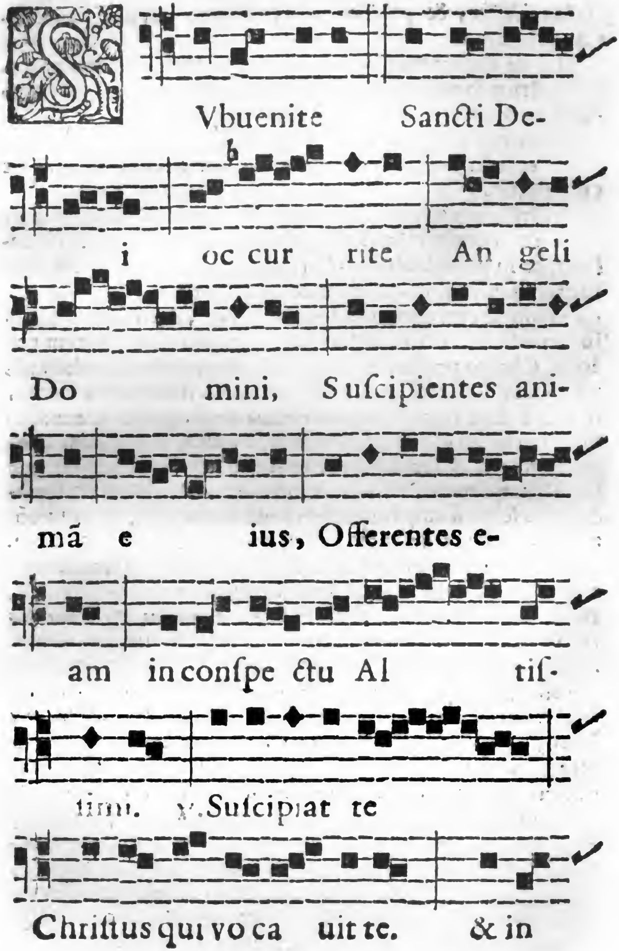
Exequiarum Ordo.

CONſtituto tempore, quo corpus ad eccleſiã deferendum eſt, conuocetur Clerus, & alij, qui funeri intereſſe debent, & in parochialem, vel in aliam eccleſiam iuxta loci cõſuetudinẽ, ordine conueniant; ac datis certis campanæ ſignis, eo modo, & ritu quo in eo loco fieri ſolet, Parochus indutus ſuperpelliceo, & ſtola nigra, vel etiam pluuiali eiuſdem coloris, Clerico præferente Crucẽ, & alio aquam benedictam, ad domum defuncti, vna cũ alijs procedit. diſtribuũtur cerei, & accẽduntur intortitia. mox ordinatur proceſſio, præcedentibus laicorum Confraternitatibus, ſi adſint; tũ ſequitur Clerus regularis, & ſecularis per ordinem, biniq; procedunt, prælata Cruce deuote Pſalmos, vt infra decantãtes, Parocho præcedente feretrũ cum luminibus. inde ſequuntur alij funus cõmitantes, & pro defuncto Deum rite deprecantes ſub ſilẽtio.
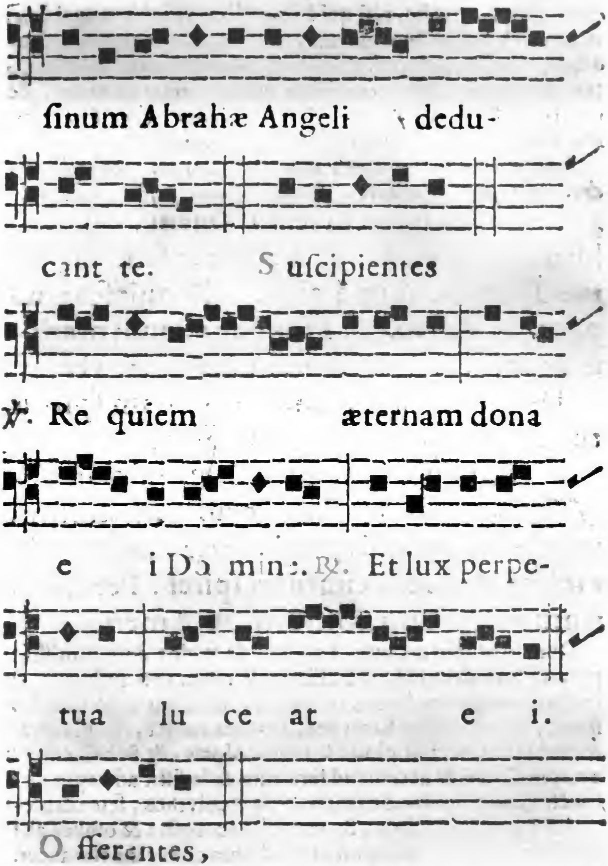
Parochus verò antequam cadauer efferatur, illud aſpergit aqua benedicta, mox dicit Antiphonã; *Si iniquitates*, & Pſal. *De profundis clamaui, &c.* in fine, *Requiem æternam dona ei Domine & lux perpetua luceat ei:* repetit Antiph. totam. *Si iniquitates, &c.* Deinde cadauer effertur, Parochuſq; de domo procedens ſtatim graui voce intonat Antiphonam. *Exultabunt Domino*; & Cantores inchoant Pſalmum *Miſerere mei Deus ſecundum magnam, &c.* Clero alternatim proſequente; ac ſi longitudo itineris poſtulauerit, dicuntur Pſalmi graduales. *Ad Dominum cum tribularer clamaui*, vel alij Pſalmi ex Officio Mortuorum, & in fine cuiuſq; Pſalmi dicitur; *Requiem æternam dona ei Domine, &c.* qui Pſalmi deuote, diſtincte, grauiq; voce recitari debent vſq; ad Eccleſiam.

Ad ingreſſum Eccleſiæ repetitur Aña. *Exultabunt Domino oſſa humiliata*. Deinde Eccleſiam ingreſſi, cantant Reſp. Cantore incipiente, & Clero alternatim reſpondente.

Digitized by Google

S
Vbuenite Sanc̃ti De-
i oc cur rite An geli
Do mini, Suſcipientes ani-
mã e ius, Offerentes e-
am in conſpe ctu Al tiſ-
ſimi. ℣. Suſcipiat te
Chriſtus qui vo ca uit te. & in

ſinum

Depoſito feretro in medio Eccleſiæ, ita vt defuncti pedes, ſi fuerit laicus, ſint verſus altare maius, ſi vero fuerit Sacerdos, vt dictum eſt, caput ſit verſus ipſū altare: & cereis accenſis

circa corpus, ſtatim, niſi quid impediat, vt infra monebitur, dicatur Officium Mortuorum, cum tribus nocturnis, & laudibus, vt infra ponitur; & duo ex clero incipiant abſolute Inuitatorium. *Regem cui omnia viunt: venite adoremus*, & repetitur à Clero. *Regem cui omnia viuunt*, *&c.* Pſ. *Venite exultemus*, *&c.* & duplicantur Antiphonæ.

Ad finem officii poſt Antiphonam Cantici, *Benedictus*, *&c.* *Ego ſum reſurectio*, dicitur *Pater noſter*. ſecreto. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animã eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

ABſolue, quæſumus, Dñe, animam famuli tui ab omni vinculo delictorum, vt in reſurrectionis gloria inter Sanctos, & electos tuos reſuſcitatus reſpiret. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.
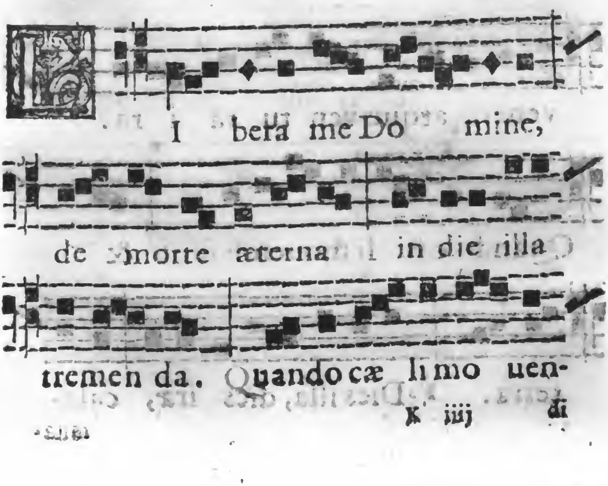
Dum in officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum miniſtris paratur ad celebrandam Miſſam ſolemnem pro defuncto, ſi tempus congruens fuerit, vt in die depoſitionis in Miſſali Romano. Finita Miſſa, Sacerdos, depoſita caſula, ſeu planeta, & manipulo, accipit pluuiale nigri coloris, & Subdiaconus accipit Crucẽ, & accedit ad feretrum, & ſe ſiſtit ad caput defuncti cum cruce medius inter duos Acolythos, ſeu ceroferarios cum candelabris, & candelis accenſis: & omnes alij de clero veniunt ordinatim in gradu ſuo cum candelis accenſis, & ſtant in circuitu feretri, tum ſequitur Sacerdos cum Diacono, & aſſiſtente, aliiſq; miniſtris, & facta reuerentia altari, ſiſtit ſe contra crucem ad pedes defuncti, retro aſtantibus ei à ſiniſtris duobus Acolythis vno cũ thuribulo, & naui-
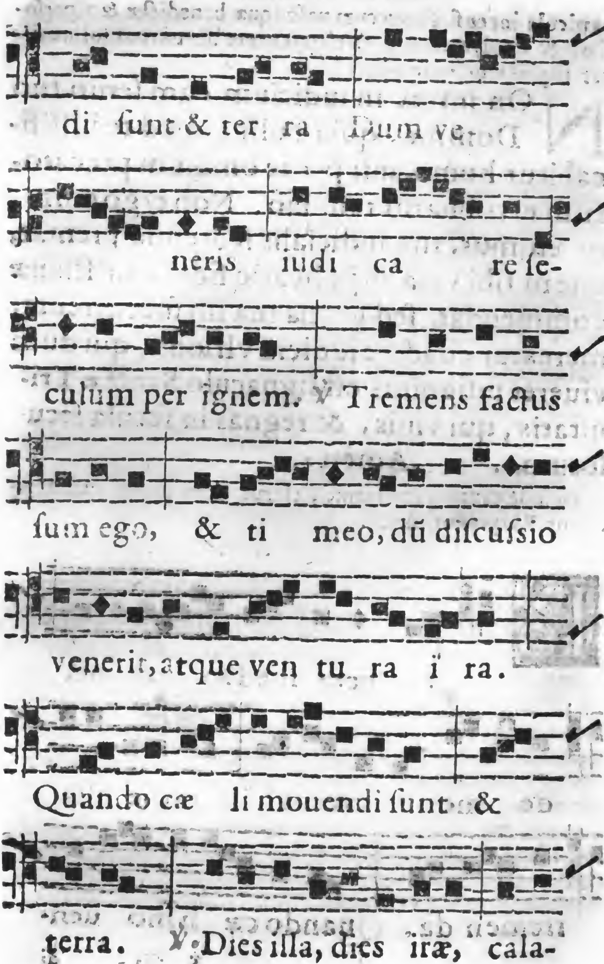
Digitized by Google

manicula incenſi, altero cum vaſe aquæ benedictæ, & aſperſorio; & Acolytho, ſeu Clerico tenente librum; abſolute dicit ſequentem orationem.
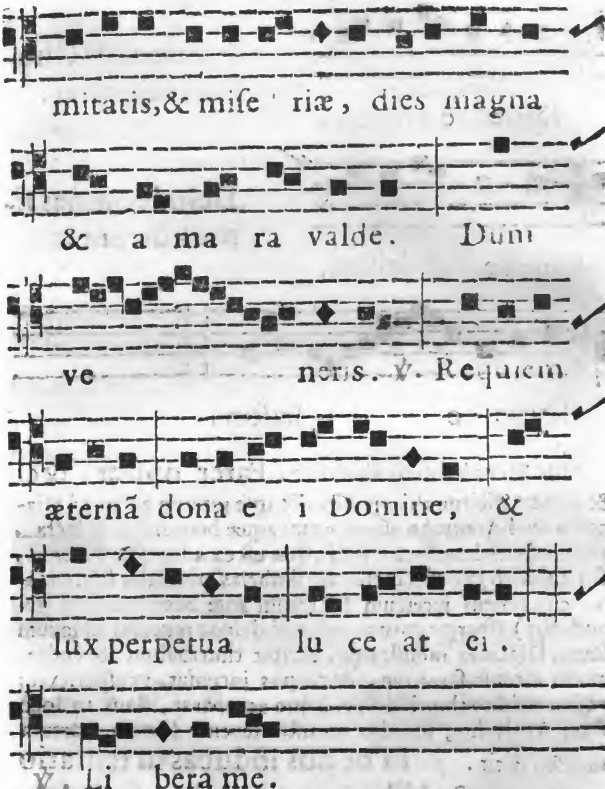
NOn intres in iudicium cum ſeruo tuo Domine, quia nullus apud te iuſtificabitur homo, niſi per te omnium peccatorum ei tribuatur remiſſio. Non ergo eum, quæſumus, tua iudicialis ſententia premat, quem tibi vera ſupplicatio fidei Chriſtianæ commendat: ſed gratia tua illi ſuccurrente, mereatur euadere iudicium vltionis, qui dum viueret inſignitus eſt ſignaculo Sanctæ Trinitatis, qui viuis, & regnas in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Deinde cantore incipiente, Clerus circumſtans cantat ſequens Reſponſorium.
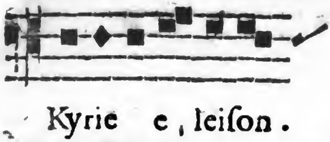

di ſunt & ter ra Dum ve-
neris iudi ca re ſe-
culum per ignem. ℣ Tremens factus
ſum ego, & ti meo, dũ diſcuſsio
venerit, atque ven tu ra i ra.
Quando cæ li mouendi ſunt &
terra. ℣ Dies illa, dies iræ, cala-

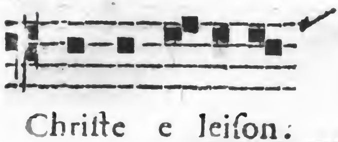
mita-

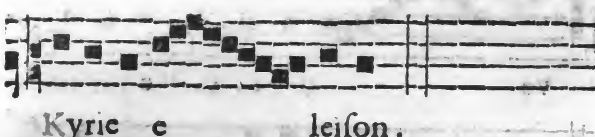
Dum cantatur prædictum reſponſorium, Sacerdos, Acolytho ſeu Diacono miniſtrante, accipit incenſum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito reſponſorio. Cantor cum primo Choro dicit

& ſecundus Chorus reſpondet.

Deinde omnes ſimul dicunt.

Mox Sacerdos dicit alta voce. Pater noſter, &c. & ſecreto dicitur ab omnibus, & ipſe interim accipit à Diacono, vel Acolytho aſperſorium aquæ benedictæ, & facta profunda inclinatione Cruci, quæ eſt ex aduerſo, Diacono, ſeu miniſtro genuflectente, & fimbrias pluuialis ſubleuante: circumiens feretrum (ſi tranſit ante Sacramentum genuflectit) aſpergit corpus defuncti, deinde reuerſus ad locum ſuum, Diacono miniſtrante, accipit thuribulum, & eodem modo circuit feretrum, & corpus incenſat, vt aſperſerat: poſtea reddito thuribulo, ei à quo acceperat, ſtans in loco ſuo, Acolytho, ſeu alio miniſtro tenente librum apertum ante ſe, dicit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum.

℟. Et

℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus, cui propriũ eſt miſereri ſemper, & parcere te ſupplices exoramus pro anima famuli tui N. quam hodie de hoc ſeculo migrare iuſſiſti, vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiſcaris in finem, ſed iubeas eam à ſanctis Angelis ſuſcipi, & ad patriam Paradiſi perduci, vt quia in te ſperauit, & credidit, non pœnas inferni ſuſtineat, ſed gaudia ſempiterna poſſideat. Per Chriſtum Dñm noſtrũ. ℟. Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur: pro anima famuli tui Sacerdot. quam hodie, &c.

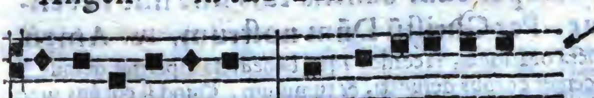
Finita oratione, corpus defertur ad ſepulchrum, ſi tunc deferendum ſit, & dum portatur, Clerici cantant Antiphonam.

IN Paradiſum deducãt te

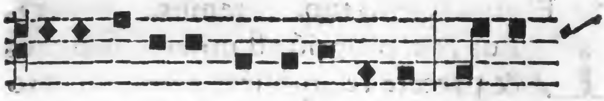

Angeli in tuo aduentu ſuſci-

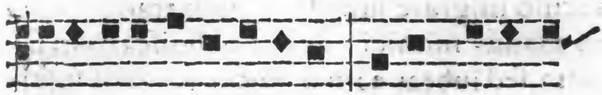

piant te Martyres, & perducãt te in

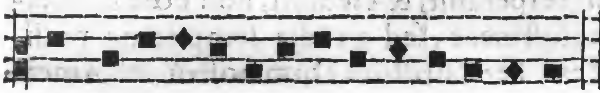
ciui-

ciuitatem ſanctã Ieruſalem. Chorus

Angelorũ te ſuſcipiat, & cum Lazaro

quondã paupere æternã habeas requiem.

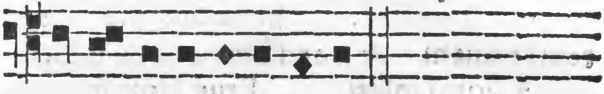
Cum autem peruenerit ad ſepulchrum, ſi non eſt benedictum, Sacerdos illud benedicit dicens hanc orationem.

Oremus.

DEus, cuius miſeratione animæ fideliũ requieſcunt, hunc tumulum benedicere dignare, eiq; Angelum tuum ſanctum deputa cuſtodem, & quorum quarumque corpora hic ſepeliuntur, animas eorum ab omnibus abſolue vinculis delictorum, vt in te ſemper cum Sanctis tuis ſine fine lætentur. Per Chriſtũ Dñm noſtrum. ℟. Amen.

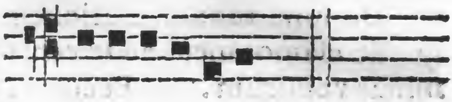
Dicta oratione, Sacerdos aqua benedicta aſpergat, deinde incenſet corpus defuncti, & tumulum. Quod ſi corpus tunc ad ſepulturam non deferatur, omiſſo reſponſorio, *In Paradiſum*, &c. & benedictione ſepulcri, ſi non eſt benedictum, pro-

proſequatur officium, vt infra, quod numquam omittitur; & intonet Antiphonam.

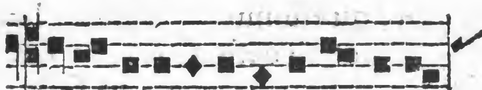
Ego ſum reſurrectio.

& dicitur Canticum Benedictus.

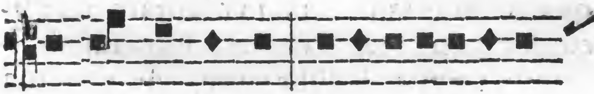

E v o v a e.

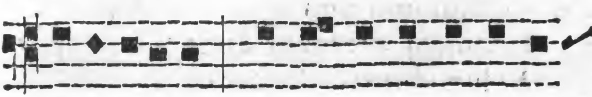
Et repetitur Antiph.

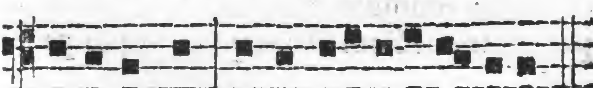
Ego sũ reſurrectio & vita,

qui cre dit in me etiam ſi mortuus

fuerit, viuet, & omnis, qui viuit, &

credit in me, non morietur in æ ternũ.

Poſteà Sacerdos dicit: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. *interim corpus aſpergit*. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

FAc quæſumus, Domine, hanc cum ſeruo tuo defuncto, *vel* famula tua defuncta miſericordiam, vt factorum ſuorum in pœnis non recipiat vicem, qui, *vel* quæ tuam in votis tenuit voluntatem, vt ſicut hic eum, *vel* eam vera fides iunxit fidelium turmis, ita illic eum, *vel* eam tua miſeratio ſociet Angelicis choris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum per miſericordiam Dei requieſcant in pace.

Deinde à ſepultura in eccleſiam, vel in ſacriſtiam reuertentes dicant ſine cantu Antiph. Si iniquitates, *cum Pſal.* De profundis, &c. Requiem æternam dona eis Domine, &c.

Si

Si verò ob rationabilem cauſam, videlicet ob temporis anguſtiam, vel aliorum funerum inſtantem neceſſitatem, prædictum officium mortuorum cum tribus nocturnis, & laudibus dici non poteſt; depoſito in eccleſia feretro cum corpore, dicatur ſaltem primum nocturnum cum laudibus, vel etiam ſine laudibus, maxime vbi eiuſmodi viget conſuetudo, incipiendo ab Inuitatorio. *Regem cui omnia viuunt, Venite, &c.* Et poſtea omnia alia dicantur, quæ ſupra præſcripta ſunt dicenda poſt officium mortuorum, & Miſſam.

Quod ſi etiam ea fuerit temporis anguſtia, vel alia vrgens neceſſitas, vt vnum nocturnum cum laudibus dici non poſſit, aliæ prædictæ preces, & ſuffragia numquam omittantur.

Miſſa verò, ſi hora fuerit congruens, ritu pro defunctis, vt in die obitus præſente corpore non omittatur, niſi obſtet magna diei ſolemnitas, aut aliqua neceſſitas aliter ſuadeat, & poſt Miſſam fiat vt ſupra.

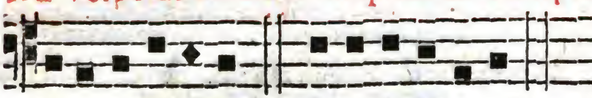
Digitized by Google

OFFICIVM

DEFVNCTORVM.

DIcitur in Choro in die depoſitionis, & alijs diebus pro temporis opportunitate, & Eccleſiarum conſuetudine, vt ſupra dictum eſt. In die vero depoſitionis, & tertio, ſeptimo, & anniuerſario, duplicantur Antiphonæ. Et in fine Pſalmorum dicitur: Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. Etiam ſi pro vno tantum fiat officium.

Ad Veſperas abſolute incipitur ab Antiph.

Placebo Domino. E v o v a e.

Pſalmus 114.

DIlexi, quoniam exaudiet Dominus: vocem orationis meæ.

Quia inclinauit aurem ſuam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni: & nomen Domini inuocaui.

O Domine libera animam meam: miſeri-

cors

cors Dñs & iuſt', & De' noſter miſeretur.

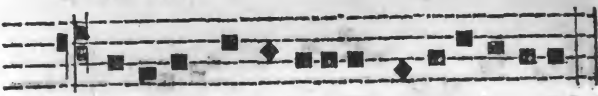
C uſtodiens paruulos Dominus: humiliatus ſum, & liberauit me.

C onuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

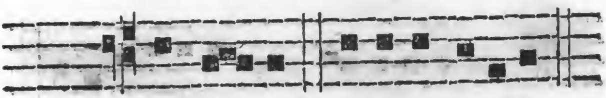
Q uia eripuit animã meã de morte: oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapſu.

P lacebo Domino: in regione viuorum.

R equiem æternam.

Aña. Placebo Domino in regione viuorum.

Antiph. Hei mi hi. E v o v a e.

Pſalmus 119.

AD. Dominum cum tribularer clamaui: & exaudiuit me.

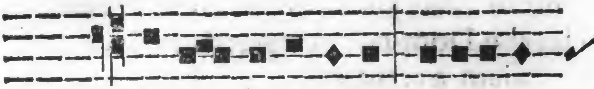
D omine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua doloſa.

Q uid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam doloſam?

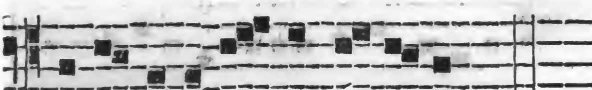
Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus deſolatorijs.

H eu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt, habitaui cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

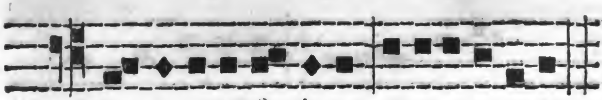
C um his qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Antiph. Hei mi hi Domine quia inco-

latus meus pro longatus eſt.

Ant. Dominus cuſtodit te. E v o v a e.

Pſalmus 120.

L Euaui oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi.

A uxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

N on det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui cuſtodit te.

E cce non dormitabit, neque dormiet: qui cuſtodit Iſrael.

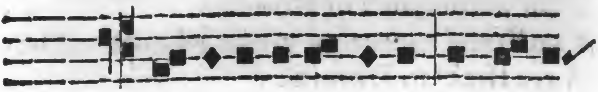
Do-

D ominus cuſtodit te: Dominus protectio tua ſuper manum dexteram tuam.

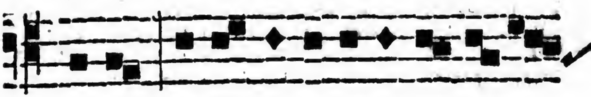
P er diem ſol non vret te: neque luna per noctem.

D ominus cuſtodit te ab omni malo: cuſtodiat animam tuam Dominus.

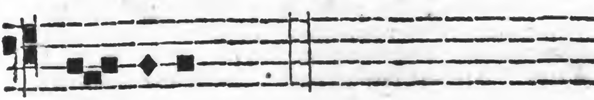
D ominus cuſtodiat introitum tuũ, & exitũ tuũ: ex hoc nunc & vſque in ſeculum.

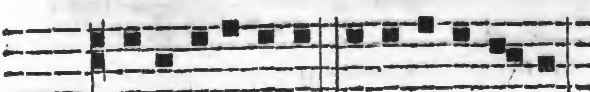
Antiph. Dominus cuſtodit te ab omni

malo: cuſto diat animam tuam

Do minus.

Antiph. Si iniquitates. E v o v a e.

Pſalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine:

Dominĕ exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitatis obſeruaueris Domine: Domine quis ſuſtinebit?
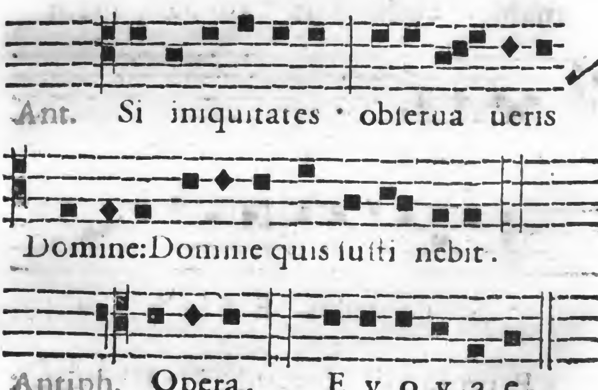
Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.

Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in Domino.

A cuſtodia matutina vſque ad noctem: ſperet Iſrael in Domino.

Quia apud Dominum miſericordia: & copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet Iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius.

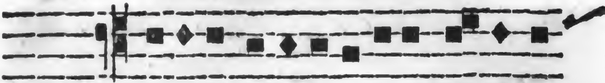

Pſal-

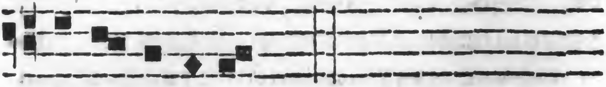
Pſalmus 137.

COnfitebor tibi Dñe in toto corde meo: quoniam audiſti verba oris mei.
In conſpectu Angelorum pſallam tibi: adorabo ad templum ſanctum tuum,& confitebor nomini tuo.
Super miſericordia tua, & veritate tua: quoniam magnificaſti ſuper omne, nomen ſanctum tuum.
In quacũque die inuocauero te,exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.
Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.
Et cantent in vijs Domini: quoniam magna eſt gloria Domini.
Quoniam excelſus Dominus, & humilia reſpicit: & alta à longe cognoſcit.
Si ambulauero in medio tribulationis,viuificabis me:& ſuper iram inimicorũ meorum extendiſti manum tuam, & ſaluum me fecit dextera tua.
Dominus retribuet pro me: Domine miſericordia tua in ſeculum, opera manuum tuarum ne deſpicias.
Requiem æternam.

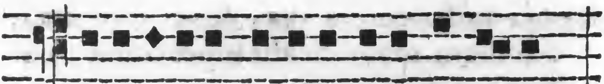
Digitized by Google

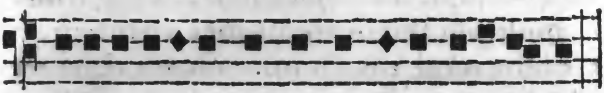
Antiph. Opera manuũ tuarum Domine

ne deſpicias.

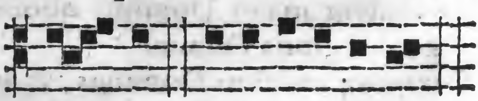

℣. Audiui vocē de cœlo dicentē mihi.

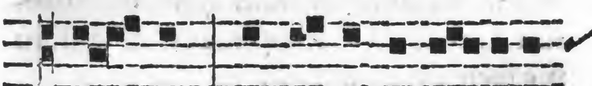
℟. Beati mortui qui in Domino moriuntur.

Ad Magnificat Antiph.

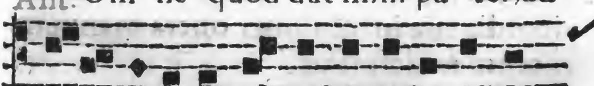

Om ne. E v o v a e.

Magnificat: anima mea, &c. vt infr.
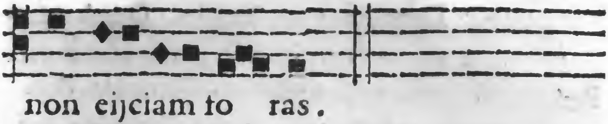

Ant. Om ne quod dat mihi pa ter, ad

me veni et, & eum qui venit ad me.

non

Digitized by Google

Sequentes prèces dicuntur flexis genibus, ſimiliter, & ad Laudes. Pater noſter. ſecr. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 145.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: pſallam Deo meo quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus.

Exibit ſpiritus eius, & reuertetur in terram ſuam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpes eius in Dño Deo ipſius: qui fecit cælum, & terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt.

Qui cuſtodit veritatem in ſeculum, facit iudicium iniuriam patientibus: dat eſcam eſurientibus.

Dominus ſoluit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit eliſos: Dñs diligit iuſtos.

Dñs cuſtodit aduenas, pupillum & viduam ſuſcipiet: & vias peccatorũ diſperdet.

R egnabit Dominus in ſecula, Deus tuus Sion: in generationem & generationem.

R equiem æternam dona eis Domine, &c.

℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animã eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

In die depoſitionis defuncti. Oratio.

ABſolue, quæſumus Domine animam famuli tui, vel famulæ tuæ, vt defunctus vel defuncta ſeculo tibi viuat: & quæ per fragilitatem carnis humana conuerſatione commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per Chriſtum.
℟. Amen.

Vel

DEus, cui proprium eſt miſereri, ſemper & parcere: te ſupplices exoram' pro anima famuli tui N. vel famulæ tuæ quam hodie de hoc ſeculo migrare iuſſiſti: vt non tradas eam in manus inimici, neq; obliuiſcaris in finem: ſed iubeas eam à ſanctis Angelis ſuſcipi, & ad patriam Paradiſi perduci: vt quia in te ſperauit, & credidit, nõ pœnas inferni ſuſtineat, ſed gaudia æterna poſſideat. Per Chriſtum. ℟. Amen.

In

Digitized by Google

In die tertio, ſeptimo, & trigeſimo depoſitionis defuncti. Oratio.

QVæſumus Domine, vt animæ famuli tui N. vel famulæ tuæ cuius depoſitionis diem tertium, vel ſeptimum, vel trigeſimum commemoramus, ſanctorum, atq; electorum tuorum largiri digneris conſortium: & rorem miſericordiæ tuæ perennem infundas. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

In anniuerſario. Oratio.

DEus indulgentiarum, Domine, da animæ famuli tui, vel famulæ tuæ, vel animabus famulorũ, famularumq; tuarum, cuius, vel quorũ anniuerſariũ depoſitionis diem cõmemoramus, refrigerij ſedem, quietis beatitudinem, & luminis claritatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aliæ Orationes diuerſæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto. Oratio.

DEus, qui inter ſummos Sacerdotes famulum tuum N. ineffabili tua diſpoſitione connumerari voluiſti: præſta quæſumus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terris gerebat, Sanctorũ tuorum Pontificũ conſortio perpetuo aggregetur. Per eumdem

Chri-

Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Pro defuncto Epiſcopo. Oratio.

DEus, qui inter Apoſtolicos Sacerdotes famulũ tuum Pontificali feciſti dignitate vigere, præſta quæſumus, vt eorũ quoq; perpetuo aggregetur conſortio. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plurali.

Pro Epiſcopo Cardinali defuncto dicatur: famulum tuum N. Epiſcopum Cardinalem pontificali feciſti dignitate, &c.

Pro Presbytero Cardinali dicatur famulum tuum N. Presbyterum Cardinalem Sacerdotali feciſti, &c.

Pro Diacono autẽ Cardinali dicitur Oratio, Inclina Domine, quæ habetur paulo infra, hoc modo. Vt animam famuli tui N. Diaconi Cardinalis, quam de hoc ſeculo, &c.

Pro defuncto Sacerdote. Oratio.

DEus, qui inter apoſtolicos Sacerdotes, famulum tuum Sacerdotali feciſti dignitate vigere, præſta quæſumus, vt eorum quoq; perpetuo aggregetur conſortio.

Vel Oratio.

PRæſta quæſumus Domine, vt anima famuli tui N. Sacerdotis, quem in hoc

ſeculo

ſeculo commorantem ſacris muneribus decoraſti, in cæleſti ſede glorioſa ſemper exultet. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Pro vno defuncto. Oratio.

INclina Domine, aurem tuam ad preces noſtras, quibus miſericordiã tuã ſupplices deprecamur, vt animã famuli tui, quã de hoc ſeculo migrare iuſſiſti, in pacis, ac lucis regione conſtituas, & ſanctorum tuorum iubeas eſſe conſortem. Per Chriſtum. Amen.

Pro vna defuncta. Oratio.

QVæſumus Domine, pro tua pietate miſerere animæ famulæ tuæ: & à cõtagijs mortalitatis exutam in æternæ ſaluationis partem reſtitue. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Pro defunctis fratribus, propinquis, & benefactoribus.

DEus veniæ largitor, & humanæ ſalutis amator: quæſumus clementiam tuã, vt noſtræ congregationis fratres, propinquos, & benefactores, qui ex hoc ſeculo tranſierunt: beata Maria ſemper Virgine intercedente cũ omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis conſortiũ peruenire cõcedas. Per Chriſtum Dñm noſtrum. Amen.

Pro

Pro fidelibus defunctis generalis oratio.

FIdelium Deus, omnium conditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumq; tuarum, remiſſionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam ſemper optauerunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Qui viuis, & regnas in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. ℣. Requiem æternam dona eis Domine. ℟. Et lux perpetua luceat eis. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amen.

AD MATVTINVM.

Inuitatorium.

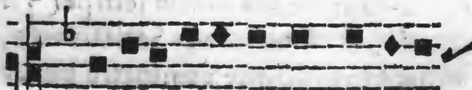

Regem cui omnia viuunt.

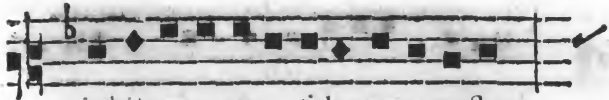
Venite adoremus.

Chorus repetit. Regem, &c. Pſalmus 94.

VEnite exultemus Domino

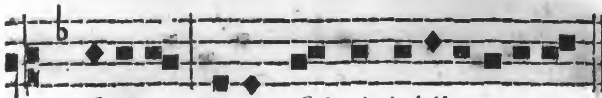
iubi-

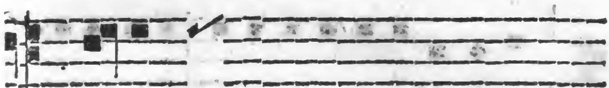
iubilemus Deo ſalutari noſtro:

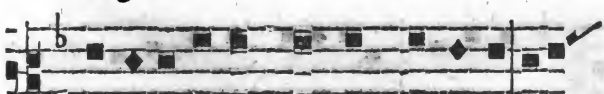
præoccupemus faciem eius in confeſ-

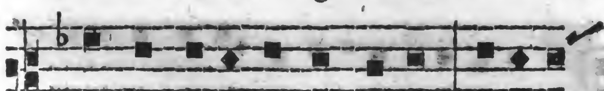
ſione, & in pſalmis iubilemus ei.

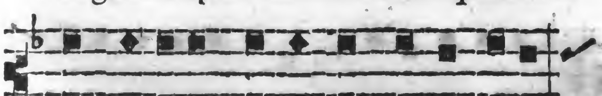
Regem.
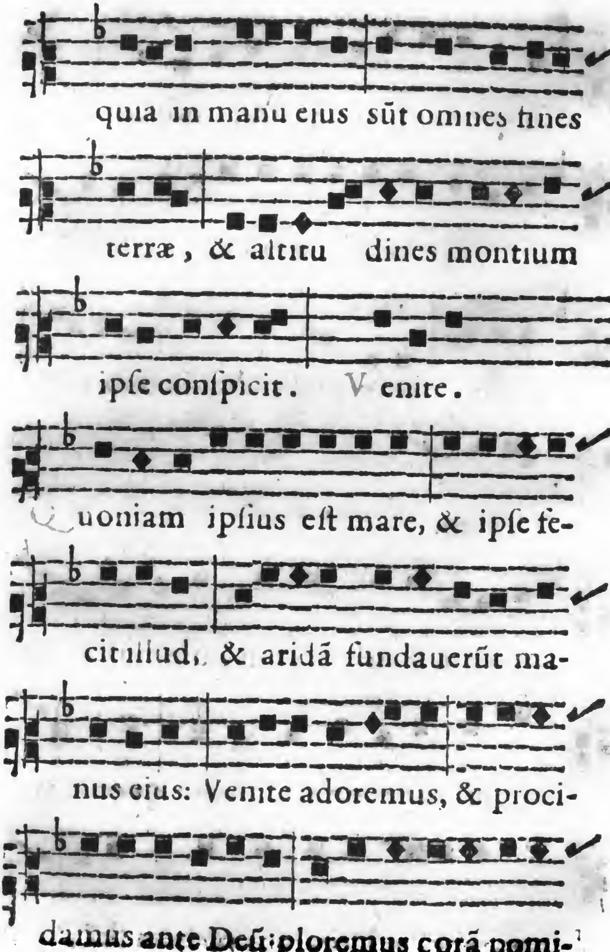

Quoniam Deus magnus Dominus, & rex
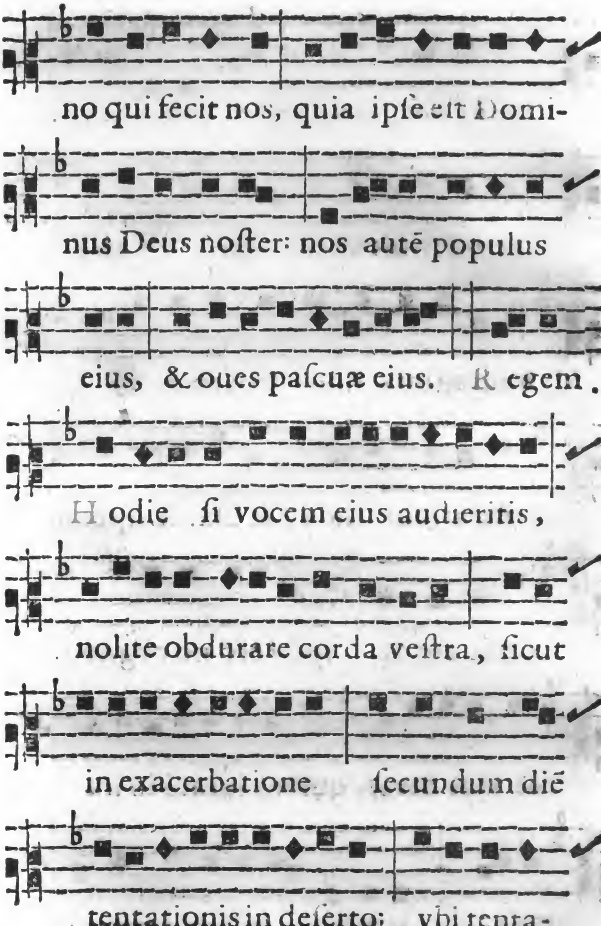

magnus ſuper omnes Deos: quoniam
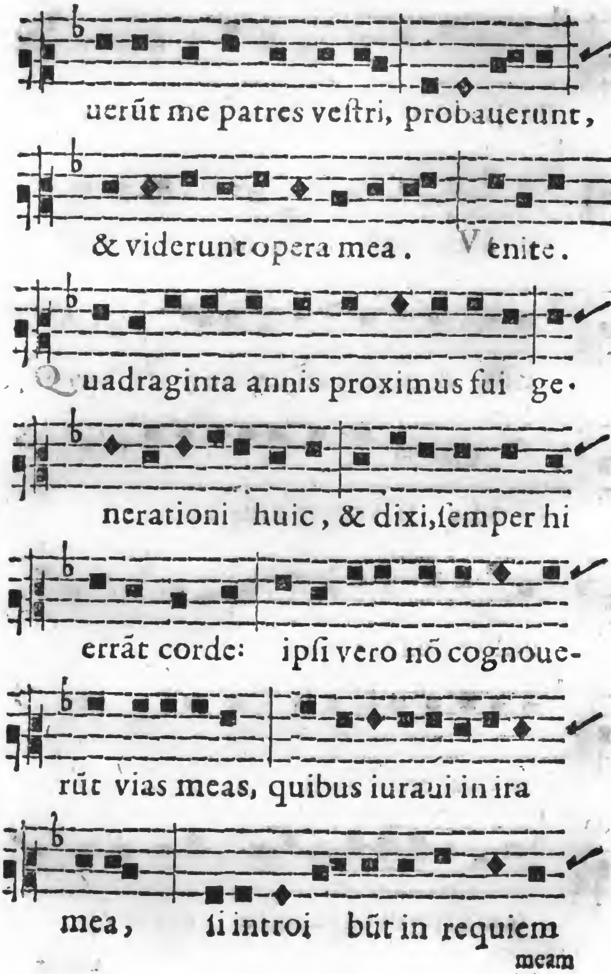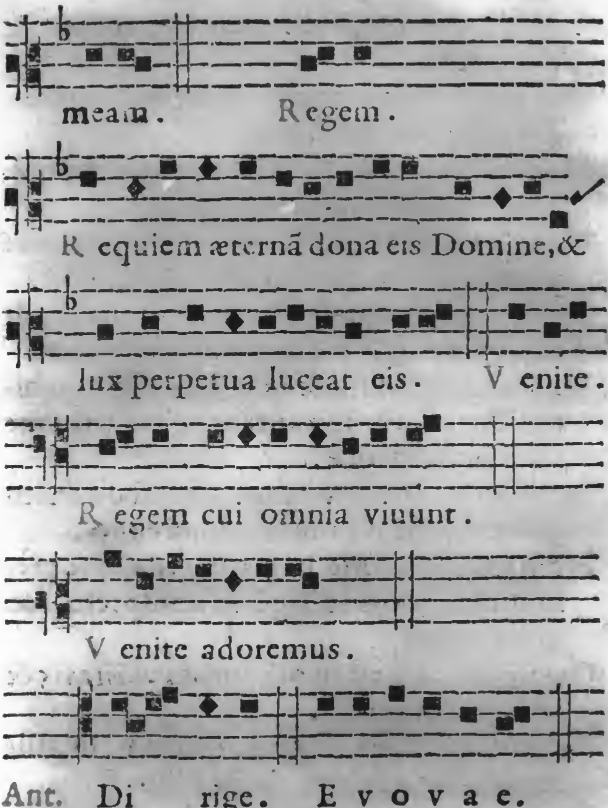

non repellet Dominus plebem ſuã,

quia in manu eius sũt omnes fines
terræ, & altitu dines montium
ipſe conſpicit. V enite.
Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fe-
cit illud, & aridã fundauerũt ma-
nus eius: Venite adoremus, & proci-
damus ante Deũ: ploremus corã Domi-

Digitized by Google

uerũt me patres veſtri, probauerunt,
& viderunt opera mea. Venite.
Quadraginta annis proximus fui ge-
nerationi huic, & dixi, ſemper hi
errãt corde: ipſi vero nõ cognoue-
rũt vias meas, quibus iuraui in ira
mea, ſi introi bũt in requiem
meam

Pſalmus 5.

VErba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ: rex meus, & Deus meus.

Quoniam ad te orabo: Domine, mane exaudies vocem meam.

Mane adſtabo tibi, & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit iuxta te malignus: neque permanebunt iniuſti ante oculos tuos.

Odiſti omnes qui operantur iniquitatē: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

Virum ſanguinum & doloſum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ.

Introibo in domum tuam: adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in iuſtitia tua: propter inimicos meos dirige in conſpectu tuo viam meam.

Quoniam non eſt in ore eorum veritas: cor eorum vanum eſt.

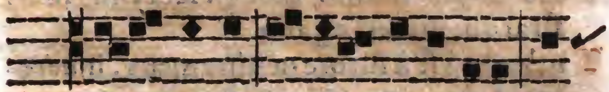
Sepulcrum patēs eſt guttur eorum, linguis ſuis doloſe agebant: iudica illos Deus.

Decidant à cogitationibus ſuis, ſecundum multitudinem impietatum eorū expelle eos: quoniam irritauerunt te Domine.

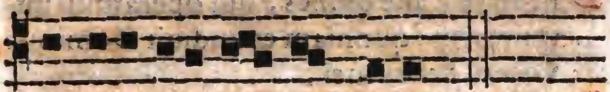
Et lætentur omnes, qui ſperant in te: in

ætter-

æternum exultabunt, & habitabis in eis.
Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuũ: quoniam tu benedices iuſto.
Domine, vt ſcuto bonæ voluntatis tuæ: coronaſti nos. R equiem æternam.

Ant. Di rige. Domine Deus meus in

cõſpectu tuo vi am meam.

Ant. Conuertere Domine. E v o v a e.

Pſalmus 6.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.
Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me Domine quoniam conturbata ſunt oſſa mea.
Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu Domine vſquequo?
Conuertere Domine, & eripe animam

Digitized by Google

meam: ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno autẽ quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum: lacrymis meis ſtratum meum rigabo.

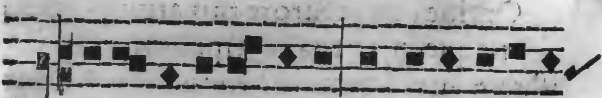
Turbatus eſt à furore oculus meus. inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

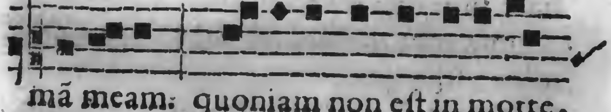
Exaudiuit Dominus deprecationem meã: Dominus orationem meam ſuſcepit.

Erubeſcant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur, & erubeſcant valde velociter.

Requiem æternam.

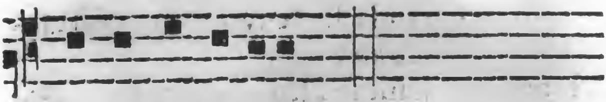

Ant. Cõuertere Domine, & eripe ani-

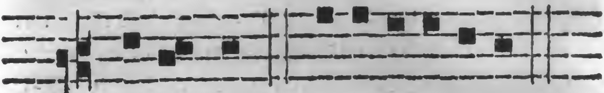

mã meam: quoniam non eſt in morte,

qui

qui memor ſit tui.

Ant. Ne quando. E v o v a e.

Pſalmus. 7.

DOmine Deus meus, in te ſperaui: ſaluũ me fac ex omnibus perſequentibus me, & libera me.

Ne quando rapiat vt leo animã meã: dum nõ eſt qui redimat, neq; qui ſaluũ faciat.

Domine Deus meus, ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis.

Perſequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in puluerem deducat.

Exurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcep-

to quod mandaſti: & ſynagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere: Dominus iudicat populos.

Iudica me Dñe ſecundum iuſtitiam meam: & ſecundum innocentiã meã ſuper me.

Conſumetur nequitia peccatorum, & diriges iuſtũ: ſcrutans corda & renes Deus.

Iuſtum adiutorium meum à Domino: qui ſaluos facit rectos corde.

Deus iudex iuſtus, fortis, & patiens: numquid iraſcitur per ſingulos dies?

Niſi conuerſi fueritis, gladium ſuũ vibrabit: arcum ſuum tetendit, & parauit illum.

Et in eo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardentibus effecit.

Ecce parturijt iniuſtitiam: concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

Lacum aperuit, & effodit eum: & incidit in foueam quam fecit.

Conuertetur dolor eius in caput eius: & in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet.

Confitebor Domino ſecũdum iuſtitiã eius: & pſallam nomini Domini altiſſimi.

Requiem æternam:

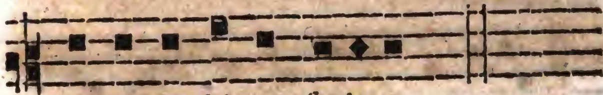
Digitized by Google

Antiph. Ne quando rapiat vt leo ani-

mam meam, dum non eſt qui redimat

neque qui ſaluum faciat.

℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.
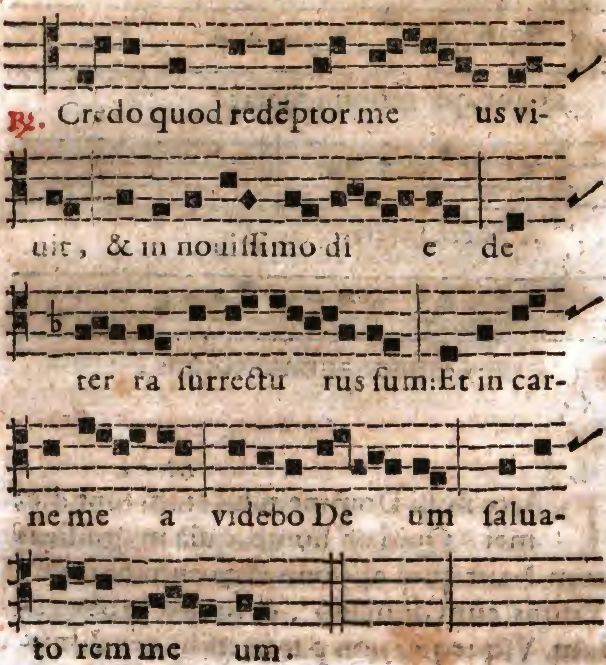
Pater noſter totum ſecreto. Lectiones leguntur ſine Abſolutione, Benedictionibus, & Titulo.

Lectio j. *Iob. 7. c.*
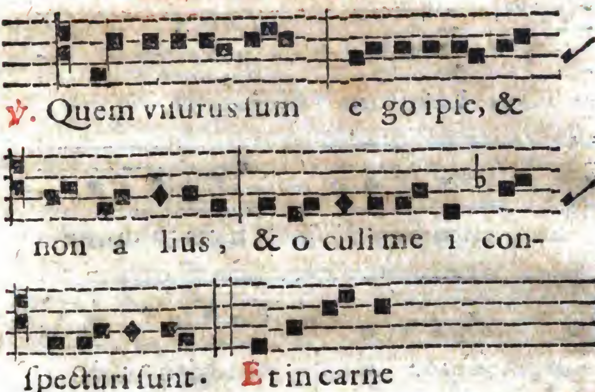
PArce mihi Domine: nihil enim ſunt dies mei. Quid eſt homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuũ? Viſitas eum diluculo, & ſubito probas illum. Vſquequo non parcis mihi, nec dimit-

tis me, vt glutiam ſaliuam meam? Peccaui: quid faciam tibi, ò cuſtos hominum? Quare poſuiſti me contrarium tibi, & factus ſum mihimetipſi grauis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non aufers iniquitatẽ meam? Ecce nunc in puluere dormiam, & ſi mane me quæſieris, non ſubſiſtam.

Lectiones terminãtur ſine Tu autem. vel alia concluſione.

℣. Quem
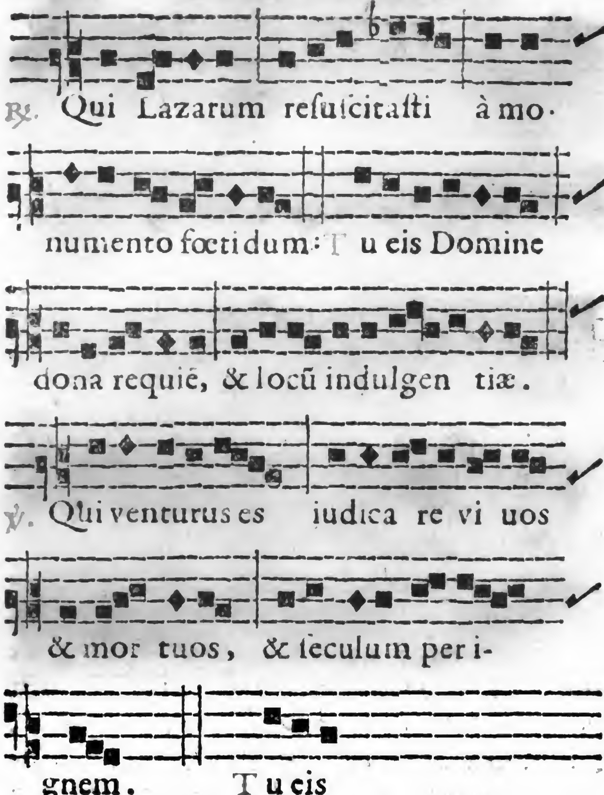

Lectio ij. *Iob. 10.*

TAedet animam meam vitæ meæ: dimittam aduerſum me eloquiũ meũ. Loquar in amaritudine animæ meæ, dicam Deo: Noli me condemnare. Indica mihi, cur me ita iudices? Numquid bonum tibi videtur, ſi calumnieris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & conſilium impiorum adiuues? Numquid oculi carnei tibi ſunt, aut ſicut videt homo, & tu videbis? Numquid ſicut dies hominis dies tui, & anni tui ſicut humana ſunt tempora, vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum ſcruteris? Et ſcias quia nihil impium fecerim, cũ ſit nemo qui de manu tua poſſit eruere.

℟. Qui

Digitized by Google
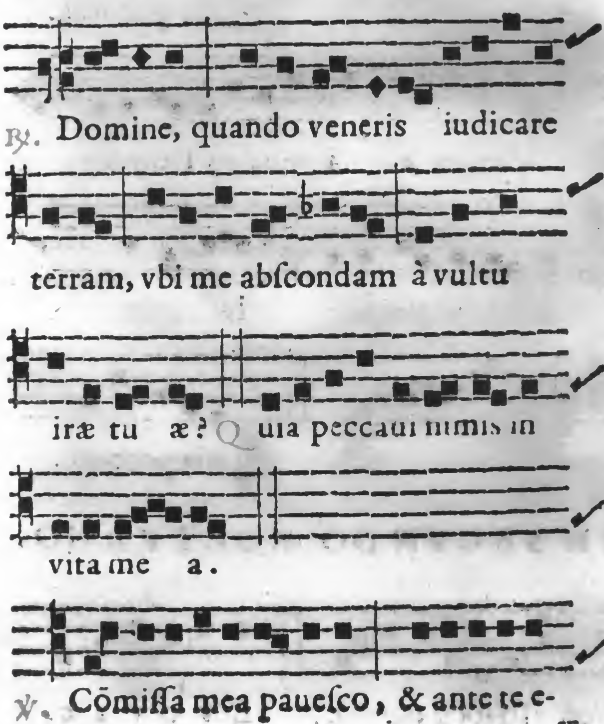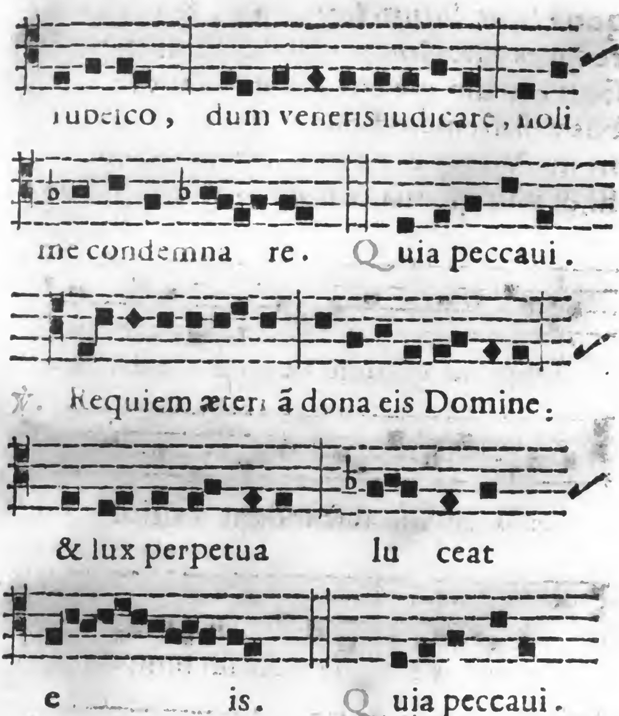

Lectio iij. *Iob. 10. b*

MAnus tuæ Domine fecerūt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu, & ſic repente præcipitas me? Memento quæſo,

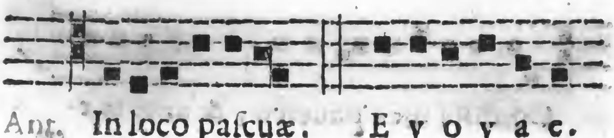
quod

quod ſicut lutum feceris me, & in puluerē reduces me. Nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulaſti? Pelle & carnibus veſtiſti me, oſſibus & & neruis compegiſti me. Vitam & miſericordiam tribuiſti mihi, & viſitatio tua cuſtodiuit ſpiritum meū.

IN SECVNDO NOCTVRNO.

Pſal-

Pſalmus 22.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: in loco paſcuæ ibi me collocauit.

Super aquam refectionis educauit me: animam meam conuertit.

Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ: propter nomen ſuum.

Nam, & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: qm̄ tu mecū es.

Virga tua, & baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt.

Paraſti in conſpectu meo menſam: aduerſus eos qui tribulant me.

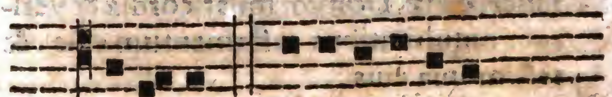
Impinguaſti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus eſt.

Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

Et vt inhabitem in domo Domini: in longitudinem dierum. ℟ equiem æternam.

Ant. In loco paſcuæ ibi me collocauit

Ant. Delicta E v o v a e

Pſalmus 24.

AD te Dñe leuaui animam meam: Deus meus in te confido, non erubeſcam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi, qui ſuſtinent te, non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes: ſuperuacue.

Vias tuas Domine demonſtra mihi: & ſemitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus ſaluator meus, & te ſuſtinui tota die.

Reminiſcere miſerationum tuarum Dñe: & miſericordiarũ tuarũ, quæ à ſeculo ſunt.

Delicta iuuentutis meæ: & ignorantias meas ne memineris.

Secundum miſericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuã Domine.

Dulcis, & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget manſuetos in iudicio: docebit mites vias ſuas.

Vniuerſæ viæ Domini miſericordia & veritas: requirentibus teſtamentum eius, & teſtimonia eius.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis

ris peccato meo: multum eſt enim.

Quis eſt homo qui timet Dominum? legẽ ſtatuit ei in via, quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur: & ſemen eius hæreditabit terram.

Firmamentum eſt Dominus timentibus eum: & teſtamentum ipſius, vt manifeſtetur illis.

Oculi mei ſemper ad Dominum: quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos.

Reſpice in me, & miſerere mei: quia vnicus & pauper ſum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sũt: de neceſſitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meũ: & dimitte vniuerſa delicta mea.

Reſpice inimicos meos, quoniam multiplicati ſunt: & odio iniquo oderunt me.

Cuſtodi animam meam, & erue me: non erubeſcam quoniam ſperaui in te.
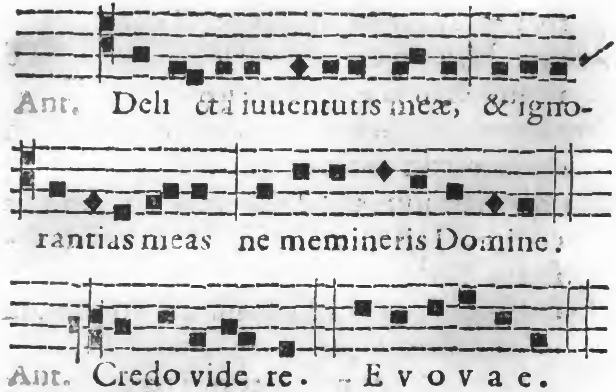
Innocentes & recti adhæſerunt mihi: quia ſuſtinui te.

Libera Deus Iſrael: ex omnibus tribulationibus ſuis.

Requiem.

Ant.

Digitized by Google

Pſalmus 26.

DOminus illuminatio mea, & ſalus mea: quem timebo?

Dn̄s protector vitæ meæ: à quo trepidabo?

Dum appropiant ſuper me nocentes: vt edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipſi infirmati ſunt, & ceciderunt.

Si conſiſtant aduerſum me caſtra: non timebit cor meum.

Si exurgat aduerſum me prælium: in hoc ego ſperabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Vt

Vt videam voluptatem Domini:& viſitem templum eius.

Quoniam abſcōdit me in tabernaculo ſuo: in die malorum protexit me in abſcondito tabernaculi ſui.

In petra exaltauit me: & nunc exaltauit caput meum ſuper inimicos meos.

Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hoſtiam vociferationis: cantabo, & pſalmum dicam Domino.

Exaudi Domine vocem meam, qua clamaui ad te: miſerere mei, & exaudi me.

Tibi dixit cor meum, exquiſiuit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.

Ne auertas faciem tuam à me: ne declines in ira à ſeruo tuo.

Adiutor meus eſto: ne delinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus.

Quoniam pater meus,& mater mea dereliquerunt me: Dn̄s autem aſſumpſit me.

Legē pone mihi Dn̄e in via tua:& dirige me in ſemitam rectā propter inimicos meos.

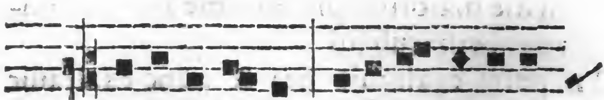
Ne tradideris me in animas tribulantiū me: quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui, & mentita eſt iniquitas ſibi.

Credo videre bona Dn̄i:in terra viuentium.

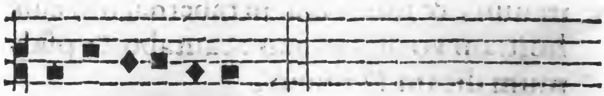
Digitized by Google

Expecta Dominum, viriliter age: & conſortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.

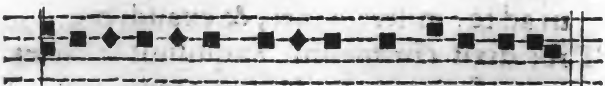
Requiem æternam.

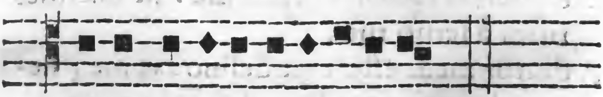
Ant. Credo vide re bona Domini in

terra viuentium.

℣. Collocet eos Dominus cũ principibus.

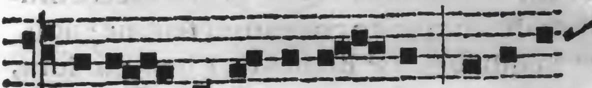

℟. Cũ principibus populi ſui.

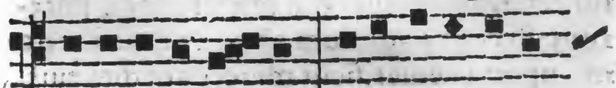
Pater noſter. totum ſecreto. Lectio iiij. *Iob. 13. d*

RESponde mihi: quantas habeo iniquitates & peccata, ſcelera mea & delicta oſtende mihi. Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium, quod vento rapitur, oſtendis potentiam tuam, & ſtipulam ſiccam perſequeris.

ris. Scribis enim contra me amaritudines, & conſumere me vis peccatis adoleſcentiæ meæ. Poſuiſti in neruo pedem meum, & obſeruaſti omnes ſemitas meas, & veſtigia pedum meorum conſideraſti. Qui quaſi putredo conſumandus ſum, & quaſi veſtimentum quod comeditur à tinea.

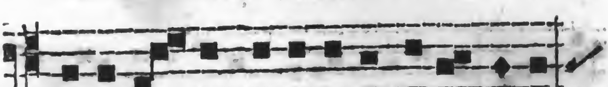
℟. Memen to me i De us, quia ven-

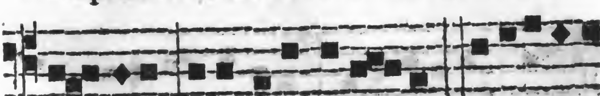
tus eſt vita me a: N ec aſpiciat me

viſus hominis.

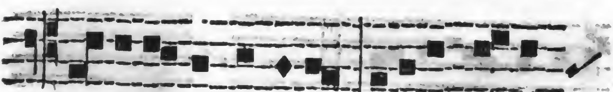
℣. De profundis clamaui ad te Domine,

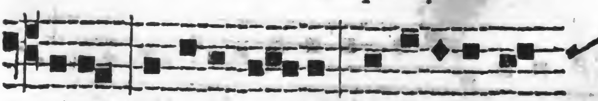
Do mine exaudi vocẽ meã. N ec aſpiciat

Lectio v Iob. 14.

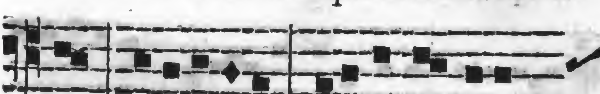
HOmo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur & conteritur, & fugit velut vmbra, & numquam in eodem ſtatu permanet. Et dignum ducis ſuper huiuſcemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Quis poteſt facere mũdum de immundo cõceptum ſemine? nonne tu qui ſolus es? Breues dies hominis ſunt, numerus menſium eius apud te eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Recede paululum ab eo, vt quieſcat donec optata veniat, ſicut mercenarij dies eius.

℟. Hei mihi Domine, quia peccaui

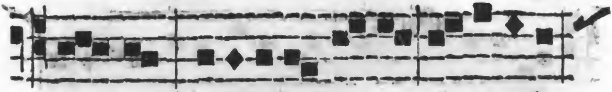
nimis in vita mea: quid faciam mi-

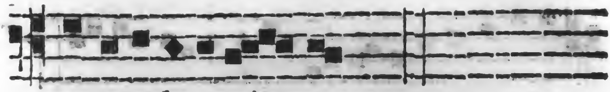
ſer? vbi fugiam, niſi ad te Deus

meus?

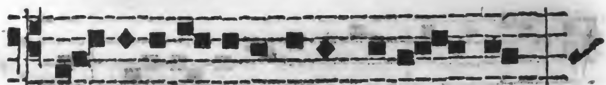
Digitized by Google

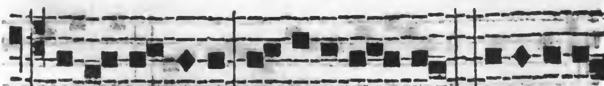
me us? M iſerere me i, dũ veneris

in nouiſsimo di e.
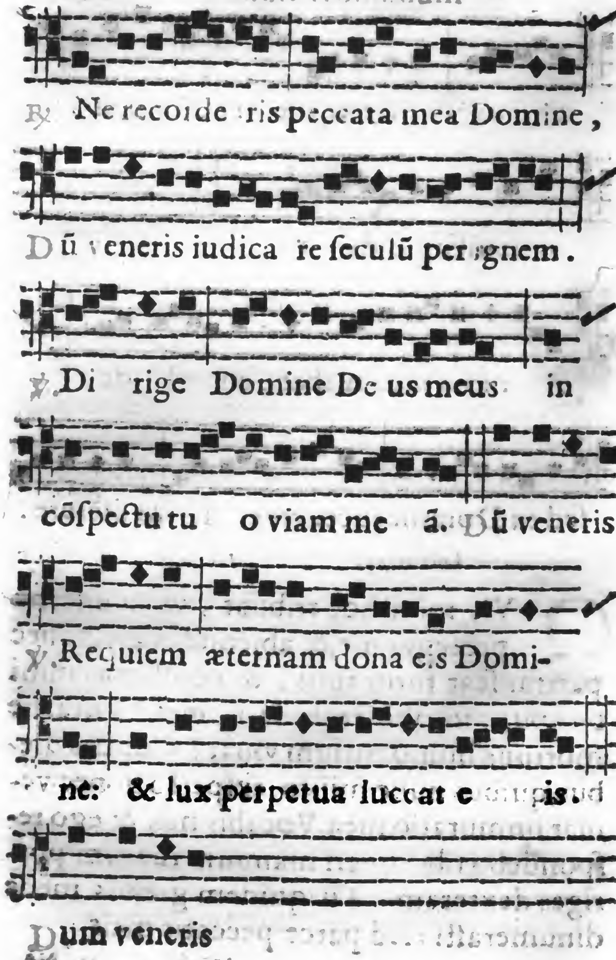

℣. A nima mea turbata eſt val de, Q

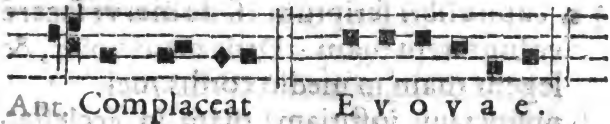
ſed tu Domine ſuccurre e i. M iſerere.

Lectio vj. *Iob. 14 c*

QVis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me,& abſcondas me,donec pertranſeat furor tuus, & conſtituas mihi tempus, in quo recorderis mei? Putaſne mortuus homo ruſum viuat? Cunctis diebus,quibus nunc milito, exſpecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego reſpondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem greſſus meos dinumeraſti: ſed parce peccatis meis.

℟. Ne recorde ris peccata mea Domine,
Dũ veneris iudica re ſeculũ per ignem.
℣. Di rige Domine De us meus in
cõſpectu tu o viam me ã. Dũ veneris
℣. Requiem æternam dona eis Domi-
ne: & lux perpetua luceat e is.
Dum veneris

IN TERTIO NOCTVRNO.

Pſalmus 39.

EXſpectans exſpectaui Dominum: & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas: & eduxit me de lacu miſeriæ, & de luto fæcis.

Et ſtatuit ſuper petram pedes meos: & direxit greſſus meos.

Et immiſit in os meum canticum nouum: carmen Deo noſtro.

Videbunt multi, & timebunt: & ſperabunt in Domino.

Beatus vir,cuius eſt nomen Dñi ſpes eius:& nō reſpexit in vanitates,& inſanias falſas.

Multa feciſti tu Domine Deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.

Annunciaui, & locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerum.

Sacrificium, & oblationem noluiſti: aures autem perfeciſti mihi.

Holocauſtum & pro peccato non poſtula-

ſti : tunc dixi, Ecce venio.

In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerẽ voluntatem tuam : Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

Annunciaui iuſtitiam tuam in eccleſia magna : ecce labia mea non prohibebo, Domine tu ſciſti.

Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo: veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi.

Non abſcondi miſericordiam tuam, & veritatem tuam : à concilio multo.

Tu autem Domine ne longe facias miſerationes tuas à me : miſericordia tua, & veritas tua ſemper ſuſceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala, quorũ non eſt numerus : comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui vt viderem.

Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei : & cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine, vt eruas me: Domine ad adiuuandum me reſpice.

Confundantur, & reuereantur ſimul qui quærunt animam meam: vt auferant eã.

Conuertantur retrorſum, & reuereantur: qui volunt mihi mala.

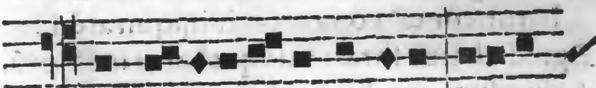
Ferant confeſtim confuſionem ſuam : qui di-

dicunt mihi, Euge, Euge.

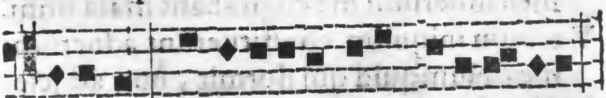
Exultent, & lætentur ſuper te omnes quærentes te: & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

Ego autem mendicus ſum, & pauper: Dominus ſollicitus eſt mei.

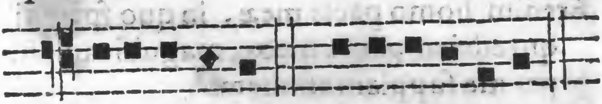
Adiutor meus, & protector meus tu es: Deus meus ne tardaueris. Requiem æternam.

Ant. Complaceat tibi Domine, vt eri-

pias me: Domine ad adiuuãdũ me reſpice.

Ant. Sana Domine. E v o v a e.

Pſalmus 40.

Beatus qui intelligit ſuper egenũ & pauperem: in die mala liberabit eum Dñs.

Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum eius.

Do-

Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris eius: vniuerſum ſtratum eius verſaſti in infirmitate eius.

Ego dixi, Domine miſerere mei: ſana animam meam, quia peccaui tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur, & peribit nomen eius?

Et ſi ingrediebatur vt videret, vana loquebatur: cor ei' congregauit iniquitatẽ ſibi.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsũ.

Aduerſum me ſuſurrabant omnes inimici mei: aduerſum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum conſtituerunt aduerſum me: Numquid qui dormit, non adijciet vt reſurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo ſperaui: qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem.

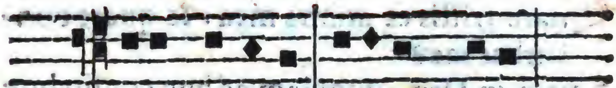
Tu autem Domine miſerere mei, & reſuſcita me: & retribuam eis.

In hoc cognoui, quoniam voluiſti me: qm̃ non gaudebit inimicus meus ſuper me.

Me autẽ propter innocentiam ſuſcepiſti: & cõfirmaſti me in cõſpectũ tuo in æternũ.

Benedictus Dñs Deus Iſrael à ſeculo, & vſq; in ſeculum: fiat, fiat. Requiem æternam.

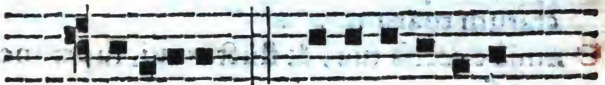
Digitized by Google

Ant. Sana Domi ne animam meam,

quia peccaui tibi.

Ant. Siti uit. E v o v a e.

Pſalmus 41.

QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deũ fortem viuum: quãdo veniã, & apparebo ante faciẽ Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die, ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi eſt Deus tuus?

Hæc recordatus ſum, & effudi in me animã meã: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confeſſionis: ſonus epulantis.

Quare

Digitized by Google

Quare triſtis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipſum anima mea conturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermoniim, à monte modico.

Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, ſuſceptor meus es.

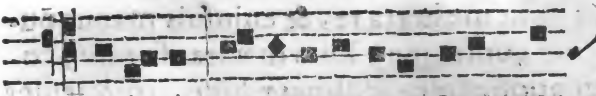
Quare oblitus es mei? & quare contriſtatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringũtur oſſa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

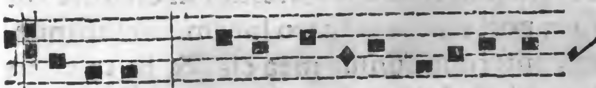
Dum dicunt mihi per ſingulos dies; Vbi eſt Deus tuus? quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi ſalutare vultus mei, & Deus meus.

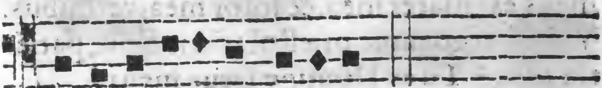
Requiem æternam.

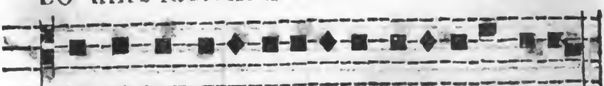
Ant. Sitiuit anima mea ad Deum for-

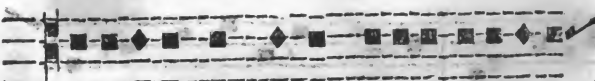
tẽ viuum: quando veniam, & appare-

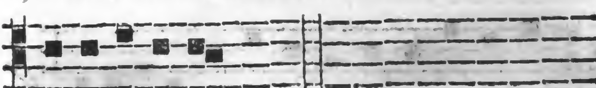
bo ante faciem Domini.

℣. Ne tradas beſtijs animas confitẽtes tibi.

℟. Et animas pauperum tuorũ ne obliui-

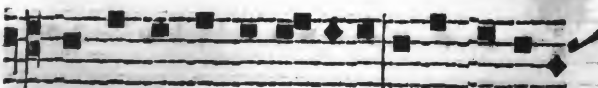
ſceris in finem.

pater noſter. totum ſecreto. Lectio vij. *Iob 17.*

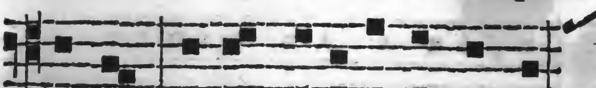
SPiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabuntur, & ſolum mihi ſupereſt ſepulchrum. Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine,

& po-

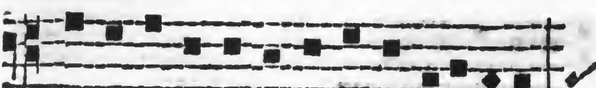
& pone me iuxta te, & cuiuſuis manus pugnet contra me. Dies mei tranſierunt, cogitationes meæ diſſipatæ ſunt, torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem, & rurſum poſt tenebras ſpero lucem. Si ſuſtinuero, infernus domus mea eſt, & in tenebris ſtraui lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea, & ſoror mea, vermibus. Vbi eſt ergo nunc præſtolatio mea, & patiētia mea? Tu es Domine Deus meus.

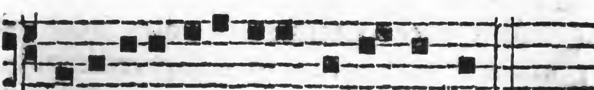
℟. Peccantē me quoti die, & nō me pœni-

tentem, timor mortis conturbat me:

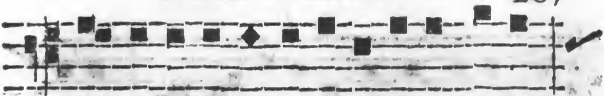

Quia in inferno nulla eſt redemptio,

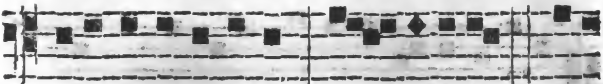

miſerere mei Deus, & ſalua me.

℣. De

℣. De us in nomine tuo ſaluũ me fac,
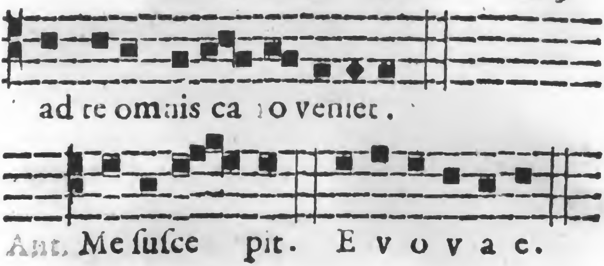

& in virtute tua li bera me. Quia

Lectio viij. *Iob. 19. c*

PElli meæ, conſumptis carnibus, adhæſit os meum, & derelicta ſunt tantummodo labia circa dentes meos. Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. Quare perſequimini me ſicut Deus, & carnibus meis ſaturamini? Quis mihi tribuat, vt ſcribantur ſermones mei? quis mihi det: vt exarentur in libro ſtylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte ſculpãtur in ſilice? Scio enim quod Redemptor meus viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum: & rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum. Quem viſurus ſum ego ipſe, & oculi mei conſpecturi ſunt, & non alius: repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo.

℟. Do-

Digitized by Google

Pſalmus 62.

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te anima mea: quam multipliciter tibi caro mea.

In terra deſerta, & inuia, & inaquoſa: ſic in ſancto apparuit tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior eſt miſericordia tua ſuper vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labijs exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui ſuper ſtratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuiſti adiutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo,

Digitized by Google

adhæſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.

Ipſi vero in vanum quæſierunt animam meã, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpiũ erunt.

Rex vero lætabitur in Deo, laudabũtur omnes qui iurant in eo: quia obſtructũ eſt os loquentium iniqua.

Pſalmus 66.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteãtur tibi populi omnes: terra dedit fructũ ſuũ.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ. Requiem æternam.

Ant. A porta inferi. E v o v a e.

Canticum Ezechiæ. *Iſa. 38.*

EGo dixi, in dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

Quæſiui reſiduum annorum meorum: dixi, Non videbo Dñm Deũ in terra viuentiũ.

Non aſpiciam hominem vltra: & habitatorem quietis.

Generatio mea ablata eſt, & conuoluta eſt à me: quaſi tabernaculum paſtorum.

Præciſa eſt velut à texente vita mea, dum adhuc ordirer, ſuccidit me: de mane vſq; ad veſperam finies me.

Sperabam vſque ad mane: quaſi leo ſic contriuit omnia oſſa mea.

De mane vſque ad veſperam finies me: ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor vt columba.

Attenuati ſunt oculi mei: ſuſpicientes in excelſum.

Domine vim patior, reſponde pro me: quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cum ipſe fecerit?

cto me o munda me. Vt tu Deus

Lectio ix. *Iob. 10. d*

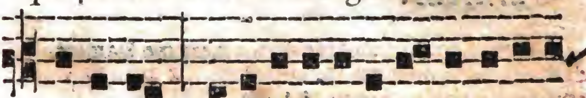
QVare de vulua eduxiſti me? qui vtinam conſumptus eſſem, ne oculus me videret. Fuiſſem quaſi non eſſem, de vtero tranſlatus ad tumulum. Numquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimitte me ergo, vt plangam paululum dolorem meum: antequam vadam, & non reuertar, ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine: terram miſeriæ & tenebrarum, vbi vmbra mortis, & nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat.
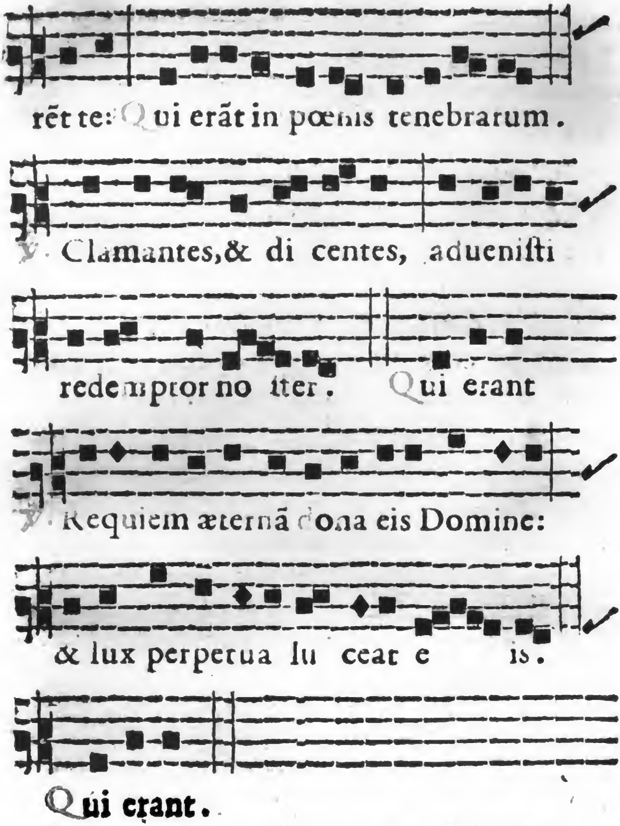

℞. Libera me Domine de vijs inferni,

qui portas æreas confregiſti, & viſitaſti

infernum, & dediſti eis lumẽ, vt vide-

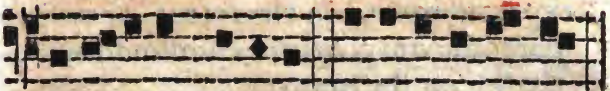
Aliud Reſponſorium, videlicet, **Libera me Domine.** quod dicitur in feſto omnium Defunctorum, & quando dicuntur nouem Lectiones, require **fol. 153.**

AD

Digitized by Google

AD LAVDES

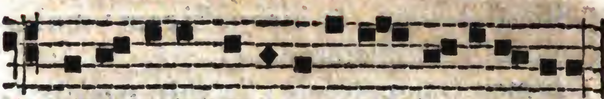
abſolute incipitur Antiphona.

Exultabūt Domino. E v o v a e.

Pſalmus. 50.

Miſerere mei Deus. vt ſup. fol 85.

Ant. Exultabūt Domino oſſa humiliata.

Ant. Exaudi Domine. E v o v a e.

Pſalmus 64.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Ieruſalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum præualuerunt ſuper nos: & impietatibus noſtris tu propitiaberis.

Beatus quem elegiſti, & aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ: ſanctum eſt templum tuum, mirabile in æquitate.

Digitized by Google

Exaudi nos Deus ſalutaris noſter: ſpes omnium finium terræ, & in mari longe.

Præparans montes in virtute tua, accinctus potentia: qui conturbas profundum maris, ſonum fluctuum eius.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à ſignis tuis: exitus matutini & veſpere delectabis.

Viſitaſti terram, & inebriaſti eam: multiplicaſti locupletare eam.

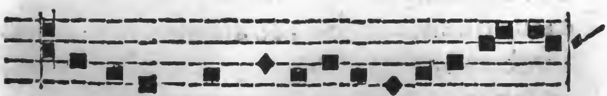
Flumen Dei repletum eſt aquis, paraſti cibum illorum: qm̃ ita eſt præparatio eius.

Riuos eius inebria, multiplica genimina ei⁹: in ſtillicidijs eius lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur vbertate.

Pingueſcent ſpecioſa deſerti: & exultatione colles accingentur.

Induti ſunt arietes ouium, & valles abundabunt frumento: clamabunt, etenim hymnum dicent. Requiem.

Ant. Exaudi Domine orationem meam.

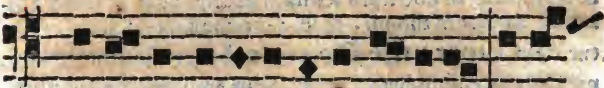
ad

Digitized by Google

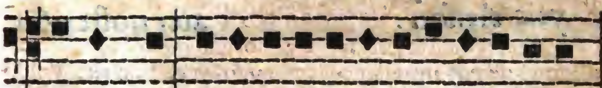
bus viſitauit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris, & in vmbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

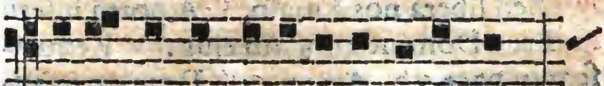
Requiem æternam, &c.

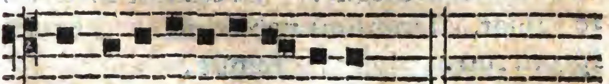
Ant Ego ſum reſurrectio, & vita: qui cre-

dit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet:

& omnis qui viuit, & credit in me,

non morietur in æternum.

Deinde Pater noſter. Pſalmus De profundis. fol. 89. cum Precibus, & Orationibus officio congruentibus, vt ſupra in veſp.

De officio faciendo in exequijs, abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario.

SI faciendæ ſint exequiæ abſente corpore, eo die, quo bene viſum fuerit, in eccleſia dicatur officium mortuorum, cũ

tribus

tribus nocturnis,& laudibus,& antiph. duplicatis, vel ſaltem vnum nocturnum cum tribus lectionibus,& laudibus, & Miſſa. Poſt Miſſam celebrarans deponit manipulum, & planetam,accipit pluuiale nigri coloris, & præcedentibus Subdiacono cum Cruce, & Clero, & duobus Ceroferarijs cum luminaribus accenſis,& duobus Acolythis, vno cum nauicula incenſi,& thuribulo, & altero cum vaſculo aquæ benedictæ, & aſperſorio,& hoc libro Rituali, accedit cum Diacono à ſiniſtris ad locum tumuli, & ibi à circumſtante Clero cantatur Reſp. Libera me Domine,&c. vt ſup. Interim miniſtratur incenſum,benedicitur, & imponitur in thuribulum. poſtea dicitur. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Sacerdos dicit. Pater noſter, &c. & dum secr. dicitur, accipit aſperſorium circuit tumbam aſpergens, deinde incenſat eodem modo, vt dictum eſt. Poſtea dicit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

ABſolue, quæſumus Domine, animam famuli tui, vel famulæ tuæ, vt defunctus, vel defuncta ſeculo tibi viuat,& peccata,quæ per fragilitatem carnis humana conuerſatione commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Vel dicatur oratio, quæ dicta eſt in Miſſa, vel alia conueniens.

Digitized by Google

niens. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen.

Si officium fuerit pro pluribus defunctis, oratio, & verſus dicantur in plurali numero, ſi fuerint mulier in genere feminino; ſi fuerit Sacerdos, vel Epiſcopus, in oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm ſecularibus, & laicis ſeruari debet in officio ſepulturæ in die depoſitionis, ſiue in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario.

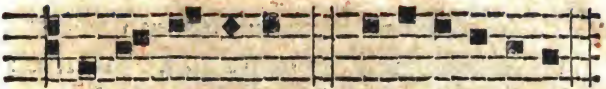
De Exequijs Paruulorum.

IN primis admonendi ſunt Parochi, vt iuxta vetuſtam, & laudabilem Eccleſiarum conſuetudinem, paruulorum corpuſcula non ſepeliantur in communibus, & promiſcuis cœmeteriorum, & eccleſiarum ſepulturis; ſed vt pro illis in Parochialibus eccleſijs, aut illarum cœmeterijs, quatenus cõmode fieri poteſt, ſpeciales, & ſeparatos ab alijs loculos, & ſepulturas habeant, ſeu fieri curent, in quibus non ſepeliantur, niſi qui baptizati fuerint infantes, vel pueri, qui ante annos diſcretionis obierunt.

In funere paruulorum, vt plurimum non pulſantur campanæ: quod ſi pulſentur non ſono lugubri, ſed potius feſtiuo pulſari debent.

Ordo ſepeliendi paruulos.

CVm igitur infans, vel puer baptizatus defun-

Ant. Omnis ſpiritus. E v o v a e.

Pſalmus 148.

LAudate Dominum de cælis : laudate eum in excelſis.

Laudate eum omnes Angeli eius : laudate eum omnes virtutes eius.

Laudate eum ſol & luna : laudate eum omnes ſtellæ, & lumen.

Laudate eum cæli cælorũ: & aquæ omnes, quæ ſuper cælos ſunt, laudẽt nomẽ Dñi.

Quia ipſe dixit, & facta ſunt : ipſe mandauit, & creata ſunt.

Statuit ea in æternum, & in ſeculum ſeculi : præceptum poſuit, & non præteribit.

Laudate Dominum de terra : dracones, & omnes abyſſi.

Ignis, grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum : quæ faciunt verbum eius :

Montes & omnes colles : ligna fructifera, & omnes cedri.

Beſtiæ, & vniuerſa pecora : ſerpentes, & volucres pennatæ.

Reges terræ, & omnes populi : principes, & omnes iudices terræ.

Inue-

Digitized by Google

Iuuenes, & virgines, ſenes cum iunioribus, laudent nomen Domini: quia exaltatum eſt nomen eius ſolius.

Confeſſio eius ſuper cælum & terram: & exaltauit cornu populi ſui.

Hymnus omnibus ſanctis eius: filijs Iſrael, populo appropinquanti ſibi.

Pſalmus 149.

CAntate Domino cãticum nouum: laus eius in eccleſia ſanctorum.

Lætetur Iſrael in eo, qui fecit eum: & filij Sion exultent in rege ſuo.

Laudent nomen eius in choro: in tympano & pſalterio pſallant ei.

Quia beneplacitum eſt Domino in populo ſuo: & exaltabit manſuetos in ſalutem.

Exultabunt ſancti in gloria: lætabuntur in cubilibus ſuis.

Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladij ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudicium conſcriptum: gloria hæc eſt omnibus ſanctis eius.

Pſal-

Digitized by Google

Pſalmus 150.

LAudate Dominum in ſanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

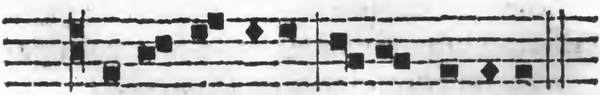
Laudate eum in virtutibus eius: laudate eũ ſecundũ multitudinẽ magnitudinis eius.

Laudate eum in ſono tubæ: laudate eum in pſalterio & cithara.

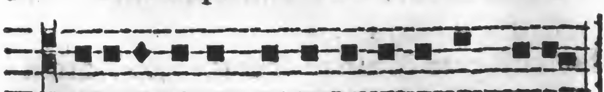
Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis bene ſonantibus, laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis ſpiritus laudet Dominum.

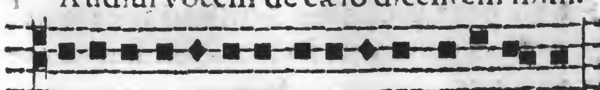
Requiem æternam, &c.

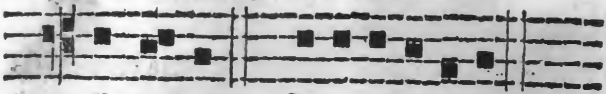
Ant. Omnis ſpiritus laudet Dominum.

℣. Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

℟. Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Ant. Ego ſum. E v o v a e.

Canticum Zachariæ.

BEnedictus Dñs Deus Iſrael: quia viſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis: in domo Dauid pueri ſui.

Sicut locutus eſt per os ſanctorum: qui à ſeculo ſunt, prophetarum eius.

Salutem ex inimicis noſtris: & de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciēdam miſericordiam cum patribus noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iuſiurandum quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum: daturum ſe nobis.

Vt ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati: ſeruiamus illi.

In ſanctitate & iuſtitia coram ipſo: omnibus diebus noſtris.

Et tu puer propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini, parare vias eius.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius: in remiſſionem peccatorum eorum.

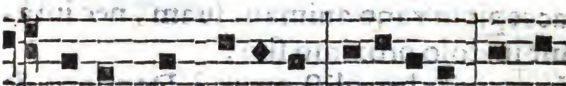
Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: in quibus

Suſcitans à terra inopem: & de ſtercore erigens pauperem.

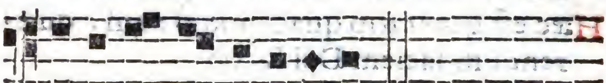
Vt collocet eum cũ principibus: cum principibus populi ſui.

Qui habitare facit ſterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

Gloria Patri, &c. Antiphona.

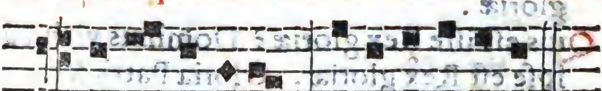
Sit nomen Domini benedictũ ex hoc

nũc, & vſque in ſeculum.

Dũ portatur ad Eccleſiam dicatur Pſal. Beati immaculati, &c. & ſi tempus ſupereſt dici poteſt Pſalmus, Laudate Dominum de cælis, cum alijs duobus ſequentibus, & in fine Gloria Patri, &c.

Cum autẽ peruenerint ad Eccleſiã dicatur:

Ant. Hic accipiet. E u o u a e.

Pſalmus 23.

Domini eſt terra, & plenitudo eius: orbis

bis terrarum, & vniuerſi qui habitant in eo.

Quia ipſe ſuper maria fundauit eum: & ſuper flumina præparauit eum.

Quis aſcendet in montem Domini: aut quis ſtabit in loco ſancto eius?

Innocens manibus, & mundo corde: qui nō accepit in vano animam ſuam, nec iurauit in dolo proximo ſuo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo.

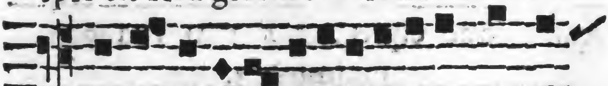
Hæc eſt generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.
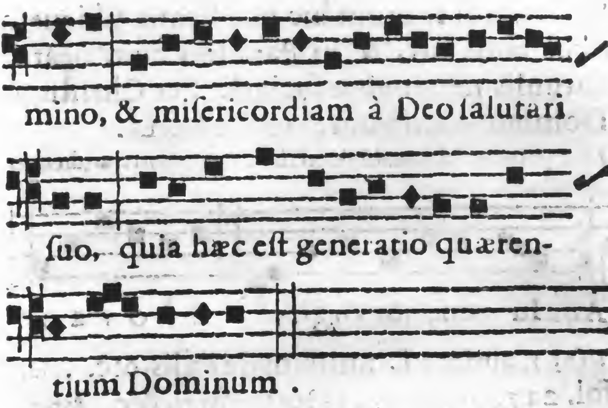
Quis eſt iſte Rex gloriæ? Dominus virtutū ipſe eſt Rex gloriæ. Gloria Patri, &c.

Ant. Hic ac cipiet benedictionem à Do-

mino,

Digitized by Google

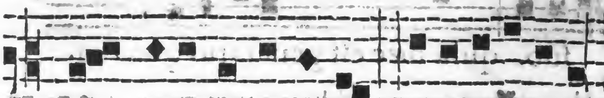
Poſtea dicitur Kyrie eleiſon. Christe eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, ſecreto, interim corpus aſpergit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Me autem propter innocentiam ſuſcepiſti. ℟. Et confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens, & mitiſſime Deus, qui omnibus paruulis renatis fonte baptiſmatis dum migrant à ſeculo ſine vllis eorũ meritis vitam illico largiris æternam, ſicut animæ huius paruuli hodie credimus te feciſſe, fac nos quæſumus Domine, per interceſſionem Beatæ ſemper Virginis, & omniũ

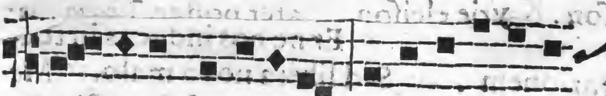
Sanctorum tuorum hic purificatis tibi mentibus famulari, & in Paradiſo cum beatis paruulis perrenniter ſociari. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Dum portatur ad tumulũ, & etiã ſi tunc non portetur, dicitur

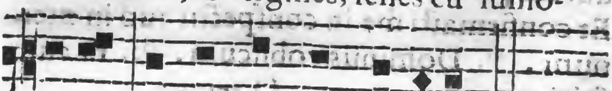

Ant. Iu- uenes, & virgines. E v o v a e.

Pſal. Laudate Dominum de cælis, &c. vt ſup. fol. 217. & in fine. Gloria Patri, &c. & repetitur Antiph.

Iu uenes, & virgines, ſenes cũ iunio-

ribus laudent nomen Domini.

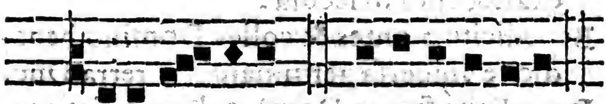
Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Sinite paruulos venire ad me. ℟. Talium eſt enim regnum cælorum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Ore-

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, ſanctæ puritatis amator, qui animam huius paruuli ad cælorum regnum hodie miſericorditer vocare dignatus es, digneris etiam Domine ita nobiſcum miſericorditer agere, vt meritis tuæ ſanctiſſimæ Paſſionis, & interceſſionis Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & omnium ſanctorum tuorum in eodem regno nos cum omnibus ſanctis, & electis tuis ſemper facias congaudere. Qui viuis, & regnas cũ Deo Patre in vnitate ſpiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos corpus aſpergat aqua benedicta, & turificet ſimiliter, & tumulum poſtea ſepeliatur. Cum autem à ſepultura reuertuntur in eccleſiam, dicatur.

Ant. Benedi cite. E v o v a e.

Canticum trium puerorum. *Dan. 3.*

BEnedicite omnia opera Domini Dño: laudate & ſuperexaltate eũ in ſecula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos

ſunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite ſol & luna Domino: benedicite ſtellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æſtus Domino: benedicite frigus & æſtus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: benedicite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & niues Domino: benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino: benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſecula.

Benedicite montes & colles Domino: benedicite vniuerſa germinantia in terra Dño.

Benedicite fontes Domino: benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis Domino: benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino: benedicite filij hominum Domino.

Benedicat Iſrael Dominum: laudet & ſuper-

per-

Digitized by Google

perexaltet eum in ſecula.

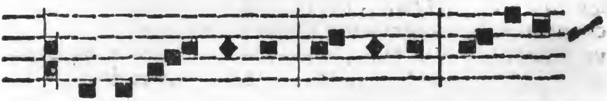
Benedicite ſacerdotes Domini Domino: benedicite ſerui Domini Domino.

Benedicite ſpiritus & animæ iuſtorũ Dño: benedicite ſancti & humiles corde Dño.

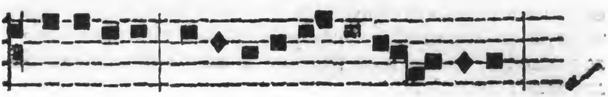
Benedicite Anania, Azaria, Miſael, Domino: laudate & ſuperexaltate eũ in ſecula.

Benedicamus Patrem & Filium cum ſancto Spiritu: laudemus & ſuperexaltemus eũ in ſecula.

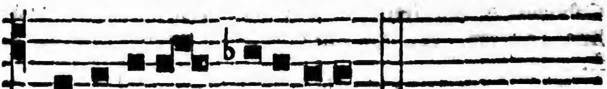
Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſecula.

An. Benedi cite Dominum omnes e-

lecti eius, agite dies læti tiæ.

& confite mini illi.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos. **Dominus vo-**

ſunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.
Benedicite ſol & luna Domino: benedicite ſtellæ cæli Domino.
Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.
Benedicite ignis & æſtus Domino: benedicite frigus & æſtus Domino.
Benedicite rores & pruina Domino: benedicite gelu & frigus Domino.
Benedicite glacies & niues Domino: benedicite noctes & dies Domino.
Benedicite lux & tenebræ Domino: benedicite fulgura & nubes Domino.
Benedicat terra Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſecula.
Benedicite montes & colles Domino: benedicite vniuerſa germinantia in terra Dño.
Benedicite fontes Domino: benedicite maria & flumina Domino.
Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis Domino: benedicite omnes volucres cæli Domino.
Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino: benedicite filij hominum Domino.
Benedicat Iſrael Dominum: laudet & ſu-
per-

perexaltet eum in ſecula.

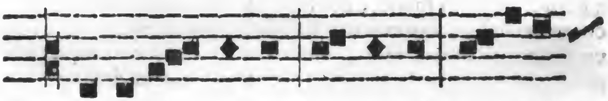
Benedicite ſacerdotes Domini Domino: benedicite ſerui Domini Domino.

Benedicite ſpiritus & animæ iuſtorũ Dño: benedicite ſancti & humiles corde Dño.

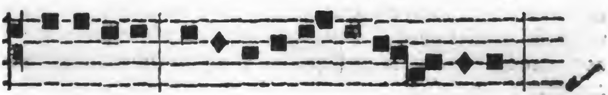
Benedicite Anania, Azaria, Miſael, Domino: laudate & ſuperexaltate eũ in ſecula.

Benedicamus Patrem & Filium cum ſancto Spiritu: laudemus & ſuperexaltemus eũ in ſecula.

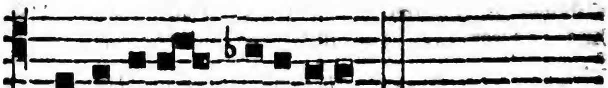
Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſecula.

Ant. Benedi cite Dominum omnes e-

lecti eius, agite dies læti tiæ.

& confite mini illi.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos. Dominus vo-

biſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui miro ordine Angelorum miniſteria hominumque diſpenſas, concede propitius, vt à quibus tibi miniſtrantibus in cælo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

De Sacramento Matrimonij.

PArochus admonitus de aliquo matrimonio in ſua parochia cõtrahendo, primùm cognoſcat ex his, ad quos ſpectat, qui, & quales ſint, qui matrimonium contrahere volunt; an inter eos ſit aliquod canonicum impedimentum: Vtrum ſpontè, liberè, & ſecundum honeſtatem Sacramenti velint contrahere: Vtrum ſint in ætate legitima; vt vir ſaltem quatuordecim, mulier vero duodecim annos expleuerit, & vterque ſciat rudimenta fidei, cum ea deinde filios ſuos docere debeant.

Nouerit ex probatis auctoribus, quæ ſint canonica impedimenta matrimonij contrahendi, & quæ contractum dirimant; & qui ſint gradus conſanguinitatis, & affinitatis; & itẽ cognationis ſpiritualis ex Baptiſmi, vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipſe bene cognita præcepta illa omnia, quæ in matrimonijs rite conficiendis ſeruari oportere, ſacri Canones, & præcipue ſancta Synodus Tridentina iuſſit; dabitque operam, vt illa in Parochia ſua accuratè, exactèque ſeruentur.

Præſertim verò meminerit, matrimonia inter raptorem, & raptam, dum ipſa in raptoris poteſtate manſerit, inita, necnõ clandeſtina, & quælibet matrimonia, quæ aliter, quàm præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi, vel Ordi-

narij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus contrahuntur, ex ipſius Concilij decretis, irrita omnino, ac nulla eſſe.

Eſt autem proprius Parochus, qui adeſſe debet, is, in cuius parochia matrimonium celebratur, ſiue viri, ſiue mulieris.

Caueat præterea Parochus, ne facile ad contrahendum matrimonium admittat vagos, & peregrinos, & qui incertas habent ſedes; neque item eos, qui antea coniugati fuerunt; vt ſunt vxores militum, vel captiuorum, vel aliorum, qui peregrinantur; niſi diligenter de ijs omnibus facta inquiſitione, & re ad Ordinarium delata, ab eoque habita de eiuſmodi matrimonij celebrandi licentia, quæ gratis concedatur.

Antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus feſtis in Eccleſia intra Miſſarum ſolemnia ad ipſius Concilij præſcriptum publicè denuncietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum.

Si vero vir, & mulier parochiæ ſint diuerſæ, in vtraque Parochia fiant denunciationes: quibus denunciationibus factis, ſi nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij procedatur. Sed ſi quid obſtat, vltra Parochus non procedat.

Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, vel alia rationabilis cauſa ſubſit, arbitrio Epiſcopi, matrimonium malitiosè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tūc de licentia Ordinarij, vel vna tantum fiat denunciatio, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius conſummationem, denunciationes in Eccleſia fiant; vt ſi aliqua ſubſunt impedimenta, facilius detegant, niſi aliter Ordinarius ipſe expedire iudicauerit.

Has autem denunciationes Parochus facere non aggrediatur, niſi prius de vtriuſque contrahentis libero conſenſu ſibi bene conſtet.

Si vero infra duos menſes poſt factas denunciationes matrimonium non contrahatur, denunciationes repetantur, niſi aliter Epiſcopo videatur.

Denunciationes autem fiant hoc modo. Inter Miſſarum ſolemnia Parochus Populum admoneat in hanc ſententiam vulgari ſermone.

No-

Notum ſit omnibus hic præſentibus, quod N. vir, & N. mulier, ex tali, vel tali familia, & parochia, Deo adiuuante, intendunt inter ſe contrahere matrimonium. Proinde admonemus omnes, & ſingulos, vt ſi quis nouerit aliquod conſanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis ſpiritualis, vel quoduis aliud impedimentum inter eos eſſe, quod matrimonium contrahendum inuicem impediat, illud quamprimum nobis denunciare debeat; & hoc admonemus primò; ſi fuerit prima; vel ſecundò, ſi fuerit ſecunda; vel tertiò, ſi fuerit tertia denunciatió.

Moneat Parochus coniuges, vt ante benedictionem Sacerdotalem in templo ſuſcipiendam in eadem domo non cohabitent, neque matrimonium conſument, nec etiam ſimul maneant; niſi aliquibus propinquis, vel alijs præſentibus; quæ benedictio à nullo alio, quam ab ipſo Parocho, ſeu ab alio Sacerdote de ipſius Parochi, vel Ordinarij licentia fieri debet.

Caueat etiam Parochus, ne quando coniuges in primis nuptijs benedictionem acceperint, eos in ſecundis benedicat, ſiue mulier, ſiue etiam vir ad ſecundas nuptias tranſeat. Sed vbi ea viget conſuetudo, vt ſi mulier nemini vmquam nupſerit, etiam ſi vir aliam vxorem habuerit, nuptiæ benedicantur, ea ſeruanda eſt. Sed viduæ nuptias non benedicat, etiam ſi eius vir numquam vxorem duxerit.

Matrimonium in eccleſia maxime celebrari decet; ſed ſi domi celebratum fuerit, præſente Parocho, & teſtibus, ſponſi veniant ad eccleſiam benedictionem accepturi, & tunc caueat Sacerdos, ne iterum à contrahentibus conſenſum exigat; ſed tantum benedictionem illis conferat, celebrata Miſſa, vt infra dicetur.

Admoneantur præterea coniuges, vt antequam contrahant ſua peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſsimam Euchariſtiam, atque ad matrimonij Sacramentum ſuſcipiendum pie accedant, & quomodo in eo recte, & Chriſtiane conuerſari debeant, diligenter inſtruantur ex diuina ſcriptura, exemplo Tobiæ, & Saræ, verbiſque Angeli Raphaelis eos edocentis, quam ſancte coniuges debeant conuiuere.

Poſtremo meminerint Parochi, à Dominica prima aduentus vſque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vſq; ad

Digitized by Google

ad octauam Paſchæ incluſiue, ſolemnitates nuptiarum prohibitas eſſe: vt nuptias benedicere, ſponſam traducere, nuptialia celebrare conuiuia. Matrimonium autem omni tempore cõtrahi põt. Nuptiæ vero qua decet modeſtia, & honeſtate fiant. ſancta enim res eſt matrimonium, ſancteq; tractandum.

Quæ omnia fere ex Sacri Concilij Tridentini decretis deſumpta, & item alia, quæ ibi de matrimonio rite contrahendo præcipiuntur, ſunt diligenter ſeruanda.

Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentũ.

PArochus igitur matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus feſtis, vt dictum eſt, ſi nullum obſtet legitimum impedimentum, in Eccleſia ſuperpelliceo, & alba ſtola indutus, adhibito vno ſaltem clerico ſuperpelliceo pariter induto, qui librum, & vas aquæ benedictæ cum aſperſorio deferat, coram tribus, aut duobus teſtibus; virum, & mulierem, quos parentum vel propinquorum ſuorum præſentia cohoneſtari decet, de conſenſu in matrimonium interroget, vtrumq; ſigillatim in hunc modum vulgari ſermone.

N. Vis accipere N. hic præſentem in tuam legitimam vxorem iuxta ritum Sanctæ Matris Eccleſiæ? Reſpondeat ſponſus Volo. Mox Sacerdos ſponſam interroget. N. Vis accipere N. hic præſentem in tuum legitimum maritũ, iuxta ritum Sanctæ Matris Eccleſiæ? Reſpondeat. Volo. Nec ſufficit conſenſus vnius; ſed debet eſſe amborum, & expreſſus aliquo ſigno ſenſibili, ſiue fiat per ſe, ſiue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium cõſenſu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicem iungere dexteras, dicẽs. Ego coniungo vos in matrimoniũ. In nomine Patris, ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. vel alijs vtatur verbis iuxta receptum vniuſcuiuſque Prouinciæ ritum, poſtea eos aſpergat aqua benedicta, mox benedicat annulum.

Bene-

Benedictio Annuli. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

BEnedic ✠ Domine, annulum hunc, quẽ nos in tuo nomine benedicimus ✠ vt quæ eum geſtauerit, fidelitatem integram ſuo ſponſo tenens, in pace, & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate ſemper viuat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos aſpergat annulum aqua benedicta in modum crucis, & ſponſus acceptum annulum de manu Sacerdotis imponit in digito annulari ſiniſtræ manus ſponſæ. Sacerdote dicente. In nomine Patris, ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. mox ſubiungat. ℣. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. ℟. A templo ſancto tuo, quod eſt in Ieruſalem. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem

meam.

meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

RESpice quæſumus Domine, ſuper hos famulos tuos, & inſtitutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinaſti, benignus aſſiſte, vt qui te auctore iunguntur, te auxiliante ſeruentur. Per Christum Dominum noſtrum. Amen.

His expletis, ſi benedicendæ ſint nuptiæ, Parochus Miſſam pro ſponſo, & ſponſa, vt in Miſſali Romano, celebret, ſeruatis omnibus, quæ ibi præſcribuntur.

Cæterum, ſi quæ Prouinciæ aliis, vltra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus, & cæremonijs in celebrando matrimonij Sacramento vtuntur, eas Sancta Tridentina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu ſua deſcribat in libro matrimoniorum nomina coniugum, & teſtium, & alia iuxta formulam præſcriptam: idque licet alius Sacerdos, vel à ſe, vel ab Ordinario delegatus matrimonium celebrauerit.

De benedictione mulieris, poſt partum.

SI qua puerpera poſt partum iuxta piam, ac laudabilem cõſuetudinem ad eccleſiam venire voluerit pro incolumitate ſua Deo gratias actura, petieritque à ſacerdote benedictionem, ipſe ſuperpelliceo, & ſtola alba indutus, cum miniſtro aſpergillum deferente, ad fores eccleſiæ accedat, vbi illam foris ad limina genuflectentem, & candelam accenſam in manu tenentem, aqua benedicta aſpergat, deinde dicat:

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. Antiph. Hæc accipiet benedictionem à Domino. Pſalm. Domini eſt terra, & plenitudo eius,

orbis

orbis terrarum,& vniuerſi, qui habitant in eo,&c. totus vt ſupra fol. 225. Gloria Patri, & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem à Domino; & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo: quia hæc eſt generatio quærentium Dominum.

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem ſtolæ,eam introducit in eccleſiam dicens. Ingredere in templum Dei,adora filium B. MARIAE Virginis, qui tibi fœcunditatem tribuit prolis.

Et ipſa ingreſſa genuflectit coram Altari, & orat, gratias agens Deo de beneficijs ſibi collatis; & Sacerdos dicit: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter ſecreto. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluam fac ancillam tuam Domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eam. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus, &c. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui per B. MARIAE Virginis partum fidelium parien-

Digitized by Google

parientium dolores in gaudium vertiſti: reſpice propitius ſuper hanc famulam tuam, ad templum ſanctum tuum pro gratiarum actione lætam accedẽtem: & præſta, vt poſt hanc vitam eiuſdem Beatæ MARIAE meritis, & interceſſione, ad æternæ beatitudinis gaudia cum prole ſua peruenire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde illam aſpergit iterum aqua benedicta in modum crucis, dicens: Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

De benedictionibus Regulæ generales.

NOuerit Sacerdos, quarum rerum benedictiones ad ipſum, & quæ ad Epiſcopum ſuo iure pertineant, ne maioris dignitatis munera temere, aut imperite vnquam vſurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Miſſam, Sacerdos ſaltem ſuperpelliceo, & ſtola pro ratione temporis vtatur, niſi aliter in Miſſali notetur.

Stando ſemper benedicat, & aperto capite. In principio cuiuſque benedictionis dicat: ℣. Adiutorium noſtrũ in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. deinde dicatur oratio propria vna, vel plures, prout ſuo loco notatum fuerit.

Poſtea rem aſpergat aqua benedicta; & vbi notatum fuerit, pariter incenſet nihil dicendo.

Cum Sacerdos aliquid benedicturus eſt, habeat miniſtrum cum vaſe aquæ benedictæ, & aſpergillo, & cum hoc Rituale libro, ſeu Miſſali.

Ca-

Caueat, ne benedictionis cauſa ponat aliquid indecens ſuper altare, veluti eſculenta; ſed quod eiuſmodi eſt, ponatur ſuper menſam, commodò loco paratam.

Ordo ad faciendam aquam benedictam.

Diebus Dominicis, & quandocunque opus fuerit, præparato ſale, & aqua munda benedicenda in Eccleſia, vel in Sacriſtia, Sacerdos cum ſuperpelliceo, & ſtola violacea, indutus, primò dicit. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. Deinde abſolute incipit exorciſmum ſalis.

Exorcizo te creatura ſalis per Deũ ✠ viuum, per Deum ✠ verum, per Deum, ✠ ſanctum, per Deum, qui te per Eliſæum prophetam in aquam mitti iuſſit, vt ſanaretur ſterilitas aquæ: vt efficiaris ſal exorcizatum in ſalutem credentium: & ſis omnibus ſumentibus te ſanitas animæ, & corporis: & effugiat, atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fueris, omnis phantaſia, & nequitia, vel verſutia diabolicæ fraudis, omniſque ſpiritus immundus adiuratus per eum, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Oremus, Oratio.

Immenſam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam ſalis, quam in vſum generis humani tribuiſti, benedicere ✠ & ſan-

ſanctificare ✠ tua pietate digneris, vt ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis, & corporis, & quicquid ex eo tactum, vel reſperſum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione ſpiritualis nequitiæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Exorciſmus aquæ, & dicatur ſine Oremus.

EXorcizo te creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris omnipotentis, & in nomine Ieſu ✠ Chriſti Filij eius Domini noſtri, & in virtute Spiritus ✠ ſancti: vt fias aqua exorcizata ad effugandam omnem poteſtatem inimici, & ipſum inimicum eradicare, & explantare valeas cum angelis ſuis apoſtaticis: per virtutem eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DEus, qui ad ſalutem humani generis maxima quæq; Sacramenta in aquarum ſubſtantia condidiſti: adeſto propitius inuocationibus noſtris, & elemento huic multimodis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis ✠ infunde, vt creatura tua myſterijs tuis ſeruiens ad abi-

Digitized by Google

gendos dæmones, morboſque pellendos diuinæ gratiæ ſumat effectum, vt quicquid in domibus, vel in locis fidelium hæc vnda reſperſerit, careat omni immunditia, liberetur à noxa: non illic reſideat ſpiritus peſtilens, non aura corrumpens: diſcedant omnes inſidiæ latentis inimici: & ſi quid eſt, quod aut incolumitati habitantium inuidet, aut quieti, aſperſione huius aquæ effugiat, vt ſalubritas per inuocationem ſancti tui nominis expetita, ab omnibus ſit impugnationibus defenſa. Per Dominum noſtrum, &c.

Hic mittat ſal in aquam in modum crucis, dicendo ſemel:

Commixtio ſalis, & aquæ pariter fiat: In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, inuictæ virtutis auctor, & inſuperabilis imperij Rex, ac ſemper magnificus triumphator: qui aduerſæ dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis ſæuitiam ſuperas: qui hoſtiles nequitias potenter expugnas, te Domine, trementes, & ſupplices deprecamur, ac petimus; vt hanc creaturam ſalis, & aquæ dignanter aſpicias, benignus illuſtres, pietatis tuæ rore ſanctifi-

ces:

Digitized by Google

ces: vt vbicumque fuerit aſperſa, per inuocationem ſancti tui nominis, omnis infeſtatio immundi ſpiritus abigatur terrorque venenoſi ſerpentis procul pellatur: & præſentia ſancti ſpiritus nobis miſericordiam tuā poſcentibus vbique adeſſe dignetur. Per Dominum noſtrum, &c. in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti, &c.

Poſt benedictionem aquæ Sacerdos Dominicis diebus antequam incipiat Miſſam, aſpergit altare, deinde ſe, & miniſtros, ac populum, prout in Miſſali præſcribitur.

Poſtea Chriſtifideles poſſunt de ipſa aqua benedicta in vaſculis ſuis accipere, & ſecum deferre ad aſpergendos ægros, domos, agros, vineas, & alia, & ad eam habendam in cubiculis ſuis vt ea quotidie, & ſæpius aſpergi poſſint.

Benedictio Candelarum extra diem Purificationis B. Mariæ Virginis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte Fili Dei viui, benedic ✠ candelas iſtas ſupplicationibus noſtris, infunde eis Domine per virtutem ſāctæ Crucis ✠ benedictionem cæleſtem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuiſti: talemq; benedictionem ſignaculo ſanctæ Crucis ✠ accipiant, vt quibuſcumq;

locis accenſæ, ſiue poſitæ fuerint, diſcedant principes tenebrarum, & contremiſcant, & fugiant pauidi cum omnibus miniſtris ſuis ab habitationibus illis: nec præſumant amplius inquietare, aut moleſtare ſeruientes tibi omnipotenti Deo. Qui viuis, & regnas in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Poſtmodum aſpergantur aqua benedicta.

Benedictio domorum in Sabbato Sancto Paſchæ.

PArochus, ſeu alius Sacerdos ſuperpelliceo, & ſtola alba indutus cum miniſtro deferente vas aquæ ex benedictione fontium ante perfuſionem Chriſmatis acceptæ, viſitat domos ſuæ parochiæ, aſpergens eas eadem aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Deinde aſpergens loca præcipua domus, & eos qui habitant in ea, dicit Antiphonam. Vidi aquam egredientem de templo à latere dextro Alleluia. Et omnes, ad quos peruenit aqua iſta, ſalui facti ſunt. Alleluia, alleluia. Pſalm. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in ſeculum miſericordia eius. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat, &c. repetitur Antiph. Vidi aquam, &c. deinde dicit: ℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Alleluia. ℟. Et ſalutare tuum da nobis, Alleluia. ℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et

℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & ſicut domos Hebræorum in exitu de Aegypto agni ſanguine linitas (quod Paſcha noſtrum, in quo immolatus eſt Chriſtus, figurabat) ab Angelo percutiente cuſtodiſti; ita mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Alia benedictio domorum alio tempore facienda cum aſperſione aquæ benedictæ.

PArochus, ſeu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domum, vel generaliter domos fidelium alio tempore infra annum aſpergere aqua benedicta, ingredientes domũ dicant, Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde loca aſpergenda dicant Antiph. Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Pſal. 50. Miſerere mei Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat, &c. & repetitur Antiph. Aſperges me Domine, &c.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos Domine ſancte, Pater omnipotẽs, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio loci.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

BEnedic ✠ Domine Deus omnipotens locum iſtum, vel domum iſtam, vt ſit in eo, vel in ea ſanitas, caſtitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, & manſuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, & hæc benedictio maneat ſuper hunc locum, & ſuper habitantes in eo nunc & ſemper. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Alia

Alia benedictio domus nouæ.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE Deum Patrem omnipotentem ſuppliciter exoramus pro hac domo, & habitatoribus eius, ac rebus: vt eam benedicere ✠ & ſanctificare ✠ ac bonis omnibus ampliare digneris: tribue eis, Domine, de rore cæli abundantiam, & de pinguedine terræ vitæ ſubſtantiam, & deſideria voti eorum ad effectum tuæ miſerationis perducas. Ad introitum ergo noſtrum benedicere ✠ & ſanctificare ✠ digneris hanc domum, ſicut benedicere dignatus es domum Abraham, Iſaac, & Iacob: & intra parietes domus iſtius Angeli tuæ lucis inhabitent, eamque & eius habitatores cuſtodiant. Per Chriſtum Dominum, ℟. Amen. Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thalami.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine thalamum hunc, vt

omnes habitantes in eo in tua pace conſiſtant, & in tua voluntate permaneant, & ſeneſcant, & multiplicentur in longitudine dierum, & ad regna cælorum perueniant. Per Chriſtum Dominum. ℟. Amen.

Poſtea aſpergatur thalamus aqua benedicta.

Benedictio nouæ Nauis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

PRopitiare Domine ſupplicationibus noſtris, & benedic ✠ nauem iſtam dextera tua ſancta, & omnes, qui in ea vehentur, ſicut dignatus es benedicere arcam Noe ambulantem in diluuio: porrige eis Domine dexteram tuam, ſicut porrexiſti beato Petro ambulanti ſupra mare: & mitte ſanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet, & cuſtodiat eam ſemper à periculis vniuerſis, cũ omnibus, quæ in ea erunt: & famulos tuos repulſis aduerſitatibus portu ſemper optabili, curſuque tranquillo tuearis, tranſactiſq; ac recte perfectis negotijs omnibus, iterato tempore ad propria cum omni gaudio reuocare digneris. Qui viuis, & regnas, &c.

Aſpergat nauem aqua benedicta.

Bene-

Digitized by Google

Benedictio cõmunis ſuper fruges, & vineas.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

ORamus pietatem tuam omnipotens Deus, vt has primitias creaturæ tuæ, quas aeris & pluuiæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ vſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, vt à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Benedictio Peregrinorum ad loca ſancta prodeuntium.

PEregrini, ad loca ſancta profecturi, antequam diſcedant, iuxta veteris Eccleſiæ inſtitutum, deberent accipere patentes, ſeu commendatitias litteras à ſuo Ordinario, ſeu Parocho. Quibus obtentis, & rebus ſuis diſpoſitis, facta peccatorum ſuorum confeſsione, & audita Miſſa, in qua dicitur Oratio pro peregrinantibus, ſanctiſſimam Euchariſtiam deuote ſuſcipiunt. Expleta Miſſa, Sacerdos ſuper eos genuflexos dicit ſequentes preces. Ant. In viam pacis. Benedictus

dictus Dñs Deus Iſrael, &c. vt ſup. fol. 220. Gloria Patri. Repetitur Antiph. In viam pacis, & proſperitatis dirigat vos omnipotens, & miſericors Dominus, & Angelus Raphael comitetur vobiſcum in via, vt cum pace, ſalute, & gaudio reuertatis ad propria. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis. ℣. Benedictus Dominus die quotidie. ℟. Proſperum iter faciat vobis Deus Salutarium noſtrorum. ℣. Vias tuas Domine demonſtra nobis. ℟. Et ſemitas tuas edoce nos. ℣. Vtinam dirigantur viæ noſtræ. ℟. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. ℣. Erunt praua in directa. ℟. Et aſpera in vias planas. ℣. Angelis ſuis Deus mandauit de te. ℟. Vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vo-

biſcum

Digitized by Google

biſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui filios Iſrael per maris medium ſicco veſtigio ire feciſti, quique tribus Magis iter ad te ſtella duce pandiſti; tribue eis, quæſumus, iter proſperum, tempuſque tranquillum; vt Angelo tuo ſancto comite, ad eum, quo pergunt locum, ac demum ad æternæ ſalutis portum fæliciter valeant peruenire.

DEus, qui Abraham puerum tuum de Vr Chaldæorum eductum, per omnes ſuæ peregrinationis vias illæſum cuſtodiſti, quæſumus, vt hos famulos tuos cuſtodire digneris: Eſto eis Domine in procinctu ſuffragium, in via ſolatium, in æſtu vmbraculum, in pluuia, & frigore tegumentum, in laſſitudine vehiculum, in aduerſitate præſidiũ, in lubrico baculus, in naufragio portus; vt te duce, quo tendunt, proſpere perueniant, & demum incolumes ad propria reuertantur.

ADeſto, quæſumus, Domine, ſupplicationibus noſtris, & viam famulorum tuorum in ſalutis tuæ proſperitate diſpone, vt inter omnes viæ, & vitæ huius varietates, tuo ſemper protegantur auxilio.

PRæſta, quæſumus, omnipotens Deus, vt

vt familia tua per viam ſalutis incedat, & B. Ioannis præcurſoris hortamenta ſectãdo, ad eum, quem prædixit, ſecura perueniat Dñm noſtrum Ieſum Chriſtum filiũ tuum.

EXaudi Domine preces noſtras, & iter famulorum tuorum propitius comitare, atq; miſericordiã tuam, ſicut vbiq; es, ita vbiq; largire, quatenus à cunctis aduerſitatibus tua opitulatione defenſi, gratiarũ tibi referant actionem. Per Chriſtum Dñm noſtrũ. ℟. Amen. Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti deſcẽdat ſuper vos, & maneat ſemper. Amen.

Deinde aſpergantur aqua benedicta. Quod ſi vnus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero ſingulari, ac ſi Sacerdos ipſe, qui benedicit, fuerit ſocius peregrinationis, dicat in perſona prima numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

Benedictio Peregrinorum poſt reditum.

℣. Adiutoriũ noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cælum, & terram. Antiphona.
Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum. Pſalmus 127.

BEati omnes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs eius.
Labores manuum tuarum quia manducabis beatus es, & bene tibi erit.

V xor tua ſicut vitis abundans: in lateribus domus tuæ.
Filij tui ſicut nouellæ oliuarum: in circuitu menſæ tuæ.
Ecce ſic benedicetur homo: qui timet Dñm.
Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Ieruſalē omnibus diebus vitæ tuæ.
Et videas filios filiorum tuorum: pacem ſuper Iſrael.
Gloria Patri, &c. Antiphona. Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Benedicti qui veniunt in nomine Domini. ℟. Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum, & terram. ℣. Reſpice Domine in ſeruos tuos, & in opera tua. ℟. Et dirige eos in viam mandatorum tuorum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Largire quæſumus Domine famulis tuis indulgentias placatus, & pacem, vt pariter ab omnibus mundentur offenſis, & ſecura tibi mente deſeruiat.

Omnipotēs ſempiterne Deus, noſtrorum temporum, vitæque diſpoſitor, famulis tuis continuæ tranquillitatis largire ſubſidium, vt quos incolumes proprijs laboribus reddidiſti, tua facias protectione ſecuros.

Deus humilium viſitator, qui nos fraterna dilectione conſolaris; prætende ſocietati noſtræ gratiam tuam, vt per eos, in quibus habitas, tuum nobis ſentiamus aduentum. Per Dominum noſtrum, &c.

Deinde aſpergatur aqua benedicta à ſacerdote dicente.

Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. Amen.

Benedictiones eſculentorum, præſertim in Paſcha.

Benedictio Agni Paſchalis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui per famulum tuum Moyſen, in liberatione populi tui de Aegypto, agnum occidi iuſſiſti, in ſimilitudinem Domini noſtri IESV Chriſti, & vtroſque poſtes

do-

Digitized by Google

domorum de ſanguine eiuſdem Agni perun gi præcepiſti: tu benedicere ✠ & ſanctificare ✠ digneris hanc creaturam carnis, quam nos famuli tui ad laudem tuam ſumere deſideramus, per reſurrectionem eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti. Qui tecum viuit, & regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Et mox aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ouorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

SVbueniat, quæſumus Domine, tuæ benedictionis ✠ gratia huic ouorum creaturæ, vt cibus ſalubris fiat fidelibus tuis, in tuarum gratiarum actione ſumentibus, ob reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui tecum viuit, & regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Benedictio panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte panis Angelorum, panis viuus æternæ vitæ, benedicere ✠ dignare panem iſtũ, ſicut benedixiſti quinque

panes

panes in deſerto; vt omnes ex eo guſtantes, inde corporis, & animæ percipiant ſanitatē. Qui viuis, & regnas in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Et aſpergat aqua benedicta.

Alia benedictio panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Domine ſancte, pater omnipotens, æterne Deus, benedicere ✠ digneris hunc panem tua ſancta ſpirituali benedictione: vt ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis, & corporis, atque contra omnes morbos, & vniuerſas inimicorum inſidias tutamen. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium, tuum, panem viuum, qui de cælo deſcendit, & dat vitam, & ſalutem mundo: & tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amē. Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio nouorum fructuum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Ore-

Digitized by Google

Oremus.

BEnedic ✝ Domine hos nouos fructus N. & præſta: vt qui ex eis in tuo ſancto nomine veſcentur, corporis, & animæ ſalute potiantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ad quodcumque comeſtibile.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✝ Domine creaturam iſtam N. vt ſit remedium ſalutare generi humano: & præſta per inuocationem ſancti nominis tui, vt quicumque ex ea ſumpſerint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Chriſtū Dñm noſtrum. ℟. Amē. Aſpergat id aqua benedicta.

Benedictio olei ſimplicis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram.

Exorciſmus.

EXorcizo te creatura olei per Deum Patrem ✠ omnipotentem, qui fecit cælū, & terram, mare, & omnia, quæ in eis ſunt: Omnis virtus aduerſarij, omnis exercitus dia-

boli, & omnis incurſus, omne phantaſma ſatanæ eradicare, & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus, qui eo vſuri ſunt, ſalus mentis, & corporis in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, & Ieſu ✠ Chriſti Filij eius Domini noſtri, & Spiritus ſancti ✠ paracliti, & in charitate eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DOmine Deus omnipotens, cui aſtat exercitus Angelorum cum tremore, quorum ſeruitium ſpirituale cognoſcitur, dignare reſpicere, & benedicere ✠ & ſanctificare ✠ hanc creaturam olei, quam ex oliuarum ſucco eduxiſti, & ex eo infirmos inũgi mandaſti, quatenus ſanitate percepta, tibi Deo viuo, & vero gratias agerent: præſta quæſumus, vt hi, qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus ✠ vſi fuerint ab omni languore, omnique infirmitate, atque cunctis inſidijs inimici liberentur, & cunctæ aduerſitates ſeparentur à plaſmate tuo, quod

pre-

Digitized by Google

pretioſo ſanguine Filij tui redemiſti: vt numquam lædatur à morſu ſerpentis antiqui. Per eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, &c.

Aſpergat oleum aqua benedicta.

Benedictiones ab Epiſcopis, vel alijs facultatem habentibus faciendæ.

Benedictio Sacerdotalium indumentorum in genere.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui per Moyſen famulum tuum Pontificalia, & Sacerdotalia, ſeu Leuitica veſtimenta ad explendum in conſpectu tuo miniſterium eorum ad honorem, & decorem nominis tui fieri decreuiſti: adeſto propitius inuocationibus noſtris, & hæc indumenta ſacerdotalia deſuper irrigante gratia tua ingenti benedictione per noſtræ humilitatis ſeruitium purificare ✠ benedicere ✠ & conſecrare ✠ digneris, vt diuinis cultibus, & ſacris myſte-

rijs apta, & benedicta exiſtant: his quoque ſacris veſtibus Pontifices, & Sacerdotes, ſeu Leuitæ tui induti, ab omnibus impulſionibus, ſeu tentationibus malignorum ſpirituũ muniti, & defenſi eſſe mereantur; tuiſq; myſterijs apte, & condigne ſeruire, & inhærere, atque in his tibi placite, & deuote perſeuerare tribue. Per Chriſtum Dominum noſtrũ. ℟. Amen.

Oremus.

DEus inuictæ virtutis triumphator, & omnium rerum creator, & ſanctificator: intende propitius preces noſtras, & hæc indumenta leuiticæ, ſacerdotalis, & pontificalis gloriæ miniſtris tuis fruenda tuo ore proprio benedicere ✠ ſanctificare ✠ & conſecrare ✠ digneris: omneſq; eis vtentes, tuis myſterijs aptos, & tibi in eis deuote, ac laudabiliter ſeruientes, gratos efficere digneris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ, &c.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, qui veſtimenta Pontificibus, Sacerdotibus, & Leuitis in vſum tabernaculi fœderis neceſſaria Moyſen famulum tuum agere iuſſiſti; cumque ſpiritu ſapientiæ ad id peragẽdum repleuiſti: hæc veſtimẽta in vſum, & cultum

myſte-

Digitized by Google

myſterij tui benedicere ✠ ſanctificare ✠ & conſecrare ✠ digneris: atque miniſtros altaris tui, qui ea induerint, ſeptiformis ſpiritus gratia dignanter repleri, atque caſtitatis ſtola, beata facias cum bonorum fructu operum miniſterij congruentis immortalitate veſtiri. Per Chriſtũ Dñm. ℟. Amen.

Deinde aſpergit ipſa indumenta aqua benedicta.

Benedictio mapparum, ſiue linteaminum Altaris.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

EXaudi Domine preces noſtras, & hæc linteamina ſacri altaris vſui præparata benedicere ✠ & ſanctificare digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, qui Moyſen famulum tuum, ornamenta, & linteamina facere per quadraginta dies docuiſti, quæ etiam Maria texuit, & fecit in vſum miniſterij, & tabernaculi fœderis: benedicere ✠ ſanctificare ✠ & conſecrare ✠ digneris hæc linteamina ad tegendum, inuoluendumq; altare glorioſiſſimi Filij tui Do-

mini noſtri Ieſu Chriſti. Qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Deinde aſpergit ea aqua benedicta.

Benedictio Corporalium.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

CLementiſſime Domine, cuius inenarrabilis eſt virtus, cuius myſteria arcanis mirabilibus celebrantur: tribue, quæſumus, vt hoc linteamen tuæ propitiationis benedictione ✠ ſanctificetur ad conſecrandum ſuper illud corpus, & ſanguinem Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti Filij tui. Qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amẽ.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, benedicere ✠ ſanctificare ✠ & conſecrare ✠ digneris linteamen iſtud ad tegendum, inuoluendumq; corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti Filij tui. Qui tecum viuit & regnat. ℟. Amen. Oremus.

OMnipotens Deus, manibus noſtris opē

tnæ

tuæ benedictionis infunde: vt per noſtram benedictionem ✠ hoc linteamen ſanctificetur, & corporis, ac ſanguinis Redemptoris noſtri nouum ſudarium Spiritus ſancti gratia efficiatur. Per eũdem, &c. in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti. ℟. Amen.

Et aſpergit aqua benedicta.

Benedictio tabernaculi, ſeu vaſculi pro Sacroſancta Euchariſtia conſeruanda.

℣. Adiutoriũ noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, Maieſtatem tuam ſupplices deprecamur, vt vaſculum hoc pro corpore Filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti in eo condendo fabricatũ benedictionis ✝ tuæ gratia dicare digneris. Per eumdem Chriſtũ Dominum noſtrũ.

Deinde aſpergit illud aqua benedicta.

Benedictio nouæ Crucis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

ROgamus te Domine ſancte, Pater omni-

Digitized by Google

potens æterne Deus, vt digneris benedicere ✠ hoc ſignum Crucis, vt ſit remedium ſalutare generi humano, ſit ſoliditas fidei, profectus bonorum operum, redemptio animarum, ſit ſolamen, & protectio, ac tutela contra ſæua iacula inimicorum. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Alia Oratio ad idem.

BEnedic ✠ Domine hanc Crucem tuã, per quam eripuiſti mundum à dæmonum poteſtate, & ſuperaſti paſſione tua ſuggeſtorem peccati, qui gaudebat in præuaricatione primi hominis per ligni vetiti ſumptionem. *Hic aſpergat aqua benedicta* Sanctificetur hoc ſignũ Crucis, in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ſancti, ✠ vt orantes, inclinanteſq; ſe propter Dominum ante iſtam Crucem inueniant corporis, & animæ ſanitatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſtea Sacerdos genuflexus ante Crucem deuote adorat, & oſculatur; & idem faciunt quicumque voluerint.

Benedictio Imaginum IESV Chriſti Domini Noſtri, B. Virginis MARIAE, & aliorum Sanctorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

ni. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines, ſiue effigies ſculpi, aut pingi non reprobas, vt quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus, & ſanctitatem ad imitandum memoriæ oculis meditemur: hanc, quæſumus, imaginem, ſeu ſculpturam in honorem, & memoriam vnigeniti Filij tui Domini Noſtri IESV CHRISTI, vel Beatiſſimæ Virginis MARIAE Matris Domini noſtri IESV Chriſti, vel Beati N. Apoſtoli tui, vel Martyris, vel Confeſſoris, aut Pontificis, aut Virginis adaptatam benedicere ✠ & ſanctificare ✠ digneris: & præſta, vt quicumque coram illa vnigenitum Filium tuum, vel Beatiſſimam Virginem, vel glorioſum Apoſtolum, ſiue Martyrem, ſiue Confeſſorem, aut Virginem ſuppliciter colere, & honorare ſtuduerit; illius meritis, & obtentu à te gratiam in præſenti, & æternam gloriam obtineat in futurum. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrũ. ℟. Amen.

Vltimo aſpergat aqua benedicta.

Ritus benedicendi, & imponendi primarium lapidem pro Eccleſia ædificanda ſeruandus à Sacerdote facultatem habente ab Epiſcopo.

ECcleſiam ex Epiſcopi auctoritate tantum, iuxta ſacrorum Canonum decreta, ædificari fas eſt. Si vero Sacerdos eius ædificationis primarium lapidem benedicendi poteſtatem habens, eiuſmodi defunctionem peragat, hunc ritum ſeruabit.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, ligneam crucem in loco, vbi debet eſſe altare, figat ipſe, vel alius Sacerdos. Sequenti vero die lapis in Eccleſiæ fundatione ponendus, qui debet eſſe quadratus, & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus, & Clericis, ſalem, & aquam benedicit, niſi prius in promptu habeat iam benedictam ordinaria benedictione vt ſupra fol. 240. & interim dum cantatur à Clericis Antiphona cum Pſalmo ſequenti, aſpergit locum, vbi crux poſita eſt, cum aqua benedicta. Ant.

Signum ſalutis pone Domine Ieſu Chriſte, in loco iſto, & non permittas introire angelum percutientem. Pſalm. 83.

QVam dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum & caro mea: exultauerunt in Deum viuum.

Etenim paſſer inuenit ſibi domũ: & turtur nidum ſibi, vbi ponat pullos ſuos.

Altaria tua Domine virtutum: rex meus & Deus meus.

Digitized by Google

B eati qui habitant in domo tua Domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te.
B eatus vir cuius eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit: in valle lacrymarum, in loco quem poſuit.
E tenim benedictionē dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus Deorum in Sion.
D omine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.
P rotector noſter aſpice Deus: & reſpice in faciem Chriſti tui.
Q uia melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuper millia.
E legi abiectus eſſe in domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorũ.
Q uia miſericordiã & veritatē diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.
N on priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo qui ſperat in te.
G loria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.
S icut erat in principio, &c.

Finito Pſalmo Sacerdos verſus ad locum per quem aſperſum dicit. Oremus.

D Omine Deus, qui licet cælo, & terra non capiaris, domum tamen dignaris habe-

habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæſumus, Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & B. N. (nominãdo Sanctum, vel Sanctam, in cuius honorem, ac nomẽ fundabitur Eccleſia) omniumq; Sanctorum intercedentibus meritis, ſereno pietatis tuæ intuitu viſita, & per infuſionem gratiæ tuæ ab omni inquinamẽto purifica, purificatumq; conſerua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij ſui Salomonis opere compleuiſti, in hoc opere deſideria noſtra perficere digneris; effugiãtque omnes hinc nequitiæ ſpirituales. Per Dominum noſtrum IeſumChriſtum Filium tuum, qui tecum viuit, & regnat, in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. *Poſtea ſtans benedicit primarium lapidem dicens.* ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc & vſque in ſeculum. ℣. Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. ℟. Hic factus eſt in caput anguli. ℣. Tu es Petrus. ℟. Et ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. ℣. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſecula ſeculorũ. Amen.

Ore-

Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte Fili Dei viui, qui es verus omnipotens Deus, ſplendor, & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es lapis angularis de monte ſine manibus abſciſſus, & immutabile fundamentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine confirma, & tu, qui es principiũ, & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creauit, ſis, quæſumus, principium, & incrementum, & conſummatio ipſius operis, quod debet ad laudem, & gloriam tui nominis inchoari. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Tunc aſpergit lapidem ipſum aqua benedicta, & accepto cultro per ſingulas partes ſculpit in eo ſignum crucis dicens:

In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen. *quo facto dicit* Oremus.

BEnedic ✠ Domine creaturam iſtam lapidis, & præſta per inuocationem Sancti tui nominis, vt quicumq; ad hãc Eccleſiã ædificandam pura mente auxilium dederint, corporis ſanitatem, & animæ medelam percipiant. Per Chriſtũ Dñm noſtrũ. ℟. Amen.

Poſtea dicantur Litaniæ ordinariæ ſine orationibus in fine poſitis, quibus dictis, parato cæmento, & cæmentario aſsiſtente, Sacerdos inchoat, Clericis proſequentibus, Antiphonam.

Mane ſurgens Iacob erigebat lapidem in titulum, fundens oleum deſuper: votum vouit Domino: Vere locus iſte ſanctus eſt, & ego neſciebam. Pſalmus 126.

NIſi Dominus ædificauerit domũ: in vanum laborauerunt qui ædificant eã.

Niſi Dominus cuſtodierit ciuitatem: fruſtra vigilat qui cuſtodit eam.

Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere: ſurgite poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce hereditas Dñi, filij; merces, fructus ventris.

Sicut ſagittæ in manu potentis: ita filij excuſſorum.

Beatus vir, qui impleuit deſiderium ſuum ex ipſis: non confundetur cum loquetur inimicis ſuis in porta.

Gloria Patri, &c. Sicut erat, &c.

Quo dicto, Sacerdos ſtans tangit, & ponit ipſum primarium lapidem in fundamento dicens.

In fide Iesv Chriſti collocamus Lapidem iſtum primarium in hoc fundamento. In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus ✠ ſancti, vt vigeat vera fides hic, & timor Dei, fraternaque dilectio, & ſit hic locus deſtinatus

ora-

Digitized by Google

orationi,& ad inuocandum, & laudandum nomen eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Interim cæmentarius locat ipſum lapidem cum cæmento, poſtea Sacerdos ſpargit ſuper lapidē aquā benedictam dicēs.

Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Pſal. Miſerere mei Deus ſecundum magnā, &c. vt ſupra fol. 85. dicitur totus cum Gloria Patri.

Quo dicto Sacerdos ſpargit aquam benedictam per omnia fundamenta, ſi ſunt aperta: ſi vero non ſunt aperta, circuit aſpergendo fundamenta eccleſiæ deſignata. Et incipiens aſpergere inchoat Antiphonam, Clero proſequente, O quam metuendus eſt locus iſte, vere non eſt hic aliud, niſi domus Dei, & porta cæli.

Pſalmus 86.

FVndamenta eius in montibus ſanctis: diligit Dominus portas Sion ſuper omnia tabernacula Iacob.

Glorioſa dicta ſunt de te: ciuitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylonis: ſcientium me.

Ecce alienigenæ, et Tyrus, et populus Aethiopum: hi fuerunt illic.

Numquid Sion dicet, Homo, et homo na-

tus

Dominus cuſtodit te ab omni malo: cuſtodiat animam tuam Dominus.

Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitũ tuum: ex hoc nunc & vſque in ſeculũ.

Gloria Patri, &c. Pſalm. 121.

LAetatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi: in domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis Ieruſalem.

Ieruſalem, quæ ædificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipſum.

Illuc enim aſcenderunt tribus, tribus Domini teſtimonium Iſrael ad confitendum nomini Domini.

Quia illic ſederunt ſedes in iudicio: ſedes ſuper domum Dauid.

Rogate quæ ad pacem ſunt Ieruſalem: & abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos, & proximos meos: loquebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei noſtri: quæſiui bona tibi. Gloria Patri, &c.

Antiph. Benedic Domine domum iſtam nomini tuo ædificatam. Interim aſpergit interius parietes

rietes in parte ſuperiori, & inferiori inchoans aſperſionem à parte Euangelii, dicens: **Aſperges me Domine, &c.** tum ad altare reuerſus, dicit. **Oremus. Flectamus genua. ℟ Leuate.**

DEus, qui loca nomini tuo dicanda ſanctificas, effunde ſuper hanc orationis domum gratiam tuam, vt ab omnibus hic nomen tuum inuocantibus auxiliũ tuæ miſericordiæ ſentiatur. Per Dominum, &c.

His peractis dicitur Miſſa de tempore occurrenti, vel de Sancto. Eccleſia verò quamuis à ſimplice Sacerdote, vt ſupra ſit benedicta, ab Epiſcopo tamen conſecranda eſt.

Ritus reconciliandi eccleſiam violatam, ſi nondũ erat ab Epiſcopo cõſecrata.

ECcleſiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Epiſcopo delegatum fiat hoc modo. Altare eccleſiæ omnino nudetur; prouideaturque vt eccleſia poſſit liberè circumiri tam exterius, quàm interius, ſi fieri poteſt. paretur vaſculum cum aqua benedicta, & aſpergillum de herba hyſſopo factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albo, adhibitis aliquot Sacerdotibus, & Clericis procedit ad primariam Eccleſiæ portam. vbi ſtans Antiph. incipit dicens: Clero proſequente; **Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.** Pſal. **Miſerere mei Deus,** totus cum **Gloria Patri.** Quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiph. & Pſalm. dicuntur, Sacerdos cum aqua benedicta aſpergit in circuitu extrinſecus Eccleſiam, & Cœmeterium ſimul aſpergendo alternatim ad parietes Eccleſiæ, ad terram Cœmeterij, præſertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, vbi incepit aſpergere, & ſtans dicit. **Oremus.**

Omni-

OMnipotens, & miſericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantã præ cæteris gratiam contuliſti, vt quidquid in tuo nomine digne, perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur, quæſumus immenſam clementiam tuã, vt quod modò viſitaturi ſumus, viſites, & quidquid benedicturi ſumus bene ✠ dicas, ſitque ad noſtræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis fuga dæmonũ, Angeli pacis ingreſſus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingreditur Eccleſiam cum Clero cantando eas, acceditq; ante altare maius, coram quo genuflectit, cumque dictum fuerit. Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam, &c. ℟. Te rogamus audi nos. Sacerdos ſurgit, & clara voce dicit: Vt hanc Eccleſiam, altare hoc, & cœmeterium purgare ✠ & reconciliare digneris. Te rogamus, &c.

Quibus dictis rurſus genuflectit, & Litaniæ perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos verſus ad dictum altare dicit. Oremus. & Miniſtri. Flectamus genua. ℟. Leuate.

PRæueniat nos, quæſumus Domine, miſericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces noſtras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Deinde Sacerdos genuflectit ante altare, & ſe ſigno crucis muniens clara

voce

Ritus benedicendi nouam Eccleſiam, ſeu Oratorium publicum, vt ibi ſanctiſsimum Miſſæ ſacrificium celebrari poſſit.

SAcerdos nouam Eccleſiam de licentia Epiſcopi benedicturus, vt in ea diuinum ſacrificium Miſſæ ritè celebretur, ſtola, ac pluuiali albi coloris indutus, aliquot Sacerdotibus, & Clericis adhibitis, prælata cruce media inter duos Clericos deferentes cereos accenſos, mane procedit ad primariam Eccleſiæ, vel Oratorij ianuam; vbi ſtans capite aperto, conuerſus ad eam dicit abſolute orationem.

ACtiones noſtras, quæſumus, Domine, aſpirando præueni, & adiuuãdo proſequere: vt cuncta noſtra oratio, & operatio à te sẽper incipiat, & per te cæpta finiatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde inchoat Antiph. Aſperges me Dñe, &c. & Clerus alternatim dicit Pſal. Miſerere mei Deus. in fine Gloria Patri. Interim circundant exterius Eccleſiam (quæ intus debet eſſe vacua, & nuda, & pariter altaria nuda, excluſo populo, donec abſoluta ſit benedictio) & Sacerdos accepto aſpergillo ex herba hyſſopi ad eius dexteram ſe conuertens, parietes eccleſiæ in ſuperiori parte, & in fundamentis: cum aqua benedicta aſpergit dicens. Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Reuerſi ad locum, vnde proceſſio initium habuit, repetita Antiph. à Clero, Sacerdos ſtans vt prius verſus Eccleſiam dicit. Oremus. & Miniſtri. Flectamus genua. ℟. Leuate. Oratio.

DOmine Deus, qui licet cælo, & terra nõ capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hũc, quæſumus, Beatæ MARIAE ſemper Virginis, & Beati N. omniumq; Sanctorum intercedentibus meritis, ſereno pietatis tuæ intuitu viſita, & per infuſionẽ gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumq; conſerua; & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij ſui Salomonis opere compleuiſti, in hoc opere deſideria noſtra perficere digneris; effugiantq; omnes hinc nequitiæ ſpirituales. Per Dominum, &c.

Qua finita oratione, omnes bini in eccleſiam intrantes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

Vbi dictum fuerit. Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus audi nos.

Surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit.

Vt hanc Eccleſiam, & Altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui N. purgare, & benedicere ✠ digneris. Te rogamus audi nos.

Cum dicit, benedicere manu dextera benedicit Eccleſiã, & altare; deinde vt prius genuflectit, donec perficiantur Litaniæ, & Cantores ſequuntur. Vt nos exaudire digneris. Te rogamus audi nos Fili Dei. Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c. Dicto vltimo

Kyrie eleiſon, *Sacerdos ſtans dicit.* Oremus. *Miniſtri.* Flectamus genua. ℟. Leuate.

PRæueniat nos quæſumus Domine, miſericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces noſtras clemētia tuæ propitiationis anticipet. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. *Tum diſtans ab altari congruenti ſpatio genuflexus, & ſe ſignans dicit:* Deus in adiutorium meū intende. *& ſtatim ſurgit Clero reſpondente:* Domine ad adiuuandum me feſtina, *ipſe vero ſtans dicit:* Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. *Chorus reſpondet.* Sicut erat in principio, &c. *Poſtea Sacerdos dicit.* Oremus. *Miniſtri.* Flectamus genua. ℟. Leuate. *Oratio.*

OMnipotens, & miſericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantā præ cæteris gratiā contuliſti, vt quidquid in tuo nomine digne, perfecteq. ab eis agitur, à te fieri credatur, quæſumus immenſam clementiam tuā, vt quidquid modo viſitaturi ſumus, viſites, & quidquid benedicturi ſumus, benedicas ✠ ſitque ad noſtræ humilitatis introitum, Sanctorū tuorum meritis, fuga dæmonū, Angeli pacis ingreſſus. Per Dominum noſtrum, &c.

His dictis inchoat Antiph. Benedic Domine domum iſtam nomini tuo ædificatam. *cum tribus*

bus Pſalmis ſequentibus videlicet. Pſal. 119.

AD Dominum cum tribularer clamaui: & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua doloſa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam doloſam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus deſolatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolõgatus eſt, habitaui cum habitãtibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, erã pacificus: cũ loquebar illis, impugnabãt me gratis.

Gloria Patri, &c. Pſal. 120.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui cuſtodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet: qui cuſtodit Iſrael.

Dominus cuſtodit te, Dominus protectio tua: ſuper manum dexteram tuam.

Per diẽ ſol non vret te: neq; luna per noctẽ.

Domi-

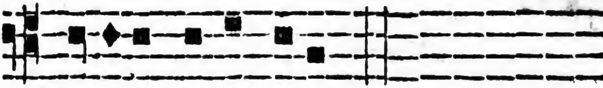
norum comparari voluiſti, quæſumus, dignanter reminiſcere clemẽtiſſimi huius myſterij tui. Tu es enim Domine, figulus noſter, tu quietis noſtræ ager, tu agri huius pretium; Tu dediſti etiam, & ſuſcepiſti: Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requieſcere donaſti. Tu ergo Domine, qui es offenſionis noſtræ clementiſſimus indultor, expectantiſſimus iudicator, iudicij tui ſuperabundantiſſimus miſerator, iudicium tuæ iuſtiſſimæ ſeueritatis abſcondens poſt miſerationem tuæ piæ redemptionis adeſto exauditor, & effector noſtræ reconciliationis. hocque Cœmeterium peregrinorum tuorum cæleſtis patriæ incolatum exſpectãtium, benignus purifica, & reconcilia; & hic tumulatorum, & tumulandorum corpora de potentia, & pietate tuæ reſurrectionis ad gloriam incorruptionis non damnãs, ſed glorificans reſuſcita. Qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

De Proceſſionibus.

PVblicæ, ſacræq. Proceſſiones, ſeu Supplicationes, quibus ex antiquiſſimo SS. Patrum inſtituto, Catholica Eccleſia, vel ad excitandam fidelium pietatem; vel ad commemo-

De Proceſſione in die feſto Purificationis B. MARIAE ſemper Virginis.

COmpleta benedictione & diſtributione candelarum, vt in Miſſali Romano reformato: fit Proceſſio. Et primo celebrans imponit incenſum in thuribulum: deinde Diaconus vertens ſe ad populum dicit:

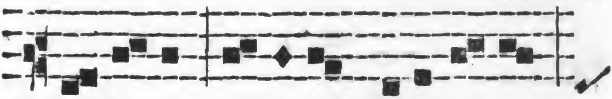

Procedamus in pace. & Chorus reſpondet:

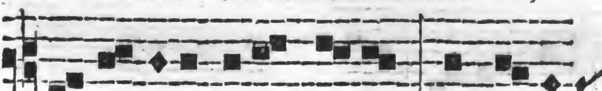

In nomine Chriſti, Amen.

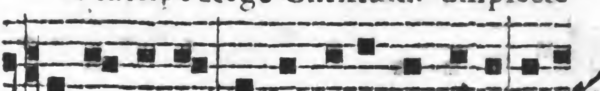
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucẽ medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accenſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimo celebrans cum Diacono à ſiniſtris, omnes cũ candelis accẽſis in manibus: & cãtantur Añæ ſequẽtes.

Ant. Adorna thalamum tuum Sion,

& ſuſcipe Regẽ Chriſtum: amplecte-

re Mariã, quæ eſt cæleſtis porta: ipſa

enim

repetitur Antiph. Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus. repetitur Antiph Mirabilis Deus in Sãctis ſuis, Deus Iſrael, ipſe dabit virtutem, & fortitudinem plebi ſuæ: benedictus Deus. Et non dicitur. Gloria Patri. ſed Antiphona repetitur. Interim dum Antiphana, & Pſalmus prædicti dicuntur, Sacerdos circuit Eccleſiam intrinſecus aſpergendo, aſpergit etiam ſpecialiter loca contaminata, quo facto ſtãs in presbyterio verſus ad altare dicit.

DEus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens, & benignus purificator aſſiſtis, exaudi nos, quæſumus, & concede, vt in poſterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio, & tui muneris beneficia, vniuerſitas fidelium, quæ ſupplicat, percipere mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde dicitur Miſſa de die occurrenti. Simplex Sacerdos, tantum ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, poteſt Eccleſiã ab Epiſcopo conſecratam reconciliare. Et tunc vtatur ritu in Pontificali præſcripto. Procedatq. indutus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris: adhibitis ſecum alijs Presbyteris, & Clericis ſuperpelliceis indutis, cum aqua ab Epiſcopo ad hunc vſum rite benedicta.

Ritus benedicendi nouum Cœmeteriũ per Sacerdotem ab Epiſcopo delegatum.

PRidie quam fiat benedictio, ponitur in medio Cœmeterio benedicendo lignea Crux alta ad ſtaturam hominis, & ante ipſam Crucem in terra figitur paxillus tridens ligneus

altus

altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendū illi tres cãdelas.

Sequenti die, mane Sacerdos in Sacriſtia paratus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus, & Clericis indutis ſuperpelliceis, qui deferãt vaſculum aquæ benedictæ, aſpergillum, & thuribulum cum incenſi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Cœmeterium benedicendum ante Crucem in medio poſitam, & affiguntur, & accenduntur tres candelę ſuper ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem, & candelas, ſtans diſcooperto capite dicit. Oremus.

OMnipotens Deus, qui es cuſtos animarum. & tutela ſalutis, fides credentium, reſpice propitius ad noſtræ ſeruitutis officium, & ad introitum noſtrum purgetur ✠ benedicatur ✠ & sãctificetur ✠ hoc cœmeterium, vt humana corpora hic poſt vitæ curſum quieſcentia, in magno iudicij die ſimul cum felicibus animabus mereantur adipiſci vitæ perennis gaudia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox ante ipſam Crucem omnes, genibus flexis, dicunt Litanias ordinarias, incipiente Cantore, cęteris reſpondentibus, & cum dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, & cæt. Te rogamus audi nos.

Sacerdos ſurgit, & clara voce dicit producens manu ſignum Crucis. Vt hoc Cœmeterium purgare, & benedicere ✠ digneris. Te rogamus, &c.

Deinde Sacerdos, vt prius genuflectit, & Litaniæ perficiũtur.

Quibus finitis, ſurgunt omnes, & Sacerdos Crucem aſpergit aqua benedicta dicens, Antiph. Aſperges me Domi-

mine hyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuẽ dealbabor. Miſerere mei Deus, &c. dicitur totus ab aſtantibus cum Gloria Patri &c. vt ſupra fol. 85. quo dicto repetitur Antiph. Dum dicitur Pſalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium incipiens ad eius dexteram aſpergens vbique aqua benedicta, quo facto, redit ante Crucẽ, & ad ipsã reſpiciẽs dicit.

Oremus.

DEus, qui es totius Orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarumq. creaturarum viſibilium, & inuiſibilium perfectus diſpoſitor, te ſupplici voce, ac puro corde expoſcimus, vt hoc Cœmeterium, in quo famulorum, famularumq. tuarum corpora quieſcere debent, poſt curricula huius vitæ labentia purgare ✠ benedicere ✠ ſanctificare ✠ digneris: quique remiſſionem omnium peccatorum per tuã magnam miſericordiam in te confidentibus præſtitiſti, corporibus quoque eorum in hoc Cœmeterio quieſcẽtibus, & tubam primi Archangeli exſpectantibus conſolationẽ perpetuam largiter impartire. Per Chriſtum Dominum noſtrum, ℟. Amen.

Tunc figit in ſummitate Crucis vnam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas ſimiliter ardentes in duobus brachijs eiuſdem Crucis. Deinde incenſat ipſam Crucem, & aſpergens aqua benedicta redit cum miniſtris in Sacriſtiam.

Ordo

Digitized by Google

Ordo recõciliandi Cœmeterium violatum, ſiue Eccleſiæ contiguum ſit, ſiue ſeparatum, vbi Eccleſia non eſt polluta.

MAne diei, qua facienda eſt reconciliatio, Sacerdos, ſi ab Epiſcopo facultatem habeat, adhibitis alijs Sacerdotibus, & Clericis indutis ſuperpelliceis, in Sacriſtia, aut alio decenti loco veſtitus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris accedit ad medium Cœmeterij, Clerico vaſculum aquæ benedictæ, & aſpergillum deferente, & ibi ſuper tapete genuflectit vna cũ miniſtris, & Cantores, alijq. omnes genibus flexis, dicunt Litanias. In quibus cum dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos ſurgit, & manu dextra producens ſignum Crucis ſuper Cœmeterium clara voce dicit.
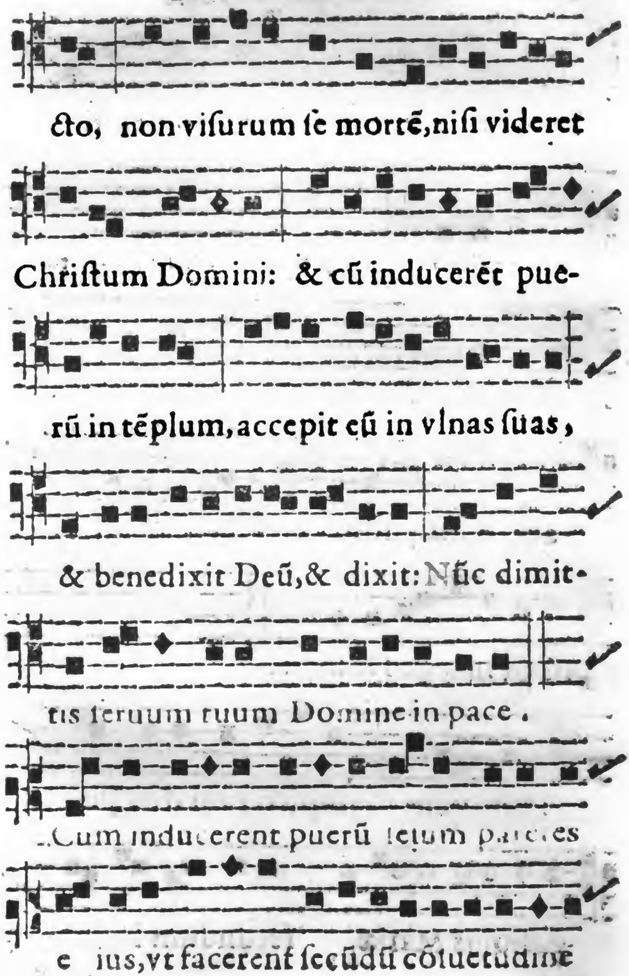
Vt hoc Cœmeterium reconciliare ✠ & ſanctificare digneris. ℟. Te rogamus audi nos.
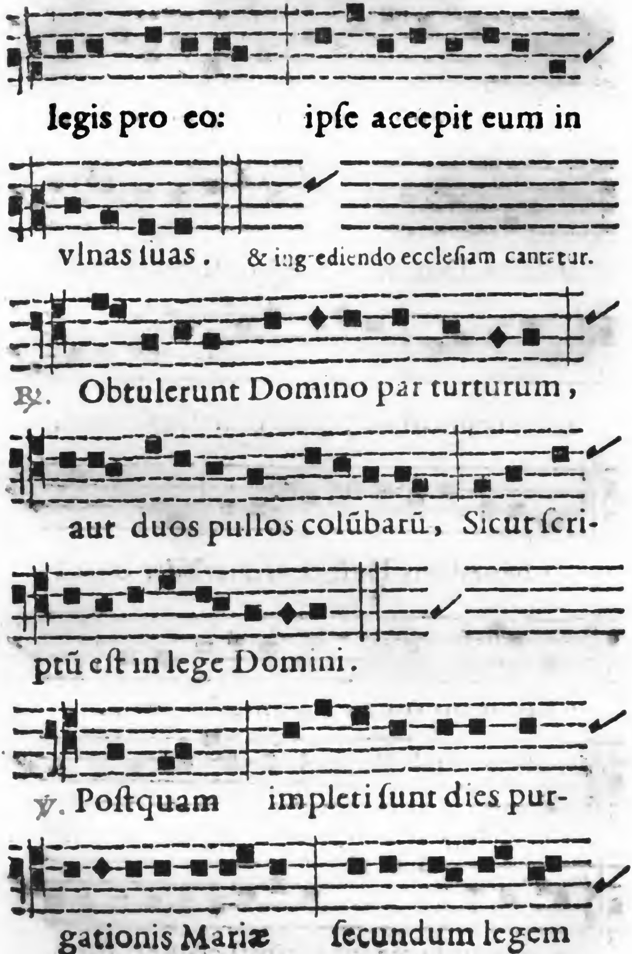
Quibus dictis, vt prius genuflectit, Cantoribus Litanias perficientibus. Quibus finitis, ſurgunt omnes, & Sacerdos accepto aſpergillo cum aqua benedicta inchoat Antiphonam.

Aſperges me Dñe hyſſopo, Clero proſequente, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem deambabor. Pſal. Miſerere mei Deus, &c. dicitur totus ſine Gloria Patri. in fine repetitur Antiph. Aſperges. Dum hæc dicuntur Sacerdos circuit totum Cœmeterium incipiens ad eius dexteram aſpergens vbique aqua benedicta, præſertim in loco, vbi violatio commiſſa eſt. Quo peracto redit ad locum, vbi Litaniæ dictæ fuerunt, & ibi ſtans dicit. Oremus. ℣. Miniſtri. Flectamus genua. ℟. Leuate.

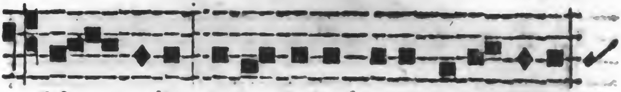
DOmine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in ſepulturam peregri-

norum

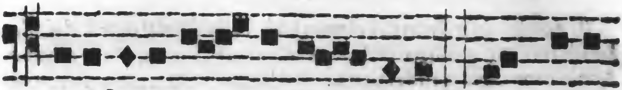

cto, non viſurum ſe mortẽ, niſi videret
Chriſtum Domini: & cũ inducerẽt pue-
rũ in tẽplum, accepit eũ in vlnas ſuas,
& benedixit Deũ, & dixit: Nũc dimit-
tis ſeruum tuum Domine in pace.
Cum inducerent puerũ Ieſum parẽtes
e ius, vt facerent ſecũdũ cõſuetudine

legis pro eo: ipſe accepit eum in
vlnas ſuas. & ingrediendo eccleſiam cantatur.
℞. Obtulerunt Domino par turturum,
aut duos pullos colũbarũ, Sicut ſcri-
ptũ eſt in lege Domini.
℣. Poſtquam impleti ſunt dies pur-
gationis Mariæ ſecundum legem

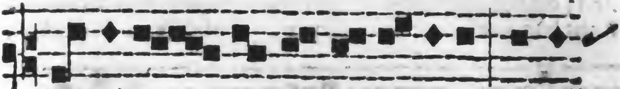
Moyſi,

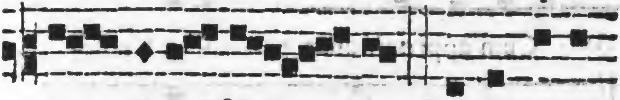
Mo yſi, tulerũt Ieſum in Ieruſalem,

vt ſiſterẽt e um Do mino. Sicut ſcriptũ

℣. Gloria Patri, & Fi lio, & Spi-

ri tui ſan cto. Sicut ſcriptũ.

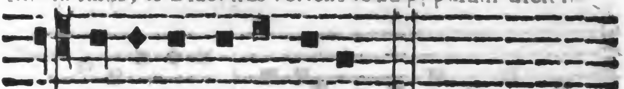
Finita Proceſſione, celebrans, & Miniſtri, depoſitis violaceis, accipiunt paramenta alba pro Miſſa. Et candelæ tenentur in manibus accenſæ, dum legitur Euangelium, & iterum ad eleuationem Sacramenti vſque ad Communionem.

De Proceſſione in die Palmarum.

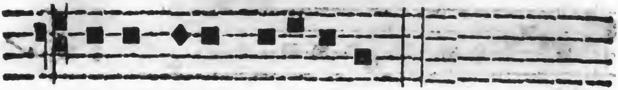
IN Dominica Palmarum facta benedictione, & diſtributione Palmarum, ſeu Oliuarum, poſt vltimã Orationem

Omnipotens ſempiternæ Deus, & cæt.

Fit Proceſſio, ac primum celebrans imponit incenſum in thuribulum, & Diaconus vertens ſe ad populum dicit:

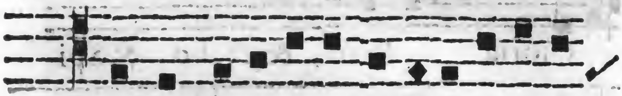

Procedamus in pace. & Chorus reſpondet

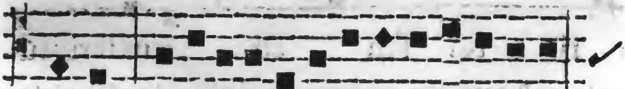

In nomine Chriſti. Amen.

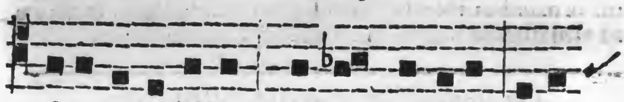
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accenſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimo celebrans cum Diacono à ſiniſtris, omnes cum ramis in manibus: & cantantur ſequentes Antiphonæ vel omnes, vel aliquæ, quouſq; durat Proceſſio.

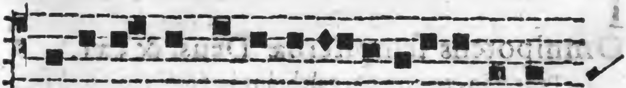
Ant. Cum appropinquaret Dominus Ieroſo-

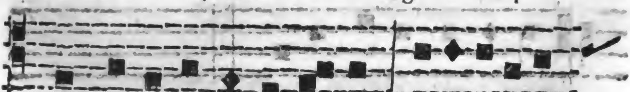
lymam, miſit duos ex diſcipulis ſuis dicens:

Ite in Caſtellum, quod contra vos eſt; & in-
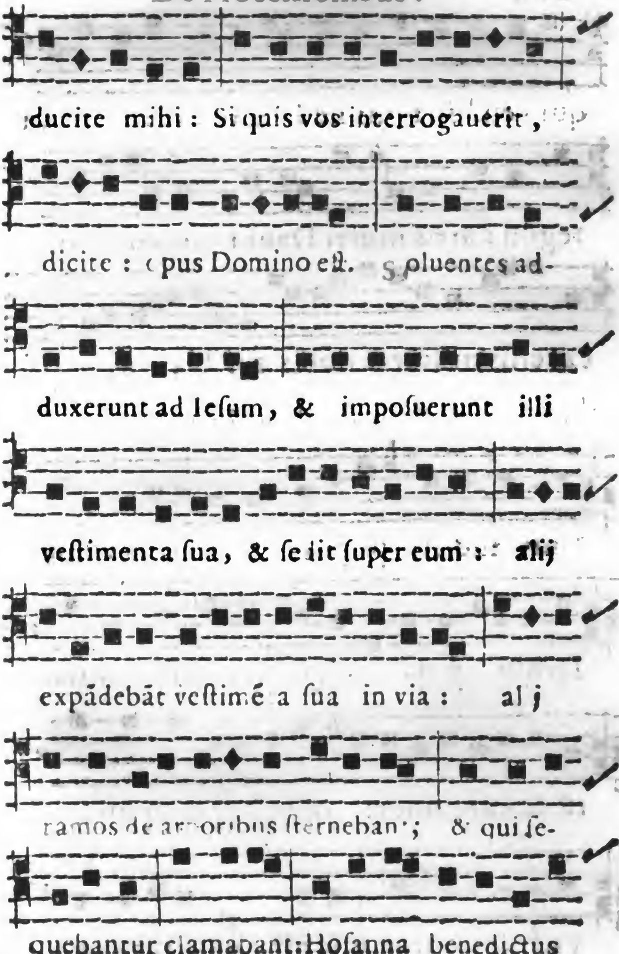

uenie tis pullum aſinæ alligatum ſuper

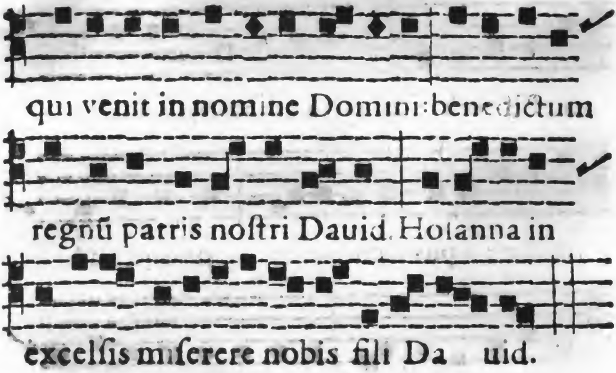

quem nullus hominum ſedit: ſoluite, & ad-

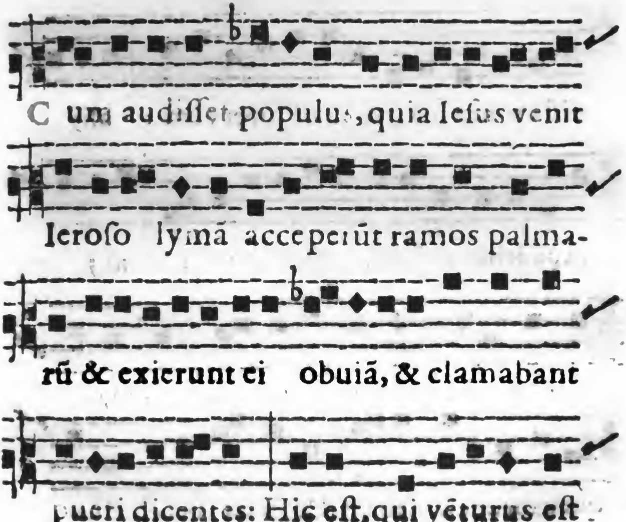
duci-
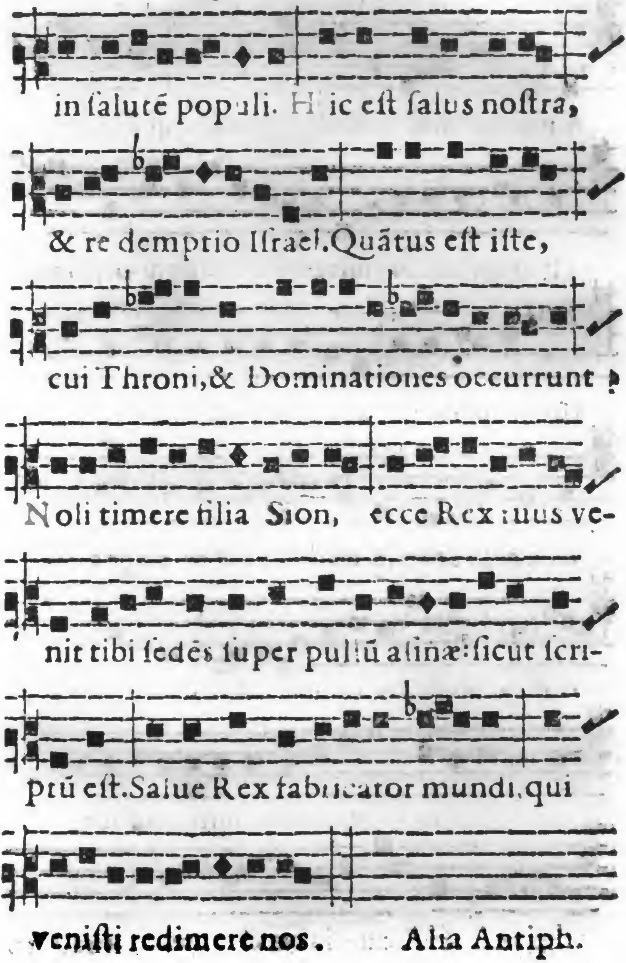

Digitized by Google
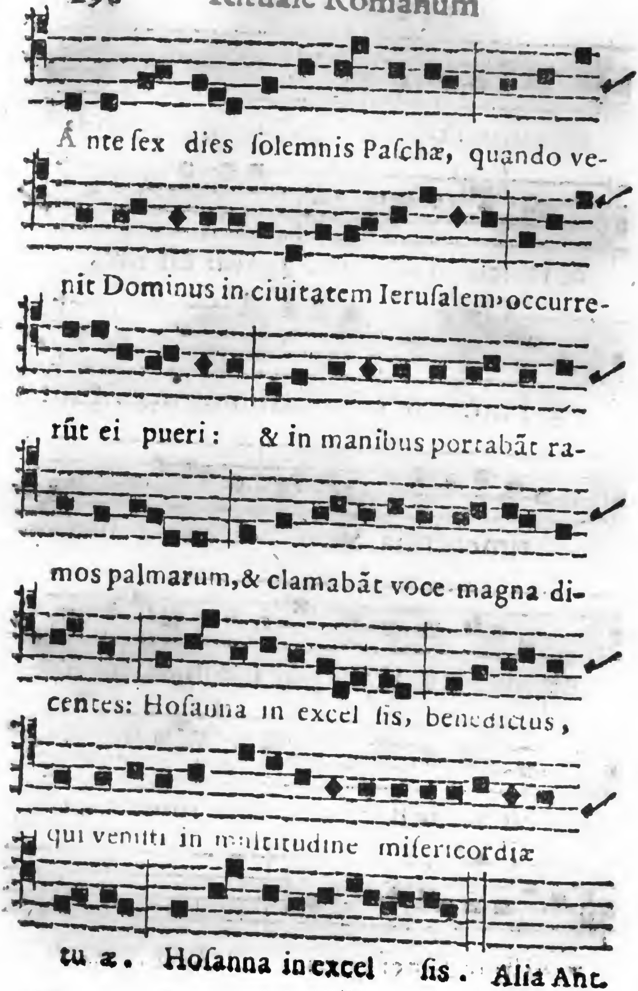

Alia Antiphona.
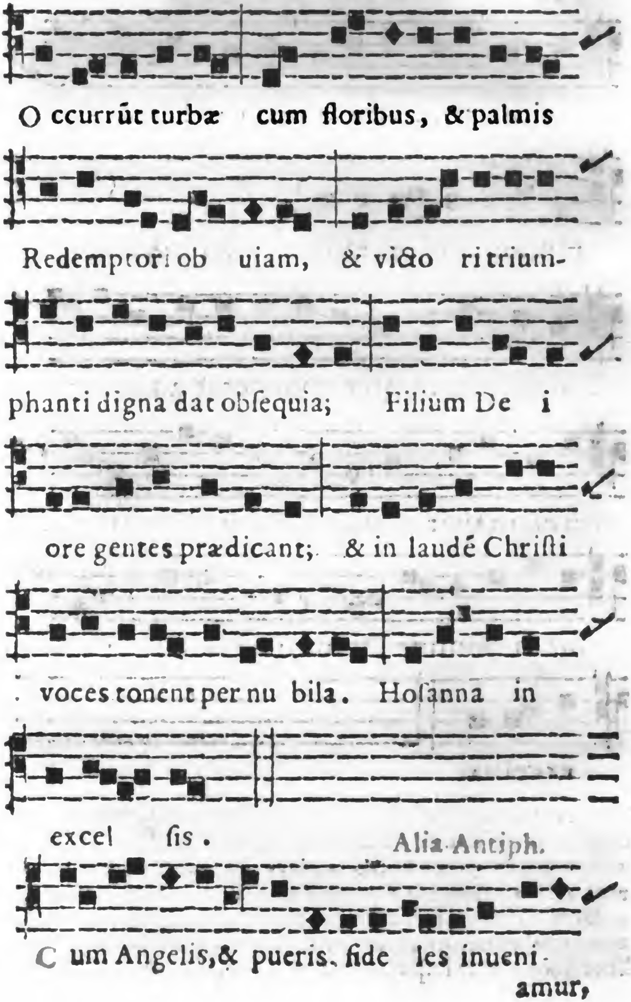

in ſalutẽ populi. Hic eſt ſalus noſtra,
& re demptio Iſrael. Quãtus eſt iſte,
cui Throni, & Dominationes occurrunt?
Noli timere filia Sion, ecce Rex tuus ve-
nit tibi ſedẽs ſuper pullũ aſinæ: ſicut ſcri-
ptũ eſt. Salue Rex fabricator mundi, qui
veniſti redimere nos.

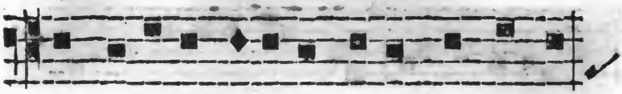
Alia Antiph.

Ante ſex dies ſolemnis Paſchæ, quando ve-
nit Dominus in ciuitatem Ieruſalem, occurre-
rũt ei pueri: & in manibus portabãt ra-
mos palmarum, & clamabãt voce magna di-
centes: Hoſanna in excel ſis, benedictus,
qui veniſti in multitudine miſericordiæ
tu æ. Hoſanna in excel ſis.

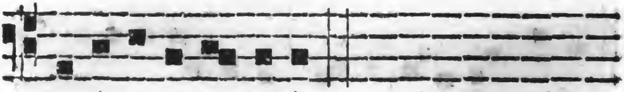
Alia Ant.

Oc-

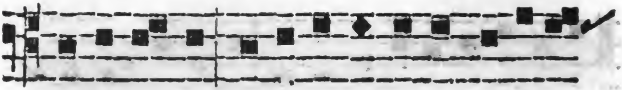

O ccurrũt turbæ cum floribus, & palmis
Redemptori ob uiam, & victo ri trium-
phanti digna dat obſequia; Filium De i
ore gentes prædicant; & in laudẽ Chriſti
voces tonent per nu bila. Hoſanna in
excel ſis.
Alia Antiph.
C um Angelis, & pueris. fide les inueni-
amur,

amur, triũphatori mortis clamantes,

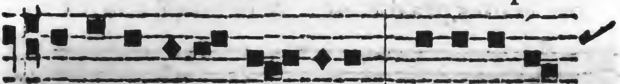
Hoſanna in excelſis. Alia Antiph.

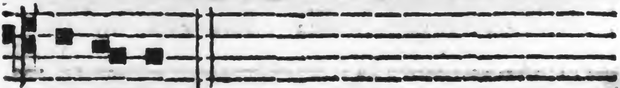
Turba multa, quæ cõuenerat ad diẽ fe-

ſtũ clamabat Domino Benedictus qui ve-
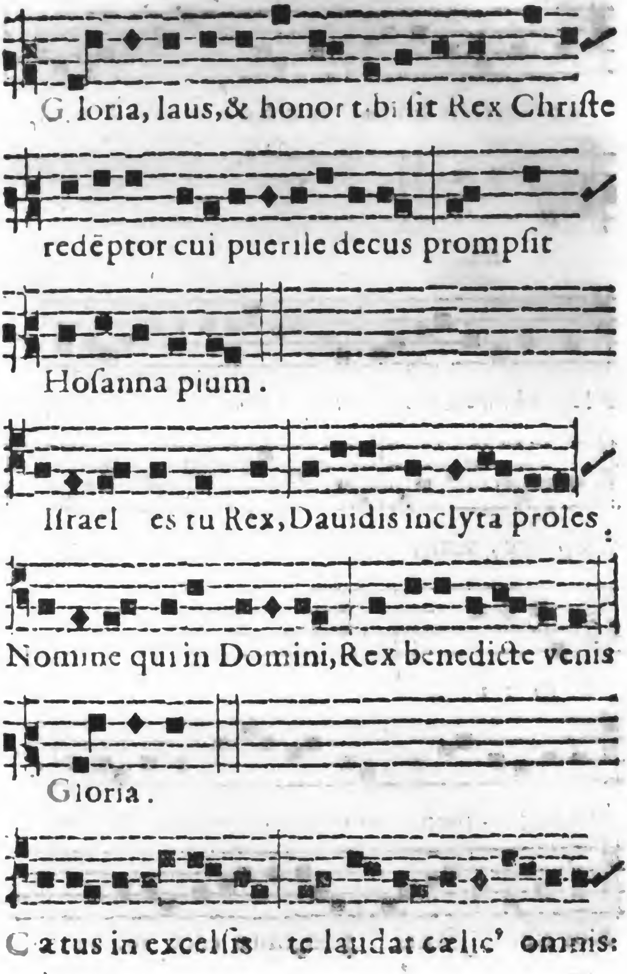

nit in nomine Domini. Hoſanna in
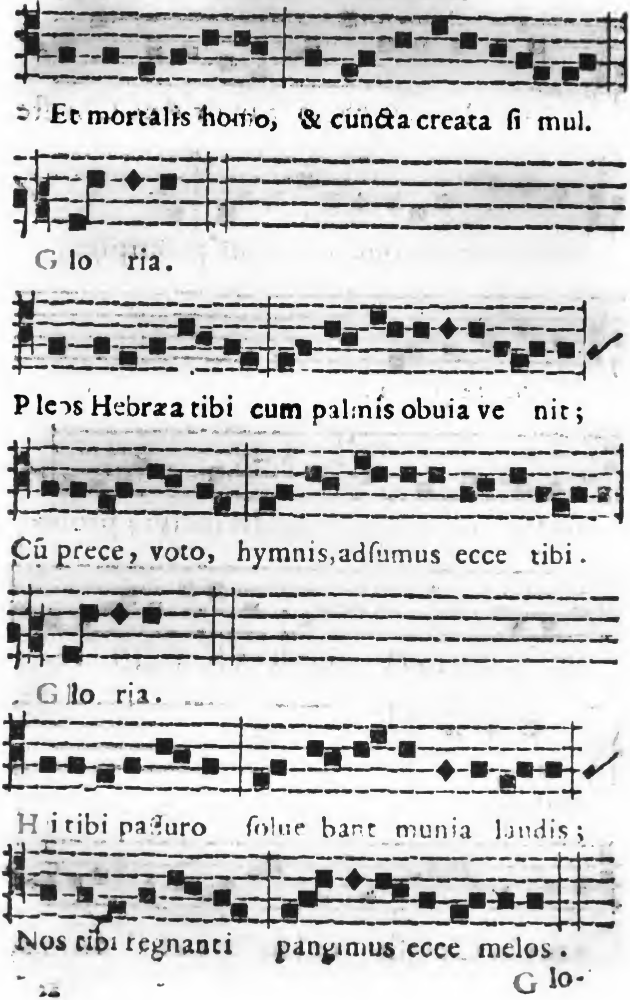

excelſis.
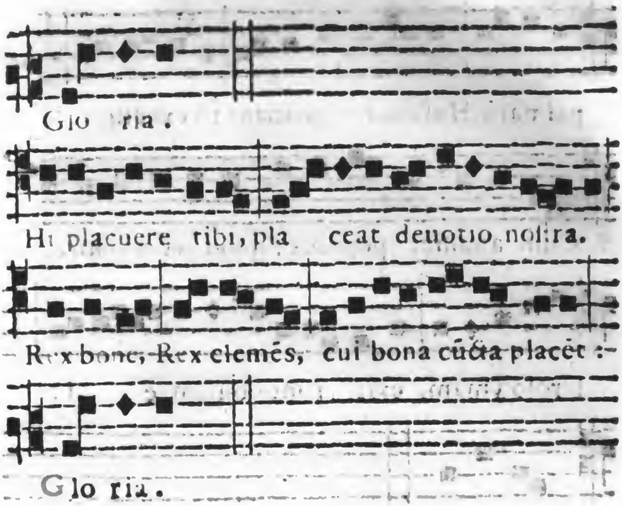
In reuerſione Proceſſionis duo, vel quatuor Cantores intrant in Eccleſiam, & clauſo oſtio ſtantes verſa facie ad Proceſſionem incipiunt ℣. *Gloria, laus*, & decantant duos primos verſus. Sacerdos vero cum alijs extra Eccleſiam repetit eoſdem. Deinde qui ſunt intus cantant verſus ſequentes, vel omnes, vel partẽ, prout videbitur: & qui ſunt extra, ad quoſlibet duos verſus reſpõdent: **Gloria, laus**, Sicut à principio. ℣.

G loria, laus,& honor t·bi ſit Rex Chriſte
redēptor cui puerile decus prompſit
Hoſanna pium.
Iſrael es tu Rex, Dauidis inclyta proles:
Nomine qui in Domini, Rex benedicte venis
Gloria.
Cætus in excelſis te laudat cælic' omnis:
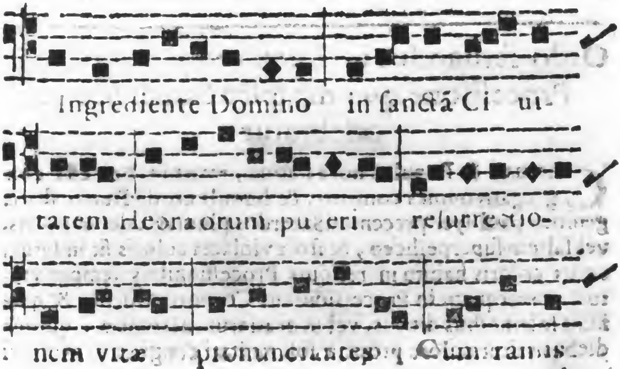
Et

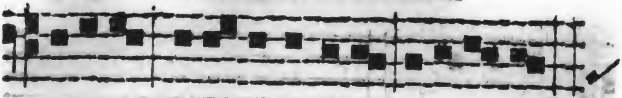
Digitized by Google

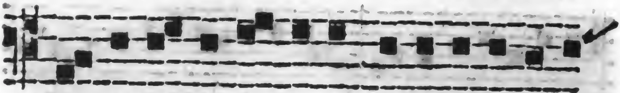
Poſtea Subdiaconus haſtili Crucis percutit portã, quæ ſtatim aperta, Proceſſio intrat Eccleſiam cantando Reſpon.

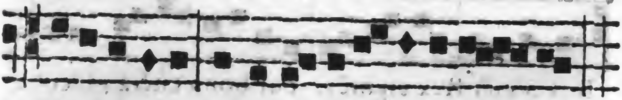
pal-

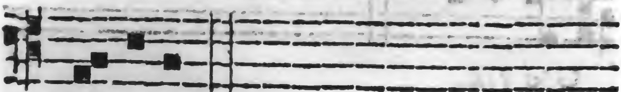
palmarũ, Hoſanna clamabant in excelſis.

℣. Cum audiſſet populus, quod Ieſus veniret

Ieroſolymam, exie runt obuiam e i.

Cum ramis.

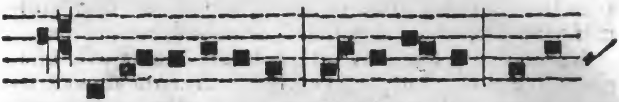
Et non dicitur Gloria Patri, deinde dicitur Miſſa, & rami tenẽtur in manibus, dum cantatur Paſſio, & Euangeliũ tantũ.

Ordo ſeruandus in Litaniarum maiorum Proceſſione, quæ die feſto Sancti Marci celebratur.

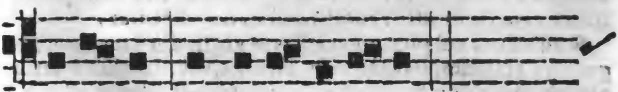
Clerus, & Populus hora ſtatuta, mane in Eccleſia congregati, omnes contrito, & humili corde Deum flexis genibus pauliſper precentur. Sacerdos pluuiali cum miniſtris, vel ſaltem ſuperpelliceo, & ſtola violacei coloris ſit indutus, cuius coloris habitu in reliquis Proceſſionibus ſemper vtatur, præterquam in Proceſsionibus Corporis Chriſti, & quæ fiunt ſolemnibus diebus, vel in gratiarum actionem, quibus diebus vtitur colore propriæ ſolemnitati congruenti. Cæteri

vero

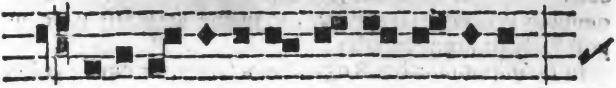
vero Sacerdotes, & Clerici ſuperpelliceis induti ſequentem Antiph. ſtantes concinant.

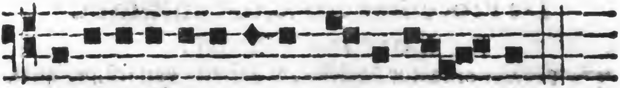
Ant. Exurge Domine adiuua nos, & li-

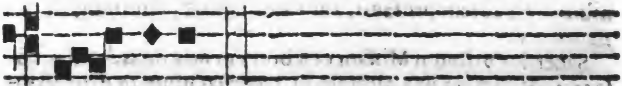
bera nos propter nomen tuum.

Pſal. Deus auribus noſtris audi uimus:

Patres noſtri annunciauerunt no bis.

Glo ria.

repetitur Antiphona. Exurge Domine, &c. Deinde genuflectant omnes, & duo Clerici ante Altare maius genuflexi deuote Litanias cantare incipiant, cæteris eadem voce reſpondentibus. Cum autem cantatum erit.

Sancta Maria ora pro nobis.

Sur-

Surgunt omnes,& ordinatim procedunt,egredientes, Litaniasq. proſequentes,præcedente Cruce,& ſequente Clero,vltimo loco Sacerdos paratus,vt ſupra dictum eſt, cum miniſtris,prout res, vel locus poſtulet, ſacris veſtibus indutis.

Si proceſsio ſit longior, vel repetantur Litaniæ, vel Litanijs abſolutis vſque ad preces excluſiue, dicantur aliqui Pſalmi ex Pœnitentialibus, ſeu Gradualibus. Hymni vero, vel Cantica Lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ cauſa inſtitutis Proceſsionibus non dicantur.

Si ad vnam, vel plures Eccleſias in via ſit diuertendum, ingreſsis Eccleſiam, intermiſsisq. Litanijs,vel Pſalmis cantatur Antiph.cum verſu & oratione Sancti Patroni illius Eccleſiæ. Deinde egredientes, reſumptis precibus, eodem ordine procedunt vſque ad Eccleſiam,vbi cum precibus,& Orationibus omnibus Proceſsio terminatur, vt in fine Breuiarij Romani poſt Pſalmos Pœnitentiales.

In Litanijs minoribus Rogationum ſeruentur omnia vt ſupra in Litanijs maioribus.

De Proceſſione in feſto Sanctiſſimi Corporis Chriſti.
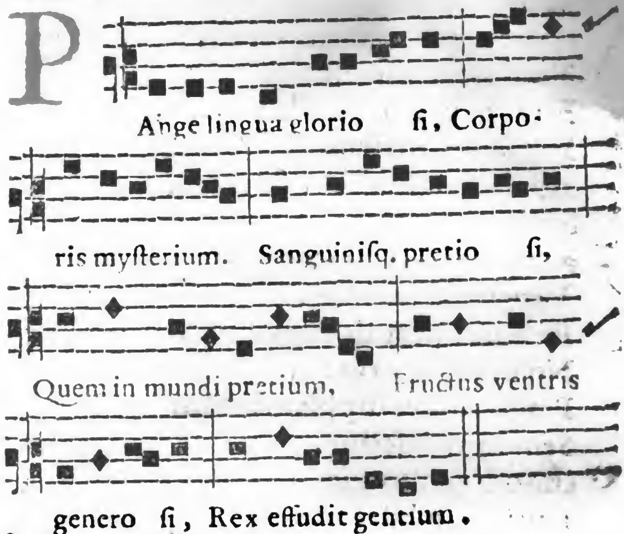
DEcenter ornentur Eccleſiæ, & parietes viarũ,per quas eſt tranſeundum tapetibus & aulæis, & ſacris imaginibus,non autem profanis, aut vanis figuris, ſeu indignis ornamentis.

Sacerdos primum Miſſam celebret, in qua duas hoſtias cõſecret, & ſumpta vna,alteram in tabernaculum in proceſsione deferendum ita reponat, vt per vitrum ſeu criſtallum, quo ipſum tabernaculum circumſeptum eſſe debet, exterius adorantibus appareat,veloq. operiatur,donec auferatur ab altari. Peracto autem ſacrificio, & Proceſsione iam inchoata,ordine quo iã ſupra dictũ eſt in Litanijs maioribus,Sacerdos pluuiali albo indutus ter incenſet Sacramentum genuflexus.

Deinde Diaconus oblõgum, ac decens velum circumponit ſcapulis Sacerdotis, qui parte veli ante pectus pendẽte, vtraq. manu cooperta oſtenſorium,ſeu tabernaculum à Diacono ſibi porrectum reuerenter ſuſcipit in ſupremo altaris gradu, mox

ad Altare aſcendit, & Sacramentum ante faciem tenens vertit ſe ad populum, inde deſcendit ſub vmbellam comitantibus Miniſtris, & duo Acolythi, vel Clerici cum thuribulis effumantibus præcedunt.

Omnes præcedent nudo capite accenſos cereos geſtantes, & ſequentes Hymnos pro longitudine Proceſsionis deuote concinentes. Dum vero Sacerdos diſcedit ab Altari, Clerus, vel Sacerdos cantare incipit ſequentem Hymnum.
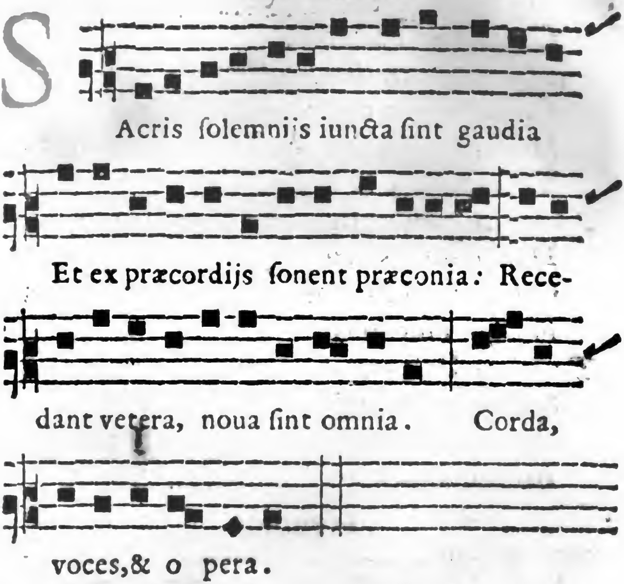

Nobis datus; nobis natus
Ex intacta Virgine:
Et in mundo conuerſatus.
Sparſo verbi ſemine,
Sui moras incolatus
Miro clauſit ordine.

Digitized by Google

In ſupremæ noctе cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obſeruata lege plene
Cibis in legalibus:
Cibum turbæ duodenæ
Se dat ſuis manibus.
Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitq. Sanguis Chriſti merum,
Etſi ſenſus deficit:
Ad firmandum cor ſincerum
Sola fides ſufficit.
Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.
Genitori genitoque
Laus, & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar ſit laudatio. Amen.

Hym-

Hymnus

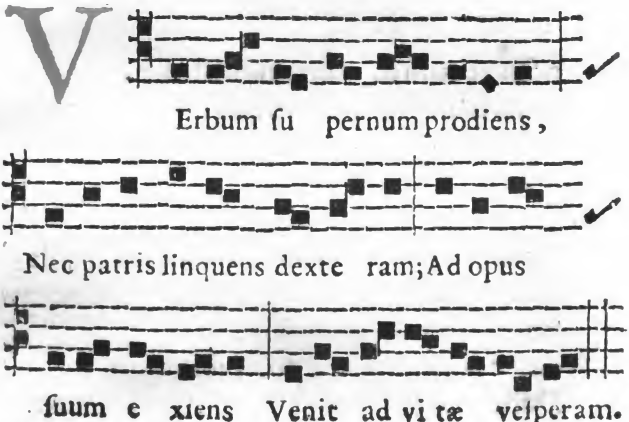
Noctis recolitur cœna nouiſſima,
Qua Chriſtus creditur agnum, & azyma;
Dediſſe fratribus iuxta legitima
Priſcis indulta patribus.

Poſt agnum typicum expletis epulis,
Corpus Dominicum datum diſcipulis:
Sit totum omnibus, quod totum ſingulis,
Eius fatemur manibus.

Dedit fragilibus corporis ferculum,
Dedit, & triſtibus ſanguinis poculum:

Dicens, accipite quod trado vaſculum,
Omnes ex eo bibite.
Sic ſacrificium iſtud inſtituit,
Cuius officium committi voluit
Solis presbyteris, quibus ſic congruit,
Vt ſumant, & dent cæteris.
Panis angelicus fit panis hominum:
Dat panis cælicus figuris terminum:
O res mirabilis, manducat Dominum
Pauper, ſeruus, & humilis:
Te trina Deitas, vnaq. poſcimus,
Sic nos tu viſita, ſicut te colimus,
Per tuas ſemitas duc nos quod tẽdimus,
Ad lucem quam inhabitas. Amen.

Hymnus.

In mortem à diſcipulo
Suis tradendus æmulis,
Prius in vitæ ferculo,
Se tradidit diſcipulis.
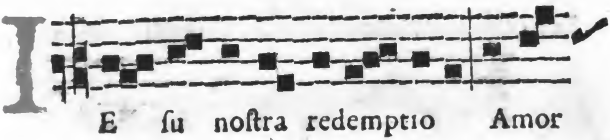
Quibus ſub bina ſpecie
Carnem dedit & ſanguinem:
Vt duplici ſubſtantiæ
Totum cibaret hominem.

Se naſcens dedit ſocium,
Conueſcens in edulium,
Se moriens in precium,
Se regnans dat in præmium.

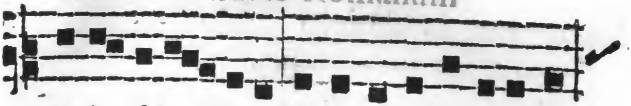
O ſalutaris hoſtia,
Quæ cæli pandis oſtium:
Bella premunt hoſtilia,
Da robur, fer auxilium.

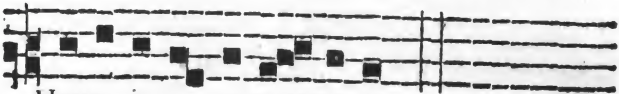
Vni, trinoq. Domino
Sit ſempiterna gloria;
Qui vitam ſine termino
Nobis donet in patria. Amen.

Hymnus.

Digitized by Google

Quæ te vicit clementia,
Vt ferres noſtra crimina
Crudelem mortem patiens,
Vt nos à morte tolleres.

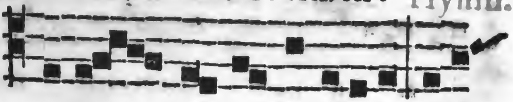
Inferni clauſtra penetrans,
Tuos captiuos redimens,
Victor triumpho nobili,
Ad dexteram Patris reſidens.

Ipſa te cogat pietas,
Vt mala noſtra ſuperes,
Parcendo, & voti compotes
Nos tuo vultu ſaties.

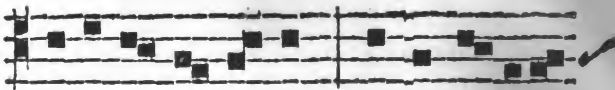
Tu eſto noſtrum gaudium,
Qui es futurus præmium:
Sit noſtra in te gloria,
Per cũcta ſemper ſecula. Amen.

Hymn.

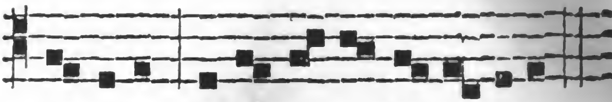
A

Digitized by Google

ptor & fi de li um, Quo mors ſo luta

deperit, Da tur tri umphus gra tiæ.

Scandens tribunal dexteræ
Patris poteſtas omnium,
Collata Ieſu cælitus
Quæ non erat humanitus.
Vt trina rerum machina,
Cæleſtium, terreſtrium,
Et infernorum condita
Flectat genu iam ſubdita.
Tremunt videntes Angeli,
Verſa vice mortalium:
Culpat caro, purgat caro,
Regnat Deus, Dei caro.
Tu eſto noſtrum gaudium,
Manens olympo præditum,
Mundi regis qui fabricam,
Mundana vincens gaudia.
Hinc te precantes quæſumus,
Ignoſce culpis omnibus,

Et corda ſurſum ſubleua
Ad te ſuperna gratia.
Vt cum repente cœperis
Clare renube iudicis,
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas.
Gloria tibi Domine,
Qui ſcandis ſuper ſidera,
Cum Patre, & ſancto Spiritu,
In ſempiterna ſecula. Amen.
Te Deum laudamus, &c. Benedictus Dominus Deus Iſrael, &c. Magnificat, &c.

Peracta Proceſsione, & ſanctiſsimo Sacramento ad Eccleſiam reportato, & ſuper altare depoſito, omnes Eccleſiaſtici, qui adſint, hinc inde ordine genuflexi illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more incenſat, ſequentem Hymni partem concinant.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui,
Præſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.
Genitori genitoq.
Laus, & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio,

Pro-

Digitized by Google

Procedenti ab vtroque
Compar ſit laudatio. Amen.

Poſtea duo Clerici dicant.

℣. Panem de cælo præſtitiſti eis, Alleluia.
℟. Omne delectamentũ in ſe habẽtẽ, Allel.

Deinde Sacerdos ſtans dicit: Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili paſsionis tuæ memoriam reliquiſti: tribue quæſumus, ita nos corporis, & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari: vt redẽptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis, & regnas per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Tunc Sacerdos facta genuflexione, cum Sacramento ſemel benedicat populum in modum crucis, nihil dicens, poſtea illud reuerenter reponat.

Hic autem modus benedicendi ſeruatur etiam in alijs Proceſsionibus faciendis cum ſanctiſsimo Sacramento.

De Proceſsione ad petendam pluuiam.

AGuntur omnia, vt ſupra in Litanijs maioribus vſque ad finem Litaniarum, in quarum precibus bis dicitur.

Vt congruentem pluuiam fidelibus tuis cõcedere digneris. Te rogamus audi nos.

In fine poſtea dicitur. Pater noſter. ſecreto.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos à malo.

Pſal.

Pſalmus 146.

LAudate Dominum, quoniam bonus eſt pſalmus: Deo noſtro ſit iucunda, decoraq. laudatio.

Ædificans Ieruſalem Dominus: diſperſiones Iſraelis congregabit.

Qui ſanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem ſtellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noſter, & magna virtus eius: & ſapientiæ eius non eſt numerus.

Suſcipiens manſuetos Dominus: humiliãs autem peccatores vſque ad terram.

Præcinite Domino in confeſsione: pſallite Deo noſtro in cithara.

Qui operit cælũ nubibus: & parat terræ pluuiam.

Qui producit in montibus fœnum: & herbam ſeruituti hominum.

Qui dat iumentis eſcam ipſorũ: & pullis coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitũ eſt Domino ſuper timentes eũ: & in eis qui ſperãt ſuper miſericordia ei⁹.

Gloria Patri, &c.

Quo

Quo finito dicantur preces.

℣. Operi Domine cælum nubibus. ℟. Et para terræ pluuiam. ℣. Vt producat in montibus fœnum. ℟. Et herbam ſeruituti hominum. ℣. Riga montes de ſuperioribus tuis. ℟. Et de fructu operum tuorum ſatiabitur terra. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, in quo viuimus, mouemur, & ſumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt præſentibus auxilijs ſufficienter adiuti, ſẽpiterna fiducialius appetamus. Oratio.

PRæſta, quæſumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione noſtra de tua pietate confidimus, contra aduerſa omnia tua ſemper protectione muniamur. Oratio.

DA nobis quæſumus Domine, pluuiam ſalutarem, & aridam terræ faciẽ fluentis cæleſtibus dignanter infunde. Per Dominum, &c. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Benedicamus Domino. ℟. Deo gratias. ℣. Exaudiat nos omnipotens, & miſericors Dominus. ℟. Amen. ℣. Fidelium animæ per miſericordiam Dei requieſcant in pace. ℟. Amen.

Proceſsio ad poſtulandam ſerenitatem.

Omnia fiunt vt ſupra in Litanijs maioribus, & in Litaniarum precibus bis dicatur. Vt fidelibus tuis aeris ſerenitatem concedere digneris. Te rogamus audi nos. Ad finem obſecrationum dicitur Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas, &c.

Pſalmus 66.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eũ oẽs fines terræ.

Gloria Patri, &c.

℣. Adduxiſti Domine Spiritum tuum ſuper terram. ℟. Et prohibitæ ſunt pluuiæ de cælo. ℣. Cum obduxero nubibus cælum.

℟. Ap-

Digitized by Google

℟. Apparebit arcus meus, & recordabor fœderis mei. ℣. Illuſtra faciem tuam Domine ſuper ſeruos tuos. ℟. Et benedic ſperantes in te. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

AD te nos Domine, clamantes exaudi, & aeris ſerenitatem nobis tribue ſupplicantibus, vt qui iuſte pro peccatis noſtris affligimur, miſericordia tua præueniente, clementiam ſentiamus.

Oratio.

QVæſumus, omnipotens Deus, clementiam tuam: vt inundantiam coerceas imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, &c.

Preces ad repellendam tempeſtatem.

PVlſantur campanæ, & qui adeſſe poſſunt, in Eccleſiam cõuocatis, dicũtur Litaniæ ordinariæ, in quibus bis dicitur, A fulgure, & tempeſtate, & poſt Litanias, Oratio.

tionemq. Dominicam. Pſalmus 147.

LAuda Ieruſalem Dominum: lauda Deũ tuum Sion.

Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.

Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo eius.

Qui dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuum ſicut bucellas: ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?

Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus eius, & fluent aquæ.

Qui annunciat verbum ſuum Iacob: iuſtitias & iudicia ſua Iſrael.

Non fecit taliter omni nationi: & iudicia ſua non manifeſtauit eis.

Gloria Patri.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℞. Qui fecit cælum, & terram. ℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. ℞. Et ſalutare tuum da nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℞. Et propter gloriã nominis tui Domine libera nos. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℞. Et filius ini-

qui-

quitatis non apponat nocere nobis. ℣. Fiat miſericordia tua Dñe ſuper nos. ℟. Quemadmodum ſperauimus in te. ℣. Saluum fac populum tuum Domine. ℟. Et benedic hæreditati tuæ. ℣. Non priuabis bonis eos, qui ambulant in innocentia. ℟. Domine Deus virtutum, beatus homo, qui ſperat in te. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

O remus. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

A Domo tua, quæſumus Domine, ſpirituales nequitiæ repellantur, & aerearum diſcedat malignitas tempeſtatum.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, parce metuẽtibus, propitiare ſupplicibus; vt poſt noxios ignes nubiũ, & vim procellarũ in miſericordiam tranſeat laudis comminatio tempeſtatum.

Oratio.

DOmine Ieſu, qui imperaſti vẽtis, & mari,

ri, & facta fuit tranquillitas magna, exaudi preces familiæ tuæ, & præſta: vt hoc ſigno ſanctæ Crucis ✠ omnis diſcedat ſæuitia tẽpeſtatum.

Oratio.

OMnipotens, & miſericors Deus, qui & nos caſtigando ſanas, & ignoſcendo conſeruas: præſta ſupplicibus tuis, vt & trãquillitatibus optatæ conſolationis lætemur, & dono tuæ pietatis ſemper vtamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Aſpergatur aqua benedicta.

Preces dicendæ tempore penuriæ & famis.

AGuntur omnia, vt ſupra in Litanijs maioribus vſque ad finem Litaniarum, in quarum precibus bis dicitur.

Vt fructus terræ dare, & cõſeruare digneris.

Poſt Litanias dicitur. Pater noſter, & cæt.

Pſ 22. Dominus regit me, &c. vt ſup. fol. 189

℣. Domine non ſecundum peccata noſtra facias nobis. ℟. Neque ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Oculi omnium in te ſperant Domine. ℟. Et tu das illis eſcam in tempore opportuno. ℣. Memento cõgregationis tuæ. ℟. Quam poſſediſti ab initio. ℣. Dominus dabit benignitatem. ℟. Et terra noſtra dabit fructum ſuũ. ℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et

℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

INeffabilem nobis Domine, miſericordiã tuam clementer oſtende, vt ſimul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias. Oratio.

DA nobis, quæſumus Domine, piæ ſupplicationis effectum, & famem propitiatus auerte; vt mortaliũ corda cognoſcant, & te indignante talia flagella prodire, & te miſerante ceſſare. Oratio.

POpulum tibi ſubditũ pro peccatis ſuis fame laborantem ad te Domine conuerte propitius, qui quærentibus regnum tuum omnia adijcienda eſſe dixiſti. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre, &c.

Proceſſio tempore mortalitatis, & peſtis.

FIat vt ſupra in Litanijs maioribus, & in Litaniarum precibus dicatur bis. A peſte, & fame. Libera nos Domine. & infra ſuo loco. Vt à peſtilentiæ flagello nos liberare digneris, &c. In fine Litaniarum dicitur Pater noſter, &c. Et ne nos inducas, &c. Pſal. 6. Domine ne in furore tuo arguas me, &c. vt ſupra fol. 8 1 ℣. Domine non ſecun

dum peccata noſtra facias nobis. ℟. Neque ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ℣. Domine ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum. ℟. Cito anticipent nos miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis. ℣. Ora pro nobis ſancte Sebaſtiane. ℟. Vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

EXaudi nos Deus ſalutaris noſter, & intercedente Beata & glorioſa Dei genitrice Maria ſemper Virgine, & B. Sebaſtiano martyre tuo, & omnibus Sanctis, populum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus libera, & miſericordiæ tuæ fac largitate ſecurum.

Oratio.

PRopitiare Domine, ſupplicationibus noſtris, & animarum, & corporum medere languoribus, vt remiſſione percepta in tua sẽper benedictione lætemur. Oratio.

DA nobis, quæſumus Domine, piæ petitionis effectum, & peſtilentiã, mortali-

talitatemq. propitiatus auerte, vt mortaliũ corda cognoſcant à te indignante talia flagella prodire, & te miſerante ceſſare. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Preces dicendæ in Litanijs tempore belli.

PEractis omnibus, vt ſupra in Litanijs maioribus, ad finem Litaniarum dicitur Pater noſter, &c. Et ne nos inducas in tentationem. ℞. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 45.

DEus noſter refugium & virtus: adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferẽtur mõtes in cor maris.

Sonuerunt, & turbatæ ſunt aquæ eorum: cõturbati ſunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus lætificat ciuitatem Dei: ſanctificauit tabernaculũ ſuũ Altiſſimus.

Deus in medio eius, non commouebitur: adiuuabit eam Deus mane diluculo.

Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor nõſter Deus Iacob.

Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit

prodigia ſuper terram: auferens bella vſq. ad finem terræ.

Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.

Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gẽtibus, & exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob. Gloria Patri.

℣. Exurge Domine adiuua nos. ℟. Et libera nos propter nomen tuum. ℣. Saluum fac populum tuum Domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et abundantia in turribus tuis. ℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Arcum contere, & confringe arma. ℟. Et ſcuta combure igni. ℣. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere nos. ℣. Domine exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui conteris bella, & impugnatores in te ſperantium potentia tuæ defenſionis expugnas, auxiliare famulis tuis implorantibus miſericordiam tuam; vt inimicorum ſuorum feritate depreſſa, inceſſa-

bili

bili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

DEus, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera, da ſeruis tuis illam, quam mundus dare non poteſt, pacẽ, vt & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtiũ ſublata formidine, tempora ſint tua protectione tranquilla. Oratio.

HOſtium noſtrorum, quæſumus Domine, elide ſuperbiam, & eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute proſterne. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Si vero bellum eſt contra Turcas, & alios infideles, vel Hæreticos, inter preces Litaniarum bis dicatur. Vt inimicos ſanctæ Eccleſiæ humiliare digneris. Te rogamus audi nos. *& addatur.* Vt Turcarum, vel Hæreticorum conatus reprimere, & ad nihilum redigere digneris. Te rogamus, &c. *& dicto* Pater noſter, *dicatur.*

Pſalmus 78.

DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum: poſuerunt Ieruſalem in pomorum cuſtodiam.

Poſuerunt morticina ſeruorum tuorum eſcas volatilibus cæli: carnes ſanctorum

tuorum beſtijs terræ.

Effuderunt ſanguinem eorum tamquam aquam in circuitu Ieruſalem: & non erat qui ſepeliret.

Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio & illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt.

Vſquequo Domine iraſceris in finem: accendetur veluti ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt: & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt.

Quia comederunt Iacob: & locum eius deſolauerunt.

Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum, cito anticipent nos miſericordiæ tuæ: quia pauperes facti ſumus nimis.

Adiuua nos Deus ſalutaris noſter, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.

Ne forte dicant in gentibus, Vbi eſt Deus eorum? & innoteſcat in nationibus corã oculis noſtris.

Vltio ſanguinis ſeruorum tuorum qui effuſus eſt: introeat in conſpectu tuo gemi-

tus

Digitized by Google

tus compeditorum.
Secundum magnitudinem brachij tu: poſsi-
de filios mortificatorum.
Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinu
eorum: improperium ipſorum, quod ex-
probrauerunt tibi Domine.
Nos autem populus tuus, & oues paſcuæ
tuæ: confitebimur tibi in ſeculum.
In generationem & generationem: annun-
ciabimus laudem tuam. Gloria Patri.
℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſpe-
rantes in te. ℣. Eſto nobis Domine turris
fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil
proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius ini-
quitatis non apponat nocere nobis. ℣. Ho-
ſtium nominis tui Domine elide ſuperbiã.
℟. Et eorum contumaciam dexteræ tuæ vir
tute proſterne. ℣. Fiant tamquam puluis
ante faciem venti. ℟. Et Angelus Domini
perſequatur eos. ℣. Effunde iram tuam in
gentes, quæ te non nouerunt. ℟. Et in regna,
quæ nomen tuũ nõ inuocauerunt. ℣. Mitte
nobis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de
Sion tuere nos. ℣. Domine exaudi oratio-
nem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cũ ſpiritu tuo.

Digitized by Google

Oremus: Oratio.

DA, quæſumus, Eccleſiæ tuæ miſericors Deus, vt ſancto Spiritu congregata, hoſtili nullatenus incurſione turbetur.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, in cuius manu ſunt omnium poteſtates, & omnium iura regnorum, reſpice in auxilium Chriſtianorum, vt gẽtes Turcarum, ſeu Hæreticorum, quæ in ſua feritate cõfidunt, dexteræ tuæ potentia conterantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c. Exaudiat nos Dominus. Amen.

Proceſſio in quacumque tribulatione.

SEruatis omnibus, vt ſupra in Litanijs maioribus, finitiſque Litanijs dicitur Pater noſter, & cæt.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

Digitized by Google

Pſalmus 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de ſancto: & de Sion tueatur te.

Memor ſit omnis ſacrificij tui: & holocauſtum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi ſecundum cor tuum: & omne conſilium tuum confirmet.

Lætabimur in ſalutari tuo: & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam ſaluum fecit Dominus Chriſtum ſuum.

Exaudiet illum de cælo ſancto ſuo: in potentatibus ſalus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei noſtri inuocabimus.

Ipſi obligati ſunt, & ceciderunt: nos autem ſurreximus, & erecti ſumus.

Domine ſaluum fac regẽ: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te. Gloria Patri.

Vel Pſ. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. vt ſup. fol. 111. Quo finito dicuntur verſus. ℣. Deus refugiũ noſtrũ, & virtus. ℟. Adiutor in in tribulationibus. ℣. Saluos fac ſeruos tuos

Dñe.

Dñe. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus, & immortalis. ℟. Miſerere nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos. ℣. Domine exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

NE deſpicias omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem, ſed propter gloriam nominis tui tribulatis ſuccurre placatus.

Oratio.

INeffabilem miſericordiam tuam, Domine nobis clementer oſtende, vt ſimul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

COncede nos famulos tuos, quæſumus Domine Deus, perpetua mentis, & corporis ſanitate gaudere, & glorioſa Beatæ Mariæ ſemper Virginis interceſſione, à præſenti liberari triſtitia, & æterna perfrui lætitia.

Oratio.

TRibulationem noſtram, quæſumus Domine propitius reſpice, & iram tuæ indignationis, quam iuſte meremur, auerte.

O ra-

Oratio

DEus refugium noſtrum & virtus, adeſto pijs Eccleſiæ tuæ precibus auctor ipſe pietatis, & præſta, vt quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Preces dicendæ in Proceſſione pro gratiarum actione.

Initio Proceſsionis cantatur Hymnus.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrẽ: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli, & vniuerſæ poteſtates.

Tibi Cherubim & Seraphim: inceſſabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus ſabaoth.

Pleni ſunt cæli, & terra; maieſtatis gloriæ tuæ.

Te glorioſus Apoſtolorum chorus.

Te Prophetarum laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, ſancta confitetur Eccleſia.

Pa-

Patrem immenſæ maieſtatis.

Venerandum tuum verum, & vnicũ Filiũ.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Chriſte.

Tu Patris ſempiternus es Filius.

Tu ad liberandum ſuſcepturus hominem: non horruiſti Virginis vterum.

Tu deuicto mortis aculeo: aperuiſti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei ſedes: in gloria Patris.

Iudex crederis eſſe venturus.

Te ergo quæſumus, tuis famulis ſubueni: quos pretioſo ſanguine redemiſti.

Æterna fac cũ ſanctis tuis: gloria munerari.

Saluum fac populum tuum Domine: & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illos vſque in æternũ.

Per ſingulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in ſeculum: & in ſeculum ſeculi.

Dignare Domine die iſto: ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere noſtri Domine: miſerere noſtri.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos: quemadmodum ſperauimus in te.

In te Dñe ſperaui non confundar in æternũ.

De-

Digitized by Google

Deinde dici poterunt Pſalmi, qui ſequuntur, prout tempus feret.

Pſal 65.

IVbilate Deo omnis terra, pſalmum dicite nomini eius: date gloriã laudi eius.

D icite Deo, quam terribilia ſunt opera tua Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

O mnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo.

V enite, & videte opera Dei: terribilis in conſilijs ſuper filios hominum.

Q ui conuertit mare in aridam, in flumine pertranſibunt pede; ibi lætabimur in ipſo.

Q ui dominatur in virtute ſua in æternum, oculi eius ſuper gentes reſpiciunt: qui exaſperant, non exaltentur in ſemetipſis.

B enedicite gentes Deum noſtrum: & auditam facite vocem laudis eius.

Q ui poſuit animam meam ad vitam: & nõ dedit in commotionem pedes meos.

Q uoniam probaſti nos Deus: igne nos examinaſti, ſicut examinatur argentum.

I nduxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.

T ranſiuimus per ignem & aquam: & edu-

Digitized by Google

xiſti nos in refrigerium.

I ntroibo in domum tuam in holocauſtis: reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea.

E t locutũ eſt os meum: in tribulatione mea.

H olocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arietũ: offeram tibi boues cũ hircis.

V enite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

A d ipſum ore meo clamaui: & exaltaui ſub lingua mea.

I niquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

P ropterea exaudiuit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

B enedictus Deus: qui non amouit orationẽ meam, & miſericordiam ſuam à me.

G loria Patri, &c.

Pſalmus 80.

E Xultate Deo adiutori noſtro: iubilate Deo Iacob.

S umite pſalmum, & date tympanum: pſalterium iucundum cum cithara.

B uccinate in Neomenia tuba: in inſigni die ſolemnitatis veſtræ.

Q uia præceptum in Iſrael eſt: & iudicium Deo Iacob.

Digitized by Google

T eſtimonium in Ioſeph poſuit illud, cum exiret de terra Aegypti: linguam, quam non nouerat, audiuit.

D iuertit ab oneribus dorſum eius: manus eius in cophino ſeruierunt.

I n tribulatione inuocaſti me, & liberaui te: exaudiui te in abſcondito tempeſtatis, probaui te apud aquam contradictionis.

A udi populus meus, & cõteſtabor te: Iſrael ſi audieris me, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum.

E go enim ſum Dñs Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti: dilata os tuum, & implebo illud.

E t nõ audiuit populus meus vocem meam: & Iſrael non intendit mihi.

E t dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum: ibunt in adinuentionibus ſuis.

S i populus meus audiſſet me: Iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet.

P ro nihilo forſitan inimicos eorum humiliaſſem: & ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam.

I nimici Domini mentiti ſunt ei: & erit tempus eorum in ſecula.

E t cibauit eos ex adipe frumenti: & de pe-

tra,

tra, melle ſaturauit eos. Gloria Patri.

Pſalmus 95.

CAntate Domino canticum nouum: cãtate Domino omnis terra.

Cãtate Domino, & benedicite nomini eius: annunciate de die in diem ſalutare eius.

Annunciate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis eſt ſuper omnes deos.

Quoniam omnes dij gentium dæmonia: Dominus autem cælos fecit.

Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius: ſanctimonia, & magnificentia in ſanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam, & honorem, afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite hoſtias, & introite in atria eius: adorate Dominum in atrio ſancto eius.

Commoueatur à facie eius vniuerſa terra: dicite in gẽtibus, quia Dominus regnauit.

Etenim correxit orbem terræ, qui non commouebitur: iudicabit populos in æquitate.

Lætetur cæli, & exultet terra, cõmoueatur ma-

mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.

Tunc exultabunt omnia ligna ſiluarum à facie Domini, quia venit: quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate ſua. Gloria Patri, &c.

Pſalmus 99.

IVbilate Deo omnis terra: ſeruite Domino in lætitia.

Introite in conſpectu eius in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

Populus eius, & oues paſcuæ eius: introite portas eius in confeſſione, atria eius in hymnis, confitemini illi.

Laudate nomen eius, quoniam ſuauis eſt Dominus, in æternum miſericordia eius: & vſque in generationem & generationem veritas eius. Gloria Patri.

Pſalmus 102.

BEnedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me ſunt, nomini ſancto eius.

Benedic anima mea Domino: & noli obliuiſci omnes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatib' tuis:

qui ſanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.

Qui replet in bonis deſiderium tuum: renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.

Faciẽs miſericordias Dominus: & iudicium omnibus iniuriam patientibus.

Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs Iſrael voluntates ſuas.

Miſerator, & miſericors Dominus: longanimis, & multum miſericors.

Non in perpetuum iraſcetur: neque in æternum comminabitur.

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis.

Quoniam ſecundum altitudinem cæli à terra: corroborauit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe.

Quantum diſtat ortus ab occidente: longe fecit à nobis iniquitates noſtras.

Quomodo miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentibus ſe: quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum.

Recordatus eſt, quoniam puluis ſumus: homo ſicut fœnum dies eius, tamquam flos

Digitized by Google

agri ſic efflorebit.

Q uoniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & nō cognoſcet amplius locum ſuum.

M iſericordia autem Domini ab æterno: & vſque in æternum ſuper timentes eum.

Et iuſtitia illius in filios filiorum: his qui ſeruant teſtamentum eius.

Et memores ſunt mandatorum ipſius: ad faciendum ea.

D ominus in cælo parauit ſedem ſuam: & regnum ipſius omnibus dominabitur.

B enedicite Domino omnes Angeli eius: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem ſermonum eius.

B enedicite Domino omnes virtutes ei us: miniſtri eius, qui facitis voluntatem eius.

B enedicite Domino omnia opera eius: in omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino.

G loria Patri, &c. Pſalmus 116.

L Audate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.

Q uoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: & veritas Domini manet in æternum. G loria Patri.

Digitized by Google

Pſal. 148. Laudate Dominum de cælis, cum duobus ſequentibus vt ſupra fol. 217. Canticũ. Benedicite omnia opera Dñi, &c. vt ſupra fol. 229. Cãticum Benedictus Dominus Deus Iſrael, &c. vt ſupra fol. 220.

Hæc autem prædicta prout lõgitudo itineris poſtulauerit, vel omnia, vel ex parte cantari poſſunt. Deinde in Eccleſia, vbi fit ſtatio, ante altare dicũtur ſequẽtes verſus, & orationes.

℣. Benedictus es Dñe Deus patrum noſtrorum. ℟. Et laudabilis, & glorioſus in ſecula. ℣. Benedicamus Patrem, & Filium cum ſancto Spiritu. ℟. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſecula. ℣. Benedictus es Dñe Deus in firmamẽto cæli. ℟. Et laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſecula. ℣. Benedic anima mea Domino. ℟. Et noli obliuiſci omnes retributiones eius. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cuius miſericordiæ non eſt numerus, & bonitatis infinitus eſt theſaurus; pijſſimæ maieſtati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam ſemper clementiam exorantes, vt qui petentibus poſtulata concedis, eoſdem non deſerens ad præmia futura diſponas.

Ora-

Oratio.

DEus qui corda fidelium, ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti; da nobis in eodem ſpiritu recta ſapere, & de eius ſemper conſolatione gaudere.

Oratio.

DEus, qui neminem in te ſperantem nimium affligi permittis; ſed pium precibus præſtas auditum: pro poſtulationibus noſtris, votiſq. ſuſceptis gratias agimus, te piiſſime deprecâtes, vt à cunctis ſemper muniamur aduerſis. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, &c.

De Proceſſione in tranſlatione ſacrarum Reliquiarum inſignium.

ECcleſia, & viæ, per quas tranſeundum eſt, quam fieri poteſt, decentius ornentur. Sacerdotes, & miniſtri veſtibus induti albi, vel rubei coloris, prout Sancti, quorum Reliquiæ transferuntur, expoſcunt, & cum luminaribus accenſis omnes procedant, decantantes Litanias cum inuocatione Sanctorum, quorum reliquiæ deferuntur, & Hymnum Te Deum, &c. & Pſalmum Laudate Dominum de cælis cum duobus ſeqq & alios Pſalmos, & Hymnos de proprio, vel de communi eorum Sanctorum, quorum reliquiæ tranſferuntur.

Digitized by Google

De exorcizandis obſeſſis à dæmonio.

SAcerdos, ſeu quiuis alius legitimus Eccleſiæ miniſter, vexatus à dæmone exorcizaturus, ea, qua par eſt pietate, prudentia, ac vitæ integritate præditus eſſe debet, qui non ſua, ſed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus tam pium opus ex charitate conſtanter, & humiliter exequatur. Hunc præterea maturæ ætatis eſſe decet, & non ſolum officio, ſed etiam morum grauitate reuerendum.

Vt igitur ſuo munere recte fungatur, cum alia multa ſibi vtilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco prætermittuntur, ex probatis auctoribus, & ex vſu noſſe ſtudeat; tum hæc pauca magis neceſſaria diligenter obſeruabit.

In primis ne facile credat, aliquem à dæmone obſeſſum eſſe; ſed nota habeat ea ſigna, quibus obſeſſus dignoſcitur ab ijs, qui vel atra bile, vel morbo aliquo laborant. Signa autem obſidentis dæmonis ſunt, ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere: diſtantia, & occulta patefacere: vires ſupra ætatis, ſeu conditionis naturam oſtendere; & id genus alia, quæ cum plurima concurrunt, maiora ſunt indicia.

Hæc autem vt magis cognoſcat, poſt vnum, aut alterum exorciſmum interroget obſeſſum, quid ſenſerit in animo, vel in corpore, vt ſciat etiam ad quænam verba magis diaboli cõturbentur; vt ea deinceps magis inculcet, ac repetat.

Aduertat, quibus artibus, ac deceptionibus vtantur dæmones ad Exorciſtã decipiendum ſolent enim vt plurimũ fallaciter reſpondere, & difficile ſe manifeſtare, vt Exorciſta diu defatigatus deſiſtat, aut infirmus videatur non eſſe à dæmonio vexatus. Aliquando poſtquam ſunt manifeſti, abſcondunt ſe, & relinquunt corpus quaſi liberum ab omni moleſtia, vt infirmus putet ſe omnino eſſe liberatum: ſed ceſſare nõ debet Exorciſta, donec viderit ſigna liberationis. Aliquando etiam dæmones ponunt quæcunq. poſſunt impedimenta, ne infirmus ſe ſubijciat exorciſmis, vel conantur perſuadere infirmitatem eſſe naturalem; interdum in medio exorciſmi faciunt dormire infirmum, & ei viſionem aliquam oſtendunt, ſubtrahendo ſe,

vt

vt infirmus liberatus videatur. Aliqui oſtendunt factum maleficium, & à quibus ſit factum, & modum ad illud diſſipandum; ſed caueat, ne ob hoc ad magos, vel ad ſagas, vel ad alios, quam ad Eccleſiæ miniſtros confugiat, aut vlla ſuperſtitione, aut alio modo illicito vtatur. Quandoq. diabolus infirmũ quieſcere, & ſuſcipere ſanctiſſimam Euchariſtiam permittit, vt diſceſſiſſe ſe videatur. Deniq. innumerabiles ſunt artes, & fraudes diaboli ad decipiendum hominem, quibus ne fallatur, exorciſta cautus eſſe debet.

Quare memor, Dominum noſtrum dixiſſe, genus eſſe dæmoniorum, quod non eijcitur, niſi per orationem, & ieiunium; *Matth. 17.* hæc duo potiſſimum remedia ad impetrandum diuinum auxilium, dæmonesq. pellendos, exemplo Sanctorum Patrum, quo ad eius fieri poterit, tum per ſe, tum per alios curet adhiberi.

In Eccleſiam, ſi cõmode fieri poteſt, vel in alium religioſũ, & honeſtum locũ ſeorſum à multitudine perductus energumenus exorcizetur; ſed ſi fuerit ægrotus, vel perſona nobilis, vel alia honeſta de cauſa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obſeſſus, ſi mente & corpore valet, vt pro ſe oret Deum, ac ieiunet, & ſacra confeſſione, & communione ſæpius ad arbitrium Sacerdotis ſe communiat: & dum exorcizatur, totum ſe colligat, & ad Deum conuertat; ac firma fide ſalutem ab eo depoſcat cum omni humilitate. Et cum vehementius vexatur, patienter ſubſtineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat præ manibus, vel in conſpectu Crucifixum. Reliquiæ quoque Sanctorum, vbi haberi poſſint, decẽter, ac tuto colligatæ, & coopertæ ad pectus, vel ad caput obſeſſi reuerenter admoneantur. ſed caueatur, ne res ſacræ indigne tractẽtur, aut illis à dæmone vlla fiat iniuria. Sanctiſſima vero Euchariſtia ſuper caput obſeſſi, aut aliter eius corpori non admoueatur ob irreuerentiæ periculum.

Exorciſta ne vagetur in multiloquio, aut ſuperuacaneis, vel curioſis interrogationibus, præſertim de rebus futuris, & occultis ad ſuum munus non pertinentibus; ſed iubeat immundum ſpiritum tacere, & ad interrogata tantum reſpondere, neque ei credatur, ſi dæmon ſimularet, ſe eſſe animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Neceſſariæ vero interrogationes ſunt, vt de numero & nomine ſpirituum obſidentium, de tempore, quo ingreſsi ſunt, de cauſa; & alijs huiuſmodi. Cæteras autem dæmonis nugas, riſus, & ineptias Exorciſta cohibeat, aut cótemnat, & circumſtantes, qui pauci eſſe debent, admoneat, ne hæc curent, neque ipſi interrogent obſeſſum; ſed potius humiliter, & enixe Deum pro eo precentur.

Exorciſmos vero faciat, ac legat cum imperio, & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque feruore: & cum viderit ſpiritum valde torqueri, tunc magis inſtet, & vrgeat. & quoties viderit obſeſſum in aliqua corporis parte commoueri, aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat ſignum Crucis: & aqua benedicta aſpergat. quam exorcizando in promptu habeat.

Obſeruet etiam, ad quæ verba dæmones magis contremiſcant; & ea ſæpius repetat; & quando peruenerit ad comminationem, eam iterum, & ſæpius proferat, ſemper pœnam augendo. ac ſi videat ſe proficere, in ipſa perſeueret per duas, tres, quatuor horas, & amplius, prout poterit, donec victoriam conſequatur.

Caueat proinde Exorciſta ne vllam medicinam infirmo, vel obſeſſo præbeat, aut ſuadeat, ſed hanc curã medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, ſemper ſecum habeat honeſtas perſonas, quæ obſeſſam teneant, dum exagitatur à dæmonio, quæ quidem perſonæ ſint patienti, ſi fieri poteſt, cognationes proximæ, atque honeſtatis memor Exorciſta caueat, ne quid dicat, vel faciat, quod ſibi, aut alijs occaſio eſſe poſsit prauæ cogitationis.

Dum exorcizat vtatur ſacræ ſcripturæ verbis potius, quam ſuis, aut alienis. Iubeatque dæmonem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut malefica ſigna, vel inſtrumenta, quæ ſi obſeſſus ore ſumpſerit, euomat; vel ſi alibi extra corpus fuerint, ea reuelet, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obſeſſus, vt tentationes ſuas omnes Exorciſtæ patefaciat.

Si vero obſeſſus liberatus fuerit, moneatur, vt diligenter ſibi caueat à peccatis, ne occaſionem dæmoni præbeat in ipſum reuertẽdi, ne fiant nouiſsima hominis illius peiora prioribus.

Itaque

Digitized by Google

Itaq Sacerdos, ſiue alius Exorciſta rite confeſſus, aut ſaltem corde peccata ſua deteſtans, peracto, ſi commode fieri poteſt Sanctiſsimo Miſſæ ſacrificio, diuinoq. auxilio pijs precibus implorato, ſuperpelliceo, & ſtola violacea, cuius extrema pars ad obſeſſi collum circumponatur, indutus, & coram ſe habens obſeſſum ligatum, ſi fuerit periculum, eum, ſe, & aſtantes communiat ſigno Crucis, & aſpergat aqua benedicta, & genibus flexis, alijs reſpondentibus, dicat Litanias ordinarias vſque ad preces excluſiue. In fine Antiphona.

Ne reminiſcaris Domine delicta noſtra, vel parentum noſtrorum, neque vindictam ſumas de peccatis noſtris. Pater noſter, &c.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 53.

DEus in nomine tuo ſaluum me fac: & in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem meã: auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni inſurrexerunt aduerſum me, & fortes quæſierunt animã meam: & non propoſuerunt Deum ante conſpectũ ſuum.

Ecce enim Deus adiuuat me: & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ.

Auerte mala inimicis meis: & in veritate tua diſperde illos.

Voluntarie ſacrificabo tibi, & cõfitebor no-

mini tuo Domine, quoniam bonum eſt.
Quoniã ex omni tribulatione eripuiſti me: & ſuper inimicos meos deſpexit oculus meus.
Gloria Patri, &c.
℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Mitte ei Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, vt hunc famulum tuum, vel famulã, quem, vel quam delictorum catena cõſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui illũ refugam tyrannũ, & apoſtatã gehennæ ignibus deputaſti: quiq. vnigenitum tuum in hunc mundũ miſiſti, vt illũ ru-

rugientem contereret, velociter attende, accelera, vt eripias hominem ad imaginē, & ſimilitudinem tuam creatū, à ruina, & dæmonio meridiano. Da Domine terrorē tuum ſuper beſtiā, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam ſeruis tuis contra nequiſſimū draconem pugnare fortiſſime, ne cōtemnat ſperātes in te, & ne dicat, ſicut in Pharaone, qui iam dixit, Deū nō noui, nec Iſrael dimitto. Vrgeat illum dextera tua potens, diſcedere à famulo tuo N. vel à famula tua N. ✠ ne diutius præſumat captiuum tenere, quē tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & in Filio tuo redemiſti, qui tecum viuit, & regnat, &c. ℟. Amen.

PRæcipio tibi, quicumque es, ſpiritus immunde, & omnibus ſocijs tuis hūc Dei famulum obſidentibus, vt per myſteria Incarnationis, Paſſionis, Reſurrectionis, & Aſcēſionis Domini noſtri IESV Chriſti, per miſſionem Spiritus ſancti, & per aduentum eiuſdem Domini noſtri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo ſigno, & vt mihi Dei miniſtro, licet indigno, prorſus in omnibus obedias ne-

neque hanc creaturam Dei, vel circumſtantes, aut eorum bona vllo modo offendas.

Deinde legantur ſuper obſeſſum hæc Euangelia, vel vnum, aut alterum. Lectio Sancti Euangelij ſecundum Ioannē. *hęc dicēs ſignat ſe obſeſsū in frōte, ore & pectore.*

In principio erat verbū, &c. *vt ſup* fol. 113.

Lectio Sancti Euangelij ſecundum Marcum. *Marc 16.*

IN illo tēpore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis. Euntes in mundum vniuerſum prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. in nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & bene habebunt.

Lectio Sancti Euangelij ſecundum Lucam. *Luc. 10.*

IN illo tempore: Reuerſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes ad Ieſū. Dn̄e, etiā dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis. Videbam Satanam ſicut fulgur de cælo cadentē. Ecce dedi vobis poteſta-

ſtatem calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnē virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: veruntamē in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubijciuntur: gaudete autem, quod nomina veſtra ſcripta ſunt in cælis.

Lectio Sancti Euangelij ſecundum Lucam. *Luc. 11.*

IN illo tēpore: Erat Ieſus eijciēs dæmoniū, & illud erat mutū. & cum eieciſſet dæmoniū, locutus eſt mutus, & admiratæ ſunt turbæ. Quidā autem ex eis dixerunt: in Beelzebub principe dæmoniorū, eijcit dæmonia. & alij tentantes ſignū de cælo quærebant ab eo Ipſe autē vt vidit cogitationes eorum, dixit eis. Omne regnū in ſe ipſum diuiſum deſolabitur, & domus ſupra domū cadet. Si autem & Satanas in ſeipſum diuiſus eſt, quomodo ſtabit regnū eius? quia dicitis in Beelzebub me eijcere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filij veſtri in quo eijciunt? ideo ipſi iudices veſtri erunt. Porro ſi in digito Dei eijcio dæmonia, profecto peruenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus cuſtodit atriū ſuum, in pace ſunt ea, quæ poſsidet. ſi autē fortior eo ſuperueniens

vi-

Digitized by Google

vicerit eum, vniuerſa arma eius auferet, in quibus confidebat, & ſpolia eius diſtribuet.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte Ieſu, Deus, & Dominus vniuerſæ creaturæ, qui ſanctis Apoſtolis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes: & ſcorpiones, qui inter cætera mirabiliũ tuorum præcepta dignatus es dicere: dæmones effugate. cuius virtute motus tamquam fulgur de cælo ſatanas cecidit: tuum ſanctum nomen cum timore, & tremore ſuppliciter deprecor, vt indigniſsimo mihi ſeruo tuo, data venia omnium delictorum meorum, conſtantem fidem, & poteſtatem donare digneris? vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui ſancti munitus potentia, fidenter, & ſecurus aggrediar, per te Ieſu Chriſte, Domine Deus noſter, qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. Amē.

Deinde muniens ſe, & obſeſſum ſigno crucis, circumpoſita parte ſtolæ ad collum eius, & dextera manu ſua capiti eius impoſita conſtanter, & magna cũ fide dicat ea, quæ ſequuntur.

℣. Ecce Crucem Domini, fugite partes aduerſæ.

uerſæ. ℞. Vicit leo de tribu Iuda radix Dauid. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, inuoco nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſupplex expoſco, vt aduerſus hunc, & omnem immundum ſpiritum, qui vexat hoc plaſma tuum, mihi auxilium præſtare digneris. Per eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. ℞. Amen.

Exorciſmus.

EXorcizo te, immundiſſime ſpiritus, omnis incurſio aduerſarij, omne phantaſma, omnis legio, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ✠ eradicare, & effugare ab hoc plaſmate Dei ✠ ipſe tibi imperat, qui te de ſupernis cælorum in inferiora terræ demergi præcepit. Ipſe tibi imperat, qui mari, ventis, & tempeſtatibus imperauit. Audi ergo, & time Satana, inimice fidei, hoſtis generis humani, mortis adductor, vitæ raptor, iuſtitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum,

Digitized by Google

rum, ſeductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, cauſa diſcordiæ, excitator dolorum. quid ſtas, & reſiſtis, cũ ſcias, Chriſtum Dominũ vires tuas perdere? illũ metue, qui in Iſaac immolatus eſt, in Ioſeph venundatus, in agno occiſus, in homine crucifixus, deinde inferni triumphator fuit. Sequentes Cruces fiant in fronte obſeſſi. Recede ergo in nomine Patris & ✠ Filij ✠ & Spiritus ſancti ✠ da locũ Spiritui ſancto, per hoc ſignum ✠ Crucis IESV Chriſti Domini noſtri. Qui cum Patre, & eodem Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus conditor, & defenſor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formaſti, reſpice ſuper hunc famulum tuum N. vel hanc famulam tuam N. qui, vel quæ, dolis immundi ſpiritus appetitur, quẽ vetus aduerſarius, antiquus hoſtis terræ formidinis horrore circumuolat, & ſenſum mentis humanæ ſtupore defigit, terrore cõturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Re-

pelle

pelle Domine virtutē diaboli, fallaceſq. eius inſidias amoue; procul impius tētator aufugiat. ſit nominis tui ſigno ✠ (in fronte famulus tuus munitus, & in anima tutus, & corpore. Tres cruces ſequētes fiant in pectore dæmoniaci. Tu pectoris ✠ huius interna custōdias. Tu viſcera ✠ regas. Tu ✠ cor confirmes. in anima aduerſatricis poteſtatis tentamenta euaneſcant. Da Domine ad hanc inuocationē San ctiſſimi nominis tui gratiam, vt qui hucuſq. terrebat, territus aufugiat, & victus abſcedat, tibique poſsit hic famulus tuus, & corde firmatus, & mēte ſincerus debitum præbere famulatum. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c. ℟. Amen. Exorciſmus.

ADiuro te ſerpens antique, per iudicem viuorum & mortuorum, per factorem tuum, per factorem mundi, per eum, qui habet poteſtatem mittendi te in gehennam, vt ab hoc famulo Dei N. qui ad Eccleſiæ ſinum recurrit, cum metu, & exercitu furoris tui feſtinus diſcedas. Adiuro te iterum ✠ in fronte non mea infirmitate, ſed virtute Spiritus ſancti, vt exeas ab hoc famulo Dei N. quem omnipotens Deus ad imaginē ſuā fecit. Cede igitur, cede non mihi, ſed

Digitized by Google

miniſtro Chriſti. Illius enim te vrget poteſtas, qui te Cruci ſuæ ſubiugauit. Illius brachium contremiſce, qui deuictis gemitibus inferni, animas ad lucem perduxit. Sit tibi terror corpus hominis ✠ (in pectore) ſit tibi formido imago Dei ✠ (in fronte) Nō reſiſtas, nec moreris diſcedere ab homine iſto, quoniā complacuit Chriſto in homine habitare. Et ne contemnendum putes, dum me peccatorem nimis eſſe cognoſcis. Imperat tibi Deus ✠ imperat tibi Maieſtas Chriſti ✠ imperat tibi Deus Pater ✠ imperat tibi Deus Filius ✠ Imperat tibi Deus Spiritus ſanctus ✠ Imperat tibi Sacramentum Crucis ✠ Imperat tibi fides SS. Apoſtolorū Petri, & Pauli, & cæterorum Sanctorū ✠ Imperat tibi Martyrum Sanguis ✠ Imperat tibi continentia Confeſſorum ✠ Imperat tibi pia Sanctorum & Sanctarum omnium interceſſio ✠ Imperat tibi Chriſtianæ fidei myſteriorum virtus. ✠ Exi ergo tranſgreſſor. Exi ſeductor, plene omni dolo, & fallacia, virtutis inimice, innocentium perſecutor. Da locum diriſſime; Da locum impijſſime; Da locum Chriſto, in quo nihil inueniſti de operibus tuis, qui te ſpoliauit, qui

regnũ tuum deſtruxit, qui te victũ ligauit, & vaſa tua diripuit, qui te proiecit in tenebras exteriores, vbi tibi cum miniſtris tuis erit præparatus interitus. Sed quid truculente reniteris? quid temerarie detrectas? Reus es omnipotenti Deo, cuius ſtatuta tranſgreſſus es. Reus es Filio eius Ieſu Chriſto Domino noſtro, quem tentare auſus es, & crucifigere præſumpſiſti. Reus es humano generi, cui tuis perſuaſionibus mortis venenum propinaſti.

Adiuro ergo te, draco nequiſſime in nomine Agni ✠ immaculati, qui ambulauit ſuper aſpidem, & baſiliſcum, qui conculcauit leonem, & draconem, vt diſcedas ab hoc homine ✠ (fiat in fronte) diſcedas ab Eccleſia Dei ✠ (fiat ſignum Crucis ſuper circumſtantes) cõtremiſce, & effuge, inuocato nomine Domini illius, quem inferi tremunt, cui virtutes cælorum, & Poteſtates, & Dominationes ſubiectæ ſunt; quem Cherubim, & Seraphim indefeſſis vocibus laudant dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Imperat tibi verbum ✠ Caro factum. Imperat tibi natus ✠ ex Virgine. Imperat tibi Ieſus ✠ Nazarenus, qui te, cum

diſcipulos eius contemneres, eliſum, atque proſtratum exire præcepit ab homine, quo præſente cum te ab homine ſeparaſſet, nec porcorũ gregẽ ingredi præſumebas. Recede ergo nunc adiuratus in nomine ✝ eius ab homine, quẽ ipſe plaſmauit. Durũ eſt tibi velle reſiſtere. ✝ Durũ eſt tibi contra ſtimulũ calcitrare. ✠ Quia quanto tardius exis, tanto magis tibi ſuppliciũ creſcit, quia non homines contemnis, ſed illum, qui dominatur viuorũ, & mortuorũ, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculũ per ignẽ. ℟. Amẽ.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus cæli Deus terræ, Deus Angelorũ, Deus Archangelorum, Deus Prophetarum, Deus Apoſtolorum, Deus Martyrum, Deus Virginum, Deus qui poteſtatem habes donare vitam poſt mortem, requiem poſt laborem, quia non eſt alius Deus præter te, nec eſſe poterit verus, niſi tu creator cæli, & terræ, qui verus Rex es, & cuius Regni non erit finis; humiliter maieſtati gloriæ tuæ ſupplico, vt hunc famulum tuum de immundis ſpiritibus liberare digneris. Per Chriſtum Dominum

minum noſtrum . ℟. Amen. Exorciſmus.

ADiuro ergo te omnis immundiſſime ſpiritus, omne phantaſma, omnis incurſio ſatanæ, in nomine Ieſu Chriſti ✠ Nazareni, qui poſt lauacrũ Iordanis in deſertũ ductus eſt, & te in tuis ſedibus vicit, vt quem ille de limo terræ ad honorẽ gloriæ ſuæ formauit, tu deſinas impugnare, & in homine miſerabili nõ humanã fragilitatẽ, ſed imaginẽ omnipotẽtis Dei cõtremiſcas Cede ergo Deo ✝ qui te, & malitiã tuã in Pharaone, & in exercitu eius per Moyſen ſeruũ ſuũ in abyſſũ demerſit. Cede Deo, ✝ qui te per fideliſſimũ ſeruũ ſuũ Dauid de Rege Saule ſpiritualibus Cãticis pulsũ fugauit. Cede Deo ✝ qui te in Iuda Iſcariote proditore dãnauit. Ille. n. te diuinis ✠ verberibus tãgit in cuius cõſpectu cũ tuis legionibus tremẽs, & clamãs dixiſti. Quid nobis, & tibi Ieſu Fili Dei Altiſsimi? Veniſti huc ante tempus torquere nos ? Ille te perpetuis flammis vrget, qui in fine tẽporum dicturus eſt impijs . Diſcedite à me maledicti in ignem æternum , qui paratus eſt diabolo , & angelis eius . Tibi enim impie, & angelis tuis vermes erunt , qui numquã morientur. Tibi, & angelis tuis inextinguibile præparatur incendiũ, quia tu es prin-

Digitized by Google

ceps maledicti homicidij; tu auctor incæ-
ſtus, tu ſacrilegorum caput, tu actionum
peſſimarum magiſter: tu hæreticorum do-
ctor; tu totius obſcænitatis inuentor. Exi er-
go ✠ impie exi ✠ ſcelerate, Exi cum omni
fallacia tua, quia hominem templum ſuum
eſſe voluit Deus. Sed quid diutius moraris
hic? Da honorem Deo Patri omnipotenti ✠
cui omne genuflectitur. Da locũ Domino
Ieſu Chriſto ✠ qui pro homine ſanguinem
ſuum ſacratiſſimum fudit. Da locum Spiri-
tui ✠ ſancto, qui per beatum Apoſtolum
ſuum Petrum te manifeſte ſtrauit in Simone
mago: qui fallaciam tuam in Anania, & Sa-
phira condemnauit, qui te in Herode Rege
honorem Deo non danti percuſſit; qui te in
mago Elima per Apoſtolum ſuum Paulum
cæcitatis caligine perdidit, & per eundem
de Phytoniſſa verbo imperans exire præce-
pit. Diſcede ergo nunc ✠ diſcede ✠ ſedu-
ctor. Tibi eremus ſedes eſt. Tibi habitatio
ſerpens eſt: humiliare, & proſternere. Iam
non eſt differendi tempus. Ecce enim Do-
minator Dominus proximat cito, & ignis
ardebit ante ipſum, & præcedet, & inflam-
mabit in circuitu inimicos eius. Si enim ho-

minem

minem feſelleris, Deũ non poteris irridere: Ille te eijcit, cuius oculis nihil ocultum eſt: Ille te expellit, cuius virtuti vniuerſa ſubiecta ſunt. Ille te excludit, qui tibi, & angelis tuis præparauit æternam gehennam; de cuius ore exibit gladius acutus. qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit repeti poſſunt, donec obſeſſus ſit omnino liberatus.

Iuuabit præterea plurimum, hæc, quæ infra notantur, ſuper obſeſſum deuote dicere, ſæpeq; repetere. Pater noſter, &c. Aue Maria, &c. Credo, &c.

Canticum B. Mariæ Virg. *Luc. 1.*

MAgnificat: anima mea Dominum.

Et exultauit ſpiritus meus: in Deo ſalutari meo.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens eſt: & ſanctum nomen eius.

Et miſericordia eius à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede: & exaltauit humiles.

E ſurientes impleuit bonis: & diuites dimiſit inanes.

S uſcepit Iſrael puerum ſuum: recordatus miſericordiæ ſuæ.

S icut locutus eſt ad patres noſtros: Abrahã, & ſemini eius in ſecula.

G loria Patri, &c. Canticum. Benedictus Dñs Deus Iſrael, &c. vt ſupra fol 220.

Symbolum Sancti Athanaſij.

QVicumque vult ſaluus eſſe: ante omnia opus eſt vt teneat catholicam fidem.

Q uam niſi quiſque integram, inuiolatamq. ſeruauerit: abſq; dubio in æternũ peribit.

F ides aũt catholica hæc eſt, vt vnum Deum in Trinitate: & Trinitatem in vnitate veneremur.

N eque confundentes perſonas: neque ſubſtantiam ſeparantes.

A lia eſt enim perſona Patris, alia Filij, alia Spiritus ſancti.

S ed Patris, & Filij & Spiritus ſancti vna eſt diuinitas: æqualis gloria, coæterna maieſtas.

Q ualis Pater, talis Filius: talis Spũs ſanctus.

I ncreatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus ſanctus.

I m-

Immenſus Pater, immenſus Filius: immenſus Spiritus ſanctus.

Æternus Pater, æternus Filius: æternus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres æterni: ſed vnus æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immenſi: ſed vnus increatus, & vnus immenſus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius; omnipotens Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres omnipotentes: ſed vnus omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius: Deus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres dij: ſed vnus eſt Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius: Dominus Spiritus ſanctus.

Et tamen nō tres Domini: ſed vnus eſt Dñs.

Quia ſicut ſingillatim vnamquamque perſonam Deum ac Dominũ confiteri Chriſtiana veritate cõpellimur: ita tres Deos, aut Dominos dicere, catholica religione prohibemur.

Pater à nullo eſt factus: nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre ſolo eſt: non factus, nec creatus, ſed genitus.

Spiritus ſanctus à Patre, & Filio: non factus, nec creatus, nec genitus, ſed procedens.

Vnus ergo Pater, nō tres Patres, vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus ſanctus, non tres Spiritus ſancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius, nihil maius aut minus: ſed totæ tres Perſonæ coæternæ ſibi ſunt, & coæquales.

Ita vt per omnia, ſicut iam ſupra dictum eſt, & vnitas in Trinitate: & Trinitas in vnitate veneranda ſit.

Qui vult ergo ſaluus eſſe: ita de Trinitate ſentiat.

Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem: vt incarnationem quoq. Domini noſtri Ieſu Chriſti fideliter credat.

Eſt ergo fides recta, vt credamus: & confiteamur: quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei Filius Deus, & homo eſt.

Deus eſt ex ſubſtantia Patris ante ſecula genitus: & homo eſt ex ſubſtantia Matris in ſeculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali, & humana carne ſubſiſtens.

Æqualis Patri ſecundum diuinitatem; minor Patre ſecundum humanitatem.

Qui

Qui licet Deus ſit & homo: non duo tamẽ, ſed vnus eſt Chriſtus.

Vnus autem non conuerſione diuinitatis in carnem: ſed aſſumptione humanitatis in Deum.

Vnus omnino non confuſione ſubſtantiæ: ſed vnitate perſonæ.

Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo: ita Deus & hõ vnus eſt Chriſtus.

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra, deſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit à mortuis.

Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines reſurgere habent cum corporibus ſuis: & reddituri ſunt de factis proprijs rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternã: qui vero mala, in ignem æternum.

Hæc eſt fides catholica: quam niſi quiſque fideliter firmiterq. crediderit, ſaluus eſſe non poterit. Gloria Patri, &c. Pſal. 90.

Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, vt ſupra fol. 111. Pſal. 67.

EXurgat Deus, & diſſipẽtur inimici eius: & fugiant, qui oderunt eũ, à facie eius.

Si-

S icut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei.

E t iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei: & delectentur in lætitia.

C antate Deo, pſalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui aſcendit ſuper occaſum, Dominus nomen illi.

E xultate in conſpectu eius: turbabuntur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarum.

D eus in loco ſancto ſuo: Deus, qui inhabitare facit vnius moris in domo.

Q ui educit vinctos in fortitudine: ſimiliter eos qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris.

D eus cum egredereris in conſpectu populi tui: cum pertranſires in deſerto.

T erra mota eſt, etenim cæli diſtillauerunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Iſrael.

P luuiam voluntariam ſegregabis Deus hæreditati tuæ, & infirmata eſt: tu vero perfeciſti eam.

A nimalia tua habitabunt in ea: paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.

D ominus dabit verbum euangelizantibus: virtute multa.

R ex virtutum dilecti dilecti: & ſpeciei domus diuidere ſpolia.

S i dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ: & poſteriora dorſi eius in pallore auri.

D um diſcernit cæleſtis reges ſuper eam, niue dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pinguis.

M ons coagulatus mons pinguis: vt quid ſuſpicamini montes coagulatos?

M ōs, in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo: etenim Dn̄s habitabit in finem.

C urrus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sina in ſancto.

A ſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatem: accepiſti dona in hominibus.

E tenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

B enedictus Dn̄s die quotidie: proſperū iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum.

D eus noſter, Deus ſaluos faciendi: & Domini Domini exitus mortis.

V eruntamen Deus confringet capita inimicorum ſuorum: verticem capilli perambulantium in delictis ſuis.

Digitized by Google

Dixit Dominus, Ex Baſan conuertam: conuertam in profundum maris.

Vt intingatur pes tuus in ſanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo.

Viderunt ingreſſus tuos Deus: ingreſſus Dei mei, regis mei, qui eſt in ſancto.

Præuenerunt principes coniuncti pſallentibus: in medio iuuencularum tympaniſtriarum.

In eccleſijs benedicite Deo Domino: de fontibus Iſrael.

Ibi Beniamin adoleſcentulas: in mentis exceſſu.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Ieruſalem: tibi offerent reges munera:

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos, qui probati ſunt argento.

Diſſipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Aegypto: Aethiopia præueniet manus eius Deo.

Regna terræ cantate Deo: pſallite Domino.

P ſallite Deo, qui aſcendit ſuper cælum cæli: ad orientem.

E cce dabit voci ſuæ vocẽ virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.

M irabilis Deus in ſanctis ſuis, Deus Iſrael ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ; benedictus Deus. G loria Patri.

Pſal. 69. D eus in adiutorium meum intende, &c. vt ſupra fol. 94. Pſal. 53. D eus in nomine tuo ſaluum me fac, &c. vt ſupra fol. 345. Pſalm. 117. C onfitemini Domino, quoniam bonus. vt ſupra fol. 135.

Pſalm. 34.

I Vdica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

A pprehende arma & ſcutum: & exurge in adiutorium mihi.

E ffunde frameam, & conclude aduerſus eos, qui perſequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego ſum.

C onfundantur & reuereantur: quærentes animam meam.

A uertantur retrorſum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

F iant tamquam puluis ante faciem venti: & An-

Digitized by Google

& Angelus Domini perſequens eos.
Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui: ſuperuacue exprobrauerunt animam meam.
Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio quam abſcondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipſum.
Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur ſuper ſalutari ſuo.
Omnia oſſa mea dicent: Domine, quis ſimilis tibi?
Eripiens inopem de manu fortiorum eius: egenum & pauperem à diripientibus eũ.
Surgentes teſtes iniqui: quæ ignorabam, interrogabant me.
Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem animæ meæ.
Ego autem cum mihi moleſti eſſent: induebar cilicio.
Humiliabam in ieiunio animam meam: & oratio mea in ſinu meo conuertetur.
Quaſi proximum, & quaſi fratrem noſtrũ, ſic complacebam: quaſi lugens, & contriſtatus ſic humiliabar.
Et aduerſum me lætati ſunt, & conuenerũt congregata ſunt ſuper me flagella, & ignoraui.
D iſſi-

D iſſipati ſunt, nec compuncti, tentauerunt me, ſubſanauerunt me ſubſannatione: frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

D omine quando reſpicies? reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.

C onfitebor tibi in eccleſia magna: in populo graui laudabo te.

N on ſupergaudeant mihi qui aduerſantur mihi inique: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

Q uoniam mihi quidem pacifice loquebantur: & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.

E t dilatauerunt ſuper me os ſuum: dixerũt, Euge, euge, viderunt oculi noſtri.

V idiſti Domine, ne ſileas: Domine ne diſcedas à me.

E xurge, & intende iudicio meo: Deus meus & Dominus meus in cauſam meam.

I udica me ſecundum iuſtitiam tuam Domine Deus meus: & non ſupergaudeant mihi.

N on dicant in cordibus ſuis, Euge, euge, animæ noſtræ: nec dicant, deuorauimus eũ.

E rubeſcant & reuereantur ſimul: qui gratulan-

Digitized by Google

tulantur malis meis.

Induantur confuſione & reuerentia qui magna loquuntur ſuper me.

Exultent & lætentur qui volunt iuſtitiam meam: & dicant ſemper Magnificetur Dominus, qui volunt pacem ſerui eius.

Et lingua mea meditabitur iuſtitiam tuam: tota die laudem tuam. Gloria Patri, &c.

Pſalmus 30.

IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuã: accelera vt eruas me.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: vt ſaluum me facias.

Quoniam fortitudo mea & refugium meũ es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine Deus veritatis.

Odiſti obſeruantes vanitates: ſuperuacue.

Ego autem in Domino ſperaui: exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam: ſalua-

Digitized by Google

ſaluaſti de neceſsitatibus animam meam.
Nec concluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.
Miſerere mei Domine, quoniam tribulor: cõturbatus eſt in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.
Quoniam defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.
Infirmata eſt in paupertate virtus mea: & oſſa mea conturbata ſunt.
Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium & vicinis meis valde: & timor notis meis.
Qui videbant me foras fugerunt à me: obliuioni datus ſum tãquã mortuus à corde.
Factus ſum tamquam vas perditum: quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu.
In eo dũ conuenirent ſimul aduerſum me: accipere animam meam conſiliati ſunt.
Ego autem in te ſperaui Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.
Eripe me de manu inimicorum meorum: & à perſequentibus me.
Illuſtra faciem tuã ſuper ſeruum tuum, ſaluum me fac in miſericordia tua: Domine

Digitized by Google

non confundar, quoniam inuocaui te.

E rubeſcant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa.

Q uæ loquuntur aduerſus iuſtum iniquitatem: in ſuperbia, & in abuſione.

Q uam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abſcondiſti timẽtibus te.

P erfeciſti eis, qui ſperant in te: in conſpectu filiorum hominum.

A bſcondes eos in abſcondito faciei tuæ: à conturbatione hominum.

P roteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.

B enedictus Dominus: quoniam mirificauit miſericordiam ſuam mihi in ciuitate munita.

E go autem dixi in exceſſu mentis meæ: Proiectus ſum à facie oculorum tuorum.

I deo exaudiſti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.

D iligite Dominum omnes ſancti eius: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiã.

V iriliter agite, & confortetur cor veſtrum: omnes qui ſperatis in Domino.

G loria Patri, &c.

Pſal-

Pſalmus 21.

DEus Deus meus, reſpice in me, quare me dereliquiſti? longe à ſalute mea verba deliċtorum meorum.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & noċte, & non ad inſipiētiam mihi.

Tu autem in ſanċto habitas: laus Iſrael.

In te ſperauerunt patres noſtri: ſperauerũt, & liberaſti eos.

Ad te clamauerunt, & ſalui faċti ſunt: in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi.

Ego autē ſum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abieċtio plebis.

Omnes videntes me, deriſerunt me: locuti ſunt labijs, & mouerunt caput.

Sperauit in Domino, eripiat eum: ſaluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre: ſpes mea ab vberibus matris meæ, in te proieċtus ſum ex vtero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu: ne diſceſſeris à me.

Quoniam tribulatio proxima eſt: quoniam non eſt qui adiuuet.

Circumdederunt me vituli multi: tauri pingues obſederunt me.

Aperuerunt ſuper me os ſuum: ſicut leo rapiens & rugiens.

Sicut aqua effuſus ſum: & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

Factum eſt cor meum tamquam cera liqueſcens in medio ventris mei.

Aruit tamquam teſta virtus mea, & lingua mea adhæſit faucibus meis: & in puluerem mortis deduxiſti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi: concilium malignantium obſedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos: dinumerauerunt omnia oſſa mea.

Ipſi vero cõſiderauerunt & inſpexerũt me: diuiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.

Tu autem Domine ne elongaueris auxiliũ tuũ à me ad defenſionem meã conſpice.

Erue à framea Deus animam meam: & de manu canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio eccleſiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: vniuerſum ſemen Iacob glorificate eum.

Ti-

Digitized by Google

T imeat eum omne ſemen Iſrael: quoniam non ſpreuit, neque deſpexit deprecationem pauperis.

N ec auertit faciem ſuam à me: & cum clamarem ad eum, exaudiuit me.

A pud te laus mea in eccleſia magna: vota mea reddam in conſpectu timentium eũ.

E dent pauperes, & ſaturabuntur, & laudabunt Dominum qui requirunt eum: viuẽt corda eorum in ſeculum ſeculi.

R eminiſcentur, & conuertentur ad Dominum: vniuerſi fines terræ.

E t adorabunt in conſpectu eius: vniuerſæ familiæ gentium.

Q uoninm Domini eſt regnum: & ipſe dominabitur gentium.

M anducauerunt, & adorauerũt omnes pingues terræ: in conſpectu eius cadent omnes, qui deſcendunt in terram.

E t anima mea illi viuet: & ſemen meum ſeruiet ipſi.

A nnunciabitur Domino generatio ventura: & annunciabunt cæli iuſtitiam eius, populo qui naſcetur, quem fecit Dominus: Gloria Patri, &c. Pſal. 3.

D Omine, quid multiplicati ſunt qui tri-

 bulant

bulant me? multi inſurgũt aduerſum me.

Multi dicunt animæ meæ: Non eſt ſalus ipſi in Deo eius.

Tu autem Domine ſuſceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum clamaui: exadiuit me de monte ſancto ſuo.

Ego dormiui, & ſoporatus ſum: & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me.

Non timebo millia populi circumdãtis me: exurge Domine, ſaluũ me fac Deus meus.

Quoniam tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorum contriuiſti.

Domini eſt ſalus: & ſuper populum tuum benedictio tua. Gloria Patri. Pſalm. 10.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: Tranſmigra in montem ſicut paſſer?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt ſagittas ſuas in pharetra. vt ſagittent in obſcuro rectos corde.

Quoniam quæ perfeciſti deſtruxerunt: iuſtus autem quid fecit?

Dominus in templo ſancto ſuo: Dominus in cælo ſedes eius.

O cu-

Digitized by Google

O culi eius in pauperem reſpiciunt : palpebræ eius interrogant filios hominum.

D ominus interrogat iuſtum & impium: qui aũt diligit iniquitatem, odit animã ſuam:

P luet ſuper peccatores laqueos: ignis, & ſulphur, & ſpiritus procellarum pars calicis eorum.

Q uoniam iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius.

G loria Patri, &c.

Pſalmus 12.

V Squequo Domine obliuiſceris me in finem vſquequo auertis faciem tuam à me?

Q uamdiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

V ſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me? reſpice, & exaudi me Dñe Deus meus.

I llumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, præualui aduerſus eum.

Q ui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui.

E xultabit cor meum in ſalutari tuo, cantabo Domino qui bona tribuit mihi: & pſallam nomini Domini Altiſſimi.

G loria Patri & filio, &c.

Ora-

Oratio poſt liberationem.

ORamus te Deus omnipotens, vt ſpiritus iniquitatis amplius non habeat poteſtatem in hoc famulo tuo N. *vel* famula tua N. ſed vt fugiat, & non reuertatur. ingrediatur in eum *vel* in eam Domine, te iubente, bonitas, & pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, per quem redempti ſumus, & ab omni malo non timemus, quia Dominus nobiſcũ eſt. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum. ℟ Amen.

Formulæ ſcribendæ in libris habendis apud Parochos, vt infra notatur.

Liber baptizatorum habeatur in Eccleſijs, in quibus confertur baptiſma.

Liber confirmatorum habeatur in Eccleſijs, in quibus confertur Chriſma.

Liber Matrimoniorum.
Liber ſtatus animarum.
Liber defunctorum habeatur etiam in omnibus Eccleſijs, in quibus defuncti ſepeliuntur

} His tres habeantur à quolibet Parocho.

Aduertat in primis Parochus, vt in libris tam Baptizatorum, & Confirmatorum, quàm Matrimoniorum, & Defunctorũ, exprimat ſemper non ſolum nomen perſonarum, quæ ibi nominantur, ſed etiam familiam.

Forma deſcribēdi baptizatos in primo libro

Anno Domini die menſis Ego N. Parochus huius Eccleſiæ S. N. Ciuitatis, vel loci N. *bapti-*

baptizaui infantem die natum, vel *natã ex N. & N. coniugibus huius,* vel *Parochiæ S. N. & ex tali patria, & familia, cui impoſitum eſt nomen N. Patrini fuerunt N. filius N. ex Parochia,* ſeu *loco A. & N. coniux N. filia N. ex Parochia,* ſeu *loco N.*

Si infans non fuerit ex legitimo matrimonio natus, nomen ſaltem alterius parentis, de quo conſtat, ſcribatur (omnis tamen infamiæ vitetur occaſio) ſi verò de neutro conſtat, ita ſcribatur.

Baptizaui infantem, cuius parentes ignorantur, natum die, &c. vt ſupra.

Si expoſitus ſit infans, exprimatur, quo die, vbi, & à quo repertus & quot dierum veriſimiliter ſit, & baptizetur ſub conditione, ſi ignoratur fuiſſe baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum, baptizatus ſit, tunc ita ſcribatur.

Anno die menſis Natus eſt N. filius N. & N. coniugum, &c. vt ſupra, *quem ob imminens mortis periculum in domo rite baptizauit N. obſtetrix probata,* vel *N. filius N. vt mihi retulit N.*

Si ſuperuixerit infans, & ei adhibitæ ſint in Eccleſia ſacræ ceremoniæ, ita addatur.

Die eiuſdem menſis ad Eccleſiam portatus eſt infans prædictus, ipſiq; ego Parochus ſacras æremonias, & preces adhibui, & N. nomen impoſui.

Si forte non Parochus, ſed alius baptizauerit, id exprimatur.

Si fuerit baptizatus ſub conditione (*ſi non es baptizatus, &c.* id pariter exprimatur.

Forma deſcribendi confirmatos in ſecundo libro.

Anno die menſis, &c. Qui fuit dies, &c.

N. &c.

N. filius N. & N. Coniugum, vel N. filia N. (& ſi fuerit nupta addatur vxor) *Sacramentum Confirmationis accepit à Reuerendiſs. D. N. Epiſcopo N. in Eccleſia S. N. Ciuitatis N. loci N. Compater fuit N. filius N. Parochiæ S. N. Ciuitatis* vel *loci N.*

Marium deſcriptio in vna pagina, ſeu prima facie folij, fœminarum vero in altera ſeiunctim notetur.

Si confirmatus non conſtet, an ex legitimo matrimonio genitus ſit, vel parentes ignorentur, ſeruetur, quod in libro baptizatorum præſcriptum eſt.

Forma ſcribendi Coniugatos in tertio libro.

Anno Die Menſis denunciationibus præmiſsis tribus continuis diebus Feſtiuis, quarum prima die ſecunda die tertia die inter Miſſæ Parochialis ſolemnia, habita eſt, nulloq; legitimo impedimento detecto, ego N. Rector huius Eccleſiæ Parochialis N. Ciuitatis, vel *loci N. filiũ N. Parochiæ S. N. & N. filiam N.* ſeu *relictã q. N.* (ſi vidua fuerit) *huius,* ſeu *Parochiæ S. N. in Eccleſia N. interrogaui, eorũq. mutuo conſenſu habito, ſolemniter per verba de præſenti matrimonio coniunxi, præſentibus teſtibus notis N. filio N. qui habitat in parochia S. N. & N. filio N. &c. & N. filio N. &c.*

Poſtea eis ex ritu Sanctæ Matris Eccleſiæ (ſi tamen nuptias benedixerit) in Miſſæ celebratione benedixi. Si vnus ex iis, qui matrimonium contrahere voluerint, alterius Parochiæ fuerit, antequam admittatur, Parochus, in cuius Eccleſia matrimonium celebrari debet denunciationem in eius parochia rite factarum fidem ſcriptam habeat, quæ aſſeruetur, & res tota exprimatur in ipſomet libro matrimoniorum hac ratione.

De

Denunciationes huius matrimonij factæ ſunt etiam à R. D. N. Parocho Eccleſiæ S. N. ſub cuius cura dictus N. vel dicta N. habitat, vt ex ipſius Parochi ſcripto ſeruato apud me apparet. Denunciationũ autem prima facta eſt die ſecunda die tertia die inter Miſſæ parochialis ſolemnia, nullumq. impedimentũ Canonicum detectum eſt.

Si autem alteruter ſit diuerſæ diœc. teſtimonium Parochi affirmantis denunciationes eſſe rite præſtitas, nullius roboris cenſeatur, niſi ab Epiſcopo, vel ab eius Vicario Generali illius diœceſis ſubſcriptione, & ſigillo comprobatum, & ab Epiſcopo, ſeu eius Vicario loci, vbi contrahitur matrimonium, recognitum ſit, ab eoq; licentia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi vero Ordinarij conceſſu (quod ſcripto conſtare debet) denunciationes aliquæ differendæ, aut omittendæ interdum ſint, ita notentur,

Anno Domini die menſis Denunciationum vna die rite facta, reliquis verò dilatis poſt matrimonij celebrationem ex facultate ſcripto conceſſa à Reuerendiſs. N. ſeu *à Vicario N. ſub die datis, &c. infraſcripti tenoris, quam penes me ſeruo cum alijs huiuſmodi facultatibus, nulloq; prorſus impedimento allato. Ego, &c.* vt ſupra.

Denunciationes vero, quæ poſt contractum matrimonium fient, ita ſcribantur.

Anno die menſis qui fuit Feſtus, &c. & ſequenti, qui fuit Dominicus, &c. eiuſdem menſis, Ego N. Rector huius Eccleſiæ S. N. inter Miſſarum ſolemnia denunciationes habui matrimonij, tam præuia opportuna diſpenſatione initi inter N. & N. die prima huius menſis, nullũ tamen Canonicum impedimentum ab aliquo allatum eſt, quo mi-

minus huiuſmodi matrimonium ratum, ac firmum eſſe debeat.

Si autem denunciationes omnes omittendæ ſint, aut differendæ, ita ſcribatur. *Denunciationibus omnibus omiſſis, vel dilatis, &c. ex facultate, &c. Ego Rector N. &c. vt ſupra.*

Cæterum ſi alteri Presbytero ab Ordinario, vel à Parocho ipſo facultas facta ſit coniungendi aliquos, id in libro proprij Parochi ſic adnotetur ipſius Parochi manu.

N. Presbyter, vel *Cappellanus Eccleſiæ N. de licentia Reuerendiſsimi Epiſcopi N.* ſeu *N. eius Vicarij loci N aut mea, quæ penes me extat N. filium N. & N. &c. matrimonio coniunxit, &c.* vt ſupra, *Et ego N. Parochus N ſubſcripſi, & teſtor, rem ita ſe habere.*

Quod ſi ex denunciationibus compertum ſit, coniuges aliquo conſanguinitatis, aut affinitatis gradu coniunctos eſſe, nihilominus ad contrahendum fuerit cum ipſis Apoſtolica auctoritate diſpenſatum, adnotetur gradus conſanguinitatis, vel affinitatis diſpenſatæ, & compendium decreti ſuper ea relati cum die, & anno, ac notarij de illo rogati nomine hoc modo.

Anno Domini die menſis præmiſsis denunciationibus, ac comperto impedimento ſecundi, vel *tertij*, aut *quarti gradus conſanguinitatis vel affinitatis, ſeu alio quouis, &c. inter N. & N. &c. obtentoque per eos Apoſtolicæ Sedis mandato de diſpenſando, & cum eis per Reuerendiſsimum Epiſcopum N. auctoritate diſpenſato ſub die Anno vt conſtat ex actis notarij officij prædicti Epiſcopi eos matrimonio coniunxi, &c.* vt in prædicta formula.

Denuq;

Digitized by Google

Denunciationes autem factæ in diuerſis Parochijs ſponſi videlicet, & ſponſæ ab vtroque Parocho in libro notari debent, etiamſi matrimonium non ſequatur.

Forma deſcribendi ſtatum animarum in quarto libro.

Familia quæque diſtinctè in libro notetur, interuallo relicto ab vnaquaque ad alteram ſubſequentem, in quo ſigillatim ſcribantur nomen, cognomen ætas ſingulorum, qui ex familia ſunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui vero ad ſacram Communionem admiſſi ſunt, hoc ſignum C. in margine è contra habeant.

Qui Sacramento Confirmationis ſunt muniti, hoc ſignum habeant. *Chr*

Qui ad alium locum habitandum acceſſerint, eorum nomina ſubducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet.

Anno die menſis In via ſeu *Platea*, ſeu *Pago, in proprijs ædibus Pauli N. vel in ædibus N à Paulo conductis habitant.* Chr. *Paulus N. Petri filius, annorum, &c.* Chr *Apollonia eius vxor, filia Iacobi N. annorum, &c.* C *Dominicus eorum filius, annorum, &c. Lucia eorum filia, annorum, &c.* C. Chr *Antonius filius N famulus, annorum, &c.* C. *Catharina N filia N ancilla, annorum, &c.* ✠ *Martinus filius N. annorum, &c.*

For-

Forma deſcribendi Defunctos in quinto libro.

Deſcribatur quis, & quæ, & cui Sacramenta miniſtrauerit, quando quis mortuus fuerit, & vbi ſepultus, quod hoc pacto fieri poterit.

Anno die menſis N. filia N. ex loco N. ætatis N. (ſi hæc ſciri poſſunt) *in domo N. in communione Sanctæ Matris Eccleſiæ animam Deo reddidit, cuius corpus die ſepultum eſt in Eccleſia S. N. mihi N. vel N. Confeſſario probato confeſſus die Sanctiſſimoq; viatico refectus die & ſacri Olei vnctione roboratus etiam per me die*

LAVS DEO.

Virginiq. Matri MARIAE, Amen.

ROMAE,

Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ.

M. DCXV.

Digitized by Google

Digitized by Google